Liming projekt

Društvo za projektovanje, inženjering i konsalting

PIB: 02753138; PDV: 30/31-08869-3
Ž.r.: 510-28771-57 CKB
Crnogorskih serdara 24, Podgorica; Tel: 069/338-130; E-mail: zasanovic@t-com.me

ŽARKO ASANOVIĆ (Potpis)

Digitally signed by ŽARKO ASANOVIĆ (Potpis)
DN: c=ME, o=LIMING PROJEKT, 2.5.4.97=VATME-02753138, sn=ASANOVIĆ, givenName=ŽARKO, serialNumber=1100433134, cn=ŽARKO ASANOVIĆ (Potpis)
Date: 2026.02.16 20:00:17 +01'00'

NOSILAC PROJEKTA: MESOPROMET d.o.o. iz Bijelog Polja

NAZIV PROJEKTA: IZGRADNJA POLJOPRIVREDNIH OBJEKATA (P+0)

LOKACIJA: KATASTARSKA PARCELA BROJ 704 i 705/1 KO GUBAVAČ, U ZAHVATU PROSTORNO URBANISTIČKOG PLANA OPŠTINE BIJELO POLJE

ELABORAT O PROCJENI UTICAJA IZGRADNJE POLJOPRIVREDNIH OBJEKATA NA ŽIVOTNU SREDINU

Obrađivač: **Liming Projekt d.o.o. Podgorica**

Broj licence 01-1075/2

Odgovorno lice: **Žarko Asanović, dipl.inž.el.**

Odgovorno lice u multidisciplinarnom timu: **Žarko Asanović, dipl.inž.el.**

FEBRUAR 2026.

Sadržaj

1. Opšte informacije 6

Podaci o nosiocu projekta 6

Glavni podaci o projektu 6

Podaci o organizaciji i licima 7

2. OPIS LOKACIJE 33

2.1. Kopija plana katastarskih parcela na kojima se planira izvođenje projekta, sa ucrtanim rasporedom objekata za koje se sprovodi postupak procjene uticaja 33

2.2. Podaci o potrebnoj površini zemljišta u m^2, za vrijeme izgradnje, sa opisom fizičkih karakteristika i kartografskim prikazom odgovarajuće razmjere, kao i o površini koja će biti obuhvaćena kada Projekat bude stavljen u funkciju 38

2.2.1. Površina zemljišta potrebna za realizaciju projekta 38

2.2.2. Površina zemljišta tokom faze izgradnje 38

2.2.3. Površina zemljišta u fazi korišćenja (eksploatacije) 38

2.3. Prikaz pedoloških, geomorfoloških, geoloških i hidrogeoloških i seizmoloških karakteristika terena 41

2.3.1. Geomorfološke karakteristike 41

2.3.2. Geološke karakteristike 41

2.3.3. Hidrogeološke karakteristike 42

2.3.4. Seizmološke karakeristike 43

2.3.5. Pedološke karakteristike i bonitet tla 43

2.4. Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja (udaljenost, kapacitet, ugroženost, zone sanitarne zaštite) i osnovne hidrološke karakteristike 44

2.4.1. Hidrološke karakteristike 45

2.5. Prikaz klimatskih karakteristika sa odgovarajućim meteorološkim pokazateljima 45

2.6. Podaci o relativnoj zastupljenosti, dostupnosti, kvalitetu i regenerativnom kapacitetu prirodnih resursa (uključujući tlo, zemljište, vodu i biodiverzitet) tog područja i njegovog podzemnog dijela 46

2.7. Prikaz apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine 48

2.8. Opis flore i faune, zaštićenih prirodnih dobara, rijetkih i ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa 49

2.9. Pregled osnovnih karakteristika predjela 51

2.10. Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine 52

2.11. Podaci o naseljenosti, koncentraciji stanovništva i demografskim karakteristikama u odnosu na planirani projekat 53

2.12. Podaci o postojećim privrednim i stambenim objektima, kao i o objektima infrastrukture 55

2.12.1. Postojeći privredni i stambeni objekti 55

2.12.2. Elektroenergetska mreža 56
2.12.3. Saobraćajna infrastruktura 57
2.12.4. Telekomunikacione instalacije 58
2.12.5. Vodovodna i kanalizaciona mreža 58
3. OPIS PROJEKTA 59
3.1. Opis fizičkih karakteristika cijelog projekta, i gdje je potrebno, neophodne radove uklanjanja i uslove korišćenja zemljišta u fazi izvođenja i fazi funkcionisanja projekta, uključujući: prateću infrastrukturu, organizaciju proizvodnje, organizaciju transporta, broj i strukturu zaposlenih 59
3.2. Opis prethodnih/pripremnih radova za izvođenje projekta (površina potrebnog zemljišta; tehnologija građenja; organizacija unutrašnjeg transporta; primjena mehanizacije, opreme i sredstava; dinamika realizacije pojedinih faza; korišćenje vode, energije, sirovina; stvaranje otpada; emisije opasnih, štetnih, otrovnih ili neprijatnih mirisa u vazduh; povećanje buke, vibracija) 61
3.3. Opis glavnih karakteristika funkcionisanja projekta postupaka proizvodnje (energetska potražnja i korišćenje energije, priroda i količine korišćenih materijala, prirodni resursi uključujući vodu, zemljište, tlo i biodiverzitet) 69
3.4. Detaljan opis planiranog proizvodnog procesa i tokova proizvodnje, počev od ulaznih sirovina do finalnog proizvoda 71
3.4.1. Opis funkcionalnog rješenja 71
3.4.2. Osnovni podaci o konstrukciji objekta 72
3.4.3. Karakteristike i svojstva materijala, instalacija i opreme 74
3.4.4. Zelenilo i slobodna površina 74
3.5.1. Vodovod i kanalizacija 75
3.5.2. Elektroinstalacije 79
3.6. Prikaz procjene vrste i količine: očekivanih otpadnih materija i emisija koje mogu izazvati zagađivanje vode, vazduha, tla i podzemnog sloja zemljišta, buku, vibracije, svjetlost, toplotu, zračenje (jonizujuća i nejonizujuća), proizvedenog otpada tokom izgradnje i funkcionisanja projekta 85
3.6.1. Emisije u vazduh 85
3.6.2. Ispuštanje u vodotoke 86
3.6.3. Odlaganje na zemljište 86
3.6.4. Buka, vibracije i toplota 87
3.6.5. Sanitarno-fekalne otpadne vode 89
3.7. Prikaz tehnologije tretiranja (prerada, reciklaža, odlaganje i sl.) svih vrsta otpadnih materija 90
4. IZVJEŠTAJ O POSTOJEĆEM STANJU SEGMENATA ŽIVOTNE SREDINE 91
5. OPIS MOGUĆIH ALTERNATIVA 93
6. OPIS SEGMENATA ŽIVOTNE SREDINE 95
6.1. Stanovništvo (naseljenost i koncentracija) 95

6.2. Zdravlje ljudi 96
6.3. Biodiverzitet (flora i fauna), podaci o rijetkim i zaštićenim vrstama 97
6.4. Zemljište (zauzimanje/korišćenje zemljišta, kvalitet zemljišta, geološke i geomorfološke karakteristike) 98
6.5. Tlo (organske materije, erozija, zbijenost, zatvaranje tla) 99
6.6. Voda (hidromorfološke promjene, količina i kvalitet sa posebnim osvrtom na ispuste otpadnih voda) 100
6.7. Vazduh (Kvalitet vazduha) 105
6.8. Klima (emisija gasova sa efektom staklene bašte, uticajima bitnim za adaptaciju) 111
6.9. Materijalna dobra i postojeći objekti 112
6.10. Kulturno nasljeđe-nepokretna kulturna dobra, uključujući arhitektonske i arheološke aspekte 113
6.11. Predio i topografija 113
6.12. Izgrađenost prostora lokacije i njene okoline 114
7. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU 115
7.1. Kvalitet vazduha 115
7.2. Kvalitet voda 118
7.3. Zemljište 119
7.4. Lokalno stanovništvo 121
7.5. Ekosistem i geologija 122
7.6. Namjena i korišćenje površina 122
7.7. Komunalna infrastruktura 122
7.8. Zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihova okolina, karakteristike pejzaža i sl. 123
8. OPIS MJERA PREDVIĐENIH U CILJU SPRJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNOG ŠTETNOG UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU 125
8.1. Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima i rokove za njihovo sprovođenje 125
8.2. Mjere koje će se preduzeti u slučaju udesa ili velikih nesreća 126
8.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine (reciklaža, tretman i dispozicija otpadnih materija, rekultivacija, sanacija i sl.) 128
8.4. Druge mjere koje mogu uticati na sprečavanje, smanjenje ili neutralisanje štetnih uticaja na životnu sredinu 130
9. PROGRAM PRAĆENJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU 133
9.1. Prikaz stanja životne sredine prije puštanja projekta u rad 133
9.2. Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu 133
9.3. Mjesta, način i učestalost mjerenja utvrđenih parametara 133

9.4. Sadržaj i dinamika dostavljanja izvještaja o izvršenim mjerenjima 134
9.5. Obaveza obavještavanja javnosti o rezultatima izvršenog mjerenja 135
9.6. Prekogranični program praćenja uticaja na životnu sredinu 135
10. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA 136
11. PODACI O MOGUĆIM POTEŠKOĆAMA 141
12. REZULTATI SPROVEDENIH POSTUPAKA UTICAJA PLANIRANOG PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU 142
13. DODATNE INFORMACIJE I KARAKTERISTIKE PROJEKTA 143
14. IZVORI PODATAKA 144
15. PRILOZI 146

1. Opšte informacije

Podaci o nosiocu projekta

Nosilac projekta:	**MESOPROMET D.O.O BIJELO POLJE**
Ime i prezime odgovornog lica:	SEAD FRANCA
Kontakt osoba	SEAD FRANCA
Adresa:	UL. SVETOG PETRA CETINJSKOG BB, BIJELO POLJE
Telefon	050 478 488
E-mail	pposlovi@gmail.com

Glavni podaci o projektu

Pun naziv projekta:	**IZGRADNJA POLJOPRIVREDNIH OBJEKATA (P+0)**
Lokacija:	KATASTARSKA PARCELA BROJ 704 i 705/1 KO GUBAVAČ, U ZAHVATU PROSTORNO URBANISTIČKOG PLANA OPŠTINE BIJELO POLJE

Podaci o organizaciji i licima

IZVOD IZ CENTRALNOG REGISTRA PRIVREDNIH SUBJEKATA UPRAVE PRIHODA I CARINA

Registarski broj 5 - 0526961 / 008 Datum registracije: 15.04.2009.

PIB: 02753138 Datum promjene podataka: 24.02.2021.

"LIMING PROJEKT" D.O.O. ZA PROJEKTOVANJE, INŽENJERING, TEHNIČKA ISPITIVANJA PROMET ROBA I USLUGA - PODGORICA

Broj važeće registracije: /008

Skraćeni naziv: LIMING PROJEKT
Telefon: +38269338130
eMail: zasanovic@t-com.me
Web adresa:
Datum zaključivanja ugovora: 09.04.2009.
Datum donošenja Statuta: 09.04.2009. Datum promjene Statuta: 15.02.2021.
Adresa glavnog mjesta poslovanja: UL. CRNOGORSKIH SERDARA BR. 24 PODGORICA
Adresa za prijem službene pošte: UL. CRNOGORSKIH SERDARA BR. 24 PODGORICA
Adresa sjedišta: UL. CRNOGORSKIH SERDARA BR. 24 PODGORICA
Pretežna djelatnost: 7112 Inženjerske djelatnosti i tehnicko savjetovanje
Obavljanje spoljno-trgovinskog poslovanja: DA
Oblik svojine: Privatna
Porijeklo kapitala: Domaći
Upisani kapital: 1,00Euro (Novčani 1,00Euro, nenovčani Euro)

OSNIVAČI:

ŽARKO ASANOVIĆ 1510968270046 CRNA GORA
Uloga: Osnivač
Udio: 100% Adresa: OBALA RIBNICE 8 PODGORICA CRNA GORA

1/2

LICA U DRUŠTVU:

ŽARKO ASANOVIĆ 1510968270046

Adresa: TRG BOŽANE VUČINIĆ 6/32 PODGORICA CRNA GORA
Uloga: Izvršni direktor
Ovlašćenja u prometu: Neograničeno ( )
Ovlašćen da djeluje: POJEDINAČNO ( )

ŽARKO ASANOVIĆ 1510968270046

Adresa: OBALA RIBNICE 8 PODGORICA CRNA GORA
Uloga: Ovlašćeni zastupnik
Ovlašćenja u prometu: ( )
Ovlašćen da djeluje: POJEDINAČNO ( )

Izdato: 09.08.2022 godine u 10:39h

Crna Gora UPRAVA PRIHODA I CARINA Podgorica 33

MP

Načelnica

ZA

Sanja Bojanić

INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE
ENGINEERS CHAMBER OF MONTENEGRO

Broj 01-1075/2
Podgorica, 06.10.2015. godine

Inženjerska komora Crne Gore rješavajući po Zahtjevu privrednog društva „LIMING PROJEKT" d.o.o. iz Podgorice, za izdavanje licence za izradu tehničke dokumentacije, na osnovu člana 134 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14), čl.8 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licence i načinu vođenja registra licenci ("Sl. list CG", br. 68/08), člana 196 Zakona o opštem upravnom postupku ("Sl. list RCG", br. 60/03), člana 1 Uredbe o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma, Inženjerskoj komori Crne Gore,broj: 08-1375 ("Sl. list CG", br. 35/15), donosi

R J E Š E N J E

Izdaje se

L I C E N C A
za izradu tehničke dokumentacije

Za izradu, TEHNIČKE DOKUMENTACIJE IZ OBLASTI ZAŠTITE NA RADU I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE. Privrednom društvu **„LIMING PROJEKT" d.o.o. iz Podgorice.**

Licenca se izdaje na period od pet godina.

OBRAZLOŽENJE

Inženjerska komora Crne Gore postupajući po Zahtjevu br. 03-1075 od 05.10.2015. godine, koji je podnesen u ime privrednog društva „LIMING PROJEKT" d.o.o. iz Podgorice, za utvrđivanje ispunjenosti uslova za sticanje licence za izradu tehničke dokumentacije, na osnovu člana 83. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) i člana 8 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licence i načinu vođenja registra licenci ("Sl. list CG", br. 68/08 i 32/14), utvrdila je da:

- privredno društvo posjeduje Potvrdu o registraciji kod Centralnog registra privrednih subjekata Poreske uprave reg.br. 5-0526961/004, za – inženjersku djelatnost i tehničko savjetovanje;
- ima u radnom odnosu odgovornog projektanta – Žarka R. Asanovića, dipl.inž.el., sa Licencom broj: UP 0502-124/15-1 od 21.09.2014. godine, izdatom od Ministarstva održivog razvoja i turizma;
- ispunjava uslove za sticanje tražene licence.

Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Uputstvo o pravnom sredstvu: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma u roku od 15 dana od dana prijema rješenja, preko Stručne službe Inženjerske komore Crne Gore.

Generalni sekretar:
Svetislav Popović, dipl. pravnik

Službeno lice:
Mirjana Bučan, dipl. pravnik

PREDSJEDNIK KOMORE
Prof. dr Branislav Glavatović, dipl.inž.geol.

Dostavljeno:
- Podnosiocu zahtjeva;
- U spise predmeta;
- Ministarstvu održivog razvoja i turizma;
- a/a

Liming projekt
Društvo za projektovanje, inženjering i konsalting
PIB: 02753138; PDV: 30/31-08869-3
Ž.r.: 510-28771-57 CKB
Crnogorskih serdara 24, Podgorica; Tel: 069/338-130; E-mail: zasanovic@t-com.me

Broj: EŽ-06-02/26

Podgorica: 06.02.2026. godine

Shodno članu 19., Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 75/18), donosim,

RJEŠENJE

o angažovanju stručnih lica na izradi

Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, projekta izgradnje poljoprivrednih objekata, određujem tim u sastavu:

1. Žarko Asanović, dipl.inž.el., strukovni inženjer zaštite od požara i zaštite životne sredine – specijalista

2. Davorin Radošević, dipl. inž.maš.

3. Zoronjić Alma, dipl. 10oid10a10

4. Ana Đelošević, dipl.inž.hem.tehn

5. Nusret Mekić, BA turizma i zaštite životne sredine

Za odgovorno lice u multidisciplinarnom timu određujem Žarka Asanovića, dip.inž.el.

Obrazloženje:

Budući da imenovani ispunjavaju uslove predviđene važećom zakonskom regulativom, to je odlučeno kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Izvršni 10oid10a10a

M.P.

Žarko Asanović, dipl.inž.el.

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
DIREKTORAT ZA INSPEKCIJSKI NADZOR
I LICENCIRANJE
Direkcija za licenciranje
Broj: UPI 107/7-1362/2
Podgorica, 17.04.2018. godine

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, rješavajući po zahtjevu ŽARKA ASANOVIĆA, diplomiranog inženjera elektrotehnike – odsjek energetika iz Podgorice, za izdavanje licence za ovlašćenog inženjera, na osnovu člana 135 st. 1 i 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore " br. 64/17) i člana 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore " br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

R J E Š E NJ E

1. IZDAJE SE ŽARKU ASANOVIĆU, diplomiranom inženjeru elektrotehnike – odsjek energetika iz Podgorice, LICENCA ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

2. Ova Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme.

O b r a z l o ž e nj e

Aktom, br.UPI 107/7-1362/1 od 15.03.2018.godine, ŽARKO ASANOVIĆ, diplomirani inženjer elektrotehnike – odsjek energetika iz Podgorice, obratio se ovom ministarstvu zahtjevom za izdavanje licence ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Uz zahtjev imenovani je ovom ministarstvu dostavio sledeće dokaze:

- Ovjerenu Diplomu o stečenom visokom obrazovanju stečenu na Elektrotehničkom fakultetu – Univerziteta Crne Gore, br.737 od 12.11.2000.godine;
- Ovjerena fotokopija radne knjižice;
- Ovjerena fotokopija lične karte;
- Rješenje Ministarstva za ekonomski razvoj br.02-4087/1 od 30.04.2008.godine, kojim se ŽARKU ASANOVIĆU, diplomiranom inženjeru elektrotehnike – odsjek energetika iz Podgorice, izdaje ovlašćenje za rukovođenje – izvođenjem instalacija jake struje;
- Rješenje Ministarstva za ekonomski razvoj br.02-4087/2 od 30.04.2008.godine, kojim se ŽARKU ASANOVIĆU, diplomiranom inženjeru elektrotehnike – odsjek energetika iz Podgorice, izdaje ovlašćenje za izradu projekata jake struje;
- Ovlašćenje za rukovođenje građenjem – instalacija jake struje na objektima visokogradnje, reg.br.ER 00325 0119 od 20.05.2005.godine, izdato od strane Inženjerske komore Crne Gore;

Stavom 3 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se radno iskustvo u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, smatra radno iskustvo u svojstvu saradnika na izradi tehničke dokumentacije na građenju objekta, odnosno izvođenja pojedinih radova na građenju objekta. Stavom 4 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se izuzetno od stava 3 ovog člana, fizičkom licu koje posjeduje licencu za izradu tehničke dokumentacije i građenje objekata, izdatu po propisima koji su važili do donošenja ovog propisa, radno iskustvo može dokazati na osnovu uvida u dokumentaciju koja je bila osnov za njeno izdavanje.
Članom 137 stav 1 Zakona, propisano je da se licenca za fizičko lice izdaje na neodređeno vrijeme.

Rešavajući po predmetnom zahtjevu, a na osnovu uvida u dostavljene dokaze, ovo ministarstvo nalazi, da su se u konkretnoj pravnoj stvari stekli uslovi za primjenu čl. 123 stav 1 i 135 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a u vezi čl 3 stav 1 tač. 1 i čl. 4 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci.
Saglasno izloženom, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE

Nataša Pavićević

VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
Broj:UP 0502-124/15-1
Podgorica, 21.09.2014.godine

Crna Gora
INŽENJERSKA KOMORA CRNE GORE
Broj: 03-589/4
Podgorica, 25.09. 2015 god.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, rješavajući po žalbi Asanović Žarka, dipl.ing.elektrotehnike i specijaliste strukovnog inženjera zaštite na radu i zaštite životne sredine iz Podgorice, izjavljenoj na rješenje Inženjerske komore Crne Gore br:01-589/5 od 23.07.2015.godine, na osnovu člana 238 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni list RCG" br.60/03 i „Službeni list CG"br.32/11) i člana 21 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG"br.5/12) i ovlašćenja Ministra br.01-3021/5 od 10.12.2012.godine, donosi

R J E Š E N J E

I. Poništava se rješenje Inženjerske komore Crne Gore br:01-589/5 od 23.07.2015.godine.

II. Asanović Žarku, diplomiranom inženjeru elektrotehnike i specijalisti strukovnom inženjeru zaštite životne sredine i zaštite na radu iz Podgorice, izdaje se licenca za izradu tehničke dokumentacije iz oblasti zaštite na radu i zaštite životne sredine.

O b r a z l o ž e nj e

Inženjerska komora Crne Gore je, postupajući po rješenju ovog ministarstva, br:UP0505-87/15-1 od 06.07.2015.godine, u ponovnom postupku, po osnovu člana 237 stav 2 Zakona o opštem upravnom postupku, donijela rješenje, br:01-589/5 dana 23.07.2015.godine, kojim je odbila zahtjev, br:03-589 od 14.05.2015.godine, Asanović Žarka, dipl.ing.el. iz Podgorice, za izdavanje licenca za izradu tehničke dokumentacije iz oblasti zaštite na radu i zaštite životne sredine, iz razloga navedenih u ožalbenom rješenju.

Na navedeno rješenje, žalitelj je izjavio žalbu ovom ministarstvu zbog bitne povrede pravila upravnog postupka, nepotpuno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U bitnome navodi da je prvostepen organ učinio bitne povrede pravila postupka iz člana 226 stav 2 tač. 3 i 7 ZUP, kao i da se prvostepeni organ nije pridržavao primjedbi i sugestija iz drugostepenog rješenja ovog ministarstva, već je ponovo donio isto rješenje, bazirano na nelogičnostima i nedosljednostima uslijed neadekvatnog tumačenja i ocjene zakonskih odredbi. Ističe da posjeduje dugogodišnje radno iskustvo u predmetnoj oblasti, o čemu svjedoče referenc liste izdate od firmi u kojima je radio projekte i elaborate; da obrazloženje ožalbenog rješenja nije sačinjeno u skladu sa zakonom i da prvostepeni organ pogrešno tumači zakonsku normu u pogledu posjedovanja trogodišnjeg radnog iskustva. Predlaže da se poništi ožalbeno rješenje i Ministarstvo odluči o predmetnom zahtjevu.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, razmotrilo je ožalbeno rješenje, žalbu i spise predmeta, pa je odlučilo kao u dispozitivu rješenja, a ovo iz sledećih razloga:

Odredbom člana 238 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku propisano je da ako drugostepeni organ utvrdi da su u prvostepenom rješenju pogrešno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak u pogledu činjeničnog stanja, da je pogrešno primjenjen pravni propis na osnovu koga se rješava upravna stvar ili ako nađe da je na osnovu slobodne ocjene trebalo donijeti drukčije rješenje, on će svojim rješenjem poništiti prvostepeno rješenje i sam riješiti upravnu stvar.

1

Razmatrajući predmetne spise, ovo ministarstvo je, postupajući u skladu sa odredbom člana 238 stav 1 Zakona o opštem upravnom postupku, odlučilo poništiti prvostepeno rješenje i na osnovu slobodne ocjene riješiti upravnu stvar. Ovo iz razloga, što je Ministarstvo u dosadašnjem upravnom postupku, po osnovu člana 237 stav 2 ZUP, poništavalo rješenje prvostepenog organa, koji je u ponovnom postupku donosio identična rješenja, ne uvažavajući primjedbe i sugestije ovog ministarstva.

Uvidom u spise predmeta, ovo ministarstvo je utvrdilo da se Asanović Žarko, dipl.ing.el.- specijalista strukovni inženjer zaštite na radu i zaštite životne sredine i iz Podgorice, zahtjevom, br.03-589 od 14.05.2015.godine, obratio Inženjerskoj komori Crne Gore, za izdavanje licence za izradu tehničke dokumentacije iz oblasti zaštite na radu i zaštite životne sredine. Uz zahtjev, imenovani je dostavio zakonom propisanu ovjerenu dokumentaciju (fotokopiju lične karte; fotokopiju uvjerenja o završenim specijalističkim strukovnim studijama Visoke inženjerske škole strukovnih studija u Beogradu br.03-1032/1 od 29.10.2013.godine; rješenje Ministarstva prosvjete o priznavanju prednje citiranog uvjerenja, UP I br.05-1-2168/2 od 16.12.2013.godine; fotokopiju uvjerenja o završenim specijalističkim strukovnim studijama Visoke inženjerske škole strukovnih studija u Beogradu br.03-258/1/1 od 12.03.2015.godine; rješenje Ministarstva prosvjete o priznavanju prednje citiranog uvjerenja, UP I br.05-1-363/2 od 24.04.2015.godine i referenc liste od Instituta sigurnosti d.o.o. iz Podgorice i „LARS FIRE"d.o.o. iz Podgorice, o projektima i elaboratima zaštite na radu i zaštite životne sredine, koje je žalitelj izradio u periodu od 2008.godine do 2015.godine).

Činjenica, da su uvjerenja o sticanju specijalističkog zvanja iz 2013.godine i 2015.godine, ne sprječava prvostepeni organ da izda tražene licence, ukoliko žalitelj ima 3 godine radnog iskustva na navedenim poslovima, jer je žalitelj, shodno članu 84 stav 6 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, obavljao navedene poslove kao diplomirani inženjer elektrotehnike i posjeduje referenc liste od Instituta sigurnosti d.o.o. iz Podgorice i „LARS FIRE"d.o.o. iz Podgorice, o projektima i elaboratima zaštite na radu i zaštite životne sredine, koje je izradio u periodu od 2008.godine do 2015.godine.

Kako je odredbom člana 7 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja i oduzimanja licence i načinu vođenja registra licenci („Službeni list CG"br.68/08) propisano da se licenca za vodećeg projektanta, odnosno odgovornog projektanta za izradu pojedinih djelova tehničke dokumentacije, izdaje fizičkom licu, između ostaloga, na osnovu dokaza o najmanje tri godine radnog iskustva na izradi, reviziji, nadzoru, pregledu ili ocjeni tehničke dokumentacije, to je ovo ministarstvo utvrdilo da žalitelj ispunjava uslove propisane ovim pravilnikom.

Shodno navedenom, odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

Uputstvo o pravnom sredstvu: Protiv ovog rješenja može se tužbom pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore, u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

GENERALNI DIREKTOR

Danilo Gvozdenović

Odsjek za normativno pravne
poslove i II-stepeni upravni postupak
Dubravka Pešić,dipl.pravnik

Dostavi:
- prvostepenom organu
- a/a

ТЕХНИКУМ ТАУРУНУМ

ВИСОКА ИНЖЕЊЕРСКА ШКОЛА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА
Београд-Земун, Наде Димић 4.
Број: 03-1032/2
Датум: 29.10.2013. година

На основу члана 122. Статута **ТЕХНИКУМА ТАУРУНУМ** – Високе инжењерске школе струковних студија Београд-Земун издаје се

У В Е Р Е Њ Е
о завршеним специјалистичким струковним студијама
(II степен високог образовања)

Студент Жарко Асановић, рођен 15.10.1968. године у месту Слатина, општина Андријевица, република Црна Гора, СФРЈ, са бројем индекса М-2391/2012, положио је све испите по наставном плану и програму за студијски програм

ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА И СПАСАВАЊЕ

одбранио је 28.10.2013. године специјалистички рад са темом:

Аутоматски систем за дојаву пожара
спортске дворане

и тиме стекао право на издавање дипломе о завршеним специјалистичким струковним студијама (II степен високог образовања – 60 ЕСПБ бодова) и на стручни назив

СПЕЦИЈАЛИСТА СТРУКОВНИ ИНЖЕЊЕР
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ – ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА И СПАСАВАЊЕ

као и сва права која му по Закону припадају.

ДИРЕКТОР
Др Слободан Ристић, дипл.инж.маш.

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

Broj: UPI 14-332/23-397/2
Podgorica, 21.04.2023. godine

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, postupajući po zahtjevu privrednog društva DOO "LIMING PROJEKT" PODGORICA, broj UPI 14-332/23-397/1 od 11.04.2023. godine, za izdavanje licence za projektanta i izvođača radova, na osnovu člana 135 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22 i 4/23), člana 12 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list CG", br. 49/22, 52/22, 56/22, 82/22, 110/22 i 139/22) i čl. 18 i 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donijelo je

R J E Š E NJ E

Privrednom društvu **DOO "LIMING PROJEKT" PODGORICA,** izdaje se

LICENCA

projektanta i izvođača radova

na period od **pet godina.**

O b r a z l o ž e nj e

Aktom broj UPI 14-332/23-397/1 od 11.04.2023. godine, ovom ministarstvu, obratilo se privredno društvo DOO "LIMING PROJEKT" PODGORICA, pretežna djelatnost - 7112 – Inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje, zahtjevom za izdavanje licence za projektanta i izvođača radova. Uz zahtjev, privredno društvo je priložilo sljedeće dokaze:

1) rješenje broj UPI 107/7-287/2 od 26.02.2018.godine, kojim je **Davorinu Radoševiću, diplomiranom inženjeru mašinstva,** izdata licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta, donijeto od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma;
2) ugovor o radu sa Davorinom Radoševićem, broj 1-10/17/U od 01.10.2017.godine, na neodređeno vrijeme;
3) rješenje broj UPI 107/7-1362/2 od 17.04.2018.godine, kojim je **Žarku Asanoviću, diplomiranom inženjeru elektrotehnike, odsjek energetika,** izdata licenca ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta, donijeto od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma;
4) ugovor o radu sa Žarkom Asanovićem, broj 12-05/14/4 od 12.05.2014.godine, na neodređeno vrijeme;
5) izvod iz Centralnog registra privrednih subjekata, registarski broj 5 - 0526961 /008.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma razmotrilo je podnijeti zahtjev sa priloženom dokumentacijom i odlučilo kao u dispozitivu rješenja a ovo iz sljedećih razloga:

Odredbom člana 122 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je, u bitnom, da je privredno društvo koje izrađuje tehničku dokumentaciju (projektant), odnosno privredno društvo koje gradi objekat (izvođač radova), dužno da za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije, dijela tehničke dokumentacije odnosno građenje ili izvođenje pojedinih vrsta radova na građenju objekata, ima najmanje jednog zaposlenog ovlašćenog inženjera po vrsti projekta koji izrađuje i to za: arhitektonski, građevinski, elektrotehnički i mašinski projekat, odnosno vrsti radova koje izvodi na osnovu tih projekata. Stavom 2 prethodno navedenog člana propisano je da obavljanje pojedinih poslova iz prethodnog stava projektant, odnosno izvođač radova može da obezbijedi na osnovu zaključenog ugovora sa drugim privrednim društvom koje ima zaposlenog ovlašćenog inženjera za određenu vrstu projekta odnosno radova.

Dalje, članom 137 stav 2 prethodno navedenog zakona propisuje se da se licenca za privredno društvo izdaje za period od pet godina.

Prema članu 5 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registra licenci ("Službeni list CG", br. 79/17, 78/21 i 102/21), propisano je da se u postupku izdavanja licence projektanta i izvođača radova provjerava: 1) da li podnosilac zahtjeva u radnom odnosu ima zaposlenog ovlašćenog inženjera; i 2) licenca ovlašćenog inženjera.

Odredbom člana 136 stav 4 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekta propisano je da je imalac licence dužan da obavijesti ministarstvo o svim promjenama uslova na osnovu kojih je izdata licenca za obavljanje djelatnosti, u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

Postupajući po predmetnom zahtjevu, ministarstvo je, na osnovu raspoloživih dokaza, utvrdilo da su ispunjeni uslovi propisani zakonom i pravilnikom, i odlučilo kao u dispozitivu rješenja.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda, u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE

Petar Vučinić

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

DIREKTORAT ZA INSPEKCIJSKI NADZOR I
LICENCIRANJE
Direkcija za licenciranje
Broj: UPI 107/7-287/2
Podgorica, 26.02.2018. godine

DAVORIN RADOŠEVIĆ

Dr.Vukašina Markovića 182
PODGORICA

U prilogu ovog dopisa, dostavlja Vam se rješenje, broj i datum gornji.

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE

Nikola Petrović

Dostavljeno:
-Naslovu;
-a/a.

IV Proleterske brigade broj 19, 81000 Podgorica
Tel: (+382)20 446 269 (+382)20 446 316 (+382); Fax: (+382)20 446-215
Web: www.mrt.gov.me

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA
DIREKTORAT ZA INSPEKCIJSKI NADZOR
I LICENCIRANJE
Direkcija za licenciranje
Broj: UPI 107/7-287/2
Podgorica, 26.02.2018. godine

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, rješavajući po zahtjevu RADOŠEVIĆ DAVORINA, dipl.inž.mašinstva, iz Kotora, za izdavanje licence za ovlašćenog inženjera, na osnovu člana 135 st. 1 i 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore " br. 64/17) i člana 46 stav 1 Zakona o upravnom postupku ("Službeni list Crne Gore " br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

R J E Š E NJ E

1. IZDAJE SE DAVORINU RADOŠEVIĆU, dipl.inž.mašinstva, iz Kotora, LICENCA ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

2. Ova Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme.

O b r a z l o ž e nj e

Aktom, br. UPI 107/7-287/1 od 01.02.2018.godine, RADOŠEVIĆ DAVORIN, dipl.inž.mašinstva, iz Kotora, obratio se ovom ministarstvu zahtjevom za izdavanje licence ovlašćenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Uz zahtjev imenovani je ovom ministarstvu dostavio sledeće dokaze:

- Ličnu kartu (ovjerena fotokopija);
- Diploma o stečenom visokom obrazovanju Mašinski fakultet u Podgorici Univerzitet Crne Gore br.1026 od 15.03.2010.godine (ovjerena fotokopija);
- Rješenje Inženjerske komore Crne Gore kojim se izdaje licenca Davorinu B. Radoševiću za izvođenje mašinskih postrojenja, uređaja i instalacija i stabilnih sistema za gašenje požara br. 01-984/4 od 20.07.2016.godine;
- Rješenje Inženjerske komore Crne Gore kojim se izdaje licenca Davorinu B. Radoševiću za izradu projekata mašinskih postrojenja, uređaja i instalacija i projekata stabilnih sisrtema za gašenje požara br. 01-984/3 od 20.07.2016.godine;
- Lista referenci izdata od strane »BOJING« doo od 30.01.2013.godine;
- Radna knižica (ovjerena fotokopija);
- Uvjerenje Ministarstva pravde br.05/2-72-1901/18-3 od 20.02.2018.godine, da u kaznenoj evidenciji ne postoje podaci o osuđivanosti za imenovanog.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, razmotrilo je podnijeti zahtjev pa je odlučilo kao u dispozitivu ovog rješenja, a ovo iz sledećih razloga:

Naime, članom 123 stav 1 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (»Službeni list Crne Gore » br. 64/17), propisano je da ovlašćeni inženjer može da bude fizičko lice koje obavlja poslove izrade tehničke dokumentacije odnosno građenje objekta, odgovarajuće struke, sa visokim obrazovanjem, odnosno najmanje kvalifikacijom VII1 podnivoa okvira kvalifikacije i najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i građenja objekta.

Članom 3 stav 1 tačka 1 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci („Službeni list Crne Gore „ br. 79/17), utvrđene su vrste licenci, a između ostalih i licenca ovlašćenog inženjera koja se izdaje fizičkom, licu za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekta.

Članom 4 stav 1 tač. 1-4. Pravilnika, utvrđeno je da se u postupku izdavanja licence ovlašćenog inženjera, provjerava: 1) identitet podnosioca zahtjeva; 2) da li podnosilac zahtjeva posjeduje visoko obrazovanje, odnosno najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacija, odnosno da li je izvršeno priznavanje inostrane obrazovne isprave najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacija; 3) da li podnosilac zahtjeva ima najmanje tri godine radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i građenju objekta sa visokim obrazovanjem, odnosno najmanje kvalifikacije VII1 podnivoa okvira kvalifikacije i 4) da li je podnosilac zahtjeva osuđivan za krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Stavom 3 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se radno iskustvo u smislu stava 1 tačka 3 ovog člana, smatra radno iskustvo u svojstvu saradnika na izradi tehničke dokumentacije na građenju objekta, odnosno izvođenja pojedinih radova na građenju objekta. Stavom 4 istog člana Pravilnika, utvrđeno je da se izuzetno od stava 3 ovog člana, fizičkom licu koje posjeduje licencu za izradu tehničke dokumentacije i građenje objekata, izdatu po propisima koji su važili do donošenja ovog propisa, radno iskustvo može dokazati na osnovu uvida u dokumentaciju koja je bila osnov za njeno izdavanje.

Članom 137 stav 1 Zakona, propisano je da se licenca za fizičko lice izdaje na neodređeno vrijeme.

Rješavajući po predmetnom zahtjevu, a na osnovu uvida u dostavljene dokaze, ovo ministarstvo nalazi, da su se u konkretnoj pravnoj stvari stekli uslovi za primjenu čl. 123 stav 1 i 135 stav 2 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a u vezi čl 3 stav 1 tač. 1 i čl. 4 Pravilnika o načinu i postupku izdavanja, mirovanja licence i načinu vođenja registara licenci.

Saglasno izloženom, riješeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema istog.

OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE

Nikola Petrović

IV Proleterske brigade broj 19, 81000 Podgorica
Tel: (+382) 20 446 269; (+382) 20 446 339 ; Fax: (+382) 20 446-215
Web: www.mrt.gov.me

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

ДИПЛОМА

О СТЕЧЕНОМ ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

ЗОРОЊИЋ (Ћемал) АЛМА

РОЂЕН-А 05. 05. 1979 ГОДИНЕ У БИЈЕЛОМ ПОЉУ, БИЈЕЛО ПОЉЕ
РЕПУБЛИКА ЦРНА ГОРА, УПИСАН-А 1997/1998 ГОДИНЕ,
А ДАНА 27. 06. 2006. ГОДИНЕ, ЗАВРШИО-ЛА ЈЕ СТУДИЈЕ НА
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКОМ ФАКУЛТЕТУ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
НА ОДСЕКУ - ГРУПИ - СМЕРУ
БИОЛОГИЈА
СА ОПШТИМ УСПЕХОМ 6,95 (ШЕСТ 95/100) У ТОКУ СТУДИЈА
И ОЦЕНОМ 10 (ДЕСЕТ) НА ДИПЛОМСКОМ ИСПИТУ
НА ОСНОВУ ТОГА ИЗДАЈЕ МУ-ЈОЈ СЕ ОВА ДИПЛОМА
О СТЕЧЕНОМ ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И СТРУЧНОМ НАЗИВУ

ДИПЛОМИРАНИ БИОЛОГ

РЕДНИ БРОЈ ИЗ ЕВИДЕНЦИЈЕ О ИЗДАТИМ ДИПЛОМАМА 770
У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ, 15. 03. 2007. ГОДИНЕ.

ДЕКАН
Проф. др НАТАША КОСАНОВИЋ

(суви)
печат

РЕКТОР
Проф. др ЗДРАВКО ВИТОШЕВИЋ

Liming projekt
Društvo za projektovanje, inženjering i konsalting
PIB: 02753138; PDV: 30/31-08869-3
Ž.r.: 510-28771-57 CKB
Crnogorskih serdara 24, Podgorica; Tel: 069/338-130; E-mail: zasanovic@t-com.me

Broj: EŽ-06-02/26

Podgorica: 06.02.2026. godine

POTVRDA

Kojom se potvrđuje da Zoronjić Alma dipl. biolog, rođena 05.05.1979. godine u Bijelom Polju, angažovana kao stručni saradnik u "LIMING PROJEKT" d.o.o. Podgorica, na poslovima izrade Elaborata o procjeni uticaja projekta na životnu sredinu od avgusta 2017. godine.

Uvidom u radnu knjižicu, ustanovili smo da, imenovana ima preko pet godina rada u struci.

Izvršni direktor

M.P.

Žarko Asanović,dipl.inž.el.

Бијело Поље

Општина

РАДНА КЊИЖИЦА

Серијски број: 649/2003

Регистарски број: № 030651

ИСПРАВА О ИДЕНТИТЕТУ:

Исправа	Серијски број	Регистарски број	Мјесто и датум издавања
Лк. бр.	00149937	9177	Б. Поље 20.06.1997.

Матични број грађанина: 0505979285021

- 1 -

Име и презиме: Ајша Зоронџић

Име оца или мајке: Ћемал

Дан, мјесец и година рођења: 05.05.1979. г.

Мјесто рођења, општина: Бијело Поље

Република: Босна и Херцеговина

Држављанство: РСГ и СЦГ

У Бијелом Пољу

Датум: 21.09.2003

потпис и печат

потпис корисника радне књижице

- 2 -

Подаци о школској спреми	Печат
Диплома о завршеној средњој економској школи, издата у Мостару, бр. 1828-IV, Економска школа, смјер: економски техничар, у трајању од 4 године, дипломирала 1970	

- 3 -

Подаци о стручном усавршавању, специјализацији и радној способности стеченој радом	Потпис и печат

- 4 -

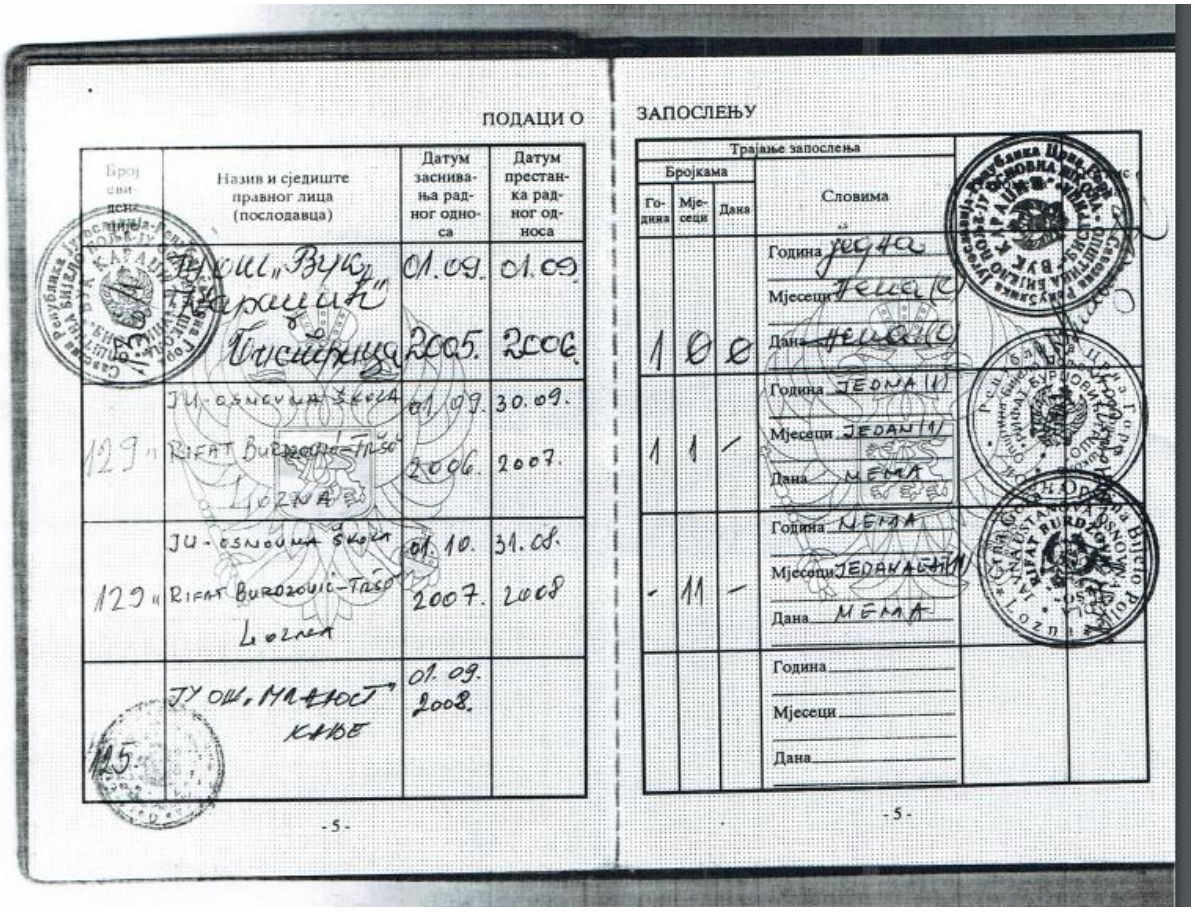

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕЊУ

Број евиденције	Назив и сједиште правног лица (послодавца)	Датум заснивања радног односа	Датум престанка радног односа
	ТУ ОШ „Вук Караџић" Пљевља	01.09. 2005.	01.09 2006.
129	ЈУ-основна школа Rifat Burdžović-Tršo Lozna	01.09. 2006.	30.09. 2007.
129	ЈУ-основна школа Rifat Burdžović-Tršo Lozna	01.10. 2007.	31.08. 2008
145	ТУ ОШ „Мојковац" Кнеж	01.09. 2008.	

Трајање запослења				
Бројкама			Словима	
Година	Мјесеци	Дана		
1	0	0	Година: Једна Мјесеци: Нијесу Дана: Нијесу	
1	1	–	Година: Једна (1) Мјесеци: Један (1) Дана: Нема	
–	11	–	Година: Нема Мјесеци: Једанаестмјесеци (11) Дана: Нема	
			Година: Мјесеци: Дана:	

- 5 -

- 5 -

UNIVERZITET CRNE GORE
METALURŠKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
Broj: 515
Podgorica, 12.06.2009. g.

Na zahtjev **ĐELOŠEVIĆ ANE**, Metalurško-tehnološki fakultet u Podgorici Univerziteta Crne Gore, na osnovu službene evidencije izdaje-

U V J E R E NJ E

O VISOKOJ STRUČNOJ SPREMI STEČENOJ NA METALURŠKO-TEHNOLOŠKOM FAKULTETU U PODGORICI

Da je **ĐELOŠEVIĆ Marka ANA** položio-la sve ispite propisane S t a t u t o m i diplomirao-la na **METALURŠKO-TEHNOLOŠKOM FAKULTETU U PODGORICI**, sa prosječnom ocjenom **7,69** i time stekao-la stručni naziv-

DIPLOMIRANOG INŽINJERA HEMIJSKE TEHNOLOGIJE

Uvjerenje služi privremeno do izdavanja diplome.

Uvjerenje se izdaje na lični zahtjev, uz naplatu takse, shodno Tar. br. 26. Zakona o administrativnim taksama ("Sl. list RCG" br. 55/03), koja je na zahtjevu nalijepljena i poništena.

D E K A N,
Prof. dr Kemal Delijić

Liming projekt
Društvo za projektovanje, inženjering i konsalting
PIB: 02753138; PDV: 30/31-08869-3
Ž.r.: 510-28771-57 CKB
Crnogorskih serdara 24, Podgorica; Tel: 069/338-130; E-mail: zasanovic@t-com.me

Broj: EŽ-06-02/26

Podgorica: 06.02.2026. godine

POTVRDA

Kojom se potvrđuje da Đelošević Ana, dipl.ing.hem.tehn., rođena 19.08.1976.godine u Beranama, stalno zaposlena kao stručni saradnik u "LIMING PROJEKT" d.o.o. Podgorica, na poslovima izrade Elaborata o procjeni uticaja projekta na životnu sredinu od avgusta 2015. godine.

Uvidom u radnu knjižicu, ustanovili smo da, imenovana ima preko pet godina rada u struci.

Izvršni 26oid26a26a

M.P.

Žarko Asanović,dipl.inž.el.

Подгорица
Општина

РАДНА КЊИЖИЦА

Серијски број № 0052558

Регистарски број 2379/09

ИСПРАВА О ИДЕНТИТЕТУ

Исправа	Серијски број	Регистарски број	Мјесто и датум издавања
ЛК	216403 ПГ	09	Подгорица 08.08.2008

Матични број грађанина: 1908976277002

-1-

Име и презиме: Ана Зелошевић

Име оца или мајке: Марко

Дан, мјесец и година рођења: 19.08.1976

Мјесто рођења, општина: Беране

Република: Црна Гора

Држављанство: ЦГ

У Подгорици

Датум: 17.06.2009

потпис и печат

потпис корисника радне књижице

-2-

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕЊУ

Број евиденције	Назив и сједиште правног лица (послодавца)	Датум заснивања радног односа	Датум престанка радног односа
63	Институт за развој истраживања у области заштите природе	01.12.2009	30.11.2010
2030	Агенција Сигурност Подгорица	15.02.2011.год	15.10.2011.год
	„Ahemida" consulting D.O.O.	01.09.2012.	20.10.2012
	DOO „SIGNOR" signor	01.12	16.07

Трајање запослења: Бројчано: Година	Мјесец	Дан	Словима	Надлежни	Потпис и печат
1	-	-	Година 1 (једна) Мјесеци — Дана —		
-	8	-	Година — Мјесеци осам Дана —		
-	1	20	Година — Мјесеци један (1) Дана двадесет (20)		
1	7	16	Година 1 (једна) Мјесеци 9 (мјесеци)		

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕЊУ

Број евиденције	Назив и сједиште правног лица (послодавца)	Датум заснивања радног односа	Датум престанка радног односа
	CRAFT DOO PODGORICA	01.08 2014	10.10 2014
	MONOLIT DOO PODGORICA	18.11 2014	17.06 2016
	„INZA" DOO PODGORICA	12.07 2016	02.09 2016
	GRAĐEVINARSTVO I KAVEZIVANJE DOO	22.10. 2016.	26.01. 2018.

Трајање запослења — Бројкама: Година	Мјесеци	Дана	Словима	Напомена	Потпис и печат
—	2	10	Година ..... Мјесеци DVA Дана DESET		"CRAFT"
1	5	—	Година JEDAN Мјесеци PET Дана		"MONOLIT"
/	1	22	Година ..... Мјесеци JEDAN Дана DVADESET DVA		
1	3	4	Година jedna Мјесеци tri Дана četiri		

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕЊУ

Број евиденције	Назив и сједиште правног лица (послодавца)	Датум заснивања радног односа	Датум престанка радног односа
	„Liniing project" DOO	20.08 2018.	

Трајање запослења — Бројкама: Година	Мјесеци	Дана	Словима	Напомена	Потпис и печат
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		
			Година ..... Мјесеци		

BOSNA I HERCEGOVINA
Univerzitet u Sarajevu
Prirodno-matematički fakultet

MEKIĆ (HAJRO) NUSRET

rođen/a 12.08.1983. godine, Bijelo Polje, općina Bijelo Polje, Republika Crna Gora, završio/la je dana 24.09.2009. prvi ciklus studija u trajanju od osam semestara/četiri godine na Univerzitetu u Sarajevu - Prirodno-matematički fakultet, Odsijek Geografija, smjer Turizam i zaštita životne sredine i na osnovi toga se izdaje

DIPLOMA

o stečenoj akademskoj tituli

i stručnom zvanju Bakalaureat/Bachelor turizma i zaštite životne sredine

Izdato u Sarajevu, 07. novembra 2009. godine

Broj: 93/2009

DEKAN:	REKTOR:
Prof. dr. Muriz Spahić	Prof. dr. Faruk Čaklovica

Liming projekt
Društvo za projektovanje, inženjering i konsalting
PIB: 02753138; PDV: 30/31-08869-3
Ž.r.: 510-28771-57 CKB
Crnogorskih serdara 30, Podgorica; Tel: 069/338-130; E-mail: zasanovic@t-com.me

Broj: EŽ-06-02/26

Podgorica: 06.02.2026. godine

POTVRDA

Kojom se potvrđuje da je Nusret Mekić, Bachelor turizma i zaštite životne sredine, rođen 12.08.1983.godine u Bijelom Polju, angažovana kao stručni saradnik u "LIMING PROJEKT" d.o.o. Podgorica, na poslovima izrade Elaborata o procjeni uticaja projekta na životnu sredinu od januara 2015. godine.

Uvidom u radnu knjižicu, ustanovili smo da, imenovani ima preko pet godina rada u struci.

Izvršni 30oid30a30a

M.P.

Žarko Asanović,dipl.inž.el.

Бијело Поље
Општина

РАДНА КЊИЖИЦА

Серијски број: № 0000295

Регистарски број: 933/10

ИСПРАВА О ИДЕНТИТЕТУ:

Исправа	Серијски број	Регистарски број	Мјесто и датум издавања
ЛК	099922567	Б. Поље 12.05.2008	

Матични број грађанина: 1208983280033

- 1 -

Име и презиме: Мехмет Андреја

Име оца или мајке: Лајро

Дан, мјесец и година рођења: 12.08.1983

Мјесто рођења, општина: Бијело Поље

Република: Ш. Гора

Држављанство: СЦГ

У Бијелом Пољу

Датум: 10.12.2010

потпис и печат

потпис корисника радне књижице

- 2 -

Подаци о школској спреми	Печат
Диплома о стеченој академској титули стручни студиј BACHELOR туризма и заштите на раду	
Извод из средње књиге бр. 93/09 из области саобраћаја	
Уверење о стеченом стручном називу дипломирани географ-туризмолог бр. 02-213/75/8-09-2011	
Признање са решењем бр. 05-1-1011/011	

- 3 -

Подаци о стручном усавршавању, специјализацији и радној способности стеченој радом	Потпис и печат

- 4 -

ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕЊУ

Број евиденције	Назив и сједиште правног лица (послодавца)	Датум заснивања радног односа	Датум престанка радног односа
	DOO „INTESA GROUP" Bijelo Polje	07.11.2011.г.	20.07.2017г.
	ARCHANDSOUL D.O.O. Bijelo Polje	22.01.2017.г.	

-5-

Трајање запослења				Напомена	Потпис и печат
Бројкама			Словима		
Година	Мјесеци	Дана			
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		
			Година ..... Мјесеци ..... Дана		

-5-

2. OPIS LOKACIJE

2.1. Kopija plana katastarskih parcela na kojima se planira izvođenje projekta, sa ucrtanim rasporedom objekata za koje se sprovodi postupak procjene uticaja

Planirani projekat se nalazi u katastarskim parcelama 704 i 705/1, KO Gubavač, opština Bijelo Polje. Lokacija je smještena u selu Gubavač, desna obala Lima. Putna veza koja je do parcele je u bliskoj vezi sa lokalnim putem Loznica – Rasovo – Njegnjevo – Gubavač. Parcele se nalaze sjeveroistočno od centra Gubavča (selom), u mješovitom ruralno-stambenom području, gdje su susjedne parcele pretežno poljoprivrednog karaktera i pojedinske stambene kuće. Pristup je moguć lokalnim putem koji se povezuje sa asfaltiranim ili u fazi asfaltiranja putnim pravcima Gubavač–Bistrica i Loznice–Gubavač.

U listu nepokretnosti 420 - prepis KO Gubavač, katastarska parcela br. 704 KO Gubavač, upisana je kao njiva 3. klase površine 6613m^2.

U listu nepokretnosti 153 - prepis KO Gubavač, katastarska parcela br. 705/1 KO Gubavač, upisana je kao njiva 3. klase površine 5763m^2.

Projektom je predviđeno da se isti realizuje u dvije faze. Faza 1 je izgradnja objekta br.1, dok je kroz fazu 2 projektovano da se izgrade preostala 2 objekta, objekti 2 i 3.

Na parceli je planirana izgradnja tri ista poljoprivredna objekta, čija je funkcija farma za tov pilića.

Objekat je spratnosti Pr+0, u funkciji poljoprivrede. Svi koeficijenti dati urbanističko tehničkim uslovima, računati su u odnosu na površinu katastarskih parcela br. 704 (6613m^2) I 705/1 (5763m^2).

Karta 1: Lokacija planiranog projekta, Bijelo Polje (www.geoportalme)

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE
PODRUČNA JEDINICA: BIJELO POLJE
Broj: 105-917/25-2/57-DJ
Datum: 20.02.2025.

Katastarska opština: GUBAVAČ
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 4,5
Parcela: 705/1

KOPIJA PLANA

Razmjera 1: 2500

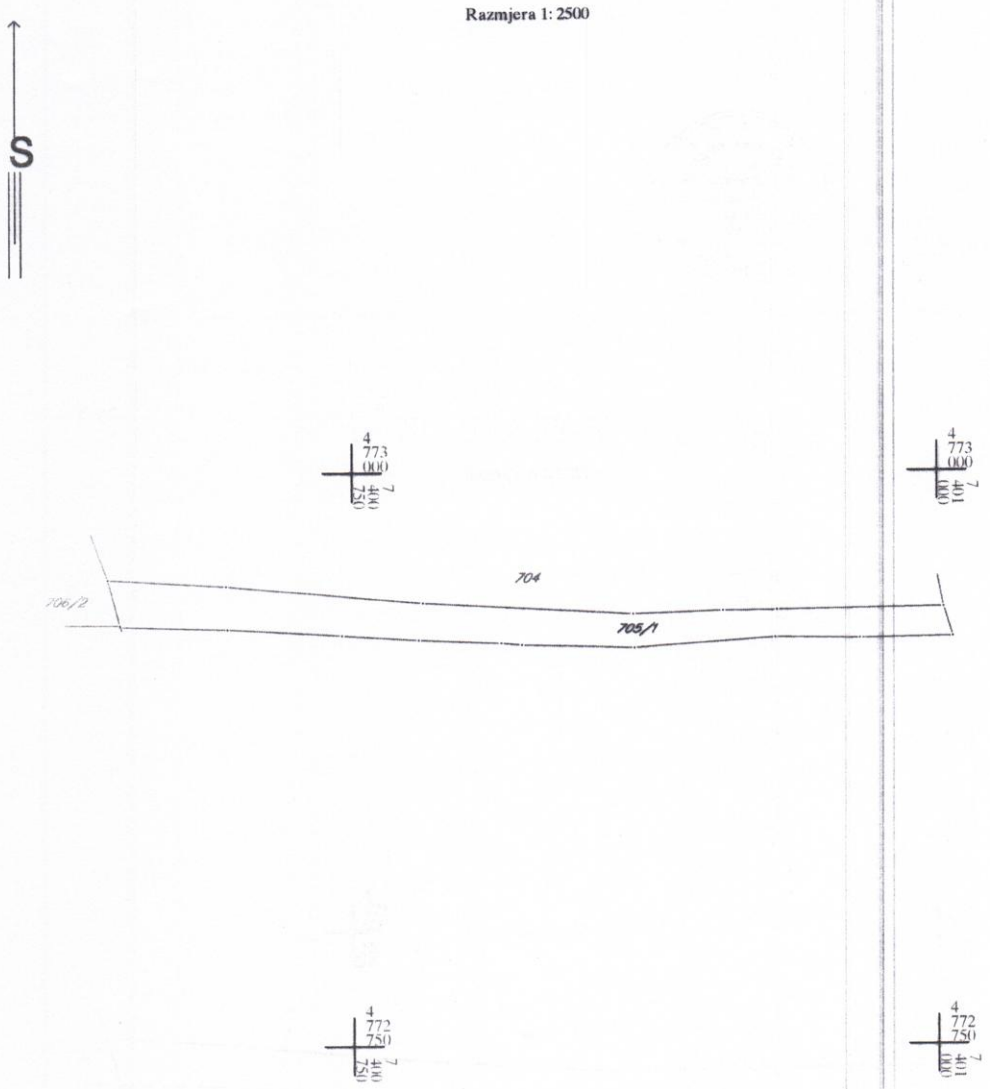

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 14 PODGORICA

Ovjerava
Službeno lice:

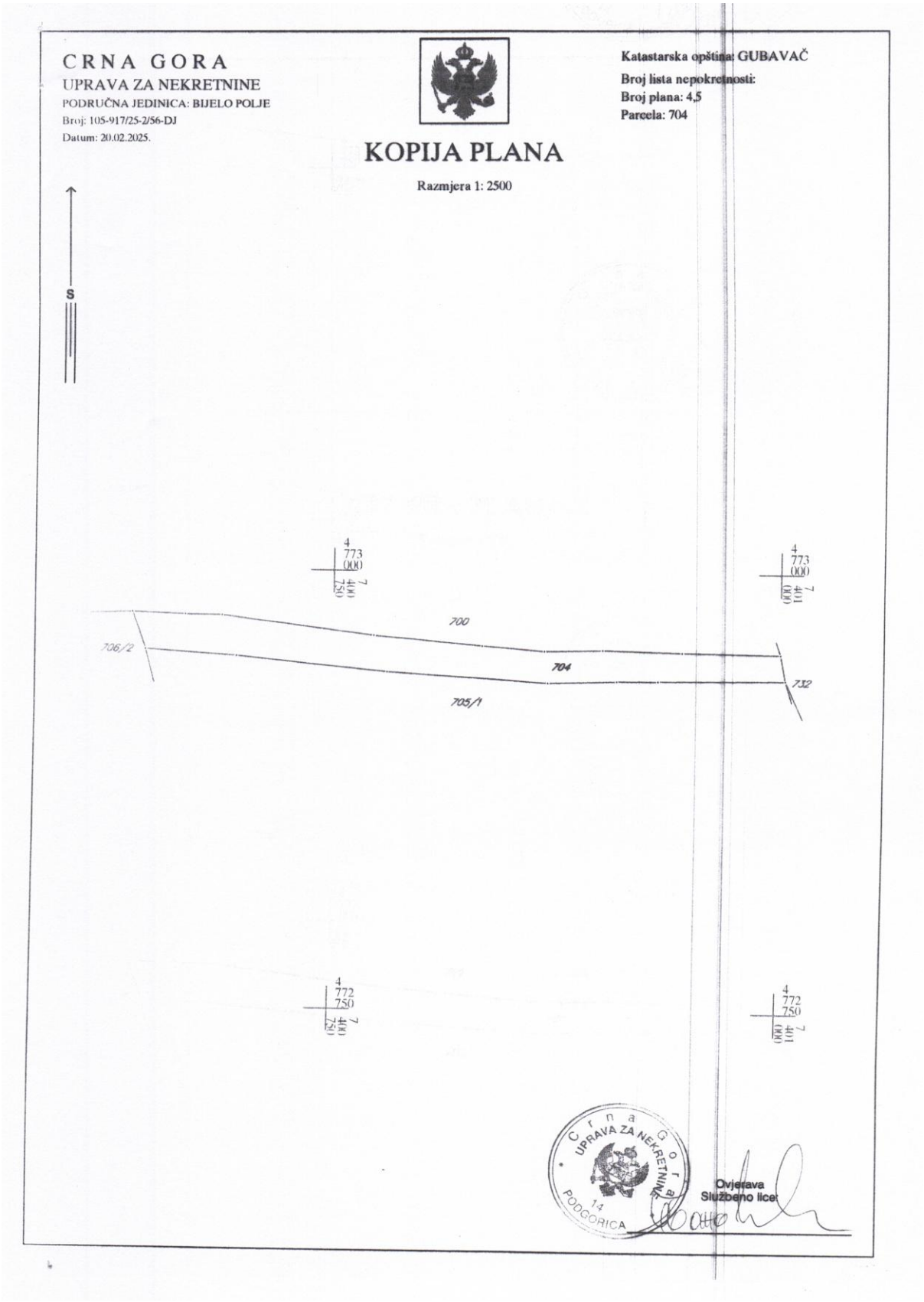

Kopije plana (Izvor:Uprava za nekretnine – područna jedinica Bijelo Polje

28000000021

105-919-855/2025

UPRAVA ZA NEKRETNINE

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Broj: 105-919-855/2025
Datum: 20.02.2025.
KO: GUBAVAČ

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu OPŠTINE B. POLJE BR.06/5-332/25-82/1-36, , za potrebe SL. , izdaje se

POSJEDOVNI LIST 420 - PREPIS

Posjednici

Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto	Stvarno pravni odnos	Obim prava
0000002063344	DOO MESOPROMET BIJELO POLJE UL.TESLINA BIJELO POLJE Bijelo Polje	SOPSTVENIK - POSJEDNIK	1/1

Parcele

Blok Broj Podbroj RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m 2	Prihod	SP Pripis	Primjedba
704	4 16	GORNJE POLJE NJIVA	3	6613	66.13	40/2021 420/1	
Ukupno				**6613**	**66.13**		

Naplata takse je oslobođena na osnovu člana 17 Zakona o administrativnim taksama ("Sl.list CG, br. 18/19). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 15 PODGORICA

Načelnik:
Madžgalj Rajko, dipl pravnik

Datum i vrijeme: 20.02.2025. 09:57:40

2624640

28000000021
105-919-856/2025

UPRAVA ZA NEKRETNINE

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Broj: 105-919-856/2025
Datum: 20.02.2025.
KO: GUBAVAČ

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu OPŠTINE B. POLJE BR.06/5-332/25-83/1-37, , za potrebe SL. , izdaje se

POSJEDOVNI LIST 153 - IZVOD

Posjednici

Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto	Stvarno pravni odnos	Obim prava
	CVIJOVIĆ BRANISLAV SAŠA	SOPSTVENIK - POSJEDNIK	1/1

Parcele

Blok Broj Podbroj RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m²	Prihod	SP Pripis	Primjedba
705 1	4 16	GORNJE POLJE NJIVA	3	5763	57.63	4/2022 153/2	
Ukupno				5763	57.63		

Naplata takse je oslobođena na osnovu člana 17 Zakona o administrativnim taksama ("Sl.list CG, br. 18/19). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 15 PODGORICA

Načelnik:
Madžgalj Rajko, dipl pravnik

1 / 1

Datum i vrijeme: 20.02.2025. 09:59:31

2624641

Posjedovni listovi katastarskih parcela (Bijelo Polje)

2.2. Podaci o potrebnoj površini zemljišta u m^2, za vrijeme izgradnje, sa opisom fizičkih karakteristika i kartografskim prikazom odgovarajuće razmjere, kao i o površini koja će biti obuhvaćena kada Projekat bude stavljen u funkciju

2.2.1. Površina zemljišta potrebna za realizaciju projekta

Za realizaciju projekta izgradnje poljoprivrednih objekata – farme za tov pilića, planirano je korišćenje zemljišta koje obuhvata sljedeće katastarske parcele:

- katastarska parcela **br. 704 KO Gubavač**, površine **6.613 m²**, evidentirana kao njiva 3. klase;
- katastarska parcela **br. 705/1 KO Gubavač**, površine **5.763 m²**, evidentirana kao njiva 3. klase.

Ukupna površina zemljišta obuhvaćena projektom iznosi **12.376 m²**. Projekat se realizuje u dvije faze, pri čemu prva faza obuhvata izgradnju jednog objekta, dok je u drugoj fazi predviđena izgradnja preostala dva objekta. Ne planira se zauzimanje dodatnih površina van granica navedenih katastarskih parcela.

2.2.2. Površina zemljišta tokom faze izgradnje

Tokom faze izgradnje, angažovana će biti cjelokupna površina predmetnih katastarskih parcela. Ova površina koristiće se za:

- izvođenje zemljanih i građevinskih radova,
- postavljanje i korišćenje građevinske mehanizacije i opreme,
- privremeno skladištenje građevinskog materijala,
- formiranje privremenih pristupnih i manipulativnih površina.

Zemljište u postojećem stanju predstavlja poljoprivredno zemljište – njive 3. klase, bez izgrađenih objekata, sa pretežno ravnim do blago nagnutim terenom. Fizičke karakteristike terena i granice parcela utvrđene su na osnovu važećih geodetskih podloga izrađenih od strane ovlašćene geodetske organizacije d.o.o „Geo Friends“ iz Podgorice.

Kartografski prikaz lokacije, sa jasno naznačenim granicama katastarskih parcela, položajem planiranih objekata, pristupnim saobraćajnicama i ostalim sadržajima.

2.2.3. Površina zemljišta u fazi korišćenja (eksploatacije)

Po završetku izgradnje i stavljanju projekta u funkciju, zemljište će biti organizovano u skladu sa namjenom planiranih objekata. Ukupna bruto građevinska površina objekata iznosi **2.968,36 m²**, dok bruto površina objekata u osnovi (površina zauzeća) iznosi **2.968,35 m²**, što predstavlja indeks zauzetosti od **0,24**, u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima.

Saobraćajne i manipulativne površine, uključujući parking prostor sa ukupno 5 parking mjesta (2 za teretna i 3 za putnička vozila), planirane su unutar granica predmetnih parcela.

Zelene površine obuhvataju **6.550,00 m²**, što čini približno **52 % ukupne površine parcele**, čime se obezbjeđuje očuvanje značajnog dijela zemljišta u prirodnom ili hortikulturno uređenom stanju.

Tokom faze eksploatacije ne planira se dodatno zauzimanje zemljišta, niti promjena granica zahvata u odnosu na fazu izgradnje.

Dati urbanistički parametri sa planiranim kapacitetima:

UTU Sekretarijat za planiranje i uredjenje prostora Opstine Bijelo Polje	Broj: 06/5-332/25-82/5-36 Bijelo Polje, 10.03.2025. godine
Katastarska opstina	Gubavač
Katastarske parcele	704 i 705/1
Povrsina lokacije (katastarske parcele)	k.p. 704 - 6613m² k.p. 705/1 - 5763m² ukupno = 12 376m²
Planirana pretezna namjena	Zona planirana za izgradnju izvan građevinskog područja u ruralnim (seoskim) naseljima na poljoprivrednom zemljištu
max indeks zauzetosti	0.40
max indesk izgradjenosti	0.80
BGP gradj. povrsina objekta	Povrsina jednog objekta maze biti maksimalno do 3000 m2
Maksimalna spratnost	P+1 P+0 za pomećne objekte

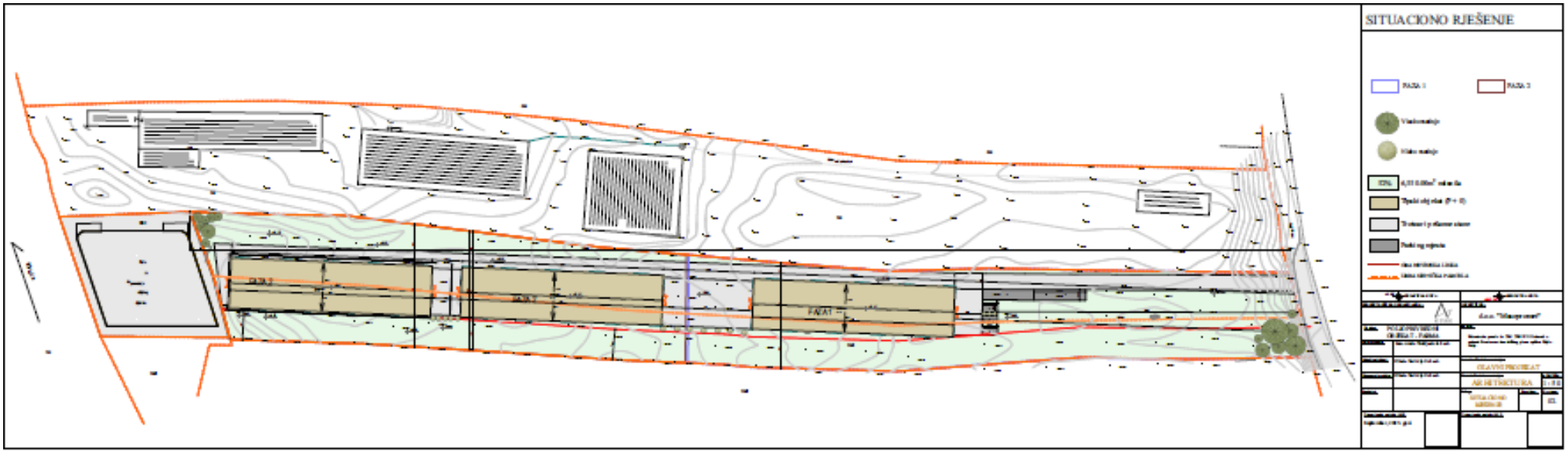

Karta 2: Situacija planiranog projekta

2.3. Prikaz pedoloških, geomorfoloških, geoloških i hidrogeoloških i seizmoloških karakteristika terena

2.3.1. Geomorfološke karakteristike

Područje Opštine pripada brdsko-planinskom području sjevernog dijela Crne Gore. Oko 95% njene teritorije nalazi se iznad 650 m nadmorske visine. Središnjim dijelom, uz rijeku Lim, prostire se dolina dužine 12 km i širine 3 km, čija je najniža nadmorska visina 531 m. Gradsko jezgro Opštine nalazi se na dvije terase, nadmorske visine 575 i 620 m. Okolne planine, Bjelasica sa najvišim vrhom Crna Glava (2.137 m), Lisa (1.509 m) i Stožer (1.576 m), čine reljef Opštine veoma zanimljivim. Lokacija planiranog projekta je brdsko područje.

- *Osobine reljefa Polimlja Crne Gore*

Sjevernu Crnu Goru, karakteriše prostor doline Lima. Ova rijeka izvire iz Plavskog jezera, do Andrijevice je okružena visokim planinama. Plavsko-Gusinjski dio doline ispunjen je aluvujalnim i morenskim nanosom. Od doline teren se uzdiže u vidu strmih i jako strmih padina, do vrhova Visitora, Prokletija i Bogićevice. Beranska kotlina predstavlja najveće proširenje u Polimlju. Duga je 10, a široka 4,5 km sa nadmorskom visinom od 654 do 703 m. Iznad prostrane aluvijalne visoravni nalaze se stare rečne terase na lijevoj i desnoj strani. Raznovrsnosti reljefnih oblika Beranske kotline doprinose vodotoci, pritoke Lima, koji su usjekli svoja korita u stare riječne terase i jezerske sedimente. Beranska kotlina se završava Tifranskom klisurom, koja je duga 2 km. Po izlasku iz kotline nailazi se na manje proširenje-Zaostro sa okolnim strmim terasama (1026-1161 m.n.v.) sve do Bioča. Nizvodno od Bioča dolina Lima se znatno proširuje, posebno u terenu aluvijalne ravni i starih rječnih terasa. Od Zatona do Ribarevina Lim ima užu dolinu, a zatim se ponovo proširuje, naročito nizvodno od Bijelog Polja. (*Spalević 1999.)* U ovom dijelu doline, praktično nema aluvijalne ravni do ušća Bistrice, već ravni dio predstavljaju brda okomitog terena, koji se uzdiže u vidu zaobljenih padina, sa blagim i srednje izraženim nagibima. i Bistrica, desna pritoka Lima, ima proširenu dolinu do Savinog Polja, odakle se teren znatno strmije uzdiže prema krečnjačkoj visoravni Korita, koja predstavlja jugozapadni dio Pešterske visoravni.

2.3.2. Geološke karakteristike

Područje Opštine sastoji se od stijena paleozojske i kvartalne starosti. Obod njene kotline sastoji se od stijena paleozojske starosti. Od stijenskih masa najčešći su škriljci sive i crne boje. Dno kotline sastavljeno je od stijena kvartalne starosti.

Gornja terasa Lima zasuta je poluvijalnim i deluvijalnim sastojcima, a čine je pjeskovita i prašinasta glina i šljunak, čiji su slojevi slabo vezani i paleozojske su starosti.

Srednja terasa Lima je najrasprostranjenija, i na njoj je Opština najvećim dijelom pozicionirana. Sastoji se od pijeska, malo prašinastog i zaglinjenog, i šljunka slabo sortiranog razne granulacije.

Donja terasa ima iste sedimente kao srednja.

Prema stabilnosti, tereni su svrstani u stabilne, uslovno stabilne i nestabilne. Stabilni tereni su oni koji imaju postojana svojstva stijenskih masa pri izvodjenju radova na njima. To su poluvezani i nevezani sedimenti koji čine ravničarski dio terena. Uslovno stabilni tereni su oni gdje svako zasijecanje, kvašenje i novo opterećivanje može izazvati deformacije reljefa.

U inženjersko - geološkom pogledu terasni sedimenti lijeve I desne obale Lima spadaju u:

- nevezane do poluvezane tvrde klastične stijene srednje terase Lima i aluvijuma (šljunak razne granulacije paleozojskog porijekla i glina, pjeskovita i prašinasta), nalaze se sa obje strane Lima, do dubine 5-20m. Slabe su stišljivosti, dobre slegnutosti i relativno dobre nosivosti sa nagibom terena do 5° ili rjeđe 5-10°.

- poluvezane meke plastične stijene sastavljene od pijeska i gline koje izgrađuju gornju terasu; ona je fluvijalnog porekla i uglavnom male nosivosti, nagiba terena do 5 °, promjenljivog djelovanja površinskih i podzemnih voda i drugih inženjersko – geoloških karatkteristika.

- povodanjska facija također spada u poluvezane meke plastične stijene, ade u nevezane krupnozrne do sitnozrne klasične sedimentne stene, terasni odsjek od paleozojskih stijena čine vezane kvaziplastične metamorfne stijene, a antropogene naslage su nevezane stijene.

2.3.3. Hidrogeološke karakteristike

Šire područje opštine Bijelo Polje, uključujući lokalitet Gubavac, pripada sjevernom dijelu Crne Gore i karakteriše se složenim hidrogeološkim uslovima, tipičnim za dolinsko–aluvijalne i brežuljkaste terene sliva rijeke Lim. Hidrogeološke odlike uslovljene su geološkom građom, litološkim sastavom tla, morfologijom terena i klimatskim karakteristikama područja.

Područje Gubavca izgrađeno je pretežno od rastresitih i polukonsolidovanih sedimenata (šljunkovi, pijesci, glinoviti i praškasti slojevi), koji imaju promjenjivu vodopropusnost. U takvim uslovima formiraju se **plitke podzemne vode**, uglavnom slobodnog tipa, čiji nivo varira u zavisnosti od količine padavina i hidrauličke povezanosti sa obližnjim površinskim vodotocima.

Na udaljenosti od oko **50 m od predmetne lokacije nalazi se vodeni tok**, koji predstavlja potencijalni prirodni recipijent u širem hidrološkom smislu, ali bez direktne hidrauličke veze sa planiranim objektima. Zbog blagog nagiba terena i prirodnog oticanja voda, podzemne vode se kreću u pravcu nižih terena i vodotoka, što je karakteristično za ovo područje.

Zemljište na lokaciji projekta pokazuje **umjerenu do dobru infiltracionu sposobnost**, ali prisustvo glinovitih slojeva lokalno smanjuje propusnost i djeluje kao prirodna barijera prema dubljim vodonosnicima. Ne postoje evidentirana izvorišta za javno vodosnabdijevanje u neposrednoj blizini predmetne lokacije, niti su registrovane zone sanitarne zaštite voda.

2.3.4. Seizmološke karakeristike

U pogledu seizmičnosti, područje Opštine se svrstava u 7-8 stepeni seizmičnosti, pri čemu koeficijent ubrzanja, za period od 100 godina, iznosi 0,063 cm/s^2. Nestabilne padine, strmi odsjeci, tereni sa visokim nivoom podzemnih voda su seizmički više ugroženi.

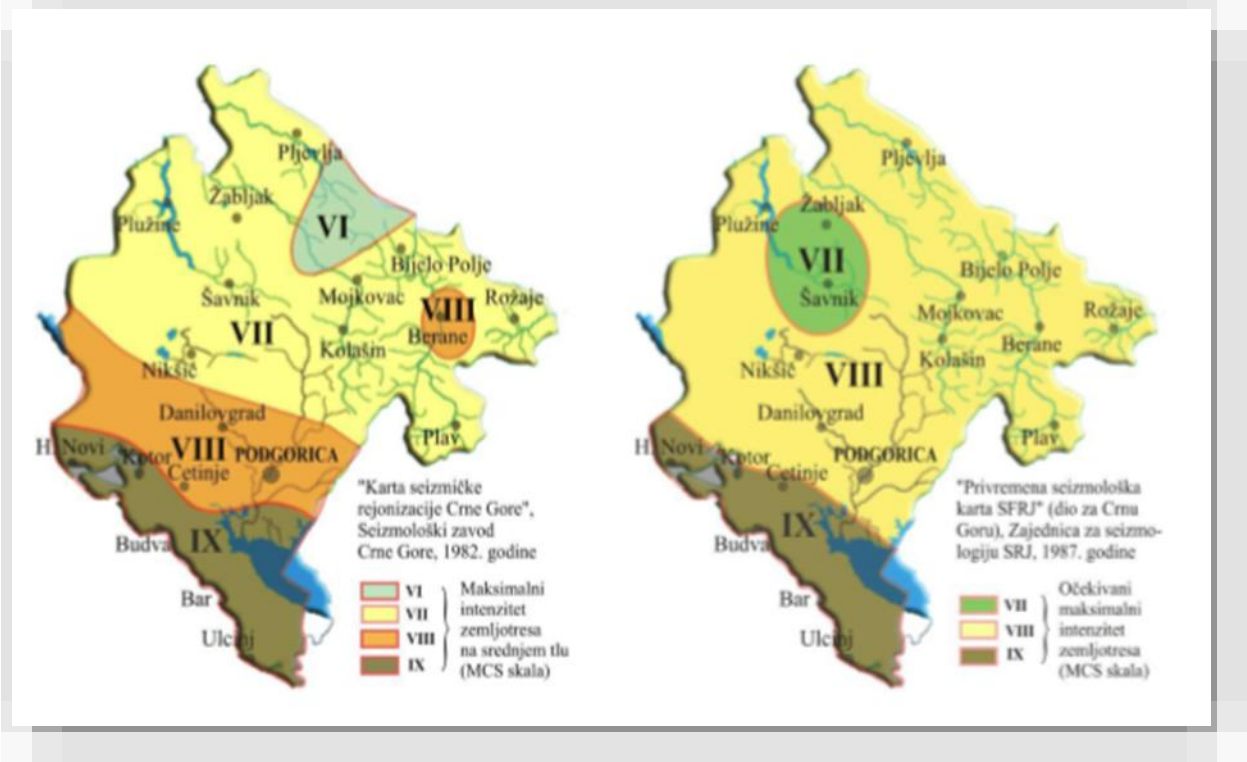

Karta 3: Karte očekivanih maksimalnih intenziteta zemljotresa a) Karta seizmičke rejonizacije teritorije Crne Gore, 1982; b) Privremena seizmološka karta SFRJ (dio za Crnu Goru), 1987 (Izvor: http://www.seismo.co.me/questions/12.htm)

Na bazi sintetizovanih rezultata kompleksnih geoloških istraživanja koja su izvedena poslije zemljotresa u Crnoj Gori 1979.g., intenzitet dejstva zemljotresa na površini terena određen u vidu intenziteta maksimalnih ubrzanja tla na površini terena koji se o

čekuju na razmatranom području u povratnom periodu vremena od 50, 100 i 200 godina.

2.3.5. Pedološke karakteristike i bonitet tla

Na području opštine Bijelo Polje, pod uticajem raznih geoloških procesa, formirano je osam tipova zemljišta različite produktivne sposobnosti. Najkvalitetnije smeđe zemljište se nalazi na terasama Limske doline i pogodno je za ratarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo i gajenje stočne hrane. Manje površine zahvata aluvijum, koji se javlja u više varijateta, što umanjuje njegovu plodnost i korišćenje. Aluvijanodeluvijalna zemljišta su se formirala u uzanim dolinama većih rijeka koje se ulivaju u Lim. Ona su heterogenog sastava i koriste se kao livade, a u manjoj mjeri kao njive, voćnjaci i pašnjaci. Na područjima brda i strmim padinama riječnih dolina pojavljuje se posmeđeni pseudoogoljeni deluvijum u manjim kompleksima koji u sebi sadrži

dosta praha i gline. Najveći dio površine zauzimaju smeđa kisjela zemljišta na škriljcima i pješčarima, a pokriveno je uglavnom šumama, mada se na njemu nalaze njive, voćnjaci, livade i pašnjaci. Ostali tipovi zemljišta koja se pojavljuju su: rendžina i posmeđena zemljišta, smeđe zemljište na silikatnokarbonastoj podlozi i smeđe zemljište na eruptivima. Ova zemljišta se većinom javljaju na područjima kraških površi.

Zemljište predmetne lokacije prema bonitetu može se svrsati u dvije kategorije, koje su prikazane u nastavku:

Zemljišta visoke plodnosti su sva duboka i srednje duboka zemljišta na ravnim i zaravnjenim terenima do 1000 mnm na kojima je moguće primjena mjera savremene agrotehnike, svrstana su u I i II bonitetnu klasu. Ovim klasama pripadaju aluvijalna i aluvijalno deluvijalna zemljišta. Na teritoriji Bijelog Polja nalaze se od Zatona do Gostuna.

Zemljišta srednje plodnosti su ona koja pripadaju III i IV bonitetnoj klasi. Ovoj vrsti plodnosti pripadaju, takođe, aluvijalna i aluvijalno deluvijalna zemljišta i sva smeđa zemljišta na krečnjaku i dolomitu (gajnjača i ilovača), sreću se na blagim padinama strana koje se vezuju za kotlinska dna, rječnim dolinama, manjim i blagim terasama i zaravnjenim površinama. Ovi tereni su raprostranjeni po obodima rijeka, a sa manjim arealima ima ih i u podplaninskim župama, odnosno na terenima umjereno kontinentalne klime i sa godišnjim padavinama uglavnom do 1500 m.

2.4. Podaci o izvorištu vodosnabdijevanja (udaljenost, kapacitet, ugroženost, zone sanitarne zaštite) i osnovne hidrološke karakteristike

Jedan od većih izvora nalazi se pri ušću Boljanske rijeke u Lim (5,51 lit/sec), koji je kaptiran i koristi se za vodosnabdijevanje. Ostali izvori su manje izdašnosti, najčešće 0,1 lit/sec. Najveći izvor nalazi se u podnožju Bjelasice sa kojeg se snabdijeva grad, prigradska i druga naselja , čiji kapacitet nove i stare kaptaže iznosi oko 510 lit/sec.Trenutni kapacitet cjevovoda iznosi 240 lit/sec.1 Mineralni i termalni izvori su registrovani u Nedakusima, u dolini rijeke Sljepašnice, u gornjim Nedakusima, Rajkovićima, Dobrom Dolu, Dubravi, Papama i Bučju. Iako male izdašnosti, značajniji izvor nalazi se u Čeoču sa 1,20 lit/sec (Odluka o dodjeli koncesije za korišćenje mineralne vode sa izvorišta,,Čeoče“, Sl.CG br. 025/18 od 20.04.2018.godine), koji je kaptiran za industrijsku preradu u fabrici „Rada“. Pored mineralnih, u Nedakusima su registrovani termalni izvori ,u krugu fabrike za preradu voća i povrća doo ,,Eko-meduza“ i doo ,Imperijal“.

Upravljanje vodama je u nadležnosti Uprave za vode Crne Gore. Vodosnabdijevanje grada i prigradskih naselja povjereno je DOO „Vodovodu Bistrica“, a upravljanje vodama na seoskim odnosno ruralnim područijima režiskimmjesnim odborima. Dovod vode za područije grada i prigradskih naselja vrši se cjevovodima FI 300Ø i FI 500Ø od izvora Bistrice dužinom 12,5 km, i distributivnom vodovodnommrežom dužine 148 km. Distributivna mreža se intezivno širi po zahtjevima građana kojima je dovod vode ovim putem tehnički moguć. Tako je u periodu

2017- 2021. godine priključeno područije Zatona, a prije toga i područija ispod industrijske zone, Loznica, Resnika i Rasova. (*Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje*)

2.4.1. Hidrološke karakteristike

Najznačajniji hidrološki potencijal u opštini Bijelo Polje je rijeka Lim, koja kroz Opštinu protiče dužinom 40 km sa prosječnim protokom 70,2 m^3 /sek. Najveće pritoke Lima su Ljuboviđa, dužine 35 km, zatim Bistrička Bistrica 23km, Majstorovska Bistrica 5,5 km na ruralnom području dok su na urbanom području najveće Lješnica, Lipnica, Sljepašnica i Boljanska rijeka. Značajniji ostali vodotoci sa stanovišta mogućnosti izgradnje mini hidroelektrana su: Rakitska Rijeka, Brzavska rijeka, Čelinska Rijeka, Potrčka rijeka¸ Zekićka rijeka, Kostenička Rijeka, Kičavnica, Čepića Rijeka, Boljanska rijeka, Orahovička rijeka, Voljavska Rijeka, Đuren potok, Turovski potok i Mirašev potok. Jedan od većih izvora nalazi se na ušću Boljanske rijeke u Lim 5,51 lit/sek koji je kaptiran i koristi se za vodosnadbijevanje.

Ostali izvori su manje izdašnosti 0,1 lit/sek. Najveći izvor je u podnožju Bjelasice sa kojeg se snadbijeva gradsko i prigadsko područje i dio ruralnog područja. Njegova izdašnost je 400 lit/sek. Mineralni i termalni izvori su registrovani u dolini rijeke Sljepašnice u gornjim Nedakusima, Rajkovićima, Dobrom Dolu, Dubravi, Papama i Bučju. Iako male izdašnosti (0,1 lit/sek) izvor u Čeoču, kaptiran je za industrijsku preradu.

Riječni tok koji je najbliži predmetnoj lokaciji jeste rijeka Lim (50m udaljenosti u pravcu zapada). Rijeka Lim protiče iz pravca juga prema sjeveru.

2.5. Prikaz klimatskih karakteristika sa odgovarajućim meteorološkim pokazateljima

Područje Opštine Bijelo Polje ima umjereno kontinentalnu klimu u dijelu koji čini kotlinu, a u višim djelovima planinsku klimu sa čestim temperaturnim inverzijama, kada se formiraju „vazdušna jezera“ sa vrlo niskim temperaturama. Za ovo područje karakterstično je da su jeseni dosta toplije od proljeća. Srednja godišnja temepratura vazduha iznosi 8,7°C. Najhladniji je januar sa srednjom temperaturom od -1,7°C, a najtopliji je juli sa prosječnom od temperaturom od 20,7℃.

Prosječna temperatura u proljećnim danima je 8,7℃ a jesenjim 9,4℃. Sniježne padavine su relativno česte i u toku jedne godine su u prosjeku 55 dana, a koje formiraju pokrivač od 10-65 cm. Prosječna godišnja količina padavina iznosi 940 mm pri čemu su padavine na obodu kotline znatno veće. Prosječni broj kišnih dana je 75, a relativna vlažnost vazduha se kreće od 68,5% u aprilu do 85,5% u decembru. Prosječni broj dana pod maglom je 113. Najveći broj dana sa maglom imaju mjeseci septembar i oktobar, a najmanji mart i april. Srednja mjesečna oblačnost se kreće od 5,72 desetina u avgustu do 7,64 desetina u decembru.

Zbog globalnih klimatskih promjena dolazi do značajnijeg odstupanja od ovih podataka. Smanjuje se broj kišnih dana i dana sa snijegom.

Područje katastarske opštine Majstorovina pripada sjevernom dijelu Crne Gore, opština Bijelo Polje, i odlikuje se **umjereno-kontinentalnom klimom** sa izraženim planinskim uticajem. Mikroklima predmetne lokacije oblikovana je kombinacijom nadmorske visine, blizine rijeke Lim i konfiguracije terena.

Karakteristike ovog prostora uključuju:

- **Temperature:** Prosječne godišnje temperature su umjerene, sa toplim ljetima i hladnim zimama. Zimski period je dugotrajan i sa čestim snježnim padavinama, dok su ljeta svježija u odnosu na nizijske predjele.
- **Padavine:** Količina padavina je značajna, sa većom učestalošću u jesen i proljeće. Snijeg je prisutan tokom zimskih mjeseci i zadržava se duže zbog nadmorske visine.
- **Vjetrovi:** Na mikroklimu utiču lokalni vjetrovi, naročito hladni sjeverni i istočni, dok su ljeti češći blagi povjetarci koji donose svježinu.
- **Vlažnost:** Relativna vlažnost vazduha je u prosjeku viša, posebno u jutarnjim i večernjim satima, što je posljedica blizine vodenih tokova i vegetacijskog pokrivača.
- **Insolacija:** Insolacija je povoljna, sa dovoljnim brojem sunčanih sati tokom godine, što pozitivno utiče na turistički potencijal lokacije.

Ove mikroklimatske osobine stvaraju uslove povoljne za boravak ljudi, razvoj turizma i rekreativne aktivnosti, ali zahtijevaju i planiranje objekta u skladu sa zimskim uslovima (dovoljna termoizolacija, grijanje, zimsko održavanje pristupnih puteva).

2.6. Podaci o relativnoj zastupljenosti, dostupnosti, kvalitetu i regenerativnom kapacitetu prirodnih resursa (uključujući tlo, zemljište, vodu i biodiverzitet) tog područja i njegovog podzemnog dijela

Područje planirane realizacije projekta obuhvata katastarske parcele br. 704 i 705/1 KO Gubavač, koje se u postojećem stanju koriste kao poljoprivredno zemljište – njive 3. klase. Lokacija se nalazi u neposrednoj blizini rijeke Lim, na udaljenosti od približno 50 m zapadno od granice zahvata, što predstavlja značajan prirodni resurs ovog područja.

Tlo i zemljište

Zemljište na predmetnoj lokaciji predstavlja poljoprivredno tlo srednjeg kvaliteta (njiva 3. klase), sa umjerenom plodnošću i dobrim regenerativnim kapacitetom. Tlo je pretežno neizgrađeno i nije prethodno opterećeno intenzivnim antropogenim aktivnostima.

Planiranim projektom trajno će biti zauzet dio zemljišta u površini osnova objekata i pratećih saobraćajnih i manipulativnih površina, dok će oko **52 % ukupne površine parcele** ostati pod zelenim površinama. Na tim dijelovima biće očuvan prirodni regenerativni potencijal tla, uz mogućnost stabilizacije površinskog sloja i smanjenja rizika od erozije, naročito imajući u vidu blizinu vodotoka.

Površinske i podzemne vode

Rijeka Lim predstavlja značajan površinski vodni resurs šireg područja, sa izraženim ekološkim, hidrološkim i pejzažnim značajem. Predmetna lokacija nalazi se izvan korita rijeke i njenog neposrednog inundacionog pojasa, na udaljenosti od oko 50 m, što smanjuje rizik od direktnog uticaja projekta na vodotok.

Na samoj lokaciji nema stalnih površinskih voda. Podzemne vode su dio regionalnog hidrogeološkog sistema povezanog sa riječnim slivom Lima, sa prirodnom obnovom putem infiltracije atmosferskih padavina i riječnih voda.

Realizacijom projekta ne planira se zahvatanje vode iz rijeke Lim, niti ispuštanje otpadnih voda direktno u vodotok. Uz primjenu adekvatnih mjera zaštite tokom faze izgradnje i eksploatacije (kontrola oticanja, sprječavanje ispiranja zagađujućih materija i pravilno upravljanje otpadom), ne očekuje se negativan uticaj na kvalitet, dostupnost i regenerativni kapacitet površinskih i podzemnih voda.

Biodiverzitet (flora i fauna)

Područje zahvata karakteriše antropogeno izmijenjen ekosistem poljoprivrednog zemljišta, dok priobalni pojas rijeke Lim u širem okruženju predstavlja stanište povećane biološke raznovrsnosti.

Na samoj lokaciji dominiraju travne i ruderalne biljne vrste, bez evidentiranih zaštićenih, rijetkih ili endemskih vrsta. Fauna je ograničena na uobičajene vrste karakteristične za otvorena poljoprivredna staništa, dok se u priobalnom pojasu rijeke Lim mogu očekivati vodene i poluvodene vrste ptica, vodozemaca i insekata.

Planirani projekat neće zahvatiti priobalni pojas rijeke Lim niti će dovesti do fragmentacije riječnih staništa. Očuvanje zelenih površina unutar parcele i prostorno razdvajanje objekata od vodotoka doprinose očuvanju lokalnog biodiverziteta i omogućavaju regeneraciju prirodnih elemenata prostora.

Podzemni dio prostora

Podzemni dio prostora karakterišu prirodni geološki slojevi bez registrovanih ležišta mineralnih sirovina ili drugih prirodnih resursa od ekonomskog značaja. Nisu evidentirani speleološki objekti niti nestabilni geološki procesi. Planirani radovi ne obuhvataju duboke iskope, te se ne očekuje značajan uticaj na podzemne prirodne resurse.

Opšta ocjena dostupnosti i regenerativnog kapaciteta prirodnih resursa

Imajući u vidu postojeću namjenu prostora, kvalitet zemljišta, prisustvo rijeke Lim u neposrednom okruženju i planiranu organizaciju zahvata, može se zaključiti da područje posjeduje umjeren do dobar regenerativni kapacitet prirodnih resursa. Uz dosljednu primjenu mjera zaštite životne sredine, realizacija projekta neće dovesti do značajnog narušavanja dostupnosti, kvaliteta niti prirodnog obnavljanja tla, vodnih resursa i biodiverziteta.

2.7. Prikaz apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine

Apsorpcioni kapacitet prirodne sredine predstavlja sposobnost prostora da prihvati određene antropogene uticaje bez trajnog narušavanja kvaliteta životne sredine i prirodnih resursa. Procjena apsorpcionog kapaciteta predmetne lokacije izvršena je na osnovu postojećeg stanja prostora, namjene zemljišta, fizičkih karakteristika terena, prisustva vodotoka rijeke Lim i planirane organizacije projekta.

Apsorpcioni kapacitet tla i zemljišta

Zemljište na predmetnoj lokaciji predstavlja poljoprivredno tlo srednjeg kvaliteta (njiva 3. klase), sa umjerenom sposobnošću prihvatanja opterećenja. Tlo nije prethodno degradirano intenzivnim industrijskim ili infrastrukturnim aktivnostima, što ukazuje na očuvan apsorpcioni kapacitet.

Planirani objekti zauzimaju ograničenu površinu parcele, uz zadržavanje oko **52 % zelenih površina**, čime se omogućava infiltracija atmosferskih padavina, prirodna regeneracija tla i smanjenje rizika od površinskog oticanja. Uz pravilno upravljanje otpadom i sprječavanje nekontrolisanog ispuštanja zagađujućih materija, apsorpcioni kapacitet tla smatra se dovoljnim za prihvatanje planiranog zahvata.

Apsorpcioni kapacitet vodnih resursa

Rijeka Lim predstavlja vodni resurs sa značajnim prirodnim apsorpcionim i samoprečišćavajućim kapacitetom. Međutim, zbog blizine lokacije (oko 50 m zapadno), ovaj kapacitet se smatra osjetljivim i zahtijeva poseban stepen zaštite.

Na samoj lokaciji ne postoje površinske vode, a projekat ne predviđa direktno ispuštanje otpadnih voda u rijeku Lim. Upravljanje tehnološkim i sanitarnim otpadnim vodama planira se na način koji ne opterećuje vodotok. Uz sprovođenje mjera zaštite (kontrola oticanja sa površina, zaštita od akcidentnih izlivanja i adekvatno zbrinjavanje otpadnih voda), apsorpcioni kapacitet vodne sredine neće biti prekoračen.

Apsorpcioni kapacitet vazduha

Područje zahvata karakteriše dobra prirodna provjetrenost i odsustvo značajnih izvora zagađenja vazduha u neposrednom okruženju. Emisije u vazduh tokom faze izgradnje biće privremenog karaktera (prašina i izduvni gasovi građevinske mehanizacije), dok se u fazi eksploatacije očekuju ograničene emisije karakteristične za poljoprivredne objekte.

Prirodni apsorpcioni kapacitet vazduha, uz očuvanje zelenih površina i prostornu udaljenost od naseljenih zona, smatra se dovoljnim za prihvatanje planiranih emisija, bez značajnijeg pogoršanja kvaliteta vazduha.

Apsorpcioni kapacitet u pogledu buke

Lokacija projekta nalazi se u pretežno ruralnom području, sa niskim postojećim nivoima buke. Tokom izgradnje očekuje se privremeno povećanje nivoa buke, dok će u fazi eksploatacije izvori buke biti ograničeni na rad opreme i povremeno kretanje vozila.

S obzirom na prostornu organizaciju, udaljenost od osjetljivih receptora i prirodne barijere u prostoru, apsorpcioni kapacitet sredine u pogledu buke smatra se zadovoljavajućim.

Apsorpcioni kapacitet u odnosu na biodiverzitet

Predmetna lokacija nema karakteristike prirodnog ili zaštićenog staništa, već predstavlja antropogeno izmijenjeno poljoprivredno zemljište. Najosjetljiviji elementi biodiverziteta nalaze se u priobalnom pojasu rijeke Lim, koji nije obuhvaćen zahvatom.

Zadržavanje zelenih površina, odsustvo zahvata u priobalnom pojasu i ograničen obim gradnje omogućavaju da lokalni biodiverzitet zadrži svoj regenerativni i apsorpcioni kapacitet.

Opšta ocjena apsorpcionog kapaciteta prirodne sredine

Na osnovu analize pojedinačnih elemenata životne sredine može se zaključiti da predmetna lokacija posjeduje **dovoljan apsorpcioni kapacitet** za realizaciju planiranog projekta. Uz primjenu propisanih mjera zaštite životne sredine, ne očekuje se prekoračenje prirodnih kapaciteta tla, voda, vazduha i biodiverziteta, niti kumulativni negativni uticaji na šire područje, uključujući vodotok rijeke Lim.

2.8. Opis flore i faune, zaštićenih prirodnih dobara, rijetkih i ugroženih divljih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa

Flora

U biogeografskom pogledu, područje opštine Bijelo Polje pripada alpskom/planinskom biogeografskom regionu - planinsko šumskoj zoni.

Sistem klasa vegetacije ide od klimatogeno šumskih, preko klimatogeno pašnjačkih do vodenih vegetacijskih jedinica:

I QUERCO -FAGETA Br.-Bl. et Vlieger 37 - Vegetacija lisnatih šuma u submediteranskoj oblasti, brežuljkastom, planinskom i alpskom pojasu vegetacije

II QUERCETEA ROBORI-PETRAEAE Br.-El. et Tx. 43 - Vegetacija acidofilnih listopadnih šuma

III SALICETALIA PURPUREAE Moor 58 - Vegetacija poplavljenih šuma i nižeg i niskog rastinja, kao i vrba i topola):

IV ERICO-PINETEA Horvat 59 - Vegetacija borovih šuma

V ALNETEA GLUTINOSAE Br.-Bl. et Tx. 43 (higrofile šume crne jove i šikare barske ive)

VI VEGETACIJA PLANINSKIH RUDINA NA KISELIM TLIMA – sveze - *Seslerion comosae, Jasionion orbiculateae*.

VII VEGETACIJA PLANINSKIH RUDINA NA KREČNJACIMA – sveze - *Oxytropidion dinaricae, Festucion pungentis*.

VIII VEGETACIJA MEZOFILNIH LIVADA – sveze - *Arrhenatherion elatioris*, Pančićion.

IX VEGETACIJA KSEROFILNIH LIVADA KONTINENTALNIH KRAJEVA – sveza - *Bromion erecti*.

X VEGETACIJA NISKIH CRETOVA

Unutar ovih zajednica formiraju se, u zavisnosti od oblika reljefa i mikroklimatskih uslova staništa, različite biljne zajednice, od mješovitih do apsolutno čistih sastojina. Bogatstvo flore i vegetacije kao i mozaičan raspored vegetacijskih jedinica predstavlja najbolji odraz raznovrsnosti i kompleksnosti ekoloških faktora i njihovog uzajamnog djelovanja.

Fauna

Sisari: Fauna sisara se odlikuje dobro uravnoteženim odnosima između svih grupa. Zastupljeno je 15 vrsta sisara, od kojih su 4 vrste zaštićene nacionalnim zakonodavstvom: mali potkovičar (*Rhinolophus hipposideros*), tamni slijepi miš (*Vespertilio murinus*), ušati slijepi miš (*Plecotus auritus*), mrki medvjed

(*Ursus arctos*), te vrste zaštičene EU regulativom (NATURA 2000) - mali potkovčcar (*Rhinolophus hipposideros*), vuk (*Canis lupus*), mrki medvjed (*Ursus arctos*), običnl slijepi miš (*Myotis myotis*), veliki potkovičar (*Rhinolophus ferrum-equinum*), vidra (*Lutra lutra*), južni potkovičar (*Rhlnolophus euryale*), dugoprsti slijepi miš (*Myotis capaccinii*).

Na teritoriji Opštine se nalaze vrlo interesantni objekti koji su od značaja za održavanje populacija slijepih miševa. Jedan od njih je Đalovića pećina, gdje je registrovano više vrsta slijepih miševa. Zatim, značajan lokalitet je područuje Bistrice, Pavinog Polja i Đalovića klisura. Sve vrste faune slijepih miševa (Chiroptera) su zastićene nacionalnim zakonodavstvom.

Ptice: na teritoriji opštine Bijelo Polje detektovano je 73 vrsta ptica (Bjelasica, Đalovica klisura, Mioče, Potrk, Pavino polje i Zaton).

Vodozemci i gmizavci: Rana dalmatina - šumska žaba, Rana graeca - grčka žaba, Rana temporaria - zaba travnjača, Bombina scabra - žutotrbi rnukač, Salamandra salamandra - šareni daždevnjak, *Bufo bufo* - obična krastača, Bufo viridis - zelena krastča, Podarcis muralis - zidni gušter, *Lacerta viridis* – zelembać, *Lacerta agilis* - livadski gušter, *Lacerta vivipara* - planinski gušter, *Vipera ammodytes* – poskok, *Vipera ursinii* – šargan, *Vipera berus* – šarka, *Natrix tessellate* - vodenjača

Ribe: Eudontomizon sp. (zmijuljica), Oncorhynchus mykiss (kalifornijska pastrmka), Salmo labrax (blatnjača, crnomorska pastrmka), *Hucho hucho* (mladica), *Thymallus thymallus*, *Alburnoides bipunctatus* (ukljevica), *Barbus peloponnesius* (balkanska potočna mrena/mala mrena), *Barbus barbus* (mrena, velika mrena, riječna mrena), *Cyprinus nasus* (skobalj), *Cyprinus gobio* (mrenica, krkuša), *Cyprinus phoxinus* (gaovica), *Cobitis taenia, Nemachilus barbatulus* (brkica).

Zaštićene prirodne vrijednosti

Sjeveroistočna granica opštine se nalazi na trasi nacionalnog biokoridora Orijen - Pusti Lisac - Maganik – Sinjajevina – Kovren (PPCG do 2020). Imajući u vidu značajne i veoma vrijedne biodiverzitete i područja, koji su markirane u susjednim opštinama, oko kojih se ne može povući „granica“, treba se veoma pažljivo odnositi prema ovom području.

Važno biljno stanište (IPA - Important Plant Areas): Dolina rijeke Lim, u kome je prisutna endemična vrsta *Myricaria ernesti mayeri*.

- EMERALD područja na području bjelopoljske opštine: Pećina u Đalovića klisuri i Dolina Lima.

Daje se pregled značajnih informacija za EMERALD područje dolina rijeke Lim: Kriterijum C - habitati

41.1 Bukove šume (Beech Forests)

41.7 Termofilne i supra-mediteranske šume hrasta

44.1 Vrbove formacije na rječnim obalama (Riparian willow formations)

44.2 Borealno-Alpske galerije na rječnim obalama (Boreo-alpine riparian galleries)

Kriterijum A vrste

Campanula secundiflora Vis. & Pancic A (i)

Kitaibela vitifolia Willd. A (iv)

U dolini Lima je opisana nacionalno značajna zajednica (Nisko grmlje sa Majerovom vrijesinom) čiji je edifikator endemična vrsta *Myricaria ernesti mayeri*.

Habitat 24.2 Nisko grmlje sa Majerovom vrijesinom (Vegetated river gravel banks) je predložen za uključivanje u spisak staništa u EU Habitat Direktivi. Na području ovog sajta registrovano je 26 vrsta ptica, od kojih 4 migratorne, sa Rezolucije 6 Habitat direktive. Zabilježene su i 3 vrste riba i 2 vrste sisara sa iste Direktive.

Od značajnih vrsta, primjenom zahtjeva iż Rezolucije 6 Bernske konvencije, na ovom području su prepoznate sljedeće vrste:

Ptice: *Platalea leucorodia, Pernis apivorius, Gyps fulvus, Aquila chrysaetos, Falco peregrinus, Bubo bubo, Caprimuglus europeus, Alcedo attis, Picus canus, Dryocopus martius, Dendrocops medius, Dendrocopos leucotos, Lullula arborea, Anthus campestris, Ficedula parva, Ficedula albicollis, Lanius collurio, Lanius minor, Emberiza hortulana, Dendrocopos syriacus, Circateus gallicus*.

Sisari: *Canis lupus i Ursus arctos*.

Vodozemci i gmizavci: *Bombina variegata*.

Beskičmenjaci: *Eriogaster catex i Callimorpha quadripunctaria*.

Ribe: *Hucho hucho, Barbus meridionalis i Costtus gobio*.

Područje bjelopoljske opštine ne nalazi se na IBA području (Important Bird Areas) - područje od međunarodnog značaja za boravak ptica.

Do sada nijesu utvrđena područja značajna za gljive (Important Fungi Areas - IFA).

2.9. Pregled osnovnih karakteristika predjela

Predmetni projekat planiran je na području katastarskih parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač, u pretežno ruralnom prostoru koji se odlikuje poljoprivrednom namjenom zemljišta i izraženim prirodnim elementima predjela. Osnovna karakteristika ovog prostora je otvoren predio, sa niskim stepenom izgrađenosti i jasnom dominacijom prirodnih i poluprirodnih struktura.

Predio je oblikovan blagim reljefom, bez izraženih visinskih razlika, što doprinosi vizuelnoj preglednosti prostora. U zapadnom dijelu šireg okruženja, na udaljenosti od oko 50 m od lokacije, nalazi se rijeka Lim, koja predstavlja dominantan prirodni i pejzažni element ovog područja. Priobalni pojas rijeke Lim značajno utiče na karakter predjela, obezbjeđujući vizuelnu raznolikost, biološku vrijednost i prepoznatljivost prostora.

Vegetaciju na predmetnim parcelama čine travne i ruderalne biljne vrste tipične za poljoprivredno zemljište, dok je u širem okruženju, naročito uz rijeku Lim, prisutna gušća prirodna vegetacija sa drvenastim i žbunastim vrstama. Ovakva kombinacija otvorenih poljoprivrednih površina i linearnih zelenih koridora uz vodotok doprinosi ekološkoj i pejzažnoj raznolikosti predjela.

Izgrađene strukture u okruženju su rijetke i uglavnom poljoprivrednog ili pomoćnog karaktera, bez dominantnih urbanih elemenata. Prostorna organizacija područja ne narušava kontinuitet prirodnog pejzaža, a postojeći antropogeni uticaji su ograničenog obima.

Vizuelna osjetljivost predjela može se ocijeniti kao umjerena, imajući u vidu otvorenost prostora i prisustvo prirodnih elemenata visoke pejzažne vrijednosti, prije svega rijeke Lim. Planirani objekti, spratnosti P+0 i ograničene visine, projektovani su tako da se uklapaju u postojeći ambijent i ne narušavaju dominantne pejzažne karakteristike prostora.

U cjelini, predmetni predio karakteriše uravnotežen odnos prirodnih elemenata i tradicionalnog korišćenja zemljišta, sa očuvanim pejzažnim vrijednostima i dobrim kapacitetom za prihvatanje planiranog zahvata, uz uslov primjene mjera za očuvanje vizuelnog identiteta i prirodnih karakteristika područja.

2.10. Pregled zaštićenih objekata i dobara kulturno-istorijske baštine

Na predmetnom području realizacije projekta nijesu evidentirani objekti koji su pod zakonskom zaštitom, niti objekti koji imaju posebno izraženo istorijsko, kulturno ili arheološko značenje. Na samoj lokaciji i u njenom neposrednom okruženju ne postoje registrovana kulturna dobra, nepokretna kulturna baština, niti zaštićene cjeline koje bi mogle biti direktno ugrožene planiranim zahvatom.

Međutim, imajući u vidu istorijski razvoj opštine Bijelo Polje i njen širi prostorni kontekst, može se konstatovati da se šire područje odlikuje bogatim kulturno-istorijskim nasljeđem. U okviru urbanog i ruralnog prostora opštine nalaze se brojni značajni objekti i lokaliteti kulturne baštine, među kojima se izdvajaju: Crkva Svetog Petra, Gradska džamija, Zavičajni muzej, Park pjesnika, Kuća Rista Ratkovića, Crkva Svetog Nikole, Stari kameni most i Crkva Presvete Bogorodice u Voljavcu, kao i Manastir Svetog Nikole u Podvrhu, uz druge objekte i lokalitete od kulturnog i istorijskog značaja.

Navedeni objekti predstavljaju važne elemente identiteta prostora i svjedočanstvo kontinuiteta kulturnog i istorijskog razvoja ovog područja. S obzirom na njihovu prostornu udaljenost od predmetne lokacije i karakter planiranog projekta, ne očekuje se direktan ili indirektan negativan uticaj na kulturno-istorijsko nasljeđe šireg područja.

2.11. Podaci o naseljenosti, koncentraciji stanovništva i demografskim karakteristikama u odnosu na planirani projekat

Stanovništvo, odnosno njegov broj i struktura, predstavlja najznačajniji faktor društvenog razvoja na svim nivoima. Nepovoljne demografske procese, koji se ogledaju u migraciji iz ruralnih ka urbanim sredinama i pražnjenju nedovoljno razvijenih područja, što potkrepljuju i podaci iz popisa stanovništva 2003. i 2011. godine, uslovila je nedovoljna valorizacija značajnih prirodnih, privrednih i humanih potencijala opština Sjevernog regiona pa i Bijelog Polja. Naime, broj stanovnika u opštini je konstantno rastao do 1981. godine, da bi nakon toga uslijedio pad. Daje se prikaz broja stanovnika u opštini Bijelo Polje po godinama u periodu 2011 – 2021. god:

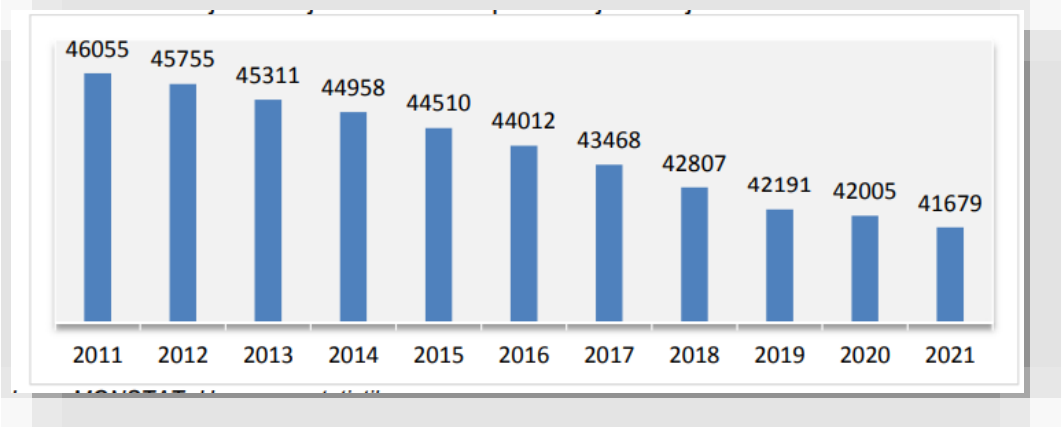

Grafikon 1: Procjena broja stanovnika opštine Bijelo Polje

Na gradskom području živi 33 % stanovništva. Prosječna gustina naseljenosti stanovništva je 45 stanovnika na 1 km². U nasatavku se prikazuju prirodni priraštaj i unutrašnje migracije u opštini po godinama :

Godina	Živo rođeni			Umrli			Vitalni indeks	Prirodni priraštaj	Doseljeni	Odseljeni
	Muški	Ženski	Svega	Muški	Ženski	Svega				
2016	250	246	496	263	235	498	1,00	-2	209	633
2017	264	219	483	241	241	482	1,00	1	151	638
2018	217	228	445	218	245	463	0,96	-18	200	780
2019	212	217	429	238	231	469	0,92	-40	193	714
2020	233	204	437	329	262	591	0,74	-154	134	485
2021 (I-XI)	167	162	329	258	231	489	0,67	-160	191	579
Ukupno (2017-2021)	**1093**	**1030**	**2123**	**1284**	**1210**	**2494**	**0,88**	**-371**	**869**	**3196**

Tabela br.1: Prirodno kretanje i unutrašnje migracije stanovništva

U odnosu na starosnu strukturu stanovništva Crne Gore, starosna struktura stanovništva Opštine ima neznatna pozitivna odstupanja: +2,3; +3,6 i +5,9 procentnih poena po prikazanim starosnim grupama. Međutim, bez obzira na ovu činjenicu, stanovništvo Opštine spada u kategoriju starijeg stanovništva, što zahtijeva ozbiljan pristup ovom problemu, u smislu vođenja adekvatne populacione politike.

God. starosti	Broj stanovnika u Bijelom Polju	%	Broj stanovnika u Crnoj Gori	%
0-19	11920	28,6	163207	26,3
20-64	24592	59,0	343791	55,4
65 i više	5167	12,4	113562	18,3
Ukupno:	**41679**	**100,0**	**620560**	**100,0**

Tabela br. 2: Uporedni pregled starosne strukture stanovništva

U prilog gore navedene konstatacije je i indeks starenja populacije, koji iznosi 61,0 ukazujući da se i u narednom periodu može očekivati nepovoljan trend, usljed negativnih promjena u broju populacije. Posmatrajući po polu, negativna komponetna starosne strukture je izraženija kod ženske populacije sa prosječnomstarošću 37,1 godinu, u odnosu na mušku populaciju, kod koje je prosjek 35,1 godinu. Starosna struktura je nepovoljnija u ruralim područjima, sa prosječnomstarošću 37,1 u odnosu na gradsko područje, gdje je prosjek 35,1 godinu starosti.

U strukturi stanovništva prema polu u opštini nešto veće učešće ima muška populacija, koja čini 51,7 % ukupne populacije starosti do 65 godina. Ovo je pozitivan pokazatelj, imajući u vidu da razlika nije značajna i da je struktura dosta ujednačena. Posmatrano po starosnim grupama najveća razlika je u populaciji preko 65 godina, i iznosi 18,8 strukturnih poena ili 46,3% više u korist ženske populacije.

	0-19	%	20-64	%	65 +	%
Muški	6148	51,5	127774	51,9	2090	40,6
Ženski	5786	48,5	11827	48,1	3054	59,4
Svega	**11934**	**100,00**	**24601**	**100,0**	**5144**	**100,0**

Tabela br.3: Polna i starosna struktura stanovništva

U obrazovnoj strukturi stanovišta, najveće učešće ima stanovništvo srednjeg obrazovanja (47,3 %) a zatim osnovnog (28,4 %). Stepen pismenosti, ako se i stanovništvo sa nepotpunom osnovnom školom računa kao pismeno, je 97 %, a stepen akademskog obrazovanja je 6,6%.

U odnosu na 2016. godinu kada je broj radno aktivnog stanovništva iznosio 12116 odnosno 27,4%, broj radno aktivnog stanovnistva u 2021. godini povećan za 1856 ili 15,3%. Broj

neaktivnog stanovništva u 2021. godini je 27707 što je, u odnosu na 2016. godinu kada je bio 32039, smanjenje za 4332 stanovnika ili 13,5%.

2.12. Podaci o postojećim privrednim i stambenim objektima, kao i o objektima infrastrukture

2.12.1. Postojeći privredni i stambeni objekti

Na predmetnoj lokaciji, koja obuhvata katastarske parcele br. 704 i 705/1 KO Gubavač, u postojećem stanju ne postoje izgrađeni privredni niti stambeni objekti. Prostor je u cjelosti neizgrađen i koristi se kao poljoprivredno zemljište – njive 3. klase, bez stalnih ili privremenih objekata.

U neposrednom okruženju lokacije prisutni su pojedinačni objekti ruralnog karaktera, uglavnom stambeni i pomoćni poljoprivredni objekti, koji su disperzno raspoređeni i ne formiraju kontinuiranu građevinsku strukturu. Njihova namjena i prostorna udaljenost od planiranog zahvata ne predstavljaju ograničavajući faktor za realizaciju projekta.

Na širem području nisu evidentirani veći privredni ili industrijski kompleksi koji bi mogli imati kumulativni uticaj u odnosu na planirani projekat. Postojeće aktivnosti u okruženju dominantno su vezane za poljoprivredu i tradicionalno korišćenje prostora.

S obzirom na postojeće stanje izgrađenosti i planiranu namjenu prostora, realizacija projekta ne podrazumijeva uklanjanje ili izmještanje postojećih privrednih ili stambenih objekata, niti se očekuje negativan uticaj na postojeću stambenu ili privrednu funkciju šireg okruženja.

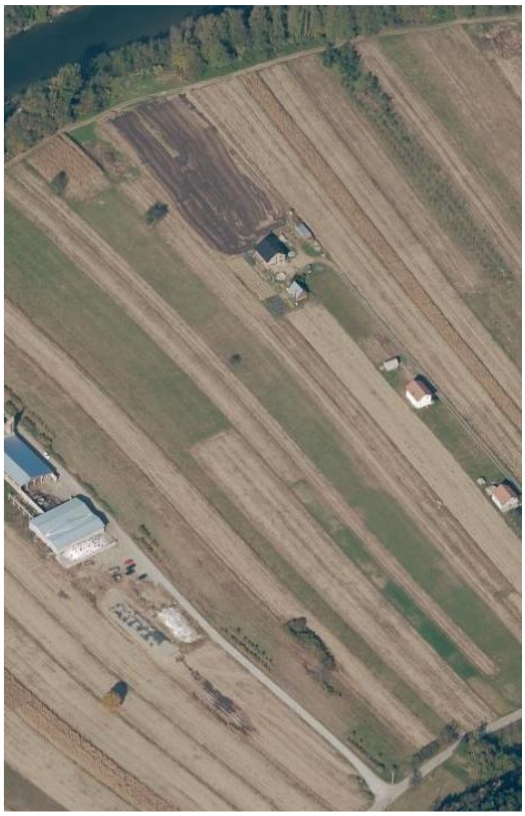

Slika 1: Prikaz lokacije predmetnog projekta

Slika 2: Prikaz lokacije predmetnog projekta

2.12.2. Elektroenergetska mreža

Snabdijevanje električnom energijom na teritoriji Opštine Bijelo Polje obezbijeđeno je putem razvijenog i pouzdanog elektroenergetskog sistema. Glavno napajanje distributivnih energetskih objekata ostvaruje se preko trafostanice **Ribarevine 400/110 kV**, instalisane snage **150 MVA**, kao i trafostanice **110/35 kV**, instalisane snage **2 × 20 MVA**. Potrošači na području opštine napajaju se iz više pravaca, što obezbjeđuje visok stepen sigurnosti i kontinuiteta u snabdijevanju električnom energijom.

Distributivni elektroenergetski sistem čine dalekovodi naponskih nivoa **35 kV i 10 kV**, niskonaponska mreža, trafostanice **35/10 kV** i trafostanice **10/0,4 kV**. Elektrodistribucija Bijelo Polje upravlja sa **212 trafostanica 10/0,4 kV** u svom vlasništvu, kao i sa **44 trafostanice 10/0,4 kV** u vlasništvu trećih lica, uz ukupnu dužinu mreže od oko **1.500 km** 35 kV, 10 kV i niskonaponskih vodova.

Elektroenergetska mreža obuhvata više dalekovoda naponskog nivoa 35 kV (Ribarevine – Medanovići 1 i 2, Medanovići – Nedakusi, Medanovići – Čokrlije, Ribarevine – Šćepanica, Ribarevine – Nedakusi – izgrađen kao 110 kV, a u funkciji na 35 kV), kao i dalekovode viših naponskih nivoa: **2 dalekovoda 110 kV** (Mojkovac – Ribarevine i Berane – Ribarevine) i **3 dalekovoda 400 kV** (Pljevlja – Ribarevine, Podgorica – Ribarevine i Kosovo – Ribarevine).

Maksimalna instalisana snaga na izvoru iznosi **40 MVA**, dok maksimalna instalisana snaga distributivnih trafostanica 35/10 kV iznosi **33 MVA**. Maksimalno opterećenje sistema u periodima najveće potrošnje, uglavnom tokom zimskih mjeseci, ne prelazi **23 MW**, što

ukazuje da instalisani kapaciteti značajno prevazilaze maksimalno opterećenje. Ukupna godišnja potrošnja električne energije na teritoriji opštine iznosi približno **99.588.754 kWh**.

Elektrodistribucija Bijelo Polje snabdijeva ukupno **20.716 potrošača**, raspoređenih u sljedeće kategorije:

- veliki potrošači na naponskom nivou 10 kV (veći industrijski pogoni), koji učestvuju sa oko **9,3 %** ukupne potrošnje;
- manji potrošači na naponskom nivou 0,4 kV – I stepen (manje fabrike, škole, farme, pilane i slično), sa učešćem od oko **5 %**;
- potrošači na naponskom nivou 0,4 kV – II stepen (trgovinski i manji poslovni objekti, ugostiteljski objekti, javna rasvjeta), sa učešćem od oko **16,7 %**;
- domaćinstva (oko **18.550 mjernih mjesta**), koja učestvuju sa približno **69 %** u ukupnoj potrošnji električne energije.

Postojeći elektroenergetski sistem posjeduje dovoljne kapacitete i pouzdanost za napajanje planiranog poljoprivrednog objekta, bez potrebe za značajnijim proširenjem distributivne mreže.

2.12.3. Saobraćajna infrastruktura

Područje planirane realizacije projekta nalazi se u zoni sa razvijenom osnovnom saobraćajnom infrastrukturom, karakterističnom za ruralna i prigradska područja Opštine Bijelo Polje. Saobraćajna povezanost lokacije obezbijeđena je postojećom mrežom lokalnih i regionalnih puteva, koji omogućavaju nesmetan pristup predmetnim katastarskim parcelama.

Pristup lokaciji ostvaren je sa istočne strane, putem postojećeg lokalnog puta koji se povezuje na širu putnu mrežu opštine. Ovaj putni pravac omogućava kretanje putničkih vozila, poljoprivredne mehanizacije i teretnih vozila potrebnih za izgradnju i kasniju eksploataciju poljoprivrednih objekata. Saobraćajnica je postojećeg karaktera i koristi se za lokalni saobraćaj, bez izraženih zagušenja.

U širem okruženju, lokacija je povezana sa regionalnim i magistralnim putnim pravcima koji obezbjeđuju vezu sa urbanim dijelom Bijelog Polja i drugim opštinama u regionu. Na ovaj način omogućen je efikasan transport sirovina, stočne hrane, opreme, kao i gotovih proizvoda, bez potrebe za izgradnjom novih javnih saobraćajnica.

U okviru predmetne lokacije planirane su interne saobraćajne i manipulativne površine, uključujući parking prostor sa ukupno pet parking mjesta, od čega su dva predviđena za teretna, a tri za putnička vozila. Interna saobraćajna rješenja projektovana su tako da omoguće bezbjedno i efikasno kretanje vozila unutar kompleksa, uz minimiziranje konflikta između pješačkog i motornog saobraćaja.

Realizacijom projekta ne planira se značajno povećanje saobraćajnog opterećenja na postojećoj putnoj mreži. Očekivani intenzitet saobraćaja tokom faze eksploatacije biće umjeren i povremen, u skladu sa namjenom objekata. Tokom faze izgradnje može doći do privremenog povećanja frekvencije teretnih vozila, ali bez trajnog uticaja na funkcionalnost i bezbjednost saobraćajne infrastrukture područja.

2.12.4. Telekomunikacione instalacije

Na predmetnom području zastupljena sva tri mobilna operatora. Od dostupnih operatora koji obezbjeđuju pristup internetu poznati su: Crnogorski Telekom, M:tel, Telenor, SBS NET Montenegro i WiMAX Montenegro. Što se tiče usluga prenosa i distribucije audio vizuelnih medijskih sadržaja (izuzima zemaljsku radiodifuziju koja se ne naplaćuje) dostupni su sledeći operatori: Crnogorski Telekom, M:tel, Telemach i Radio–difuzni centar.

2.12.5. Vodovodna i kanalizaciona mreža

Predmetna lokacija se nalazi u okviru opštine Bijelo Polje, koja je snabdijevana vodom putem gradske vodovodne mreže, dok je u ruralnim dijelovima prisutna kombinacija lokalnih priključaka i individualnih bunara.

Vodovodna mreža

Glavno snabdijevanje vodom ostvaruje se iz izvorišta i rezervoara opštine Bijelo Polje, koji su povezani sistemom transportnih cijevi i distribucione mreže. Na lokaciji projekta postoji mogućnost priključenja na postojeću vodovodnu mrežu za potrebe pripreme hrane za životinje, sanitarnih potreba osoblja i održavanja objekata. Ukupni kapacitet vodovodne mreže u širem području je dovoljan za planiranu eksploataciju poljoprivrednih objekata, a kvalitet vode zadovoljava važeće standarde za upotrebu u poljoprivredi i sanitarnim potrebama.

U slučaju nemogućnosti direktnog priključenja na gradski vodovod, moguće je korišćenje lokalnih bunara ili rezervoara za tehničku i sanitarno-poljoprivrednu vodu, uz odgovarajuće mjere zaštite vodnih resursa.

Kanalizaciona mreža

Na predmetnoj lokaciji i u neposrednoj okolini ne postoji centralizovana kanalizaciona mreža. U ruralnom dijelu opštine, odvodnjavanje otpadnih voda i sanitarnih otpadnih voda obično se realizuje preko septičkih jama ili individualnih sistema za tretman otpadnih voda.

Za potrebe planiranih poljoprivrednih objekata predviđeni su sistemi za prikupljanje i tretman otpadnih voda sa farme, uključujući sanitarne otpadne vode i otpadne vode iz proizvodnog procesa. U skladu sa zakonskim propisima, tretirane otpadne vode neće se direktno ispuštati u okolne površinske vode, uključujući rijeku Lim, koja se nalazi na oko 50 m zapadno od lokacije.

Opšta ocjena

Postojeći vodovodni i kanalizacioni sistemi, u kombinaciji sa planiranim internim priključcima i tretmanom otpadnih voda, smatraju se zadovoljavajućim za sigurno i ekološki prihvatljivo funkcionisanje planiranih poljoprivrednih objekata. Primjenom mjera zaštite i tretmana otpadnih voda ne očekuje se negativan uticaj na kvalitet i dostupnost vodnih resursa u širem području, uključujući priobalni pojas rijeke Lim.

3. OPIS PROJEKTA

3.1. Opis fizičkih karakteristika cijelog projekta, i gdje je potrebno, neophodne radove uklanjanja i uslove korišćenja zemljišta u fazi izvođenja i fazi funkcionisanja projekta, uključujući: prateću infrastrukturu, organizaciju proizvodnje, organizaciju transporta, broj i strukturu zaposlenih

Lokacija i površina

Predmetni projekat se realizuje na parcelama **704 i 705/1 KO Gubavač**, opština Bijelo Polje, u okviru Prostorno-urbanističkog plana opštine Bijelo Polje. Lokacija je seoskog tipa, blago nagnutog terena, sa kombinacijom obradivih površina, pašnjaka i manjih šumskih zasada, što omogućava dobar vizuelni kontakt sa okolinom i povoljne uslove za organizaciju površinskih voda. Nadmorska visina i topografija omogućavaju jednostavnu izgradnju planiranih objekata bez većih zemljanih radova ili denivelacija.

Planirani objekti i kapacitet

Na parcelama je planirana izgradnja **tri identična objekta P+0**, u funkciji farme za tov pilića.

- **Bruto površina prizemlja po objektu:** 989,45 m²
- **Ukupna bruto građevinska površina za tri objekta:** 2.968,35 m²
- **Indeks zauzetosti:** 0,24 (manje od dozvoljenog 0,4)
- **Indeks izgrađenosti:** 0,24 (manje od dozvoljenog 0,8)
- **Neto površina po objektu:** 973,55 m², ukupno 2.920,65 m²
- **Ukupna visina objekta:** 5,41 m od kote konačno zaravnatog terena do najviše tačke objekta
- **Parking prostor:** 5 mjesta (2 za teretna i 3 za putnička vozila)
- **Zeleni pojas:** 52% površine parcela (6.550 m²)

Organizacija proizvodnje i tokovi proizvodnje

Funkcija objekata je **farma za tov pilića**, sa automatskim sistemima: hranilice i pojilice, ventilacija, grijanje, rasvjeta i kontrola mikroklime.

- Nabavka jednodnevnih pilića od registrovanih proizvođača
- Transport i smještaj u prethodno zagrijane objekte
- Evidencija datuma, broja i porijekla pilića
- Ishrana po fazama rasta (starter, grower, finisher)
- Stalna dostupnost čiste i svježe vode
- Vakcinacija i higijena prema programu
- Redovno čišćenje i dezinfekcija objekata

- Dnevni poslovi: hranjenje, kontrola vode, temperature i zdravlja
- Sedmične kontrole: težina, potrošnja hrane, mortalitet
- Proizvodni ciklus: 35–45 dana, nakon čega se pilići pripremaju za otpremanje u klanicu, objekti se čiste i dezinfikuju za novi turnus

Zapošljavanje i organizacija rada

- Ukupan broj radnika: **6 radnika**
- Rad u **tri smjene**, kako bi se osigurala stalna kontrola mikroklime, ishrane i zdravlja pilića
- Jasna podjela zadataka među zaposlenima
- Evidencija proizvodnih rezultata i veterinarske dokumentacije

Korišćenje zemljišta i infrastruktura

- Faza izvođenja: zemljište se koristi za izgradnju objekata, uređenje parkinga i bazena za stajnjak (zapadno od objekata, betoniran, zapremina 1.700 m³)
- Faza eksploatacije: površine su maksimalno iskorištene za funkcionisanje farme, uključujući pristupne saobraćajnice, prostor za skladištenje hrane i opreme, bazen za stajnjak i 52% zelenih površina

Kanalizacija i upravljanje otpadnim vodama

- **Sanitarne vode zaposlenih** nisu prisutne (nema WC-a ni umivaonika)
- **Otpadne vode sa čišćenja objekata i odliv vode sa parkinga** usmjerene su u lokalni sistem otpadnih voda sa bazenom za stajnjak
- **Bazen za stajnjak**: betoniran, zapremina 1.700 m³, lociran zapadno od objekata, služi za privremeno skladištenje i naknadnu obradu
- **Hvataci masti i naftnih derivata**: predviđeni za parking prostor, radi sprječavanja zagađenja otpadnih voda, sa tipom koji odgovara emisiji manjih količina naftnih derivata od vozila
- **Oborinska kanalizacija**: voda sa krova sakuplja se u slivnike i odvodi olučnim cijevima DN 110–125 mm (PVC), izlazi 10 cm iznad pločnika, ukupno 10 kišnih vertikala, dimenzionisano prema ITP krivama HMZ Crne Gore (trajanje 5 minuta, povratni period 5 godina, intenzitet 264 l/s/ha)

Prateća infrastruktura

- Parking prostor za vozila osoblja i transportne kamione
- Pristupni lokalni put za dopremu hrane, priplodnih jaja i otpremu pilića
- Uređena prostorija za skladištenje hrane i opreme
- Sistem grijanja (kotao) i agregat za kontinualni rad

Radovi uklanjanja i fizička modifikacija zemljišta

- Faza izvođenja: iskop, betoniranje, asfaltiranje i uređenje površina

- Faza eksploatacije: minimalni fizički uticaj, površine maksimalno iskorištene za funkcionalne potrebe farme, bez dodatnog iskopa ili urbane gradnje

3.2. Opis prethodnih/pripremnih radova za izvođenje projekta (površina potrebnog zemljišta; tehnologija građenja; organizacija unutrašnjeg transporta; primjena mehanizacije, opreme i sredstava; dinamika realizacije pojedinih faza; korišćenje vode, energije, sirovina; stvaranje otpada; emisije opasnih, štetnih, otrovnih ili neprijatnih mirisa u vazduh; povećanje buke, vibracija)

Pripremni radovi za izgradnju objekata obuhvataju geodetsko obilježavanje položaja objekata na lokaciji, i sve neophodne iskope koji su malog obima. Prije početka radova, gradilište mora biti obezbjeđeno od neovlaštenog pristupa, osim licima angažovanim na izvođenju radova.

Svi građevinski radovi moraju se izvesti prema planovima, tehničkom opisu, predmjeru i predračunu radova, važećim tehničkim propisima i standardima, kao i uputstvu nadzornog organa, uz punu kontrolu.

Za potrebe ovog projekta izvodiće se sljedeće vrste radova:

Pripremni radovi:

- čišćenje lokacije;
- pristupni putevi
- ograđivanje lokacije;
- dopremenje materijala;

Glavni radovi:

- Zemljani radovi
- Betonski radovi
- Armirački radovi
- Zidarski radovi
- Izolaterski radovi
- Tesarski radovi
- Krovopokrivački radovi
- Limarski radovi
- Bravarski radovi
- Keramičarski radovi
- Podopolagački radovi
- Montažni radovi
- Molersko-farbarski radovi

- Instalaterski radovi

Radovi na ovom gradilištu započinju u **februaru 2026. godine**, a završetak radova je predviđen u **februaru 2028. godine**.

Na ovom gradilištu će učestvovati zaposleni sljedećih zanimanja:

• Glavni inženjer	1
• Rokovodioci	4
• Tesar	6
• Zidar	4
• Moler	4
• Keramičar	2
• Armirač	4
• Vodoinstalateri	2
• Električari	3
• Bravari	2
• Zavarivači	1
• Fasaderi	4
• Parketari	2
• Izolateri	2
• Limari	2
• Građevinski radnici	7
• Vozači	2
• Magacioneri	1
• Stražar	2

Za komunikacije van gradilišta i prilaze gradilištu koriste se postojeće javne saobraćajnice.

Kod korišćenja javnih saobraćajnica i puteva izvođač radova će to obavljati na propisan način tako da ne ometa odvijanje normalnog saobraćaja.

Da bi se radovi normalno odvijali potrebno je do svih radnih mjesta, kako za sva mehanizovana sredstva tako i za zaposlene, obezbjediti pristupne puteve u skladu sa propisom.

Izbor i uređenje unutrašnje saobraćajnice na gradilištu izvršiće glavni tj. odgovorni inženjer radova prema potrebi organizacije gradilišta i tehnološkog procesa gradilišta. Ovaj put mora biti nezakrčen, dovoljne širine i površine i potrebne nosivosti, za predviđeno saobraćajno opterećenje. Ukoliko je niža od potrebne, tražena nosivost se postiže nasipanjem i valjanjem nekoheretnog materijala u slojevima.

Pješačka staza mora biti tvrda i ravne površine, najmanje širine 1 m za zaposlene koji ne prenose teret, a najmanje širine 2 m ukoliko se istima vrši prenošenje građevinskog materijala kolicima ili ručno. Za prilaz, istovar i utovar građevinskog materijala treba da postoji siguran transportni put kao i utovarno – istovarne površine.

Pješačka staza svakodnevno mora biti pregledana i čista da se zaposleni koji se njima kreću ne bi saplitali i padali. Na mjestima opasnih zona postaviti table upozorenja ili natpise koji upozoravaju na opasnost. Puteve za prolaz i prevoz kolicima po tlu treba usmjeriti tako da zaobilaze sve prepreke (otvorene jame ili kanale). Ukoliko put vodi preko kanala, moraju se uraditi prelazi.

U toku izvođenja radova, odgovorni inženjer kontroliše održavanje saobraćajnica.

Saobraćajnice na gradilištu moraju biti propisno označene putokazima i saobraćajnim znacima. Na saobraćajnicama je strogo zabranjeno nepotrebno zadržavanje, odlaganje materijala i opreme.

Brzina saobraćaja na gradilištu mora se ograničiti na 10km/h, a i manje ako to zahtjeva sigurnost kretanja zaposlenih na gradilištu, te postaviti saobraćajni znak za ograničenje brzine na ulazu u gradilište.

U uslovima izrazito toplih dana, kada je intezivirano dizanje prašine, neophodno je redovno saobraćajnice kvasiti vodom čime će se značajno uticati na smanjenje prašine.

Sva vozila pri izlasku sa gradilišta moraju se očistiti da se blato i zemlja ne bi raznosili van gradilišta.

Pješački prelazi i staze za kretanje zaposlenih u krugu gradilišta treba urediti i održavati tako da bude:

- podloga ravna i tvrda;
- na podlozi i stazama ne smije da se nalazi odbačeni materijal, komadi sa oštrim ivicama, građa sa ekserima i td.;
- u neposrednoj blizini prolaza i staza ne smije da se skladišti građa, djelovi oplate, oprema, gotovi građevinski elementi i drugi predmeti, ako nisu obezbijeđeni od pomjeranja, preturanja i rušenja;
- ne smiju se postavljati u nivou aktivne javne saobraćajnice, ukoliko nisu obilježene znacima i obezbijeđene u skladu sa saobraćajnim propisima;
- iznad mjesta kretanja i rada zaposlenih zabranjen je prenos tereta;
- uređaji za prenos građevinskog materijala i opreme ne smiju se postavljati iznad ulaza u objekat , niti iznad prolaza za zaposlene, a ukoliko se ovo nemože izbjeći, postavlja se zaštitna konstrukcija, koja štiti od predmeta koji padaju sa visine;
- čista visina prolaza, koja se označava sa svake strane vidljivom oznakom, ne smije biti manja od 2m, izuzetno, kada se iznad prolaza ne može izbjeći pojedinačna smetnja čija visina ne prelazi 2m, visina prolaza može biti manja, ali ne manja od 1,60 m;
- visina od podloge prolaza ili staze do elektičnog kabla koji mora biti izolovan, ne smije da bude manja od 3,5 m.
- pored obezbjeđenja granica gradilišta prema okolini, obzirom na specifičnost lokacije, obavezno se, na odgovarajući način, moraju obezbijediti i lica van ograde gradilišta tj. pješaci.

ODREĐIVANJE MJESTA, PROSTORA I NAČINA RAZMJEŠTAJA I USKLADIŠTENJA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA NA GRADILIŠTU

Pravilnim uskladištenjem na gradilištu, građevinski materijal se štiti od propadanja, a rad u blizini uskladištenog materijala, kao i rukovanje istim je bezbjedniji. Građevinski materijal na gradilištu skladišti se na tačno utvrđenim mjestima, koja su definisana organizacionom šemom gradilišta. Na izvođačima je ostavljeno da sami organizuju predviđeni prostor u skladu sa potrebama i organizacionom šemom gradilišta.

Svi materijali i oprema moraju biti uskladišteni na odgovarajući način kako ne bi predstavljali prepreke i stalni izvor opasnosti po zaposlene, takođe sami pristup uskladištenim materijalima mora biti takav da je omogućeno nesmetano uzimanje bez opasnosti od rušenja.

U slučaju nedostatka prostora za skladištenje potrebnih količina materijala, na gradilište se dozvoljava dopremanje materijala samo u količinama koje se mogu složiti bez zakrčavanja prolaza, prilaza i bez opasnosti od rušenja.

U slučaju da su neophodne veće količine materijala od onih koje se mogu normalno na raspoloživom prostoru uskladištiti, da bi se održala dinamika radova prema mrežnom planu, moraju se obezbijediti posebne mjere zaštite.

Za što efikasnije dopremanje građevinskog materijala, uz što manji uticaj na životnu sredinu, uzimaju se u obzir sljedeće mjere, odnosno aktivnosti:

1. Optimizacija rute i planiranje isporuka

Korišćenje najkraćih i najmanje opterećenih puteva: Važno je planirati rute koje smanjuju putne kilometre i izbegavaju gužve. Time se smanjuje potrošnja goriva i emisija gasova.

Koordinacija isporuka: Planirajte isporuke tako da se materijal dopremi samo kada je zaista potreban, čime se smanjuje broj nepotrebnih vožnji.

2. Korišćenje vozila sa nižim emisijama

EURO 6 vozila: Preporučuje se korišćenje kamiona i vozila koji zadovoljavaju najnovije standarde za emisiju štetnih gasova, kao što je EURO 6, jer ovo vozilo emituje manje zagađivača u poređenju sa starijim modelima.

Redovno održavanje vozila: Redovno servisiranje i održavanje vozila kako bi se osigurala efikasnost motora, smanjila potrošnja goriva i emisija gasova.

3. Optimizacija kapaciteta vozila

Punjenje vozila do maksimalne dozvoljene zapremine: Da bi se smanjila potreba za višestrukim vožnjama, vozila treba puniti do maksimalne dozvoljene zapremine, a da pri tome ne ugrožavaju sigurnost na putu.

Korišćenje vozila odgovarajuće veličine: Odaberite vozila koja odgovaraju količini materijala koji se prevozi, kako bi se smanjilo nepotrebno opterećenje i povećala efikasnost transporta.

4. Izbor materijala sa manjim ekološkim otiskom

Lokalni materijali: Korišćenje lokalnih izvora građevinskog materijala smanjuje potrebu za transportom na velike udaljenosti, čime se smanjuje emisija CO2 i troškovi transporta.

Upotreba recikliranih materijala: Reciklirani materijali često zahtevaju manju energiju za proizvodnju i mogu biti lakši za transport, što dodatno smanjuje njihov ekološki otisak.

5. Kontrola emisija iz vozila

Kontrola izduvnih gasova: Redovno testiranje i održavanje sistema za smanjenje emisije izduvnih gasova (kao što su katalizatori i filteri čestica) može značajno smanjiti zagađenje iz vozila koja prevoze materijal.

Odabir vozila sa manjom potrošnjom goriva: Kamioni koji imaju manju potrošnju goriva ne samo da smanjuju emisije CO2, već i troškove transporta.

6. Prevoz u skladu sa zakonskim normama

Pravilno pakovanje i zaštita materijala: Građevinski materijal treba biti sigurno upakovan i osiguran kako bi se sprečilo njegovo rasipanje i zagađenje na putu. Oštećeni materijali mogu stvoriti dodatne otpade i smetnje u životnoj sredini.

Poštovanje propisa o zagađenju: Svi prevoznici moraju poštovati zakone koji se odnose na emisije štetnih gasova i zagađenje u urbanim i ruralnim područjima.

7. Redovno održavanje saobraćajne infrastrukture

Održavanje puteva: Vožnja po lošim i neodržavanim putevima povećava potrošnju goriva i emisiju gasova. Redovno održavanje puteva može značajno doprineti smanjenju emisije štetnih gasova tokom transporta.

Kombinovanjem ovih pristupa, možemo postići efikasniji, ekološki prihvatljiviji transport građevinskog materijala bez potrebe za električnim vozilima, čime se smanjuje negativan uticaj na životnu sredinu i doprinosi održivom razvoju.

Svaki izvođač radova dužan je da propiše način razmještaja i uskladištenja građevinskog i ostalog materijala na svom dijelu gradilišta.

Na ovom gradilištu će se u skladu sa programom isporuke građevinskog materijala u tačno određenim rokovima i količinama dopremati sledeći građevinski materijal.

- čelični elementi konstrukcije stubova,
- provodnici, zaštitna užad

SMJEŠTAJ GRAĐEVINSKIH MAŠINA, SREDSTAVA ZA RAD I ALATA

Sve građevinske mašine i sredstva za rad potrebno je postaviti na bezbjedno – odgovarajuće mjesto s obzirom na vrstu posla koji se obavlja na gradilištu.

Za sva korišćena sredstva rada potrebno je pribaviti odgovarajuću dokumentaciju o primjeni mjera i propisa iz zaštite na radu od ovlašćene institucije.

Rukovanje i održavanje navedenih sredstava rada može se povjeriti samo licu koje je stručno osposobljeno za takav rad i ispunjava određane uslove u smislu stručne, zdravstvene i druge podobnosti o čemu se mora voditi evidencija.

Sve građevinske mašine i prevozna sredstva, u zavisnosti od kategorije, moraju biti opremljena protiv-požarnim aparatima tipa S.

Ručni alat i oprema kao što su bušilice, aparat za el. zavarivanje, pumpe za izbacivanje vode i sl. moraju biti posebno uskladišteni s tim da je lice zaduženo za njihovo izdavanje dužno isto izdati u ispravnom stanju.

Samohodne građevinske mašine kao što su (auto dizalice, kamioni i sl.) trebaju biti ostavljena na sigurno mjesto, odnosno na placu za mehanizaciju koji dat na oraganizacionoj šemi gradilita.

Na gradilištu će se koristiti kranska građevinska stubna dizalica sa okretnim horizontalnim krakom i okretnim stubom. Upravljanje je iz kabine i prenosnim komandama. Sredstva za dizanje i prenošenje slobodno visećeg tereta moraju u pogledu mjera odgovarati odredbama važećih propisa o zaštiti na radu sa dizalicama. Radni prostor krana – ugroženo područje

mora se ograditi ili postaviti upozorenje sa zabranom prolaska, odnosno pristupa na to područje.

Osnovne karakteristike i način primjene-dopušteno opterećenje biće dati u Stručnim nalazima sredstva za rad – građevinskih stubnih dizalica.

ORGANIZACIJA SMJEŠTAJA, ISHRANE I PREVOZA ZAPOSLENIH NA GRADILIŠTE I SA GRADILIŠTA

Smještaj zaposlenih:

Organizovan je u režiji Poslodavca ili se radi o lokalnom stanovništvu.

Ishrana zaposlenih:

Organizovana je u režiji Poslodavca, dopremanjem obroka na gardilište u vidu „lanč paketa".

Prevoz zaposlenih:

Prevoz zaposlenih odvijaće se organizovano u režiji poslodavca.

Organizovanje i nadzor nad sprovođenjem i održavanjem higijene u vezi sa ishranom i smještajem vrši glavni inženjer gradilišta Izvođača radova.

UREĐENJE I ODRŽAVANJE SANITARNIH ČVOROVA NA GRADILIŠTU

Na gradilištu se predviđa korišćenje propisanog sanitarnog čvora koji će se postaviti na gradilištu.

Za organizaciju održavanja higijene na gradilištu (prostorije za ručavanje, sanitarni čvorovi i ostale pomoćne prostorije) zaduženi su organizatori rada na gradilištu. Pritom se vodi računa o sljedećem minimumu:

- WC kabina na 20 zaposlenih;
- Voda za piće i slavina za pranje ruku na 20 zaposlenih.

UREĐENJE ELEKTRIČNIH INSTALACIJA NA GRADILIŠTU

Napajanje gradilišta električnom energijom vršiće se sa nn mreže u blizini gradilišta. U slučaju premještanja, razvodne ormare postaviti na mjesta koja su u skladu sa mjerama datim u tekstu ispod.

Rasklopni blok postavlja se na pristupačnom mjestu na stabilan nosač tako da sredina radnog dijela kutije bude na visini 1,50 - 1,80 m od površine na kojoj stoji radnik.

Ako je rasklopni blok postavljen na nosač od metala, nosač se mora povezati sa zaštitnim provodnikom ili provodnikom za izjednačenje potencijala.

Postavljanje rasklopnog bloka po terenu gradilišta, na radni patos skele i na betonsku ploču po kojoj se kreću radnici, zabranjeno je.

Rasklopni blok mora da bude postavljen izvan područja mogućih mehaničkih oštećenja (manipulativni prostor dizalice, gradilišna saobračajnica, prolaz radnika i sl.) i mora da bude zaštićen od atmosferskih padavina, hemijskih i toplotnih uticaja, vlage, masnoće, prašine i druge prljavštine.

Uređaji za rastavljanje i zaštitu napojnih i razvodnih strujnih kola mogu da budu u glavnom rasklopnom bloku ili u odvojenim razvodnim rasklopnim blokovima koji se napajaju iz glavnog, ali ne mogu da budu izvan rasklopnog bloka.

Uređaj za rastavljanje napajanja mora da ima obezbjeđenje isključenog položaja, bravom ili smještajem u kućište koje se može zaključati.

Svaki razvodni rasklopni blok za napajanje električnih potrošača mora da bude opremljen uređajem za zaštitu od prekomjernih struja, uređajem za zaštitu od indirektnog dodira i priključnicama.

Priključnice moraju da budu postavljene u unutrašnjosti rasklopnog bloka ili na spoljnoj strani zidova rasklopnog bloka ili ormana.

Posebni tehnički uslovi za privremenu električnu instalaciju

Sljedeći tehnički uslovi obavezni su za izvođača radova:

- Kod izvođenja radova obavezan je stručni nadzor stručnog lica, a po potrebi i »Elektrodistribucije«;
- Polaganje kablova u rovu izvesti u svemu prema važećim propisima;
- Slobodno položeni kablovi u rovu dubine 80 cm. Postaviti između dva sloja pijeska debljine 10 cm, a preko cijelom dužinom zaštiti punom opekom;
- Kod polaganja kablovice u rovu dubine 1,10 m. izraditi betonsku podlogu debljine 10 cm.
- Preko nje postaviti kablovice i iste naliti na spojevima istih. Zalivanje izvršiti tehničkim betonom;
- Kod polaganja kablova voditi računa da se isti ne ukrštaju, a iste u rovu postaviti zmijasto da u slučaju slijeganja terena ne dode do oštećenja kabla;
- Kablovi se ne smiju postavljati na temperaturi nižoj od 5° C;
- Razvodne baterije postaviti na nogare koje su sastavni deo baterije nogara, pričvrstiti na fosne koje obezbjeđuju bateriju od pada;
- Sve kablove do razvodne baterije mašina i ostalih priključaka zaštititi od mehaničkog oštećenja cevima Fe/Zn odgovarajućeg presjeka;
- Sva priključna mjesta označiti natpisnom tablicom sa oznakom vrsta kabla, presjeka i mašina koja je priključena;
- Kablove za signalne lampe postaviti na posebne stubiće i visina istih mora obezbijediti normalno manipulisanje Prevoznih sredstava na objektu;
- Prije puštanja instalacije u rad izvršiti ispitivanje kablova;
- Preko trase kablova ne smije se vršiti nikakav saobraćaj ako kablovi nisu položeni u betonske kablovice ili gvozdene cevi;
- Svi električni uređaji moraju biti pod ključem i obezbijeđeni od rukovanja nestručnih lica;
- Rasvjeta u svim prostorijama gde nije obezbijeđena puna sigurnost od napona dodira riješeno je preko smanjenog napona 24V.

UREĐENJE VODOVODNIH INSTALACIJA NA GRADILIŠTU

Vodosnabdijevanje vršiće se sa postojećih vodovodnih priključaka ili u nedostatku dopremanjem na gradilištu.

UREĐENJE KANALIZACIONIH INSTALACIJA NA GRADILIŠTU

Za potrebe gradilišta predviđena je upotreba postojećih kanalizacionih instalacija.

Rad na mjestima gdje se pojavljuju štetni gasovi, prašina i para, odnosno na poslovima na kojima postoji opasnost od profesionalnih oboljenja i oštećanja zdravlja, koje su prisutne u radnoj atmosferi, treba obavljati uz obaveznu primjenu odgovarajućih mjera zaštite. Na gradilištu se uglavnom pojavljuju: cementna prašina u magacinu cementa, prilikom utovara i istovara cementa i kod betonskih mješalica.

Pored toga na gradilištu se pojavljuju štetne pare i gasovi na mjestima gdje se koristi vrela bitumenska masa kao i na mjestima gdje se vrši autogeno i elektro rezanje i zavarivanje. Za zaštitu zaposlenih koji obavljaju poslove na mjestima gdje se pojavljuju štetni gasovi, prašina i pare koristiće se: tehničke mjere zaštite i sredstva i oprema za ličnu zaštitu zaposlenih (respirator, zaštitne naočare, zaštitna maska i dr.). rukovodioca.

U fazi izgradnje objekta, tokom izvođenja građevinskih radova, kao otpad javlja se građevinski otpad.

Građevinski otpad će se se privremeno skladištiti na zemljištu gradilišta. Skladištiće se odvojeno po vrstama građevinskog otpada u skladu sa katalogom otpada i odvojeno od drugog otpada, na način kojim se ne zagađuje životna sredina.

Upravljanje građevinskim otpadom biće u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom (Sl.list CG br.34/24).

ZAŠTITNA OGRADA NA GRADILIŠTU

Tokom izvođenja građevinskih radova, u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima∗ ("Službeni list Crne Gore", br. 020/19 od 04.04.2019) potrebno je postaviti zaštitnu ogradu. Visina zaštitne ograde ne treba da bude manja od 100 cm mjereno od tla, kako bi imala sigurnosnu ulogu i vizuelno unaprijedila područje. Izvođać radova će postaviti zaštitnu ogradu u visini od 2m, kako bi se vizuelna degradacija tokom izvođenja radova maksimalno smanjila prema lokalnom području.

Zaštitne ograde koje su planirane za korišćenje su: Zatvorene mobilne ograde ili kako ih često nazivaju “građevinske ograde”.Model zatvorenih mobilnih ograda TEMPUS – H je idealan za urbane gradske sredine, gdje je potrebno ograditi gradilište. Najveća prednost mobilnih ograda je brza montaža i demontaža, što je čini idealnom za gađevinske radove. Takođe, ono što mobilnu ogradu izdvaja je to što ona može biti protivkorozivno zaštićena cinkovanjem.

Visina (mm) 2000

Dužina ogradnog polja (mm) 2300 i 2900.

3.3. Opis glavnih karakteristika funkcionisanja projekta postupaka proizvodnje (energetska potražnja i korišćenje energije, priroda i količine korišćenih materijala, prirodni resursi uključujući vodu, zemljište, tlo i biodiverzitet)

Planirani projekat podrazumijeva izgradnju i korišćenje poljoprivrednih objekata spratnosti P+0, namijenjenog tovu brojlera, na katastarskim parcelama br. 704 i 705/1 KO Gubavač, u obuhvatu Prostorno-urbanističkog plana opštine Bijelo Polje. Funkcionisanje projekta zasniva se na kontrolisanom tehnološkom procesu sa jasno definisanim ulaznim resursima i ograničenim uticajima na životnu sredinu.

Energetska potražnja i korišćenje energije

Tokom eksploatacije objekta energija se koristi za:

- rad sistema ventilacije i regulacije mikroklime,
- automatske sisteme za ishranu i napajanje,
- rasvjetu unutar i oko objekta,
- grijanje objekta tokom hladnijih perioda,
- rad pomoćne opreme i uređaja.

Primarni izvor energije je električna energija iz distributivne mreže. Kao rezervni izvor predviđen je agregat, koji se koristi isključivo u slučaju prekida napajanja, čime se obezbjeđuje kontinuitet rada i dobrobit životinja. Grijanje objekta obezbjeđuje se putem kotla, uz racionalno korišćenje energenata i primjenu mjera energetske efikasnosti (termoizolacija objekta, automatizovana kontrola temperature).

Energetska potražnja je umjerena i tipična za objekte ove namjene, bez značajnog povećanja opterećenja na lokalnu energetsku infrastrukturu.

Korišćeni materijali i sirovine

U toku funkcionisanja farme koriste se sljedeći materijali i sirovine:

- jednodnevni pilići (ulazni biološki materijal),
- hrana za tov brojlera (starter, grover i finišer),
- voda za piće i održavanje higijene,
- sredstva za dezinfekciju i čišćenje,
- energenti (električna energija i gorivo za agregat i kotao),
- stelja (organski materijal).

Korišćeni materijali su standardni za ovu vrstu djelatnosti i ne spadaju u opasne materije, osim dezinfekcionih sredstava koja se koriste u kontrolisanim količinama i u skladu sa uputstvima proizvođača.

Prirodni resursi – voda

Voda se koristi za:

- napajanje pilića,
- održavanje higijene objekta i opreme,
- sanitarne potrebe zaposlenih.

Potrošnja vode je kontinuirana, ali kontrolisana i prilagođena broju životinja. Ne dolazi do značajnog zahvatanja vodnih resursa koji bi ugrozili lokalne kapacitete. Najbliži vodotok udaljen je oko 50 m od lokacije projekta, a primjenom propisanih mjera zaštite sprječava se mogućnost zagađenja površinskih i podzemnih voda.

Otpadne vode koje nastaju tokom pranja i dezinfekcije objekta tretiraju se u skladu sa važećim propisima, bez direktnog ispuštanja u vodotok.

Korišćenje zemljišta i tla

Projekat se realizuje na već definisanim katastarskim parcelama, u zoni predviđenoj planskom dokumentacijom. Ne planira se zauzimanje dodatnog zemljišta van obuhvata projekta. Tokom izvođenja radova i eksploatacije primjenjuju se mjere zaštite tla, kako bi se spriječila degradacija, zbijanje i zagađenje zemljišta.

Upravljanje stajskim đubrivom i organskim ostacima sprovodi se na kontrolisan način, u skladu sa propisima, čime se sprječava negativan uticaj na kvalitet tla.

Biodiverzitet i prirodne vrijednosti

Lokacija projekta ne nalazi se u zaštićenom prirodnom području, niti u neposrednoj blizini područja značajnih za očuvanje biodiverziteta. Realizacija i funkcionisanje projekta neće dovesti do značajnog narušavanja staništa, flore i faune.

Primjenom biosigurnosnih mjera, kontrolom otpada, racionalnim korišćenjem resursa i ograničavanjem buke i emisija, uticaji na lokalni biodiverzitet svedeni su na minimum i ocjenjuju se kao privremeni i lokalnog karaktera.

Zaključna ocjena

Funkcionisanje projekta zasniva se na racionalnom korišćenju energije i prirodnih resursa, uz primjenu savremenih tehnoloških rješenja i propisanih mjera zaštite životne sredine. Planirani proizvodni proces ne predstavlja značajan izvor zagađenja i u potpunosti je usklađen sa važećom prostorno-planskom i ekološkom regulativom.

3.4. Detaljan opis planiranog proizvodnog procesa i tokova proizvodnje, počev od ulaznih sirovina do finalnog proizvoda

3.4.1. Opis funkcionalnog rješenja

Planirani poljoprivredni objekti spratnosti P+0 namijenjeni su intenzivnom tovu brojlera, uz primjenu savremenih tehnoloških rješenja koja omogućavaju kontrolisanu proizvodnju, visok nivo biosigurnosti i minimalan uticaj na životnu sredinu.

Tehničke karakteristike objekta i opreme

Objekti su projektovani sa dobrom termoizolacijom i sistemima ventilacije koji obezbjeđuju optimalne mikroklimatske uslove tokom cijelog proizvodnog ciklusa. Farma je opremljena sljedećim sistemima:

- automatskim sistemima za ishranu i napajanje (hranilice i pojilice),
- sistemima ventilacije, grijanja i rasvjete sa kontrolom temperature, vlažnosti i kvaliteta vazduha,
- bio-sigurnosnom zonom (kontrolisan ulaz, dezinfekcione barijere, ograda),
- agregatom za neprekidno napajanje električnom energijom (24 h),
- kotlom za grijanje objekta.

Ulazne sirovine i početna faza proizvodnje

Ulazne sirovine u proizvodni proces čine:

- jednodnevni pilići nabavljeni od registrovanih proizvođača,
- hrana za tov (starter, grover i finišer),
- voda za piće,
- energenti (električna energija i energija za grijanje).

Jednodnevni pilići se prevoze specijalizovanim vozilima do farme, uz poštovanje propisa o dobrobiti životinja. Po prijemu se vrši kontrola kvaliteta (zdravstveno stanje, vitalnost i tjelesna masa), nakon čega se pilići smještaju u prethodno zagrijan objekat. Svi podaci o prijemu (datum, broj jedinki i porijeklo) se uredno evidentiraju.

Ishrana i napajanje

Ishrana brojlera odvija se po fazama rasta:

- **starter faza**,
- **grover faza**,
- **finišer faza**.

Koristi se kvalitetna i izbalansirana hrana, prilagođena uzrastu i potrebama životinja. Pilićima je obezbijeđena stalna dostupnost čiste i svježe vode. Redovno se prati potrošnja hrane i vode, što predstavlja važan proizvodni i ekonomski pokazatelj.

Zdravstvena zaštita i biosigurnost

Zdravstvena zaštita se sprovodi u skladu sa važećim veterinarskim propisima i obuhvata:

- vakcinaciju prema utvrđenom programu,
- stalni nadzor zdravstvenog stanja i mortaliteta,
- redovno čišćenje i dezinfekciju objekata i opreme,
- vođenje kompletne veterinarske i proizvodne dokumentacije.

Na farmi se primjenjuju stroge biosigurnosne mjere, uključujući obaveznu radnu odjeću za zaposlene, dezinfekcione barijere na ulazu i kontrolisan pristup objektima.

Organizacija rada i praćenje proizvodnje

Rad na farmi je jasno organizovan, sa definisanim zadacima zaposlenih. Dnevne aktivnosti uključuju kontrolu ishrane, vode, temperature i zdravstvenog stanja pilića, dok se sedmično vrše kontrole tjelesne mase, potrošnje hrane i mortaliteta. Svi proizvodni rezultati se sistematski evidentiraju.

Proizvodni ciklus

Proizvodni ciklus tova brojlera traje u prosjeku **35 do 45 dana**. Nakon završetka turnusa:

- pilići se otpremaju u klanice sa kojima je uspostavljena saradnja,
- objekti se prazne, temeljno čiste, peru i dezinfikuju,
- nakon sanitarne pripreme započinje novi proizvodni turnus.

Skladištenje i plasman proizvoda

Na farmi se ne vrši klanje niti dugotrajno skladištenje proizvoda. Finalni proizvod – živi brojleri – plasira se direktno klanicama-otkupljivačima, uz poštovanje svih zakonskih i sanitarnih propisa.

Ekonomski aspekt proizvodnje

Ekonomska efikasnost proizvodnje prati se kroz:

- troškove hrane (najznačajniji proizvodni trošak),
- stopu mortaliteta,
- prirast i konverziju hrane,
- dobit ostvarenu po proizvodnom turnusu.

Planirani proizvodni proces je organizovan tako da obezbijedi stabilnu i kontrolisanu proizvodnju, uz poštovanje principa zaštite životne sredine, dobrobiti životinja i važeće zakonske regulative.

3.4.2. Osnovni podaci o konstrukciji objekta

Konstruktivna koncepcija objekata bazirana je na armiranobetonskim stopama i gredama, na koje se oslanjaju matalni stubovi čija je domenzija 100x150mm. Svi spoljašnji zidovi su debljine 8cm izrađeni od sendvič panela. Na fasadnim zidovima predviđeni su otvori za ventilaciju prostora.

Objekat se sastoji od 2 dijela i to preotor za uzgoj pilića, i predprostor koji ima tehničke karakteristike.

Objekat je pravougaonog oblika u osnovi, dimenzija 66,15m x 15,50m, prema dispoziciji.

Osnova je po dužem rasponu premošćena glavnim poprečnim nosačima, na međusobnom rastojanju od 3,00m.

Glavni poprečni nosači su ramovi sa rešetkom čiji su elementi gornjeg pojasa od kutijastog profila HOP 100x100x4mm I donjeg pojasa od kutijastog profila HOP 120x100x5mm raspona 15,50m, a ispune od profila HOP 50x50x4mm a sve prema datim planovima pozicija, slobodno oslonjenom u krajnje stubove od HOP 280x280x8mm.

Krovni pokrivač je trapezasti sendvič panel koji se kontinualno polaže preko niza rožnjača prateći nagib krovne ravni.

Glavni stubovi profila HOP 280x280x8mm, dok su kalkanski stubovi profila HOP 150x150x4mm primaju horizontalno opterećenje od vjetra direktno sa fasadnih panela, jer su fasadni paneli izabrani horizontalne orijentacije. Težina fasadnih panela se preko njihove aksijalne krutosti prenosi direktno na betonsku temeljnu ploču.

Prostorna stabilnost konstrukcije, prijem sila vjetra sa kalkana, kao i nosivost podužnog pravca, obezbjeđuje se sistemom krovnih i fasadnih spregova, raspoređenih prema dispoziciji.

Fundiranje čelične konstrukcije vrši se na koti vrha temelja. Temelj je projektovan kao temelj samac debljine 55cm, a dimenzija 140x140cm ispod glavnih stubova, a 140x140cm I debljine 50cm ispod kalkanskih stubova. Temelji su povezani veznim gredama dimenzija 70/20cm.

Opterećenja, statičko-dinamička analiza i dimenzionisanje

Analiza opterećenja, statičko-dinamička analiza i dimenzionisanje, urađeni su u svemu prema odgovarajućim Tehničkim propisima i Standardima, a shodno svim specifičnostima ove konstrukcije. Konstrukcija je analizirana za sljedeća opterećenja: sopstvena težina sa stalnim opterećenjem, korisno opterećenje, opterećenje od snijega i vjetra.

Materijal za konstrukciju

Konstrukcija je od čelika S235. Neobrađeni zavrtnji su klase čvrstoće 5.6. Sve zavrtnje i ankere treba isporučiti sa odgovarajućim podloškama i navrtkama. Hladnooblikovani profili koji se u projektu zahtijevaju mogu biti gotovi ili pravljeni savijanjem lima po hladnom postupku. Elektrode za zavarivanje treba da odgovaraju svim tehničkim uslovima iz odgovarajućih propisa, a shodno usvojenom postupku zavarivanja elemenata konstrukcije.

Beton i armatura treba da u svemu odgovaraju uslovima i važećim propisima za beton i armirani beton. Kvalitet betona je najmanje C25/30.

Izrada i montaža konstrukcije

Zavarivanje vršiti shodno tehnološkom postupku koji najviše odgovara izvođaču radova, a u svemu u skladu sa odgovarajućim Tehničkim propisima i Standardima za zavarene konstrukcije. Svi varovi treba da su najmanje kvaliteta "I".

U radionici obavezno uraditi probnu montažu pojedinih montažnih sklopova.

Montaža konstrukcije treba da se povjeri radnicima sa iskustvom za radove na visini uz primjenu i pridržavanje svih HTZ mjera.

Cio tok montaže i izrade temeljne konstrukcije ***obavezno*** pratiti geodetski.

3.4.3. Karakteristike i svojstva materijala, instalacija i opreme

Građevinski materijali i konstrukcioni elementi

Materijalizacija objekata projektovana je u skladu sa namjenom poljoprivrednih objekata za tov pilića, uz primjenu savremenih materijala koji obezbjeđuju funkcionalnost, trajnost, energetsku efikasnost i lako održavanje.

Zidovi fasadne ispune izvedeni su od **sendvič panela debljine 8 cm**, u bijeloj boji, koji obezbjeđuju dobru termoizolaciju i higijenske uslove neophodne za ovu vrstu objekata. Unutrašnji pregradni zidovi takođe su predviđeni od sendvič panela iste debljine, u nijansama bijele boje, radi postizanja jedinstvenog vizuelnog i funkcionalnog rješenja.

Krovna konstrukcija je projektovana kao **dvovodni krov nagiba 14°**, pokriven bijelim panelima u skladu sa fasadnim rješenjem objekta. Spoljna stolarija izrađena je od metalne bravarije u **antracit boji**, sa dvokrilnim ramovima, prilagođena industrijsko-poljoprivrednoj namjeni objekta.

Finalna obrada podova u objektima predviđena je od **armiranog betona**, otpornog na mehanička opterećenja i pogodnog za održavanje higijenskih uslova. Finalna obrada zidova i plafona realizuje se korišćenjem sendvič panela, bez dodatnih završnih slojeva.

Trodimenzionalna (3D) vizuelizacija objekata prilagođena je namjeni i arhitektonskom oblikovanju, uz primjenu materijala i detalja koji zadovoljavaju važeće standarde i normative za ovu vrstu poljoprivrednih objekata.

Instalacije

Objekti su projektovani sa svim neophodnim instalacijama za nesmetano funkcionisanje.

Vodovodna instalacija predviđena je u skladu sa uslovima nadležnog javnog preduzeća, a priključenje na vodovodnu mrežu biće realizovano prema važećim tehničkim uslovima.

Elektroenergetske instalacije projektovane su u skladu sa tehničkim preporukama i uslovima koje izdaje EPCG, uz priključenje objekata na postojeću niskonaponsku mrežu.

Limarija

Vertikalni oluci projektovani su pravougaonog ili kružnog presjeka (12/12 cm ili Ø120 mm), izrađeni od **pocinčanog lima debljine 0,55 mm**, kao i svi ostali limarski opšivi na objektu. Oluci su integrisani u termo-fasadu objekta, čime se postiže funkcionalnost sistema odvodnje i očuvanje jedinstvene vizuelne koncepcije objekta.

3.4.4. Zelenilo i slobodna površina

Planirano je uređenje cjelokupnog prostora unutar parcele. Saobraćajne, pješačke i manipulativne površine izvode se nasipanjem tamponskog sloja frakcije **0–64 mm**, dok se slobodne površine uz pristupni put i oko objekata ozelenjavaju niskim, autohtonim biljem.

Zelene površine biće hortikulturno uređene u skladu sa ambijentom i karakterom prostora, sa ciljem postizanja funkcionalnog, ekološki prihvatljivog i vizuelno usklađenog rješenja.

Ograđivanje parcele nije predviđeno, u skladu sa važećim planskim dokumentima koji ne dozvoljavaju ograđivanje poljoprivrednog zemljišta. Eventualno razgraničenje može se ostvariti formiranjem **žive zelene ograde** od autohtonog bilja.

3.5. Prikaz vrste i količine potrebne energije i energenata, vode, sirovina i drugog potrošnog materijala koji se koristi za potrebe tehnološkog procesa sa posebnim osvrtom na količine i karakteristike opasnih materija

3.5.1. Vodovod i kanalizacija

Vodovod

Raspored vodovodnih instalacija usklađen je sa namjenom prostora i tehnološkim zahtjevima objekta za tov pilića. U objektu **nije planiran sanitarni čvor**, niti potrošna mjesta za ličnu higijenu zaposlenih, te se snabdijevanje toplom vodom ne predviđa.

Vodovodne instalacije projektovane su prvenstveno za potrebe tehnološkog procesa, odnosno za **snabdijevanje sistema pojilica za napajanje živine**, kao i za potrebe pranja i održavanja objekta između proizvodnih ciklusa. Razvod vode do glavnog sistema pojilica izvodi se cijevima prečnika Ø32 mm, dok se sekundarni razvod ka pojedinačnim pojilicama realizuje cijevima prečnika Ø20 mm, u skladu sa potrebnim protocima i pritiscima.

Unutrašnja vodovodna mreža izvodi se od polipropilenskih (PP) cijevi odgovarajućih profila, koje obezbjeđuju dug vijek trajanja, dobru mehaničku otpornost i otpornost na koroziju, te su pogodne za upotrebu u poljoprivrednim objektima sa povećanom vlagom i specifičnim higijenskim uslovima.

Za potrebe zaštite od požara predviđen je razvod vode do spoljnog nadzemnog hidranta, koji se izvodi cijevima prečnika Ø110 mm, dok se razvod do unutrašnjih hidranata realizuje cijevima prečnika Ø50 mm, u skladu sa važećim protivpožarnim propisima i tehničkim normativima.

Projektovano rješenje vodovodnih instalacija omogućava pouzdano snabdijevanje vodom za tehnološke i protivpožarne potrebe objekta, uz racionalnu potrošnju vode i poštovanje važećih tehničkih i bezbjednosnih propisa.

HIDRAULIČKI PRORAČUN

SANITARNI OBJEKAT	BROJ SANITARNIH OBJEKATA	J.O.	∑J.O.
Pojilice	180	0.05	3.00
TV ∑Jotv=3,00			

Proračun protočne količine vode priključnog voda:

quk=0,25√JO=0,25*√3,00=0,433l/s

Prema tablici:

$q = 0.25\sqrt{JO}$ [l/s]

h_t – gubitak pritiska u [dbar/m], v – brzina vode [m/s]

JO	q [l/s]	DN cijevi u [mm]													
		10		15		20		25		32		40		50	
		h_t	v	h_t	v	h_t	v	h_t	v	h_t	v	h_t	v	h_t	v
0.1	0.079	0.21	0.6	0.05	0.4										
0.25	0.125	0.53	1.0	0.14	0.6										
0.5	0.177	1.05	1.4	0.28	0.9	0.05	0.5								
1	0.250	2.12	2.0	0.55	1.2	0.11	0.7	0.03	0.4						
1.5	0.306	3.17	2.5	0.83	1.5	0.16	0.8	0.05	0.5						
2	0.354	4.23	2.9	1.10	1.8	0.22	1.0	0.06	0.6						
2.5	0.395	5.28	3.2	1.38	2.0	0.27	1.1	0.08	0.7						
3	0.433	6.35	3.5	1.65	2.2	0.32	1.2	0.09	0.7						
3.5	0.468			1.93	2.3	0.38	1.3	0.11	0.8						
4	0.500			2.21	2.5	0.43	1.4	0.12	0.9	0.03	0.5				
4.5	0.530			2.48	2.6	0.49	1.4	0.14	0.9	0.03	0.5				
5	0.559			2.76	2.8	0.54	1.5	0.15	1.0	0.03	0.6				
5.5	0.586			3.04	2.9	0.59	1.6	0.17	1.0	0.04	0.6				
6	0.612			3.31	3.0	0.65	1.7	0.18	1.1	0.04	0.6				
6.5	0.637			3.59	3.2	0.70	1.7	0.20	1.1	0.04	0.6	0.02	0.5		
7	0.661			3.86	3.3	0.76	1.8	0.22	1.1	0.05	0.7	0.02	0.5		
7.5	0.685			4.14	3.4	0.81	1.9	0.23	1.2	0.05	0.7	0.02	0.5		
8	0.707			4.41	3.5	0.86	1.9	0.25	1.2	0.05	0.7	0.02	0.5		
8.5	0.729					0.92	2.0	0.26	1.3	0.06	0.7	0.03	0.5		
9	0.750					0.97	2.0	0.28	1.3	0.06	0.7	0.03	0.5		
9.5	0.771					1.03	2.1	0.29	1.3	0.06	0.8	0.03	0.6		
10	0.791					1.08	2.2	0.31	1.4	0.07	0.8	0.03	0.6		
11	0.829					1.19	2.3	0.34	1.4	0.07	0.8	0.03	0.6		
12	0.866					1.30	2.4	0.37	1.5	0.08	0.9	0.04	0.6		
13	0.901					1.41	2.5	0.40	1.5	0.09	0.9	0.04	0.7		
14	0.935					1.51	2.6	0.43	1.6	0.10	0.9	0.04	0.7		
15	0.968					1.62	2.6	0.46	1.7	0.10	1.0	0.04	0.7		
16	1.000					1.73	2.7	0.49	1.7	0.11	1.0	0.05	0.7	0.01	0.5

Sva sanitarna oprema i pribor su prve klase, od renomiranih proizvođača. Izbor sanitarne opreme i pribora izvršit će projektant Arhitektonskog dijela u dogovoru sa Investitorom.

Sanitarni predmeti se pričvršćuju na zidove pomoću tiplova dovoljne veličine.

Visina postavljanja pojilica ako u opisu radova nije drugačije navedeno mjereno od gotovog poda su ove:

- pojilica 50 cm

Kanalizacija

Na predmetnoj lokaciji ne postoji izgrađena javna kanalizaciona mreža, te je projektom predviđeno interno rješenje odvođenja i zbrinjavanja otpadnih i oborinskih voda, u skladu sa namjenom objekata i važećim propisima zaštite životne sredine. U okviru planiranih objekata **nije predviđena sanitarna oprema za zaposlene** (nema WC-a ni umivaonika), pa samim tim **ne nastaju klasične sanitarne otpadne vode**.

Tehnološke otpadne vode

Tehnološke otpadne vode nastaju isključivo tokom:

- pranja i čišćenja objekata nakon završetka svakog turnusa tova pilića,

- pranja opreme i podnih površina unutar objekata.

Ove vode mogu sadržati ostatke organske materije, deterdženata i dezinfekcionih sredstava u dozvoljenim koncentracijama. Tehnološke otpadne vode se prikupljaju internim sistemom odvodnje i usmjeravaju ka predviđenom sistemu zbrinjavanja u okviru farme, bez direktnog ispuštanja u prirodne recipijente ili tlo.

Čvrsti ostaci organskog porijekla (stajnjak) se ne miješaju sa tečnim otpadnim vodama, već se odvojeno sakupljaju i skladište, čime se dodatno smanjuje opterećenje tečnih tokova.

Bazen za stajnjak

U okviru kompleksa, **zapadno od sva tri planirana objekta**, predviđen je **bazeni za privremeno skladištenje stajnjaka** koji nastaje tokom eksploatacije objekata za tov pilića. Bazen je **projektovan kao betonirana, vodonepropusna konstrukcija** zapremine **1.700 m³**, sa odgovarajućom zaštitom od procjeđivanja u tlo i podzemne vode, čime se sprječava potencijalno zagađenje okolnog zemljišta i podzemnih voda.

Stajnjak se u bazenu **privremeno skladišti do njegovog odvoza ili daljnje upotrebe**, u skladu sa važećim propisima (npr. primjena u poljoprivredi uz kontrolisanu dozu i postupak). U toku eksploatacije, za bazen je predviđeno **redovno pražnjenje i održavanje**, kako bi se spriječilo nakupljanje viška materijala i smanjio rizik od pojave neprijatnih mirisa u okolini.

Ovaj sistem omogućava **kontrolisano upravljanje stajnjakom**, što značajno smanjuje potencijalni negativni uticaj na životnu sredinu, uključujući zemljište, vodene resurse i kvalitet vazduha u neposrednom okruženju farme.

Otpadne vode sa parking i manipulativnih površina

Oborinske vode koje padaju na parking i manipulativne površine mogu sadržati tragove ulja i naftnih derivata usljed kretanja i parkiranja vozila. Ove vode se prije ispuštanja u tlo ili sistem oborinske odvodnje **provode kroz hvatač masti i naftnih derivata**.

Na parking prostoru predmetnog projekta obezbijeđeno je ukupno **5 parking mjesta (3 za putnička i 2 za teretna vozila)**, pri čemu postoji mogućnost pojave manjih količina ulja, goriva i maziva koje potiču od vozila (kapljanje, curenje ili ispiranje tokom padavina). Kako bi se spriječilo prodiranje ovih zagađujućih materija u zemljište i eventualni vodeni tok koji se nalazi na udaljenosti oko 50 m od lokacije, predviđen je tretman oborinskih voda prije njihovog daljeg ispuštanja.

Za tretman oborinskih voda sa parking površina predviđen je **separator lakih naftnih derivata klase I**, projektovan i izrađen u skladu sa evropskom normom **EN 858**, koji obezbjeđuje da koncentracija ulja u izlaznoj vodi ne prelazi dozvoljenu vrijednost (≤ 5 mg/l).

Kao adekvatno tehničko rješenje predviđa se ugradnja separatora tipa:

- **ACO Oleopator P** ili

- **ACO Oleopator G**, ili drugog ekvivalentnog uređaja istih tehničkih karakteristika, koji je sertifikovan prema EN 858.

Separator je opremljen:

- taložnikom za zadržavanje suspendovanih materija,
- koalescentnim filterom za efikasno izdvajanje lakih naftnih derivata,
- automatskim zatvaračem (plovkom) koji u slučaju dostizanja maksimalnog nivoa ulja sprečava dalje ispuštanje zagađene vode.

Nominalna veličina separatora (NS) biće usklađena sa proračunatim protokom oborinskih voda sa parking površina, dok će klasa nosivosti poklopca (najčešće **B125** ili **D400**) biti prilagođena vrsti i opterećenju saobraćaja na lokaciji.

Pročišćene oborinske vode, nakon prolaska kroz separator, odvode se u sistem oborinske odvodnje, čime se sprječava negativan uticaj na:

- kvalitet zemljišta,
- podzemne i površinske vode,
- šire područje životne sredine.

Održavanje separatora podrazumijeva redovnu kontrolu, pražnjenje i čišćenje, u skladu sa uputstvima proizvođača, a sakupljeni uljni otpad zbrinjava se preko ovlašćenih operatera u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Primjenom navedenog tehničkog rješenja obezbjeđuje se visok stepen zaštite životne sredine i usklađenost projekta sa važećim propisima i standardima.

Pročišćene oborinske vode se, nakon tretmana, bezbjedno odvode u sistem oborinske kanalizacije.

Oborinska kanalizacija

Oborinske vode sa krovnih površina objekata sakupljaju se putem sistema slivnika, oluka i olučnih vertikala. Voda se odvodi PVC olučnim cijevima i izlivima usmjerava na uređeni pločnik, pri čemu je donja ivica izliva postavljena najmanje 10 cm iznad nivoa pločnika. Olučne cijevi koje se postavljaju uz fasadu udaljene su od zida minimalno 2 cm, radi sprečavanja zadržavanja vlage i oštećenja fasade.

Dimenzionisanje sistema izvršeno je prema hidrološkim uslovima (I–T–P krive) Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore. Kao mjerodavna usvojena je kiša trajanja 5 minuta, povratnog perioda 5 godina, sa intenzitetom padavina **I = 264 l/s/ha**.

Za krovnu površinu od **1.092 m²** i koeficijent oticanja **ψ = 1,0**, izračunati maksimalni protok oborinske vode iznosi **Q = 28,8 l/s**. Na osnovu tog protoka usvojen je sistem sa **10 kišnih vertikala**, prečnika **DN 110 mm**, što obezbjeđuje sigurno i efikasno odvođenje oborinskih voda bez zadržavanja i prelivanja.

Zaključak

Projektovanim sistemom kanalizacije obezbijeđeno je:

- razdvajanje tehnoloških, oborinskih i potencijalno zagađenih voda,
- kontrolisano zbrinjavanje stajnjaka,
- zaštita zemljišta, podzemnih i površinskih voda,
- usklađenost sa namjenom objekta – farma za tov pilića.

Na ovaj način se sprječava negativan uticaj planiranog projekta na životnu sredinu i obezbjeđuje održivo funkcionisanje objekata.

3.5.2. Elektroinstalacije

Jaka struja

Predmet ove investiciono-tehničke dokumentacije su električne instalacije jake struje poljoprivrednog objekta (poljoprivrednih objekata), čija je funkcija farma za tov pilića na adresi: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.

Objekat je spratnosti P+0. Konstruktivna koncepcija objekta bazirana je na armiranobetonskim stopama i gredama, na koje se oslanjaju metalni stubovi čija je domenzija 100x150mm. Svi spoljasnji zidovi su debljine 8cm izrađeni od sendvič panela. Na fasadnim zidovima predviđeni su otvori za ventilaciju prostora. Objekat se sastoji od 2 dijela i to prostor za uzgoj pilića, i predprostor koji ima tehničke karakteristike.

Predmet projekta su:

- Razvodne table
- Električna instalacija opšte potrošnje potrošača
- Električna instalacija opšteg osvjetljenja
- Instalacija izjednačenja potencijala
- Instalacija uzemljenja i gromobrana.

Projekat je obradio:

- bilans snaga potrošača
- izbor napojnih kablova sa aspekta snaga potrošača
- opis niskonaponskog razvoda, instalacija i korišćenih instalacionih materijala i opreme kablova, tabli, rasvjetnih tijela, priključnica i dr.
- proračun i opis uzemljenja i gromobrana
- opis instalacije izjednačenja potencijala.

Napajanje objekta i mjesto mjerenja

Napajanje objekata električnom energijom i mjesto mjerenja izvešće se u skladu sa Rješenjem o priključenju izdatim od nadležnog CEDIS-a.

Priključno mjerni ormar-PMO

Projektom je predviđeno se za mjerenje utrošene električne energije instalira priključno mjerni ormar PMO.

PMO je izrađen od materijala koji mora ispunjavati uslove standarda klase II po IEC 364-4-41, odnosno zadovoljavati propisana mehanička svojstva (čvrstoću) pri temperaturi od -20ºC. Materijal mora biti nesagoriv (samogasiv) i otporan na UV zračenje, kao i na starenje usled vremenskih uslova. Konstrukcija kućišta ormana mora biti takva da prilikom njegove ugradnje ne dođe do deformacije kućišta koje bi otežalo ugradnju predviđene opreme. Kućište ormana mora nakon ugradnje zadovoljavati stepen mehaničke i zaštite od prodora vlage po standardu IEC 529, minimalno IP 55. Konstrukcija kućišta mora obezbijediti unutrašnje ambijentalne uslove u opsegu od -20°C do +60°C bez obzira na spoljašnje klimatske uslove, mjesto i način njegove ugradnje.

Na vratima mjernog ormara, u visini brojčanika ili LCD displeja brojila, treba da se nalaze otvori sa providnim (sigurnosnim) staklom za očitavanje brojila bez otvaranja vrata ormara, tako da stepen IP zaštite ormara ostane nepromijenjen.

U MRO-u se ugrađuje sljedeća oprema:

- brojilo za mjerenje utrošene električne energije, trofazno, za direktno mjerenje;
- -glavni prekidač-rastavljač ISFT sa nožastim osiguračima;
- -automatski osigurači C63A preko kojih se napaja glavna razvodna tabla.

Napojni kablovi

Sa PMO-a se napaja glavna razvodna tabla.

U skladu sa sprovedenim proračunima za komandnog tehnološkog ormara koristi se kablovi :

-PP00 5x16mm²

JUS N.C5.220

Nazivni napon: 0,6/1kV

Opseg temperature:

-40°C do +70°C (radne)

+5°C do +70°C (pri polaganju)

Konstrukcija:

- **Provodnik:** Žica ili uže od mekog odžarenog aluminijuma
- **Izolacija:** Bešavni sloj od PVC mase.
- **Jezgro kabla:** Žile použene. Preko použenih žila, sloj od nevulkanizirane gume. Kod kablova sa provodnicima sektorskog oblika, omot od termoplastičnih traka.
- **Plašt:** Bešavni sloj od PVC mase crne boje.
- ***Primjena:*** Za razvod energije u gradskim mrežama, industrijskim postrojenjima, termo i hidrocentralama. Polažu se u kablovske kanale, zatvorene prostorije i zemlju uz primjenu dodatne zaštite.
- ***Pakovanje:*** po 500 i 1000 m na drvene doboše.

Glavna razvodna tabla (GRT)

Kao glavna napojna tačka odakle se vrši razvod električnih instalacija u objektu, je predviđena montaža glavne razvodne table GRT.

Tabla je od dva puta dekapiranog lima, sa vratima i bravom za zaključavanje.

U GRT je ugrađna sljedeća oprema : glavni prekidač -rastavljač, tip INS 63 , 400V, 10kA, Schneider electric"; automatski osigugurači C40A za odvodnike prenapona; odvodnici prenapona WEIDMULLERVPU AC II 3+1 300/50; automatski osigurači C63A preko kojih je ostvarena veza sa ATSom; automatski osigurači C40A preko kojih se napaja komandno tehnološki ormara; automatski osigurači B16A i B10A preko kojih se napajaju strujni krugovi opšte potrošnje i rasvjete; Tropozicioni izborni prekidač 63A ; kontaktor CT 2NO+2NC 25 A 230V AC, komandnog napona 230V AC; tropozicioni izborni prekidač In=10A; uklopni časovnik.

NAPOMENA: Preporučuje se Investitoru da prilikom narudžbe GRT predvidi mogućnost ugradnje više izvoda u smislu proširenja broja potrošača ili druge potrebe.

Komandni tehnološki ormar (KTO)

Kao glavna napojna tačka odakle se vrši razvod električnih instalacija u objektu (objektima), je predviđena montaža komandnog tehnološkog ormara KTO.

Ovaj ormar je fabrički ormar, proizvođača Big Dutchman International. Isporučuje se šemiran iz fabrike I sa njega se vrši napajanja I upravljanje tehnološkom opremom za tov pilića.

Sa ovog ormara se vrši napajanje sljedeće opreme:

Dotur hrane iz silosa: transporter FlexVey 90 ; (400V; 1,9A) **0,75 kW**

Motori hranjenja: 5 komada, (400 V; 1,6A) 5 x 0,55 kW = **2.75 kW**

Ventilacija:

Krovni ventilatori regulisani : 3 komada (230V; 2.5A); 3 x 0.6 kW = **1.8 kW**

Čeoni ventilatori do nominalne vent.: 1 ventilator FF091 (400V, 1.9A, 1.0kW) i 1 ventilatora V130 (400V; 3,2A; 1 x 1,1 kW) = **2.1 kW** (**2.75 kW** kad radi u tunelu)

Čeoni ventilatori do prelazne vent: 2 ventilatora V130 (400V; 3,2A); 2 x 1,65 kW = **3.3 kW**

Čeoni ventilatori: 4 ventilatora V130 (400V; 3,2A); 4 x 1,65 kW = **6.6 kW**

Pumpe za hlađenje: 2 komada , (230V; 4,2 A); 2 x 0,37 kW=0.75 kW nominal; max **= 1.8 kW**

Vitlo za bočni ulaz vazduha: 1 x CL175-300 (24V; 2A), 2x 0,3 kW = **0,3 kW**

Vitla za tunelski ulaz vazduha: 2 x EWA50 230/1/50 1.5A 50Nm 4.5rpm, 2x 0,38 kW = **0,76 kW**

Grijanje: 3 x 3F kaloriferi , ventilator (400V; 1,4A); 3 x 0,44 kW **= 1.32 kW**

Osvjetljenje: 3 redova svetiljki x 17 DuoLite white&blue, montaža na čelično uže(13 W, regulišuće); 51 x 0,013 = **0,663 kW.**

Električna instalacija opšte i tehnološke potrošnje

Za potrebe opšte potrošnje, shodno namjeni ovog objekta, predviđen je potreban broj monofaznih i trofaznih šuko priključnica i izvoda. U slučaju da dođe do izmjene rasporeda opreme, položaj priključnih mjesta uskladiti sa istim.

Priključnice u tehnološkom dijelu su nadgradne priključnice sa poklopcem klase zaštite IP55.

Instalaciju opšte potrošnje izvesti provodnicima tipa PPY, položenim po PNK regalima i halogen free cijevima na odgovarajućim obujmica.

Električna instalacija opšteg osvetljenja

Prema savremenim zahtjevima, predviđen je potreban broj rasvjetnih tijela. Sami tip svjetiljki će biti definisan od strane Investitora i projektanta tehnologije.

Poznato je da sistem osvjetljenja igra značajnu ulogu u držanju živine kao i da može imati uticaj na smanjenje stresa, poboljšanje parametara odrastanja i smanjenje mortaliteta. Za to je prostor za uzgoj pilića predviđeno tehnološkim projektom koncept osvjetljenja koji uključuje sljedeće komponente:

plafonsko osvetljenje (sa Nominalna osvetljenost: 41.43 lx):

3 redova svetiljki x 17 DuoLite - White/Red, montaža na plafon (14 W, regulišuće)

2 x Dimmer stepless FlexLED XLG/B6 2.0 2 outputs with max 275W

233 m x Control cable PVC YSLZ-OZ 3x2.5 numbered cores without green/yellow

U predprostoru-tehničkom prostoru predviđeno je odgovarajuće osvjetljenje prilagođeno namjeni I uslovima montaže.

Osvjetljenjem se upravlja u zavisnosti od namjene prostora običnim prekidačima, uklopni časovnikom i opremom u KTO.

Instalaciju opšte potrošnje izvesti provodnicima tipa PPY, položenim u magacinskom dijelu po PNK regalima i halogen free cijevima na odgovarajućim obujmica.

Svetiljke se montiraju ovješavanjem na čeličnu užad Ø6 mm, razapetu između konstruktivnih elemenata objekta. Čelična užad se fiksira pomoću sidrenih ankera i zatezača. Razmak između užadi i tačan raspored svetiljki određen je projektom osvjetljenja.

Napajanje se vrši fleksibilnim kablovima PPY, koji se vode paralelno sa užetom i pričvršćuje pomoću PVC vezica ili specijalnih nosača. Grananje ka svetiljkama izvodi se pomoću hermetičkih spojnih kutija. Svaka svetiljka mora imati fabrički predviđenu ovjesnu kuku ili set sajli, kao i uvodnicu za napojni kabl. Metalni dijelovi svetiljki povezuju se na zaštitni provodnik.

Instalacije uzemljenja I gromobrana

U skladu sa JUS IEC 1024-1 tačka 2.3.2., za uzemljenje je predviđen temeljni uzemljivač objekta, koji je zajednički za sve instalacije u objektu prema JUS N.B2.754.

Uzemljivač je predviđen od pocinčane trake Fe-Zn 25x4 mm položene u temelju objekta I rovu napojnih kablova, prema planu u prilogu. Traka se ugrađuje u sloj betona tako da između uzemljivača i tla ovaj sloj bude debljine najmanje 10cm, što se obezbjeđuje posebnim nosačima trake, ili polaganjem uzemljivača pri vrhu temeljne čelične konstrukcije. Prilikom polaganja traku zavariti za armaturu u temelju na svakih 1-2 m dužine.

Pri ugradnji trake potrebno je izvesti priključke za:

• vezu za bakarnu sabirnicu glavnog izjednačenja potencijala u okviru RT,

• vezu na spusne provodnike

• vezu na oluke ukoliko su metalni

Elementi za uzemljenje, kao i njihov način postavljanja i povezivanja definisani su standardima i tehničkim propisima.

Otpor rasprostiranja uzemljivača je proporcionalan odnosu specifičnog otpora tla (ρ) i koeficijentu koji zavisi od vrste uzemljivača, njegovih dimenzija i dubini ukopavanja.

NAPOMENA: - TEMELJNI UZEMLJIVAČ SE POSTAVLJA U SKLOPU GRAĐEVINSKIH RADOVA PRI IZGRADNJI OBJEKTA.

- TRAKU U TEMELJU POLAGATI UŽOM STRANOM, »NASATICE« KAKO BI SE OSTVARIO ŠTO BOLJI KONTAKT SA ZEMLJOM.

Spoljašnja gromobranska instalacija

Spoljašnja gromobranska instalacija prihvata i odvodi u zemlju energiju atmosferskog pražnjenja, a unutrašnja gromobranska instalacija smanjuje opasna dejstva atmosferskih pražnjenja u unutrašnjosti štićenog prostora.

Spoljašnja gromobranska instalacija sastoji se od:

▪ Prihvatnog sistema

▪ Sistema spusnih provodnika

▪ Sistema uzemljenja.

Prihvatni sistem (hvataljka) je od kružnog AL provodnika Fi 8 mm i limenog simsa, u vidu mreže postavljene po krovu sa vezom na sistem spusnih provodnika (odvoda) što je u skladu sa JUS IEC-1024-1. Sve nezavisno postavljene limene površine prihvatnog sistema moraju biti međusobno galvanski spojeni. U tom cilju potrebno je užetom međusobno povezati slobanke, oluke. Sve metalne mase na krovu takođe povezati na prihvatni sistem objekta. Neprekidnost metalnih masa na krovu dokazati mjerenjem.

Sistem spusnih provodnika. Da bi se smanjile opasnosti od pojave opasnih preskoka predviđeni su spusni provodnici, prirodna komponenta- čelični noseći stubovi sa srednjim odstojanjem između njih manjim od 20 m, a u skladu sa JUS IEC1024-1, odnosno u skladu sa odabranim nivoom klase zaštite.

Veza na sistem uzemljenja (temeljni uzemljivač) i hvataljku izvesti zavarivanjem.

Sistem uzemljenja. U skladu sa MEST EN 62305-3:2012 tačka 5.4.3.2., za uzemljenje spusnih vodova predviđen je temeljni uzemljivač objekta predviđen kao zajednički za sve instalacije u objektu prema MEST EN 62305-3:2012, koji istovremeno odgovara savremenim zahtjevima zaštite od atmosferskih uticaja.

Temeljni uzemljivači objekata su međusobno povezani. Uzemljivač je predviđen od pocinčane trake Fe-Zn 25x4 mm položene u temelju objekta I rovu. Traka se ugrađuje u sloj betona tako da između uzemljivača i tla ovaj sloj bude debljine najmanje 10cm, što se obezbjeđuje posebnim nosačima trake, ili polaganjem uzemljivača pri vrhu temeljne čelične konstrukcije. Prilikom polaganja traku zavariti za armaturu u temelju na svakih 1-2 m dužine.

Takođe izvršiti spajanje vertikalnih metalnih oluka – slivnika na donjem kraju sa temeljnim uzemljivačem preko obujmice za oluk NGO 16 B 120x120 JUS N.B4.914 P (obujmica podrazumijeva pravougaoni oluk dimenzija 120x120 mm).

Međusobno nastavljanje i spajanje traka izvesti ukrsnim komadima traka-traka JUS N.B4.936/III dimenzija 58x58 mm.

Unutrašnja gromobranska instalacija

Prema MEST EN 62305-3:2012 unutrašnju gromobransku instalaciju čini mjera izjednačenja potencijala. Prema navedenom u svim glavnim razvodnim tablama su predviđene šine za izjednačenje potencijala (JS- jednopotencijalna sabirnica) koje su povezane na sistem uzemljenje (temeljni uzemljivač) a preko istog je ostvarena međusobna veza. Izjednačenje potencijala stranih provodnih tijela izvesti provodnicima minimalnog presjeka Cu-16mm^2 ili Al-25mm^2.

3.6. Prikaz procjene vrste i količine: očekivanih otpadnih materija i emisija koje mogu izazvati zagađivanje vode, vazduha, tla i podzemnog sloja zemljišta, buku, vibracije, svjetlost, toplotu, zračenje (jonizujuća i nejonizujuća), proizvedenog otpada tokom izgradnje i funkcionisanja projekta

3.6.1. Emisije u vazduh

U fazi izgradnje

Tokom izgradnje objekata i izvođenja zemljanih i građevinskih radova biće angažovana građevinska mehanizacija (bageri, kamioni, utovarivači), što može dovesti do **privremenog povećanja emisija izduvnih gasova**, kao i **povećanog nivoa prašine** usljed manipulacije zemljanim materijalom. Ovi uticaji su **lokalnog i kratkotrajnog karaktera**, ograničeni na period izvođenja radova i neposrednu zonu gradilišta.

Emisije će biti smanjene primjenom standardnih mjera zaštite, kao što su:

- korišćenje tehnički ispravne mehanizacije,
- racionalna organizacija radova,
- povremeno kvašenje podloge u suvim periodima radi smanjenja prašine.

Ne očekuje se ispuštanje opasnih, otrovnih ili zapaljivih materija u vazduh.

U fazi eksploatacije

Tokom redovnog funkcionisanja farme za tov pilića, **nema industrijskih emisija zagađujućih gasova**. Moguće emisije u vazduh odnose se prvenstveno na:

- **neprijatne mirise** karakteristične za stočarsku proizvodnju,
- **emisije amonijaka** koje nastaju razgradnjom organske materije u stelji i stajnjaku,
- u manjoj mjeri, emisije iz sagorijevanja goriva u kotlu za grijanje objekata.

Ovi uticaji su **kontrolisani primjenom savremenih tehnoloških rješenja**, uključujući:

- zatvoren sistem objekata sa kontrolisanom ventilacijom,
- redovno uklanjanje stelje i stajnjaka,
- privremeno skladištenje stajnjaka u vodonepropusnom betonskom bazenu,
- poštovanje biosigurnosnih i higijenskih mjera.

S obzirom na karakter područja i udaljenost od gusto naseljenih zona, **ne očekuju se značajni negativni uticaji na kvalitet vazduha u širem okruženju**.

3.6.2. Ispuštanje u vodotoke

Na predmetnoj lokaciji **nije razvijena javna kanalizaciona mreža**, a u okviru projekta **nije predviđena sanitarna oprema za zaposlene** (WC, umivaonici), te samim tim **ne nastaju sanitarno-fekalne otpadne vode**.

Otpadne vode koje se javljaju u okviru projekta odnose se na:

- vode od **pranja i dezinfekcije objekata za tov pilića** između proizvodnih turnusa,
- **oborinske vode** sa krovnih i manipulativnih površina,
- potencijalno zagađene oborinske vode sa **parking prostora**.

Vode od pranja objekata za tov pilića se sakupljaju i usmjeravaju u sistem predviđen za upravljanje tehnološkim otpadnim vodama, uz prethodno mehaničko zadržavanje čvrstih materija i kontrolisano zbrinjavanje, u skladu sa važećim propisima.

Oborinske vode sa parking prostora prolaze kroz **hvatače lakih naftnih derivata**, čime se sprječava unošenje ulja i goriva u zemljište i podzemne vode.

Zahvaljujući ovakvom sistemu, **ne dolazi do ispuštanja neprečišćenih voda u vodotoke**, niti do ugrožavanja podzemnih i površinskih voda. Lokacija se nalazi na značajnoj udaljenosti od morske obale i prirodnih recipijenata, što dodatno smanjuje rizik od indirektnog zagađenja.

3.6.3. Odlaganje na zemljište

U fazi izgradnje

Tokom izvođenja radova nastajaće **građevinski otpad** (zemljani iskop, beton, ambalaža građevinskog materijala), koji će se privremeno skladištiti na gradilištu i odlagati u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, br. 34/24), isključivo na lokacije odobrene od strane nadležnih organa.

U fazi eksploatacije

Tokom rada farme nastaju sljedeće vrste otpada:

- **stajnjak i stelja** – koji se privremeno skladište u betoniranom bazenu zapremine 1.700 m^3, zapadno od objekata,
- manja količina **komunalnog otpada** (ambalaža, potrošni materijal),
- otpadna ambalaža od hrane i sredstava za dezinfekciju.

Stajnjak se dalje odvozi ili koristi u poljoprivredne svrhe, u skladu sa propisima, čime se sprječava zagađenje zemljišta i voda.

Urbanizacijom lokacije dolazi do gubitka dijela površinskog sloja zemljišta, ali se **ne očekuju značajni negativni uticaji na floru i faunu**, s obzirom da se radi o već djelimično izmijenjenom i antropogeno opterećenom prostoru.

Za komunalni otpad koji nastaje tokom eksploatacije farme predviđeno je **organizovano i kontrolisano upravljanje**, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom („Službeni list CG“, br. 34/24).

Otpad će se sakupljati u namjenski označenim posudama, uz osnovnu selekciju na:

- papir i karton,
- plastiku,
- metal,
- staklo,
- miješani komunalni otpad.

Sakupljeni otpad će preuzimati i odvoziti **nadležno komunalno preduzeće**, na osnovu zaključenog ugovora. Ovakav način upravljanja otpadom obezbjeđuje higijenske uslove rada i minimalan uticaj na životnu sredinu.

3.6.4. Buka, vibracije i toplota

Akustička klasifikacija područja

Predmetna lokacija nalazi se u naselju Gubavac (Bijelo Polje), koje prema važećoj prostorno-planskoj dokumentaciji i stvarnoj namjeni prostora predstavlja **područje mješovite, pretežno ruralno-privredne namjene**, sa prisutnim poljoprivrednim i privrednim objektima. Na osnovu toga, lokacija se **ne može svrstati u „Tihu zonu u aglomeraciji“**, već pripada **zoni privrednih i radnih sadržaja**, u kojoj se dozvoljava viši nivo ambijentalne buke u odnosu na zone stanovanja i zaštite prirode.

U neposrednom okruženju ne nalaze se parkovi, zdravstvene ili obrazovne ustanove, niti drugi osjetljivi sadržaji koji bi zahtijevali režim tihe zone.

Buka i vibracije u fazi izgradnje

Tokom izvođenja radova doći će do **povećanog nivoa buke i vibracija**, koje nastaju usljed:

- rada građevinske mehanizacije (bageri, kamioni, utovarivači),
- korišćenja ručnih i električnih alata,
- povremenog transporta građevinskog materijala.

Ovi uticaji su **privremenog karaktera** i ograničeni na period izvođenja radova, kao i na neposrednu zonu gradilišta. Radovi će se izvoditi u zakonom dozvoljenom dnevnom vremenskom intervalu, čime se smanjuje uticaj na okolinu.

Buka koja potiče od građevinskih radova na otvorenom prostoru, za čije je izvođenje izdata dozvola nadležnog organa, može privremeno prekoračiti propisane granične vrijednosti, ali **ne duže od zakonom dozvoljenog vremenskog perioda**.

U cilju smanjenja negativnih uticaja, preporučuje se:

- korišćenje tehnički ispravne mehanizacije,
- primjena opreme koja ispunjava zahtjeve **Direktive 2000/14/EC** o emisiji buke opreme za rad na otvorenom,
- poštovanje **Pravilnika o oznakama usaglašenosti za izvore buke** („Službeni list CG“, br. 13/14),
- racionalna organizacija radova i ograničavanje istovremenog rada većeg broja mašina.

Intenzitet buke zavisiće od broja angažovanih mašina i vozila, ali se ne očekuju trajni negativni efekti na životnu sredinu.

Buka, vibracije i toplota u fazi eksploatacije

Tokom redovnog funkcionisanja farme za tov pilića **ne očekuje se značajno povećanje nivoa buke**. Izvori buke u ovoj fazi ograničeni su na:

- rad ventilacionih sistema objekata,
- povremeno kretanje vozila (dostava hrane, odvoz stajnjaka, servisna vozila).

Ovi izvori proizvode **niski i kontinuirani nivo buke**, koji je u skladu sa dozvoljenim vrijednostima za zonu privredne namjene i **ne prelazi granične vrijednosti propisane važećim normativima**.

Vibracije u fazi eksploatacije su zanemarljive, dok **emisije toplote** nemaju značajan uticaj na životnu sredinu, jer se objekti griju zatvorenim sistemima, bez ispuštanja toplote u okolni prostor.

Uzimajući u obzir:

- akustičku zonu kojoj lokacija pripada,
- privremeni karakter građevinskih radova,
- tehnološka rješenja primijenjena u fazi eksploatacije,

može se zaključiti da **projekat neće imati značajan negativan uticaj u pogledu buke, vibracija i toplote**, niti će dovesti do narušavanja akustičkog komfora u širem okruženju.

Procjena zvučne snage osnovne građevinske mehanizacije

Tokom izvođenja radova na izgradnji planiranih objekata biće angažovana standardna građevinska mehanizacija, čija je zvučna snaga u granicama uobičajenih vrijednosti za ovu vrstu radova. Orijentacione vrijednosti zvučne snage pojedinih mašina date su u nastavku:

Tabela 4: Orijentacione vrijednosti zvučne snage (Lw) građevinske mehanizacije

Vrsta opreme	Lw dB(A)
Bager	~100
Utovarivač	~95
Kamion	~95
Autobetonjerka	~95

Pumpa za beton	~85
Vibrator za beton	~85
Valjak	~90

Navedene vrijednosti predstavljaju **maksimalne tipične nivoe zvučne snage** i služe za procjenu mogućeg uticaja, pri čemu stvarni nivo buke na prijemniku značajno opada sa povećanjem udaljenosti od izvora, kao i primjenom organizacionih i tehničkih mjera zaštite.

Vibracije u fazi izgradnje

Vibracije tokom izgradnje uglavnom potiču od:

- rada građevinske mehanizacije (iskopi, ravnanje i zbijanje tla),
- povremenog kretanja teških teretnih vozila prilikom dopreme materijala i odvoza iskopane zemlje.

Teška motorna vozila se dominantno kreću postojećom saobraćajnicom, dok je njihovo kretanje unutar parcele **povremeno i kratkotrajnog trajanja**.

Na osnovu dostupnih podataka iz stručne literature i iskustava sa sličnih projekata, vibracije od građevinskih aktivnosti mogu se registrovati na sljedećim udaljenostima:

Tabela 5: Orijentacione razdaljine registracije vibracija

Građevinska aktivnost	Razdaljina (m)
Iskopavanje	10 – 15
Zbijanje tla	10 – 15
Kretanje teških vozila	5 – 10

S obzirom na karakter radova, njihovo ograničeno trajanje i činjenicu da se ne planiraju radovi koji izazivaju intenzivne vibracije (miniranje, duboki temelji, šipovi), **ne očekuju se štetni efekti vibracija na postojeće objekte niti na životnu sredinu**.

Iako je moguće da se vibracije i povećani nivoi buke povremeno registruju u neposrednoj blizini gradilišta, njihov intenzitet i trajanje biće ograničeni i u skladu sa važećim propisima. Po završetku radova, ovi uticaji u potpunosti prestaju.

3.6.5. Sanitarno-fekalne otpadne vode

Na predmetnoj lokaciji **ne predviđa se formiranje sanitarno-fekalnih otpadnih voda**, s obzirom na to da u objektima nije planirana ugradnja sanitarne opreme (WC školjke, umivaonici i sl.).

Zaposleni koriste sanitarne čvorove van predmetnih objekata, u skladu sa organizacijom rada investitora.

Shodno navedenom, **nije predviđen sistem za sakupljanje i tretman sanitarno-fekalnih voda**, niti ispuštanje ove vrste otpadnih voda u kanalizacionu mrežu ili prirodni recipijent.

3.7. Prikaz tehnologije tretiranja (prerada, reciklaža, odlaganje i sl.) svih vrsta otpadnih materija

Tretiranje otpadnih voda

U okviru projekta primjenjuju se tehnička rješenja koja obezbjeđuju kontrolisano sakupljanje i tretman svih vrsta otpadnih voda koje nastaju tokom izgradnje i eksploatacije objekata. Otpadne vode od pranja i održavanja objekata, kao i oborinske vode sa manipulativnih i parking površina, zbrinjavaju se putem interne kanalizacione mreže i predviđenih uređaja za prečišćavanje (separatori ulja i taložnici), čime se sprječava njihov nekontrolisan uticaj na zemljište i vodotokove. Na lokaciji se ne predviđa direktno ispuštanje netretiranih otpadnih voda u prirodne recipijente.

Tretiranje čvrstog otpada i ostalih tečnih otpadnih materija

Čvrsti otpad koji nastaje tokom realizacije i funkcionisanja projekta (komunalni, ambalažni, građevinski i poljoprivredni otpad) razvrstava se i privremeno skladišti na propisan način, uz redovno preuzimanje od strane ovlašćenih operatera. Stajnjak i drugi poljoprivredni nusproizvodi privremeno se skladište u vodonepropusnom bazenu, uz dalju upotrebu ili odvoz u skladu sa važećim propisima.

Primijenjene tehnologije tretmana otpada omogućavaju minimiziranje negativnog uticaja na životnu sredinu i u potpunosti su usklađene sa Zakonom o upravljanju otpadom i relevantnim podzakonskim aktima.

4. IZVJEŠTAJ O POSTOJEĆEM STANJU SEGMENATA ŽIVOTNE SREDINE

Izvještaj o postojećem stanju segmenata životne sredine izrađen je na osnovu dostupne dokumentacije, uvida u postojeće stanje prostora, važećih planskih dokumenata i relevantnih podataka o prirodnim i antropogenim karakteristikama područja na kojem je planirana realizacija projekta izgradnje poljoprivrednih objekata – farme za tov pilića, na katastarskim parcelama br. 704 i 705/1 KO Gubavač, Opština Bijelo Polje.

Kvalitet vazduha

Na predmetnoj lokaciji i u njenom neposrednom okruženju ne postoje evidentirani značajni izvori zagađenja vazduha. Područje se odlikuje pretežno ruralnim karakterom, sa niskim intenzitetom saobraćaja i odsustvom industrijskih postrojenja. Kvalitet vazduha može se ocijeniti kao dobar, a postojeće koncentracije zagađujućih materija su u granicama dozvoljenih vrijednosti, karakterističnih za poljoprivredna područja.

Buka i vibracije

Postojeći nivoi buke u predmetnom području su niski i tipični za ruralnu sredinu. Izvori buke ograničeni su na povremeni lokalni saobraćaj, poljoprivredne aktivnosti i prirodne izvore. Vibracije u postojećem stanju nijesu prisutne u mjeri koja bi mogla imati negativan uticaj na životnu sredinu ili zdravlje ljudi.

Vode (površinske i podzemne)

U neposrednoj blizini lokacije, na udaljenosti od oko 50 m zapadno, nalazi se rijeka Lim, koja predstavlja značajan površinski vodni resurs šireg područja. Na samoj lokaciji ne postoje površinske vode. Podzemne vode su dio regionalnog hidrogeološkog sistema povezanog sa slivom rijeke Lim.

U postojećem stanju ne postoje izvori zagađenja koji bi ugrožavali kvalitet površinskih ili podzemnih voda. Kvalitet voda rijeke Lim u ovom dijelu toka odgovara njenoj namjeni i karakteristikama vodotoka u ruralnom području.

Zemljište i tlo

Zemljište na predmetnoj lokaciji klasifikovano je kao poljoprivredno zemljište – njive 3. klase. Tlo je srednjeg kvaliteta, bez vidljivih znakova degradacije ili kontaminacije. U postojećem stanju zemljište se koristi u poljoprivredne svrhe i posjeduje dobar regenerativni kapacitet.

Biodiverzitet (flora i fauna)

Predmetno područje karakteriše antropogeno izmijenjen ekosistem poljoprivrednog zemljišta. Vegetaciju čine travne i ruderalne biljne vrste, bez evidentiranih zaštićenih, rijetkih ili endemskih vrsta. Fauna je ograničena na uobičajene vrste sitnih sisara, ptica i insekata karakterističnih za otvorena poljoprivredna staništa.

Priobalni pojas rijeke Lim u širem okruženju predstavlja stanište veće biološke raznovrsnosti, ali isti nije obuhvaćen zahvatom projekta.

Predio i pejzažne vrijednosti

Predio ima izražen ruralni karakter, sa dominantnim prirodnim i poluprirodnim elementima. Rijeka Lim predstavlja značajan pejzažni element šireg prostora. Vizuelni integritet predjela u postojećem stanju nije narušen izgrađenim strukturama, a prostorna cjelina se odlikuje niskim stepenom urbanizacije.

Kulturno-istorijsko nasljeđe

Na predmetnoj lokaciji i u njenom neposrednom okruženju nijesu evidentirani objekti ili lokaliteti kulturno-istorijskog nasljeđa koji su pod zakonskom zaštitom. U širem području Opštine Bijelo Polje prisutni su brojni objekti kulturne baštine, ali zbog njihove prostorne udaljenosti ne postoji direktna veza sa predmetnim projektom.

Infrastruktura i postojeće aktivnosti

Područje je opremljeno osnovnom infrastrukturom: pristupnim putevima, elektroenergetskom mrežom i mogućnošću vodosnabdijevanja. U postojećem stanju na lokaciji ne postoje privredni niti stambeni objekti. Aktivnosti u širem okruženju dominantno su poljoprivrednog karaktera.

Opšta ocjena postojećeg stanja

Na osnovu analize svih relevantnih segmenata životne sredine može se zaključiti da je postojeće stanje životne sredine na predmetnoj lokaciji **zadovoljavajuće i očuvano**, bez izraženih negativnih uticaja. Područje posjeduje kapacitet za prihvatanje planiranog projekta, uz uslov primjene odgovarajućih mjera zaštite životne sredine.

5. OPIS MOGUĆIH ALTERNATIVA

Opredjeljenje za djelatnost koja se prezentira ovim Elaboratom, proizašla je iz činjenice, da Nosilac projekta, posjeduje određeni kapital koji je želio da investira u razvoj poslovanja i stanovanja.

Investitor (nosilac projekta) je lokaciju već posjedovao. Nalazi se u urbanoj zoni, uz magistralni put, pored mnogobrojnih stambenih i poslovnih objekata. Područje u blizini je intenzivno frekventno, zbog blizine magistralnog puta. Lokacija je lahko dostupna lokalnom stanovništvu, korisnicima iz drugih opština i sl.

Izbor opreme i tehnologije rada, je prije svega uslovljena novim trendovima u ovoj oblasti. Predmetna oprema je savremena u pogledu tehnološkog postupka i ista se obezbjeđuje od renomiranih proizvođača.

Tabela 6: Razmatrane alternative po segmentima

Broj	Aspekti	Razmatrana alternativa sa obrazloženjem glavnih razloga za izbor određenog rješenja i uticaja na životnu sredinu
1	Lokacija	*Alternativna lokacijska rješenja nijesu razmatrana, s obzirom da je predmetna lokacija planski predviđena za poljoprivrednu namjenu, infrastrukturno dostupna i prostorno pogodna za realizaciju projekta.*
2	Uticaj na segmente životne sredine i zdravlje ljudi	*Razmatrane su varijante organizacije projekta sa ciljem minimiziranja negativnih uticaja na vazduh, vode, tlo, biodiverzitet i zdravlje ljudi, pri čemu je izabrano rješenje sa najmanjim potencijalnim opterećenjem životne sredine.*
3	Proizvodni proces ili tehnologija	*Razmatrane su različite tehnološke opcije tova živine, a odabrana je standardna, savremena tehnologija koja obezbjeđuje efikasnu proizvodnju uz racionalnu potrošnju resursa i kontrolu emisija.*
4	Metode rada u toku izvođenja I funkcionisanja projekta	*Analizirane su različite metode izvođenja radova i organizacije funkcionisanja objekta, pri čemu su odabrane one koje podrazumijevaju kratke rokove izvođenja, smanjenu buku i minimalno uznemiravanje okoline*
5	Planovi lokacija I nacrti projekta	*Razmatrane su varijante rasporeda objekata na parceli, a izabrano rješenje obezbjeđuje optimalnu funkcionalnost, racionalno korišćenje prostora i smanjen vizuelni uticaj.*
6	Vrsta I izbor materijala za izvođenje projekta	*Razmatrani su različiti građevinski materijali, pri čemu su odabrani materijali koji zadovoljavaju tehničke, energetske i ekološke standarde, sa dugim vijekom trajanja i minimalnim zahtjevima za održavanje.*

7	Vremenski raspored za izvođenje I prestanak funkcionisanja projekta	*Razmatrane su varijante dinamike izvođenja radova, a planirani raspored omogućava efikasnu realizaciju projekta bez dugotrajnog opterećenja životne sredine.*
8	Datum početka I završetka izvođenja	*Početak i završetak izvođenja projekta planirani su u skladu sa dinamikom pribavljanja potrebnih saglasnosti i tehničkim uslovima, uz fleksibilnost u odnosu na sezonske i vremenske prilike.*
9	Veličina lokacije ili objekta	*Razmatrane su različite varijante veličine objekta, a odabrana je ona koja zadovoljava proizvodne potrebe, uz racionalno korišćenje prostora i očuvanje okolnog zemljišta.*
10	Obim proizvodnje	*Analizirani su različiti obimi proizvodnje, pri čemu je izabrani kapacitet usklađen sa prostornim mogućnostima lokacije i kapacitetom životne sredine..*
11	Kontrola zagađenja	*Razmatrane su različite mjere kontrole zagađenja, a odabrane su efikasne i tehnički izvodljive mjere koje omogućavaju smanjenje emisija u vazduh, vode i zemljište.*
12	Uređenje odlaganja otpada uključujući reciklažu, ponovno korištenje I konačno odlaganje	*Razmatrane su opcije upravljanja otpadom, a izabrano rješenje podrazumijeva razdvajanje otpada, privremeno skladištenje i predaju ovlašćenim operaterima, uz mogućnost ponovnog korišćenja i reciklaže.*
13	Uređenje pristupa I saobraćajnih puteva	*Analizirane su varijante pristupa lokaciji, a izabrano rješenje obezbjeđuje siguran i funkcionalan saobraćaj, bez značajnog povećanja opterećenja lokalne putne mreže.*
14	Odgovornost I procedura za upravljanje životnom sredinom	*Razmatrane su organizacione varijante upravljanja životnom sredinom, a odabrano rješenje podrazumijeva jasno definisane odgovornosti i procedure u skladu sa važećim propisima.*
15	Obuke	*Planirane su obuke zaposlenih u oblasti zaštite životne sredine, bezbjednosti i postupanja u vanrednim situacijama, kao dio preventivnih mjera.*
16	Monitoring	*Razmatrane su opcije monitoringa, a predviđen je monitoring ključnih parametara životne sredine u skladu sa zakonskim zahtjevima i potrebama projekta*
17	Planovi za vanredne prilike	*Razrađeni su planovi postupanja u vanrednim situacijama, uključujući akcidente, požare i zagađenja, sa ciljem brzog reagovanja i minimiziranja posljedica*
18	Uklanjanje projekta I dovođenje lokacije u prvobitno stanje (za privremene objekte)	*U slučaju prestanka funkcionisanja ili uklanjanja privremenih objekata, planirano je uklanjanje konstrukcija i sanacija terena, uz vraćanje lokacije u prvobitno ili prihvatljivo stanje.*

6. OPIS SEGMENATA ŽIVOTNE SREDINE

Za analizu segmenata životne sredine za koje postoji mogućnost da budu značajno izloženi riziku usljed realizacije projekta, su korišćeni raspoloživi podaci o postojećem stanju životne sredine na lokaciji i u širem okruženju lokacije, opština Ulcinj.

6.1. Stanovništvo (naseljenost i koncentracija)

Na širem području posmatrane lokacije su izgrađene površine, područje je orijentisano na poslovanje, u vidu razvoja industrijske zone, i blizina magistralnog puta ovu lokaciju svrstava i u tranzitno područje.

Prema posljednjem zvaničnom popisu stanovništva (2011.godina), broj stanovnika na području opštine Bijelo Polje iznosi 46.051.

Stanovništvo, odnosno njegov broj i struktura, predstavlja najznačajniji factor mdruštvenog razvoja na svim nivoima. Nepovoljne demografske procese, koji se ogledaju u migraciji iz ruralnih ka urbanim sredinama i pražnjenju nedovoljno razvijenih područja, što potkrepljuju i podaci iz popisa stanovništva 2003. i 2011. godine, uslovila je nedovoljna valorizacija značajnih prirodnih, privrednih i humanih potencijala opština Sjevernog regiona pa i Bijelog Polja. Naime, broj stanovnika u opštini je konstantno rastao do 1981. godine, da bi nakon toga uslijedio pad.

Daje se prikaz broja stanovnika u opštini Bijelo Polje po godinama u period 2011 – 2021. god:

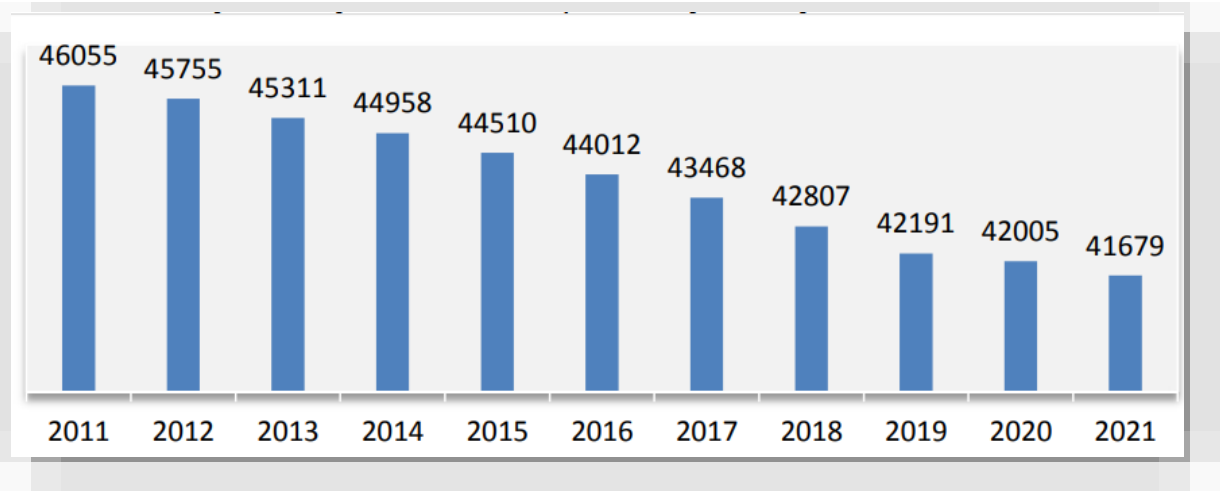

Grafikon .2: Procjena broja stanovnika opštine Bijelo Polje

Godina	Živo rođeni			Umrli			Vitalni indeks	Prirodni priraštaj	Doseljeni	Odselj
	Muški	Ženski	Svega	Muški	Ženski	Svega				
2016	250	246	496	263	235	498	1,00	-2	209	633
2017	264	219	483	241	241	482	1,00	1	151	638
2018	217	228	445	218	245	463	0,96	-18	200	780
2019	212	217	429	238	231	469	0,92	-40	193	714
2020	233	204	437	329	262	591	0,74	-154	134	485
2021 (I-XI)	167	162	329	258	231	489	0,67	-160	191	579
Ukupno (2017-2021)	**1093**	**1030**	**2123**	**1284**	**1210**	**2494**	**0,88**	**-371**	**869**	**3196**

Tabela 7: Broj živorođenih i broj umrlih

U odnosu na starosnu strukturu stanovništva Crne Gore, starosna struktura stanovništva Opštine ima neznatna pozitivna odstupanja: +2,3; +3,6 i +5,9 procentnih poena po prikazanim starosnim grupama. Međutim, bez obzira na ovu činjenicu, stanovništvo Opštine spada u kategoriju starijeg stanovništva, što zahtijeva ozbiljan pristup ovom problemu, u smislu vođenja adekvatne populacione politike.

U strukturi stanovništva prema polu u opštini nešto veće učešće ima muška populacija, koja čini 51,7 % ukupne populacije starosti do 65 godina. Ovo je pozitivan pokazatelj, imajući u vidu da razlika nije značajna i da je struktura dosta ujednačena.

Posmatrano po starosnim grupama najveća razlika je u populaciji preko 65 godina, i iznosi 18,8 strukturnih poena ili 46,3% više u korist ženske populacije.

U obrazovnoj strukturi stanovišta, najveće učešće ima stanovništvo srednjeg obrazovanja (47,3 %) a zatim osnovnog (28,4 %). Stepen pismenosti, ako se i stanovništvo sa nepotpunom osnovnom školom računa kao pismeno, je 97 %, a stepen akademskog obrazovanja je 6,6%.

6.2. Zdravlje ljudi

Zdravstveni sistem Crne Gore predstavlja relativno mali i organizaciono kompaktan sistem, što omogućava efikasnu dostupnost zdravstvenih usluga stanovništvu i relativno brzu primjenu savremenih zdravstvenih standarda. Mrežu javnih zdravstvenih ustanova čine domovi zdravlja, zdravstvene stanice, opšte i specijalne bolnice, Klinički centar Crne Gore, Institut za javno zdravlje i apotekarska ustanova, čime je obezbijeđena zdravstvena zaštita na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou.

Na području Opštine Bijelo Polje, primarnu zdravstvenu zaštitu stanovništva obezbjeđuje **JZU Dom zdravlja Bijelo Polje**, koji predstavlja referentni centar za pružanje osnovnih zdravstvenih usluga. U okviru ove ustanove sprovode se aktivnosti preventivne i kurativne zdravstvene zaštite, uključujući imunizaciju, rano otkrivanje i suzbijanje zaraznih i nezaraznih bolesti, zdravstvenu zaštitu žena, planiranje porodice, kao i kućno liječenje i patronažnu zdravstvenu zaštitu.

Sekundarni nivo zdravstvene zaštite obezbjeđuje **JZU Opšta bolnica Bijelo Polje**, koja pruža zdravstvene usluge za stanovništvo opština Bijelo Polje i Mojkovac, sa ukupnim gravitacionim područjem od oko 70.000 stanovnika. Bolnica je smještena u više objekata i raspolaže odgovarajućim kapacitetima za dijagnostiku i liječenje, dok se specijalističke konsultacije i složenije dijagnostičke procedure realizuju u saradnji sa Kliničkim centrom Crne Gore u Podgorici.

Sa aspekta zdravlja stanovništva, hronične nezarazne bolesti predstavljaju vodeći uzrok obolijevanja i smrtnosti u Crnoj Gori, pri čemu dominiraju kardiovaskularne bolesti, maligne bolesti, šećerna bolest i poremećaji mentalnog zdravlja. Ovi pokazatelji ukazuju na značaj očuvanja kvaliteta životne sredine kao jednog od faktora zaštite zdravlja ljudi.

U kontekstu predmetnog projekta, planirana izgradnja i funkcionisanje poljoprivrednih objekata za tov živine ne očekuje se da imaju značajan negativan uticaj na zdravlje lokalnog stanovništva, pod uslovom primjene propisanih mjera zaštite životne sredine, naročito u pogledu upravljanja otpadom, kontrolisanja mirisa, buke i higijenskih uslova. Realizacija projekta može imati i indirektne pozitivne efekte kroz unapređenje lokalne ekonomije i zapošljavanja, bez opterećenja postojećeg zdravstvenog sistema.

6.3. Biodiverzitet (flora i fauna), podaci o rijetkim i zaštićenim vrstama

Prirodne karakteristike područja, kao što su tip i kvalitet zemljišta, geološki sastav terena, klimatske prilike, reljef i izraženost erozivnih procesa, u značajnoj mjeri determinišu brojnost, strukturu i prostornu raspodjelu biljnog i životinjskog svijeta. Područje predmetne lokacije nalazi se u zoni umjereno-kontinentalne klime, sa izraženim uticajem riječne doline Lima, što pogoduje razvoju poljoprivrednih i prirodnih ekosistema.

Na fluvijalnim terasama rijeke Lim, koje se nalaze u neposrednoj blizini predmetne lokacije (oko 50 m zapadno), dominantno su zastupljene poljoprivredne površine – njive i voćnjaci, dok se na okolnim padinama smjenjuju voćnjaci, livade i šumske zajednice. Najznačajnije šumske asocijacije u širem području čine **listopadne šume**, pri čemu se u nižim predjelima javlja pojas hrasta, koji se prema višim nadmorskim visinama postepeno smjenjuje pojasom bukve, dok su na nadmorskim visinama iznad 1.000 m zastupljene zajednice jele i smrče.

Fauna šireg područja karakteristična je za planinsko-brdski region sjevera Crne Gore. Na okolnim planinama i šumskim kompleksima prisutne su vrste krupne i sitne divljači, kao što su divokoza, medvjed, vuk, lisica, srna, jelen i muflon. Od ptičjih vrsta zabilježeno je prisustvo grabljivica i šumskih ptica, uključujući orlove, sove, gavranove i druge vrste tipične za ovo područje. U stočarskoj proizvodnji najzastupljenija su goveda, dok se u višim predjelima tradicionalno uzgajaju ovce.

Vodeni ekosistemi rijeka Lim, Bistrica i Ljuboviđa odlikuju se relativno očuvanim ribljim fondom, u kojem su zastupljene plemenite vrste riba, poput pastrmke, lipljena, skobalja i drugih, što potvrđuje ekološki značaj ovih vodotokova (prema *Strateškom planu razvoja Opštine Bijelo Polje*).

Prema dostupnim podacima Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, monitoring biodiverziteta na teritoriji Crne Gore sprovodi se od 2013. godine na odabranim lokacijama. Međutim, šire područje predmetne lokacije nije bilo obuhvaćeno sistematskim terenskim istraživanjima. Istraživanja sprovedena tokom 2023. godine odnosila su se na specifične morske i obalne ekosisteme (livade posidonije, fitofilne alge, *Cystoseira spp*., koraligenske zajednice, invazivne vrste i zooplankton) i nijesu direktno primjenjiva na predmetno kopneno područje.

Na osnovu dostupne literature, planske dokumentacije i karakteristika terena, može se zaključiti da na samoj lokaciji i u njenom neposrednom okruženju **nijesu evidentirana staništa rijetkih, endemskih ili strogo zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta**, niti područja koja imaju status zaštićenog prirodnog dobra. Predmetna lokacija je već u značajnoj mjeri antropogeno izmijenjena kroz dugogodišnje poljoprivredno korišćenje, što dodatno umanjuje vjerovatnoću prisustva osjetljivih i ugroženih vrsta.

Planirana realizacija projekta, uz primjenu propisanih mjera zaštite životne sredine, ne očekuje se da će imati značajan negativan uticaj na biodiverzitet, floru i faunu šireg područja, uključujući i vodeni ekosistem rijeke Lim.

6.4. Zemljište (zauzimanje/korišćenje zemljišta, kvalitet zemljišta, geološke i geomorfološke karakteristike)

Kvalitet i karakteristike zemljišta na predmetnom području uslovljeni su nizom prirodnih i antropogenih faktora, među kojima dominantnu ulogu imaju geološka podloga, reljef, klimatske prilike, hidrografska mreža, vegetacioni pokrivač, kao i dugogodišnje korišćenje prostora od strane čovjeka. Područje zahvata nalazi se u zoni riječne doline Lima, gdje su razvijena aluvijalna i deluvijalna zemljišta, pogodna za poljoprivrednu proizvodnju.

Prema katastarskim podacima, predmetne parcele su evidentirane kao **njive III klase**, što ukazuje na srednji stepen plodnosti i dobru pogodnost za poljoprivrednu namjenu. Planirana realizacija projekta podrazumijeva trajno zauzimanje dijela zemljišta za izgradnju poljoprivrednih objekata i prateće infrastrukture, dok će preostali dio parcele zadržati funkciju zelenih i slobodnih površina, čime se obezbjeđuje racionalno korišćenje prostora.

U pogledu geoloških i geomorfoloških karakteristika, teren je pretežno blago nagnut, stabilan i bez izraženih geomorfoloških procesa koji bi mogli negativno uticati na realizaciju projekta. Ne postoje evidentirani aktivni klizišni procesi niti izraženi erozioni oblici na samoj lokaciji, dok je potencijal erozije umjeren i vezan prvenstveno za površinske uticaje padavina, koji se mogu kontrolisati odgovarajućim tehničkim i biološkim mjerama.

Na kvalitet zemljišta utiču i potencijalni sadržaji opasnih i štetnih materija. Maksimalno dozvoljene koncentracije (MDK) ovih materija propisane su **Pravilnikom o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje** („Službeni list RCG“, br. 18/97), koji predstavlja referentni normativni okvir za procjenu stanja zemljišta.

Prema dostupnim podacima iz dokumenta **„Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori“** za period od 2010. do 2024. godine, koji izrađuje Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore, nijesu dostupni konkretni podaci o kvalitetu zemljišta na području Opštine Bijelo Polje, s obzirom da ova opština nije bila obuhvaćena ciljanim programima uzorkovanja i laboratorijske analize zemljišta.

Imajući u vidu dosadašnji način korišćenja zemljišta, odsustvo industrijskih izvora zagađenja u neposrednom okruženju i planiranu namjenu objekta, može se pretpostaviti da je zemljište na predmetnoj lokaciji **nezagađeno ili niskog stepena opterećenja**. Uz primjenu odgovarajućih mjera zaštite, naročito u pogledu upravljanja stajnjakom i otpadnim vodama, realizacija projekta ne očekuje se da će dovesti do degradacije kvaliteta zemljišta, niti do značajnih negativnih promjena njegovih geoloških i geomorfoloških karakteristika.

6.5. Tlo (organske materije, erozija, zbijenost, zatvaranje tla)

Karakteristike tla na predmetnom području uslovljene su prirodnim faktorima, kao što su geološka podloga, klimatski uslovi, reljef, hidrografske prilike i vegetacioni pokrivač, ali i dugogodišnjim antropogenim uticajima, prvenstveno kroz poljoprivredno korišćenje zemljišta. Tlo u dolini rijeke Lim i njenim fluvijalnim terasama generalno se odlikuje umjerenim sadržajem organske materije, što predstavlja povoljan uslov za poljoprivrednu proizvodnju.

Sadržaj organske materije u tlu zavisi od vrste vegetacije, načina obrade zemljišta i stepena vlažnosti. Na predmetnoj lokaciji, koja je klasifikovana kao poljoprivredno zemljište (njive III klase), može se pretpostaviti da je sadržaj organske materije umjeren, bez značajnih odstupanja od prirodnih vrijednosti karakterističnih za ovaj tip zemljišta.

Erozioni procesi na lokaciji nijesu izraženi, s obzirom na blago nagnut teren i odsustvo intenzivnih površinskih tokova. Potencijalna pojava površinske erozije može se javiti tokom intenzivnih padavina, naročito u fazi izvođenja radova, ali se može efikasno kontrolisati primjenom tehničkih i bioloških mjera zaštite, kao što su stabilizacija terena, regulacija oborinskih voda i ozelenjavanje slobodnih površina.

Zbijenost tla može nastati usljed prolaska teške građevinske mehanizacije tokom faze izgradnje objekata. Ovaj uticaj je lokalnog i privremenog karaktera i može se ublažiti ograničavanjem kretanja mehanizacije na definisane saobraćajne pravce, kao i sanacijom tla nakon završetka radova.

Zatvaranje tla (zaptivanje površine) odnosi se na trajno prekrivanje prirodnog tla nepropusnim materijalima, kao što su beton i asfalt. U okviru predmetnog projekta, zatvaranje tla biće ograničeno isključivo na površine ispod objekata i neophodne pristupne površine, dok će značajan dio parcele ostati ozelenjen i propustan, čime se smanjuje negativan uticaj na prirodne procese infiltracije i očuvanje tla.

Kao i za podpoglavlje **Zemljište**, za posmatrano područje, odnosno Opštinu Bijelo Polje, u okviru dokumenta **„Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2024. godinu“**, nijesu rađena posebna istraživanja niti ispitivanja koja se odnose na stanje i kvalitet tla. Stoga su

ocjene u ovom poglavlju zasnovane na dostupnoj literaturi, planskoj dokumentaciji i opštim karakteristikama područja.

Primjenom odgovarajućih mjera zaštite tla tokom izgradnje i eksploatacije objekta, ne očekuju se značajni negativni uticaji na fizička i hemijska svojstva tla, niti trajna degradacija ovog segmenta životne sredine.

6.6. Voda (hidromorfološke promjene, količina i kvalitet sa posebnim osvrtom na ispuste otpadnih voda)

U 2024. godini, mreža stanica za monitoring kvaliteta površinskih voda u Crnoj Gori obuhvatila je **21 vodotok sa 30 mjernih mjesta**, **3 prirodna jezera**, **5 vještačkih jezera**, **5 mješovitih voda**, kao i **obalno more** (u okviru posebne tematske cjeline).

Monitoring površinskih voda sprovodi se u skladu sa **Okvirnom direktivom o vodama (ODV)** i obuhvata biološke elemente kvaliteta (fitoplankton, fitobentos, makrofite, bentičke beskičmenjake i ribe), osnovne fizičko-hemijske parametre (pH, temperatura, kiseonik, nutrijenti i dr.), specifične zagađujuće supstance, hidromorfološke karakteristike vodotoka, kao i hemijski monitoring prioritetnih supstanci.

Tokom 2024. godine, ispitivanja su realizovana kroz više serija mjerenja: četiri serije osnovnih fizičko-hemijskih parametara, jednu seriju za prioritetne i specifične zagađujuće supstance, jednu seriju bioloških ispitivanja (fitobentos, makrofite i makrozoobentos) i dvije serije za fitoplankton, obuhvatajući periode niskih i visokih vodostaja.

Monitoring podzemnih voda tokom 2024. godine obuhvatio je **38 mjernih mjesta**, uključujući izdani, bušotine i bunare u ranjivim područjima. Uzorkovanje je vršeno u dvije serije, tokom karakterističnih hidroloških uslova – niskog i visokog nivoa podzemnih voda. Praćeni parametri uključivali su temperaturu, pH vrijednost, elektroprovodljivost, sadržaj kiseonika, nitrate, amonijak i fosfate.

BPK5- biološka potrošnja kiseonika

Biološka potrošnja kiseonika (BPK) je količina kiseonika koja je potrebna da se izvrši biološka oksidacija prisutnih, biološki razgradljivih, sastojaka vode. Stepen zagađenosti vode organskim jedinjenjima definisan je, pored ostalih, i ovim parametrom (BPK) i osnovni je parametar za ocjenu zagađenosti površinskih voda organskim materijama.

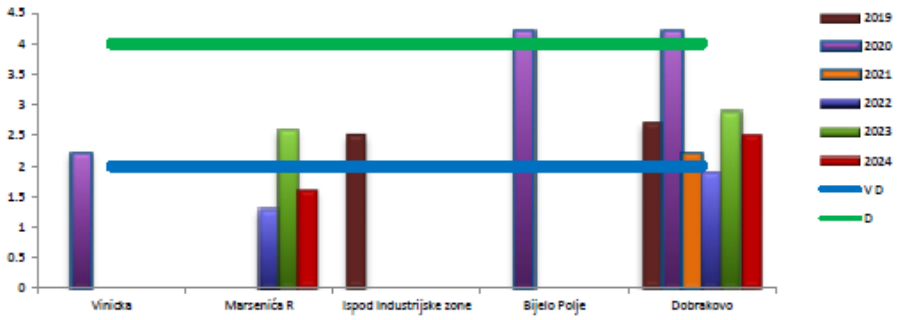

Grafikon 3: BPK5 u rijeci Lim (mg O2/l)

Sadržaj fosfata

Najznačajniji izvor zagađenja ortofosfata potiče iz komunalnih i industrijskih otpadnih voda i poljoprivrede. Fosfati mogu oštetiti vodenu okolinu i narušiti ekološku ravnotežu u vodama, te njihov povećan sadržaj može izazvati eutrofikaciju, što ima za posledicu ubrzano razmnožavanje algi i viših biljaka i stvaranje nepoželjne promjene ravnoteže organizama prisutnih u vodi, kao i samog kvaliteta vode.

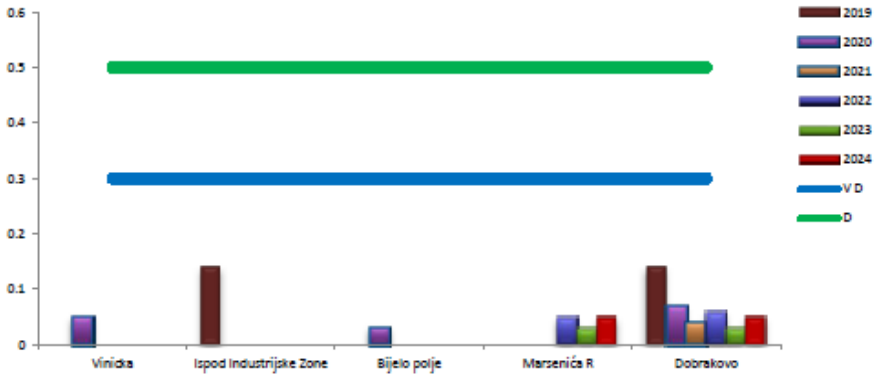

Grafikon 4: Sadržaj ortofosfata (fosfata) u rijeci Lim (mg/l)

Sadržaj nitrata

Jedinjenja koja sadrže azot, u vodi se ponašaju kao nutrijenti i izazivaju nedostatak kiseonika, a time utiču na izumiranje živog svijeta. Glavni izvori zagađenja azotnim jedinjenjima su komunalne i industrijske otpadne vode, septičke jame, upotreba azotnih vještačkih đubriva u poljoprivredi i životinjski otpad. Bakterije u vodi veoma brzo prevode nitrate u nitrite.

Uticaj nitrita na zdravlje ljudi je veoma negativan, jer reaguju direktno sa hemoglobinom u krvi, proizvodeći met-hemoglobin koji uništava sposobnost crvenih krvnih zrnaca da vezuju i prenose kiseonik.

Na osnovu rezultata ispitivanja kvaliteta površinskih voda može se zaključiti da su izmjerene vrijednosti za nitrate u granicama dozvoljenih koncentracija.

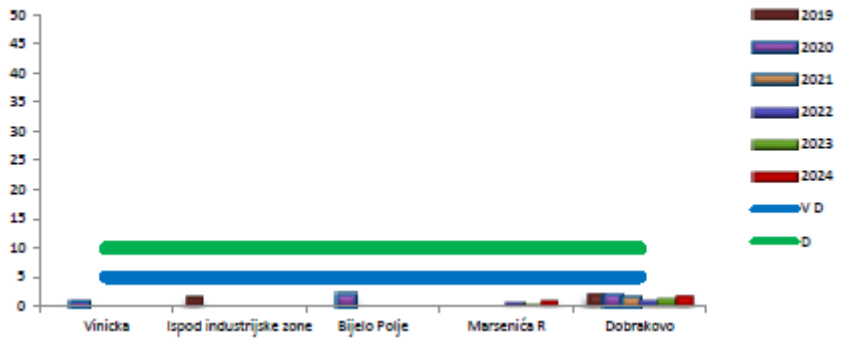

Grafikon 5: Sadržaj nitrata u rijeci Lim (mg/l)

Kvalitet površinskih voda – rijeke Lim i Bistrica (područje Bijelog Polja)

Na osnovu dostupnih podataka monitoringa ekološkog statusa površinskih voda, kvalitet vode rijeka **Lim i Bistrica** na području Opštine Bijelo Polje procjenjivan je primjenom bioloških elemenata kvaliteta, prvenstveno **makrozoobentosa**, kao i osnovnih fizičko-hemijskih parametara.

Rezultati ispitivanja makrozoobentosa ukazuju da je na pojedinim mjernim mjestima na rijeci Lim (Marsenića Rijeka, Dobrakovo) i na rijeci Bistrici (Bistrica Bjelopoljska – iznad ušća, lokalitet Gubavač) zabilježen **zadovoljavajući ekološki status, odnosno dobar kvalitet vode**. Na određenim lokacijama uzvodno i nizvodno od urbanih i poljoprivrednih zona, registrovan je **umjeren ekološki status**, što ukazuje na umjeren antropogeni pritisak.

U okviru ukupne ocjene kvaliteta površinskih voda, biološki element makrozoobentosa pokazuje najveću osjetljivost na promjene u vodenom ekosistemu, dok su osnovni fizičko-hemijski parametri u većini slučajeva u granicama dozvoljenih vrijednosti. Ovo ukazuje da je stanje voda rijeka Lim i Bistrica u zoni Bijelog Polja **pretežno umjereno do dobro**, sa lokalnim odstupanjima uslovljenim prirodnim i antropogenim faktorima.

S obzirom da se predmetna lokacija nalazi u blizini rijeke Lim (oko 50 m zapadno), posebno je značajno naglasiti da **nije evidentirano kritično ili degradirano stanje kvaliteta vode** koje bi ukazivalo na narušenu ekološku funkciju vodotoka. Planirana realizacija projekta, uz primjenu propisanih mjera zaštite životne sredine, naročito u dijelu upravljanja otpadnim vodama i stajnjakom, ne očekuje se da će imati značajan negativan uticaj na kvalitet površinskih voda rijeka Lim i Bistrica.

Podzemne vode u Crnoj Gori obezbjeđuju oko **92% ukupnih količina za snabdijevanje naselja**. U primorskom dijelu kvalitet voda može biti ugrožen uticajem slane morske vode, dok je u kontinentalnom dijelu, uključujući Bijelo Polje, kvalitet podzemnih voda dominantno pogođen **antropogenim uticajima**, prvenstveno neadekvatnom sanitarno-higijenskom zaštitom i uticajem poljoprivrede i naselja.

Tokom 2024. godine, monitoring podzemnih voda obuhvatio je **38 lokacija**: 6 izvorišta/izdana, 3 kopana bunara i 29 novih bušotina. U Bijelom Polju, nova bušotina kod škole pripada sistemu GVTPV Beranska Bistrica-Ljubovića. Voda je prema osnovnim fizičko-hemijskim parametrima (BPK5, TOC, el. provodljivost, alkalitet, pH, NH4+, NO3-, NO2-, TN, ukupni P, $PO4^{3-}$, $SO4^{2-}$) pokazala **uglavnom dobar i vrlo dobar kvalitet**, dok je za pojedine parametre (npr. el. provodljivost, NH4+) utvrđen **umjeren status**.

Analiza zagađujućih supstanci pokazala je prisustvo arsena u koncentraciji od 0,33 µg/l, dok su metali Pb, Cd, Hg i pesticidi bili ispod granice detekcije. Mikrobiološke analize registrovale su koliformne bakterije (730–1470/100 ml), fekalne (3–22/100 ml) i žive bakterije (38–214/1 ml). Boja vode je bila žućkasta do blijedožuta, sa dobrom do srednjom providnošću. Dinamički nivo vode mjerio se između 2,70 i 2,90 m.

Prema **Pravilniku o načinu i rokovima utvrđivanja statusa podzemnih voda**, status kvaliteta može biti dobar ili loš hemijski, a ocjena se temelji na kombinaciji fizičko-hemijskih, mikrobioloških i parametara zagađujućih supstanci.

Tabela 8. Prikaz ocjene hemijskog statusa podzemnih voda za 2024. godinu na osnovu opštih fizičko hemijskih i hemijskih paramatera (prikazan u bojama u skladu sa preporukama ODV)

2024.g. Nazivi vodnih tijela		Površinsko VT	Tip VT	Redni broj	Naziv mjernog mjesta	Hemijski i Ekološki status kvaliteta voda: Prioritetne i zagađujuće supstance	Opšti fizičko hemijski parametri	Specifične zagađujuće supstance	Fitoplankton	Fitobentos	Makrofite	Makrozoobentos	Ukupni ES / EP i HS na osnovu 7 elemenata	Ukupni ES / EP i HS bez makrozoobentonske zajednice
1.	Bojana	1	R9	1	Reč	vdD	u	vdD	u	vd	l	vl	VL	L
2.	Crmnica	1	R3	2	Gornji tok	-	d	-	-	vd	-	u	U	U
3.	Orahovštica	1	R3	3	Srednji tok	-	d	-	-	d	-	u	U	D
4.	Morača	3	R5	4	Pernica	-	d	-	-	d	-	u	U	D
		6	R8	5	Ispod ušća Cijevne	vdD	u	vdD	-	vd	l	l	L	L
		7	R8	6	Ispod Vukovaca	-	u	-	-	d	l	l	L	L
5.	Cijevna	1	R6	7	Gornji tok	-	u	-	-	vd	-	u	U	U
6.	Mala rijeka	2	R6	8	Iznad ušća	-	u	-	-	vd	-	u	U	U
7.	Mrtvica	3	R6	9	Iznad ušća	-	d	-	-	vd	-	u	U	D
8.	Zeta	1	R5	10	Duklov most	-	d	-	-	vd	u	-	U	U
		4	R8	11	Vranjske njive	vdD	d	vdD	u	d	d	l	L	U
9.	Gračanica	1	R1	12	Morakovo	-	vd	-	-	vd	-	d	D	D
10.	Lim	2	R5	13	Marsenića rijeka	-	u	-	-	vd	-	d	U	U
		3	R7	14	Dobrakovo	-	u	-	-	vd	-	d	U	U
11	Bistrica Bjelop.	2	R5	15	Gubavač	-	d	-	-	vd	-	d	D	D
12.	Ljubovića	1	R2	16	Pavino Polje	-	d	-	-	vd	-	d	D	D
		3	R5	17	Iznad ušća-Ribarevine	-	d	-	-	vd	-	u	U	D
13..	Lješnica	1	R5	18	Iznad ušća		u	-	-	d	-	d	U	U
14.	Bistrica Ber.	2	R5	19	Iznad Lušca	-	d	-	-	vd	-	u	U	D
15.	Zlorečica	1	R5	20	Iznad ušća	-	u	-	-	vd	-	d	U	U
16.	Ljuča	1	R4	21	Srednji tok	-	d	-	-	vd	d	u	U	D
17.	Ibar	2	R4	22	Bać	vdD	u	vdD	-	d	-	u	U	U
18.	Tara	3	R4	23	Ispod Mateševa	-	d	-	-	vd	-	u	U	D
		3	R4	24	Trebaljevo	-	d	-	-	vd	-	d	D	D
		4	R5	25	Ispod Mojkovca	vdD	u	vdD	-	-	-	-	U	U
		5	R7	26	Splavište	-	d	-	-	vd	-	u	U	D
19.	Opasanica	1	R1	27	Gornji tok	-	d	-	-	vd	-	d	D	D

10.	Nikšić	ME A GVTPV K 15	Trebišnjica	Riječani	L
		ME DB PVT K 18	Brezna –Maglić	Zaljutnica	L
		ME A GVTPV C 14	Nikšićko polje	Glibavac	L
11.	Šavnik	ME DB VTPV K 18	Brezna-Maglić	Glava Šavnika	D
		ME DB VTPV K 19	Pivska planina	Šavnik kod škole	D
12.	Kolašin	ME DB GVTPV K 26	Komovi	Mateševo	D
13.	Mojkovac	ME DB VTPV K 20	Sinjajevina	Ravnjak	D
14.	Bijelo Polje	ME DB GVTPV C 27	Beranska Bistrica-Ljubovića	Bijelo Polje	L
15.	Berane	ME DB GVTPV C 27	Beranska Bistrica-Ljubovića	Manastirsko vrelo	D
16.	Gusinje	ME DB GVTPV K 25	Prokletije	Alipašini izvori	D
		ME DB GVTPV K 25	Prokletije	Pored Grnčara	D
17.	Rožaje	ME DB GVTPV K 30	Gornji Ibar	Rožaje-pored Ibra	L
18.	Pljevlja	ME DB GVTPV I 24	Basen Pljevlja	Pljevlja	L

Kvalitet vode za piće

U 2024. godini ispitivanja fizičko-hemijskih parametara podzemnih i površinskih voda u Crnoj Gori pokazala su da su **najkritičniji parametri bili**: elektroprovodljivost, BPK5, NH4+, NO2-, TN, ukupni fosfor, o-$PO4^{3-}$ i TOC, dok su pH, NO3- i $SO4^{2}$- bili u zadovoljavajućem statusu. Zagađujuće supstance Cd i Hg nisu detektovane, Pb i As su prisutni u tragovima ispod graničnih vrijednosti, dok su neki pesticidi registrovani na pojedinim lokacijama.

Zdravstvena ispravnost vode za piće obuhvata **mikrobiološku i fizičko-hemijsku ispravnost**, zaštitu izvorišta i sigurno vodosnabdijevanje. U skladu sa Zakonom o zdravstveno ispravnoj vodi i relevantnim pravilnicima, nadzor obavljaju Institut za javno zdravlje i lokalne laboratorije Doma zdravlja.

U 2024. godini analizirano je **25.902 uzorka** iz gradskih vodovoda i javnih objekata: 13.210 mikrobiološki i 12.692 fizičko-hemijski. Rezultati pokazuju:

- **5,26 %** uzoraka mikrobiološki neispravno, najčešće zbog koliformnih bakterija.
- **8,43 %** uzoraka fizičko-hemijski neispravno, najčešće zbog nedostatka rezidualnog hlora i povećane mutnoće u periodu obilnijih padavina.
- U Ulcinju je registrovan povećan sadržaj nitrita i nitrata.

Sanitarno-higijensko stanje pokazuje nedostatke: većina vodozahvata ima samo neposrednu zonu zaštite, rezervoari nisu adekvatno zaštićeni, stara razvodna mreža uzrokuje kvarove i gubitke, a dezinfekcija vode nije kontinuirana na svim sistemima. Seoski vodovodi u ruralnim naseljima nemaju jasno definisane odgovornosti upravljanja i planove sigurnog vodosnabdijevanja.

Zaključak: potrebna su dodatna ulaganja u **zaštitu izvorišta, modernizaciju mreže i kontinuiranu dezinfekciju**, kao i u **informisanje nadležnih organa i stanovništva** o eventualno neispravnoj vodi.

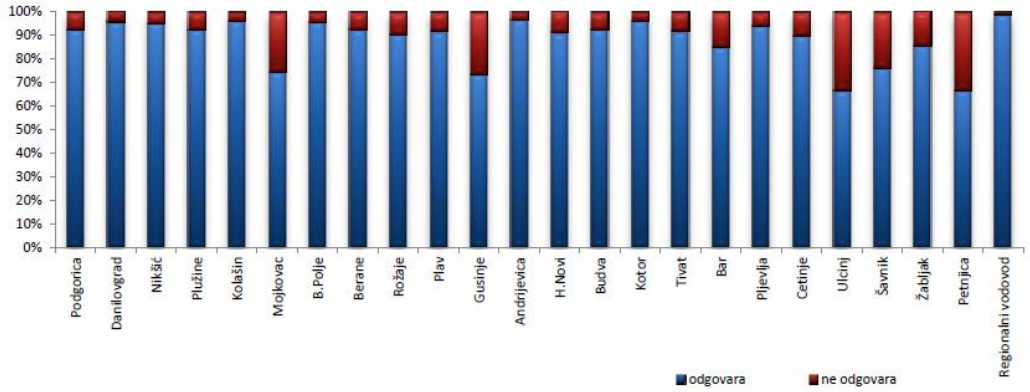

Grafikon 6: Rezultati fizičko-hemijskih ispitivanja uzoraka hlorisane vode za piće u 2024. godini

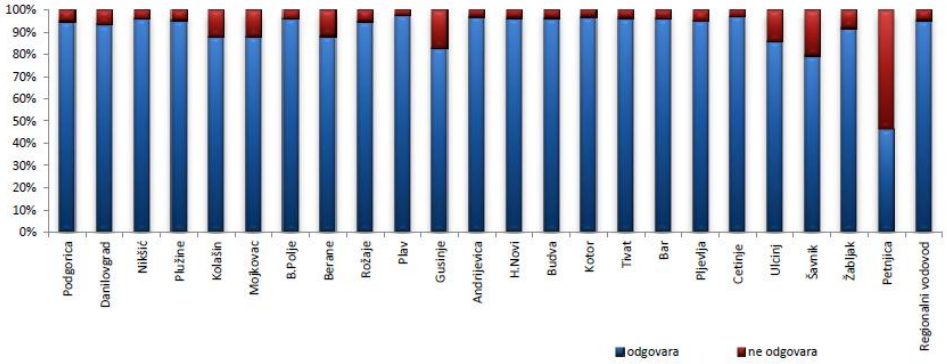

Grafikon 7: Rezultati mikrobioloških ispitivanja uzoraka hlorisane vode za piće u 2024. godini

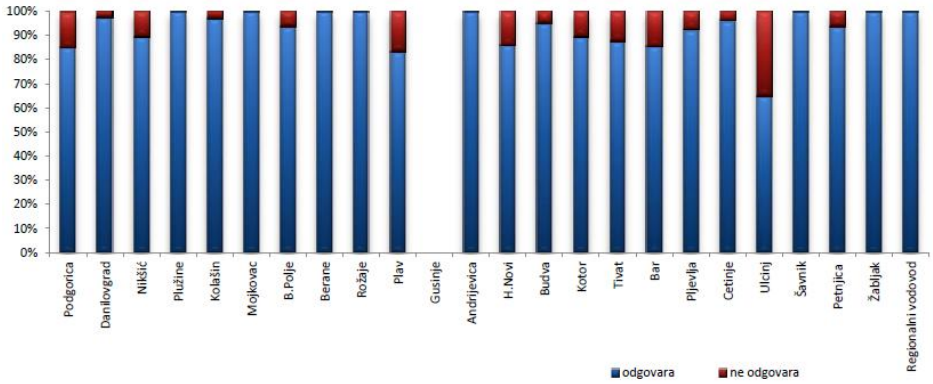

Grafikon 8: Rezultati fizičko hemijskih ispitivanja uzoraka nehlorisane vode za piće u 2024. godini

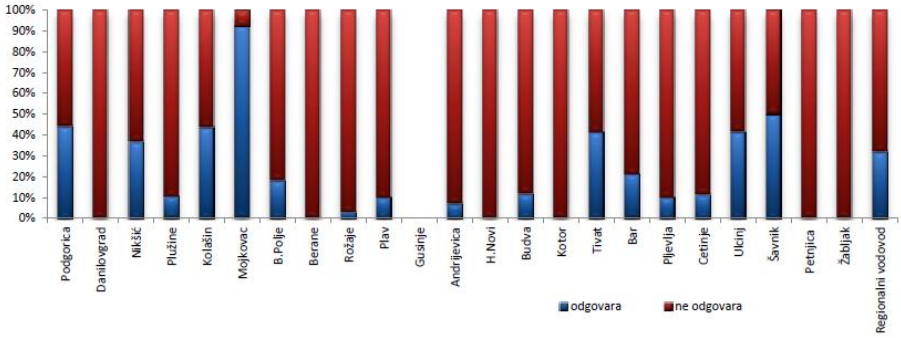

Grafikon 9: Rezultati mikrobioloških ispitivanja uzoraka nehlorisane vode za piće u 2024. godini

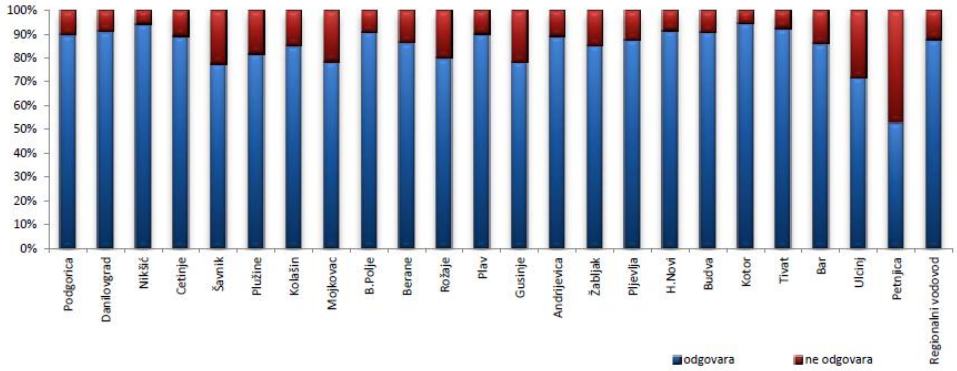

Grafikon 10: Rezultati ispitivanja vode za piće u 2024. godini

6.7. Vazduh (Kvalitet vazduha)

Teritorija Crne Gore podijeljena je, u skladu sa Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha („Sl. list CG“, br. 044/10 od 30.07.2010, 013/11 od 04.03.2011, 064/18 od 04.10.2018), na tri zone kvaliteta vazduha. Ove zone određene su na osnovu preliminarne procjene kvaliteta vazduha u odnosu na granične vrijednosti zagađujućih materija, korišćenjem dostupnih podataka o koncentracijama zagađujućih materija u vazduhu i rezultata modeliranja. Granice zona odgovaraju spoljnim administrativnim granicama opština koje pripadaju svakoj zoni.

Poštujući propisane odredbe, uspostavljena je optimalna teritorijalna pokrivenost podacima o kvalitetu vazduha. Definisana mjerna mjesta su reprezentativna, kako prema tipu mjerne stanice, tako i u pogledu usklađenosti sa drugim makro i mikro lokacijama unutar iste zone kvaliteta vazduha.

Način praćenja kvaliteta vazduha, metode prikupljanja podataka, referentne metode mjerenja, kriterijumi za postizanje i obezbjeđivanje kvaliteta podataka, kao i njihova validacija, propisani su Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list CG“, br. 021/11).

Ocjena kvaliteta vazduha vršena je u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha („Sl. list CG“, br. 045/08, 025/12).

Monitoring kvaliteta vazduha sprovodi Centar za ekotoksikološka ispitivanja, koji nakon validacije podataka dostavlja mjesečne izvještaje Agenciji za zaštitu životne sredine. Agencija te podatke kontinuirano objavljuje – kako u realnom vremenu putem svog sajta (www.epa.org.me), tako i u formi mjesečnih izvještaja o kvalitetu vazduha. Podaci sa automatskih stacionarnih stanica javno su dostupni svim zainteresovanim stranama na pomenutom sajtu.

Tabela 9 : Zone kvaliteta vazduha (Izvor: Izvještaj o stanju životne sredine u Crnoj Gori (2024. godina)

Zona kvaliteta vazduha	Opštine u sastavu zone
Sjeverna zona kvaliteta vazduha	Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Petnjica, Plav, Plužine, Rožaje, Šavnik i Žabljak
Centralna zona kvaliteta vazduha	Podgorica, Nikšić, Danilovgrad i Cetinje
Južna zona kvaliteta vazduha	Bar, Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj i Herceg Novi

Kvalitet vazduha – Bijelo Polje (Sjeverna zona)

Opština Bijelo Polje pripada Sjevernoj zoni kvaliteta vazduha. Na osnovu rezultata monitoringa u 2024. godini, dominantan problem kvaliteta vazduha u Bijelom Polju predstavlja zagađenje suspendovanim česticama.

Na mjernoj stanici u Bijelom Polju, srednje dnevne koncentracije PM10 čestica prekoračile su graničnu vrijednost od 50 µg/m³ tokom 103 dana (dozvoljeno 35 dana). Godišnja srednja koncentracija PM10 iznosila je 40,49 µg/m³, što je minimalno iznad propisane granične vrijednosti od 40 µg/m³.

Srednja godišnja koncentracija suspendovanih čestica PM2,5 u Bijelom Polju iznosila je 30,78 µg/m³, čime je značajno premašena granična vrijednost od 20 µg/m³.

Koncentracije azot(IV) oksida (NO_2) tokom godine bile su ispod propisanih graničnih vrijednosti, kako za jednočasovne, tako i za godišnje srednje vrijednosti. Maksimalne

osmočasovne srednje koncentracije ugljen-monoksida (CO) takođe su bile ispod graničnih vrijednosti za zaštitu zdravlja ljudi.

Sadržaj teških metala (olovo, arsen, kadmijum i nikl) u suspendovanim česticama PM10 bio je ispod propisanih graničnih i ciljnih vrijednosti. Međutim, srednja godišnja koncentracija benzo(a)pirena u Bijelom Polju iznosila je 5,58 ng/m³, čime je višestruko prekoračena ciljna vrijednost od 1 ng/m³, što ukazuje na izražen uticaj sagorijevanja čvrstih goriva i drugih izvora emisija tokom grejne sezone.

Najlošiji kvalitet vazduha evidentiran je u periodima januar–mart i oktobar–decembar, što se vremenski poklapa sa sezonom grijanja i intenzivnom upotrebom individualnih i kolektivnih ložišta. Tokom zimskih mjeseci, kvalitet vazduha u Sjevernoj zoni predstavlja ozbiljan izazov sa stanovišta zaštite životne sredine, na što jasno ukazuju analizirani podaci monitoringa kvaliteta vazduha. Povišene koncentracije zagađujućih materija u prizemnom sloju atmosfere prisutne su tokom gotovo sedam mjeseci godišnje (od januara do aprila i od oktobra do decembra), uz zabilježeno blago pogoršanje u pljevaljskoj kotlini kada je riječ o prisustvu sumpor-dioksida, u odnosu na prethodnu godinu. Uporedni podaci sa automatske mjerne stanice u Bijelom Polju ukazuju na slične trendove zagađenja i u ostalim dijelovima Sjeverne zone.

Tabela 10: Mjerna mjesta u okviru Državne mreže za praćenje kvaliteta vazduha

Red. broj	Mjerno mjesto	Vrsta mjernog mjesta	Zagađujuće materije koje se mjere
1.	Pljevlja 2-Gagovića imanje	UB	NO, NO2, NOx, SO2, CO, PM2.5, PM10 (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)
2.	Gradina	RB	NO, NO2, NOx, SO2, O3, CH4, THC i He
3.	Bijelo Polje	UB	NO, NO2, NOx, CO, PM2.5, PM10, (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)
4.	Podgorica 2 (Blok V)	UB	SO2, PM2.5, PM10, (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)
5.	Podgorica 3 (kružni tok Zabjelo)	UT	NO, NO2, NOx, CO, C6H6, PM10, (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)
6.	Podgorica 4-Gornje Mrke	RB	NO, NO2, NOx, O3, CH4 i THC
7.	Nikšić 2	UB	NO, NO2, NOx, CO, O3, SO2, PM2.5, PM10 (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)
8.	Bar 3	UB	NO, NO2, NOx, PM2.5, PM10 (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)
9.	Kotor	UT	NO, NO2, NOx, CO, SO2, C6H6, PM10, (Pb, As, Cd, Ni i BaP u PM10)

Azot(IV)oksid NO2

Mjerenje koncentracije azotnih oksida realizovano je na sedam stacionarnih stanica u Crnoj Gori: Podgorica 1 kružni tok Zabjelo (UT), Nikšić, Pljevlja, Bijelo Polje, Gornje Mrke, Bar i Kotor. Na mjernom mjestu Gradina, automatska stacionarna stanica je tokom najvećeg dijela godine bila van funkcije zbog problema sa snadbijevanjem električnom energijom, pa je obuhvat mjerenja nedovoljan da bi se izvršila ocjena kvaliteta vazduha. Na svim mjernim mjestima izmjerene vrijednosti azot(IV)oksida – NO2, predstavljene kao jednočasovne i srednje godišnje koncentracije, bile su ispod propisanih graničnih vrijednosti.

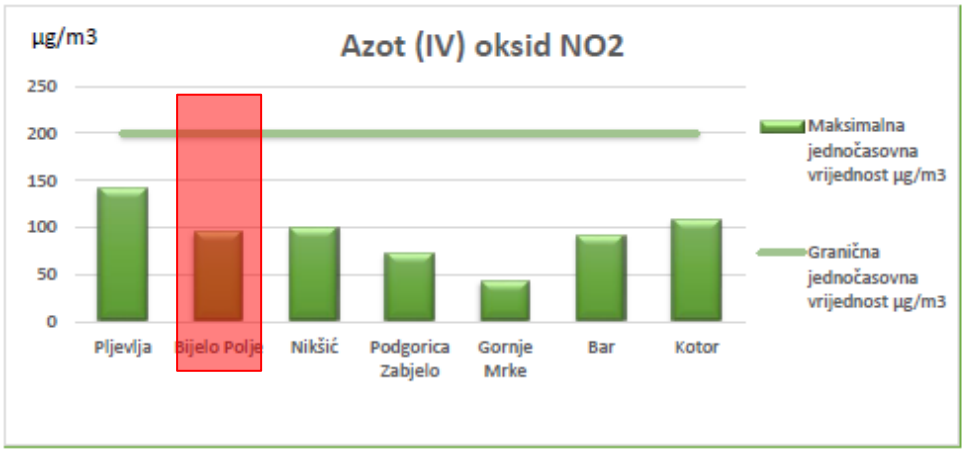

Grafikon 11: Maksimalne jednočasovne koncentracije azot (IV) oksida upoređene sa graničnom vrijednošću.

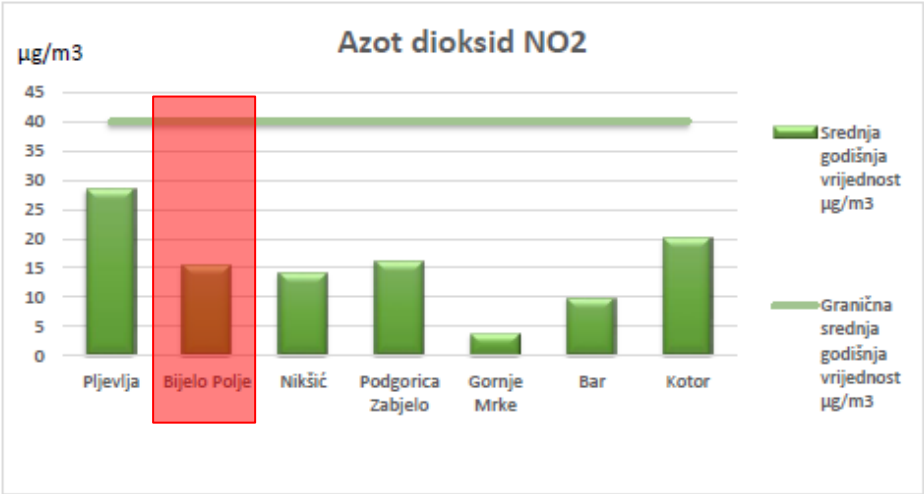

Grafikon 12: Srednje godišnje koncentracije azot(IV)dioksida upoređene sa graničnom vrijednošću

Suspendovane čestice u vazduhu – PM10

Mjerenja suspendovanih čestica PM10 u 2024. godini vršena su na više mjernih stanica u Crnoj Gori, uključujući i mjernu stanicu u Bijelom Polju. Rezultati monitoringa ukazuju da je Bijelo Polje među opštinama sa najizraženijim problemom zagađenja vazduha suspendovanim česticama.

Na mjernoj stanici u Bijelom Polju, srednje dnevne koncentracije PM10 čestica prekoračile su graničnu vrijednost od 50 µg/m³ tokom 103 dana, dok je dozvoljeno najviše 35 prekoračenja godišnje. Godišnja srednja koncentracija PM10 iznosila je 40,49 µg/m³, što je blago iznad propisane granične vrijednosti od 40 µg/m³.

U poređenju sa drugim gradovima u Crnoj Gori, broj dana sa prekoračenjem graničnih vrijednosti PM10 u Bijelom Polju bio je jedan od najviših, što ukazuje na značajno opterećenje kvaliteta vazduha, naročito tokom grejne sezone. Glavni izvori zagađenja povezani su sa individualnim ložištima, saobraćajem i nepovoljnim meteorološkim uslovima karakterističnim za sjeverni dio države.

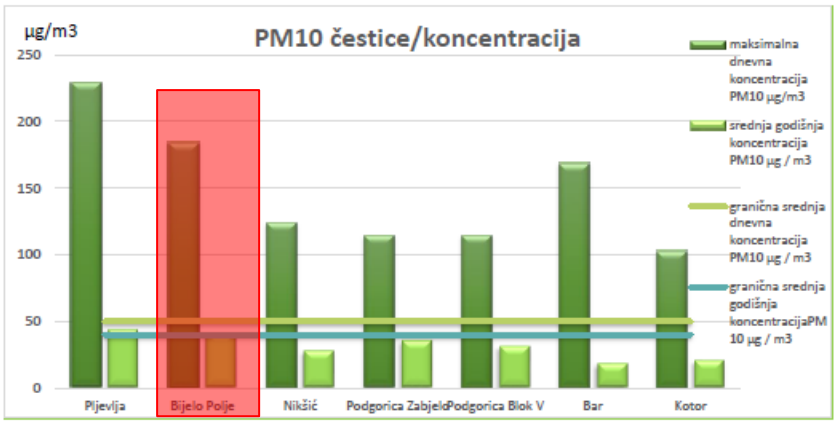

Grafikon 13: Maksimalne dnevne i srednje godišnje koncentracije PM10 čestica upoređene sa graničnim vrijednostima

Na grafikonu, predstavljen je broj dana sa prekoračenjima srednje dnevne koncentracije PM10 čestica upoređene sa dozvoljenim brojem dana sa prekoračenjima, koji za jednu kalendarsku godinu iznosi 35.

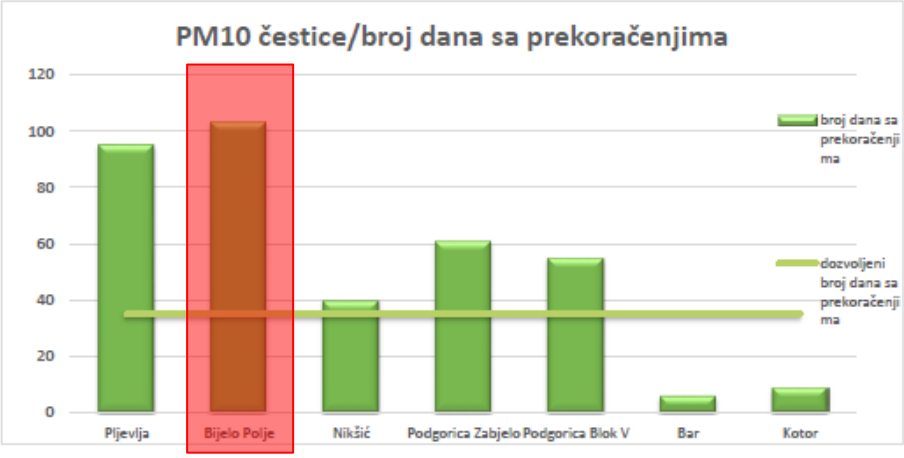

Grafikon 14: Broj dana sa prekoračenjima srednje dnevne koncentracije PM10 čestica

Suspendovane čestice u vazduhu PM2,5

Suspendovane čestice u vazduhu PM2,5

Tokom 2024. godine, mjerenje suspendovanih čestica PM2,5 realizovano je na pet stacionarnih mjernih stanica.

Na stacionarnoj stanici u Bijelom Polju srednja godišnja koncentracija suspendovanih čestica PM2,5 bila 30,78 µg/m^3. Izmjerene vrijednosti su bile iznad propisane granične vrijednosti koja iznosi 20 µg/m^3.

Na grafikonu predstavljene su srednje godišnje koncentracije PM2,5 čestica upoređene sa srednjom godišnjom graničnom vrijednošću.

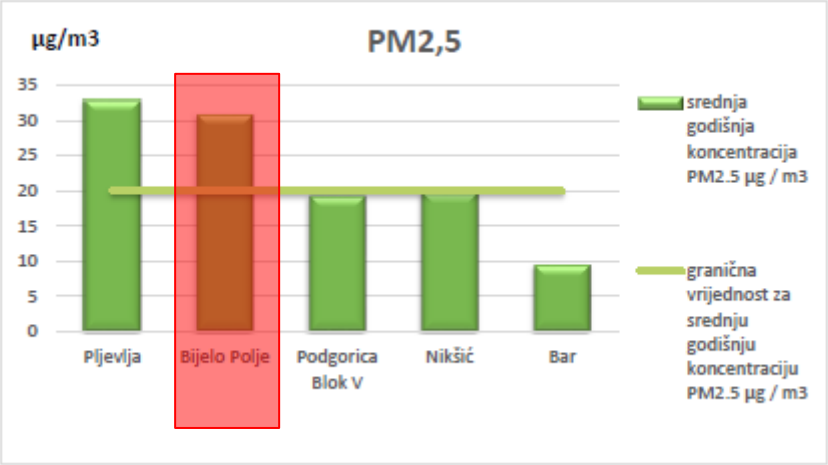

Grafikon 15: Srednje godišnje koncentracije PM2,5 čestica upoređene sa srednjom godišnjiom graničnom vrijednošću

Benzo(a)piren

Iz uzoraka sa svih mjernih mjesta, na kojima se referentnom metodom pratila koncentracija PM10 čestica u vazduhu, vršena je hemijska analiza u cilju određivanja koncentracije, odnosno sadržaja benzo(a)pirena u PM10 česticama.

Srednja godišnja koncentracija benzo(a)pirena praćena je u: Pljevljima, Bijelom Polju, Nikšiću, Podgorici3 kružni tok Zabjelo (UT), Podgorici2 Blok V (UB), Baru i Kotoru.

Godišnja srednja vrijednost benzo(a)pirena na mjernim stanicama u: Pljevljima, **Bijelom Polju**, Nikšiću, Podgorici3 kružni tok Zabjelo (UT) i Podgorici2 Blok V (UB) **bila je iznad propisane ciljne vrijednosti**. U Kotoru i Baru, srednja vrijednost benzo(a)pirena bila je ispod propisane ciljne vrijednosti od 1 ng/m^3.

Na grafikonu, predstavljene su srednje godišnje koncentracije benzo(a)pirena upoređene sa ciljnom vrijednošću.

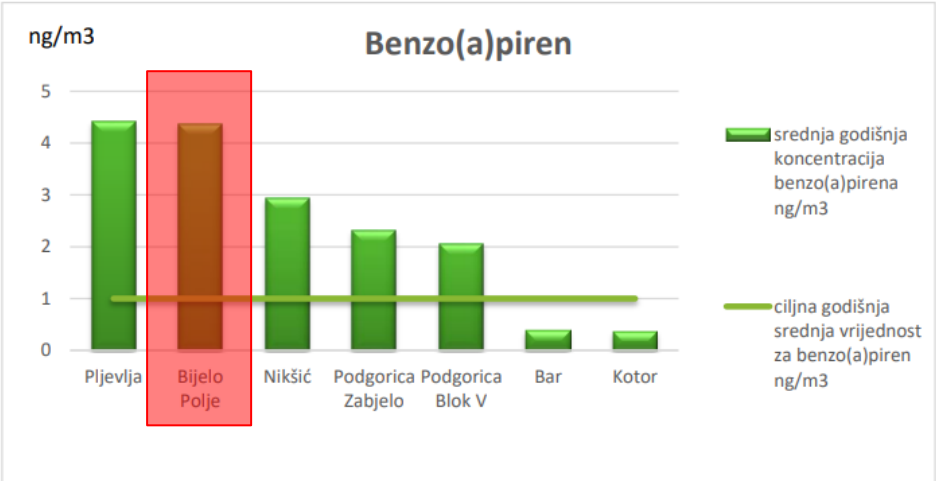

Grafikon 16: Srednje godišnje koncentracije benzo(a)pirena upoređene sa ciljnom vrijednošću

Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As i Ni) u suspendovanim česticama PM10

Srednje godišnje vrijednosti sadržaja olova, kadmijuma, arsena i nikla u suspendovanim česticama PM10, na mjernim mjestima na kojima se referentnom metodom pratila koncentracija PM10 čestica u vazduhu (Pljevlja, Bijelo Polje, Nikšić, Podgorica3 kružni tok Zabjelo (UT), Podgorica2 Blok V (UB), Bar i Kotor), bile su ispod propisanih graničnih i ciljnih vrijednosti.

6.8. Klima (emisija gasova sa efektom staklene bašte, uticajima bitnim za adaptaciju)

Analiza klimatskih parametara za 2024. godinu ukazuje da je područje Bijelog Polja bilo pod izraženim uticajem klimatskih promjena, prvenstveno kroz povišene temperature vazduha i smanjenu količinu padavina u odnosu na klimatsku normalu (1991–2020). Prema raspodjeli percentila, 2024. godina u ovom području svrstava se u kategoriju **toplo do vrlo toplo**, dok se količina padavina karakteriše kao **sušna do vrlo sušna**.

Srednja godišnja temperatura vazduha u Bijelom Polju bila je značajno iznad klimatske normale, sa pozitivnim odstupanjem od **+4,6 °C**, što predstavlja jedno od najvećih zabilježenih odstupanja u Crnoj Gori tokom 2024. godine. Na osnovu rangiranja, 2024. godina se ubraja među **najtoplije godine** zabilježene na ovom području, što potvrđuje trend porasta temperatura karakterističan za sjeverni dio države.

Ukupna godišnja količina padavina u Bijelom Polju iznosila je **689 l/m²**, što predstavlja oko **73 % klimatske normale**, zbog čega se 2024. godina ubraja među **deset najsušnijih godina** u dostupnoj instrumentalnoj seriji mjerenja. Smanjena količina padavina, uz povišene temperature, povećava rizik od suša, smanjenja raspoloživosti vodnih resursa i degradacije zemljišta. Klimatske karakteristike u 2024. godini imaju značajan uticaj na potrebe prilagođavanja (adaptacije), posebno u pogledu racionalnog korišćenja vode, povećane osjetljivosti poljoprivredne proizvodnje, kao i povećanog rizika od toplotnih stresova i ekstremnih vremenskih pojava. Ovakvi klimatski uslovi predstavljaju važan kontekst za razmatranje uticaja planiranog projekta, kako u fazi izvođenja, tako i tokom njegovog funkcionisanja.

Tabela 11: Srednje i maksimalne izmjerene temperature

	Srednja temperatura vazduha 2024. god.	Dosadašnji maksimum
Podgorica	18.7	18.5 (2023)
Nikšić	14.3	13.6 (2023)
Bar	19.1	18.8 (2023)
Pljevlja	12	12.1(2023)
H.Novi	18.6	18.2 (2023)
Ulcinj	18.3	17.8 (2023)
Kolašin	10.9	11.2 (2023)
Žabljak	8.5	8.4 (2023)
Budva	20.8	19.2 (2023)
Cetinje	13.3	13.3 (2023)
Bijelo Polje	15.1	13.4 (2023)
Berane	13	12.9 (2023)
Rožaje	12.7	11.2 (2023)

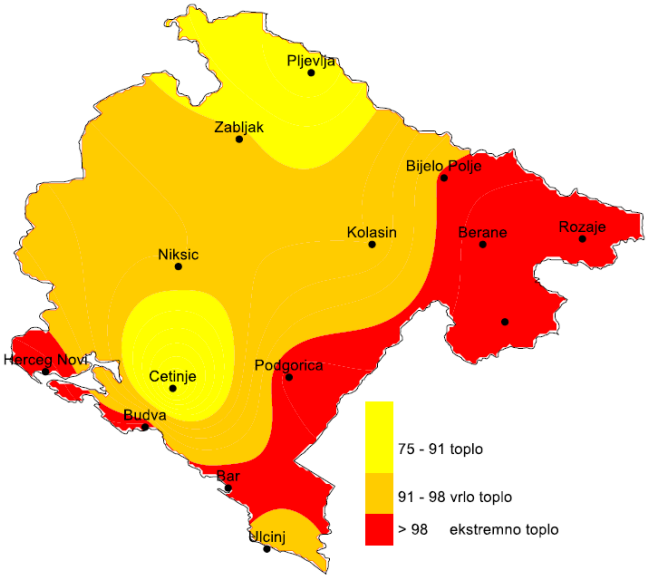

Karta 4: Raspodjela percentile temperature vazduha za 2024.godinu

Kartografskim prikazom uočava se da je Bijelo Polje za period 2024.godine, spadao u područje koje je obilježeno kao toplo – ekstremno toplo.

6.9. Materijalna dobra i postojeći objekti

Predmetna lokacija projekta nalazi se na području Opštine Bijelo Polje, u zoni koja se prema važećoj planskoj dokumentaciji pretežno koristi za poljoprivredne i privredne namjene. Šire područje karakteriše umjeren stepen izgrađenosti, sa dominacijom individualnih stambenih objekata, pomoćnih objekata u funkciji poljoprivrede, kao i manjeg broja privrednih sadržaja.

U neposrednom okruženju lokacije prisutni su postojeći objekti niske spratnosti, uglavnom porodične kuće i prateći ekonomski objekti, izgrađeni u skladu sa tradicionalnim načinom korišćenja prostora. Objekti su većinom trajnog karaktera i priključeni na osnovnu komunalnu infrastrukturu (saobraćajnice, elektroenergetska mreža, vodovod), dok je kanalizaciona mreža djelimično razvijena, uz prisustvo individualnih rješenja za odvođenje otpadnih voda.

Na predmetnoj lokaciji i u njenom bližem okruženju **nijesu evidentirana materijalna dobra od posebnog kulturno-istorijskog, arheološkog ili ambijentalnog značaja**, niti objekti koji imaju status zaštićenih dobara u skladu sa važećim propisima. Takođe, u zoni zahvata nema infrastrukturnih sistema od strateškog značaja čije bi funkcionisanje moglo biti ugroženo realizacijom projekta.

Postojeća putna infrastruktura omogućava pristup lokaciji, pri čemu se radi o lokalnim i nekategorisanim saobraćajnicama koje se koriste za potrebe stanovništva i poljoprivrednih aktivnosti. Saobraćajni intenzitet je nizak do umjeren, bez izraženih zagušenja ili konfliktnih tačaka.

Realizacija planiranog projekta neće zahtijevati rušenje postojećih objekata niti izmještanje materijalnih dobara, niti će imati negativan uticaj na postojeće stambene, privredne ili

infrastrukturne objekte u okruženju. Projekat je prostorno i funkcionalno usklađen sa postojećim načinom korišćenja prostora i ne očekuje se značajan negativan uticaj na materijalna dobra tokom faze izgradnje i eksploatacije.

6.10. Kulturno nasljeđe-nepokretna kulturna dobra, uključujući arhitektonske i arheološke aspekte

Šire područje posmatrane lokacije, koje obuhvata teritoriju Opštine Bijelo Polje, odlikuje se bogatim i raznovrsnim kulturno-istorijskim nasljeđem. Na prostoru opštine evidentiran je veći broj sakralnih, kulturnih i javnih objekata od istorijskog, arhitektonskog i ambijentalnog značaja, koji predstavljaju važan dio identiteta i kulturne baštine ovog područja. Među najznačajnijim objektima izdvajaju se:

- Crkva Svetog Apostola Petra,
- Gradska džamija u Bijelom Polju,
- Zavičajni muzej Bijelo Polje,
- Park pjesnika,
- Kuća Rista Ratkovića,
- Glavni gradski trg,
- Crkva Svetog Nikole u Nikoljcu,
- Most i crkva Presvete Bogorodice u Voljavcu,
- Manastir Podvrh, kao i drugi sakralni objekti i kulturno-istorijska dobra.

Navedena kulturno-istorijska dobra nalaze se izvan neposrednog obuhvata predmetne lokacije. S obzirom na njihovu prostornu udaljenost, kao i na karakter i obim planiranog zahvata, može se zaključiti da realizacija projekta **neće imati negativan uticaj** na kulturno-istorijsko nasljeđe šireg područja.

6.11. Predio i topografija

Predmetna lokacija obuhvata **katastarske parcele broj 704 i 705/1**, u okviru **katastarske opštine Gubavač**, Opština Bijelo Polje, i nalazi se **u zahvatu Prostorno-urbanističkog plana Opštine Bijelo Polje**.

Predio ima izražene karakteristike ruralnog prostora sjevernog dijela Crne Gore, sa dominacijom poljoprivrednog zemljišta, pašnjaka i manjih šumskih zasada. Teren je blago nagnut, sa prirodnim padom koji omogućava povoljno oticanje površinskih voda i prirodnu drenažu zemljišta.

Topografske karakteristike prostora su povoljne za planiranu izgradnju, budući da ne postoje izražene denivelacije, geomorfološke prepreke ili nestabilnosti terena koje bi mogle otežati izvođenje građevinskih radova. Nadmorska visina i otvorenost prostora omogućavaju dobre vizuelne kontakte sa okruženjem, što doprinosi kvalitetnom uklapanju planiranih objekata u postojeći pejzaž.

6.12. Izgrađenost prostora lokacije i njene okoline

Na predmetnim katastarskim parcelama (KP 704 i KP 705/1) **ne postoje izgrađeni objekti trajnog karaktera**. Površine su u najvećem dijelu slobodne i neizgrađene, što omogućava nesmetanu pripremu terena i realizaciju planiranog zahvata u skladu sa važećom planskom dokumentacijom.

Neposredno okruženje lokacije karakteriše niska gustina izgrađenosti, sa prisutnim seoskim domaćinstvima i pomoćnim objektima u funkciji poljoprivrede. Na većoj udaljenosti nalaze se pojedinačni stambeni objekti, dok urbanizovani sadržaji nijesu prisutni u neposrednoj blizini predmetne lokacije.

Infrastrukturna opremljenost prostora je ograničena i odgovara ruralnom karakteru područja. Saobraćajna povezanost ostvarena je putem lokalne putne mreže, dok ostali infrastrukturni sistemi nijesu razvijeni u značajnijoj mjeri.

U cjelini posmatrano, lokacija je prostorno i funkcionalno pogodna za realizaciju planiranog zahvata, jer se nalazi u zoni niske izgrađenosti, bez izraženih urbanih barijera, uz mogućnost kvalitetnog uklapanja budućeg objekta u postojeći ambijent i pejzaž.

7. OPIS MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Identifikacija i procjena uticaja objekata na životnu sredinu je zadatak koji dovodi u vezu karakteristike investicionog zahvata u odnosu na okolinu. Imajući to u vidu prilikom realizacije objekta treba sprovesti mjere koje će obezbijediti njegovu kvalitetnu eksploataciju i eliminisati sve štetne uticaje kako na korisnike tako i na okolinu. Radovi u prirodi, odnosno u životnoj sredini, opravdani, društveno korisni itd., narušavaju postojeću prirodnu ravnotežu i imaju određene posljedice i uticaje na životnu sredinu.

Mogući uticaji predmetnog objekta na životnu sredinu na navedenoj lokaciji mogu se javiti:

a) *u fazi izvođenja radova*

b) *u fazi nakon izvršenja radova*

c) *u slučaju akcidenta*

7.1. Kvalitet vazduha

Nivo i koncentracija emisija zagađujućih materija u vazduhu i upoređenje sa pokazateljima koji su propisani normativima i standardima

U fazi izvođenja radova

Tokom izgradnje će na predmetnom lokalitetu doći do privremenog povećanja saobraćaja usljed rada građevinske mehanizacije. Također, u toku izvođenja radova može se očekivati povećanje emisija gasova radom građevinskih mašina kao i mineralne prašine, odnosno PM10 čestica.

Prosječne vrijednosti izduvnih gasova iz teških vozila na dizel pogon, u literature se daju različito, u zavisnosti od primjerenog modela (COPERT model, CORINAIR metodologija), a u ovom slučaju su prikazani EPA koeficijenti (*US EPA, 2008*).

U donjoj tabeli su podaci o emisiji polutanata na 1000l/goriva koje sagori prilikom rada građevinske mehanizacije.

Tabela 12: Emisija polutanata prilikom rada mehanizacije

Tip opreme		CO	NOx	CO2	VOCs
Buldožer		14,73	34,29	3,74	1,58
Kamion		14,73	34,29	3,73	1,58
Utovarivač		11,79	38,5	3,74	5,17
Bager		10,16	30,99	3,7	1,7
Grejder		6,55	30,41	3,73	1,53

Angažovanje građevinske operative neće dovesti do promjene u imisijskim koncentracijama zagađujućih čestica, obzirom da se radi o manjem broju mašina. Uslijed izvođenja radova,

doći će do povećanog stvaranja prašine, koja kod nepovoljnih vremenskih uslova može doprinijeti onečišćenju vazduha neposredno u okolini gradilišta.

U fazi betoniranja, doprema betona je moguća putem auto-miksera, što znači da će i on stvarati određeno aerozagađenje i izazvati povećani nivo buke.

Tabela 13: Količina i sastav izduvnih gasova iz auto-miksera

Vrsta opremee	Snaga motora kW	Količina izduvnih gasova (m^3/s)	CO_2	CO	NOx	SO_2	Aldehidi
Auto-mikser	190	0,998	0,0996	0,00994	0,00095	0,0009	0,000009

U tabeli su prikazane granične vrijednosti imisija CO, CH, NOx i PM10, shodno Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha ("Sl. list CG", br. 25/12).

Tabela 14: Granična vrijednost imisije za neorganske materije

Materija	Granična koncentracija	
CO	Max dozvoljena dnevna 8-časovna vrijednost	10 mg/m^3
CH	Granična jednočasovna srednja vrijednost Godišnja srednja vrijednost	200 |g/m^3 40 |g/ m^3
NOx	Granična jednočasovna srednja vrijednost Dnevna sred. vrij.	300 |g/m^3 110 |g/m^3
PM10	Srednja dnevna granična vrijednost	50 |g/m^3

Iz prikazanih rezultata je jasno da količine zagađujućih materija ne mogu izazvati negativne uticaje na kvalitet vazduha na ovoj lokaciji. Ovome ide u prilog i činjenica da sve mašine neće biti angažovane u istom trenutku.

Procjena je da se najveći negativan uticaj na kvalitet vazduha javlja u situaciji kada su mašine u toku rada skoncentrisane blizu jedna druge I kada radi više njih u isto vrijeme.

Tokom izgradnje projekta, vršiće se i aktivnosti koje imaju potencijal da proizvode čestice, koje su u vidu prašine. Neophodno je, u slučajevima, stvaranja, veće količine prašine, vršiti prskanje vodom. Efekti ovih emisija će biti lokalnog karaktera i oni ne izazivaju dugoročne i široko rasprostranjene promjene na kvalitet vazduha u lokalnoj sredini, ali njihovo taloženje na okolnim posjedima izaziva prljavštinu, koja je privremenog karaktera.

U fazi nakon izvršenja radova

U fazi korišćenja planiranog poljoprivrednog objekta (P+0) u naselju Gubavač očekuje se ograničen i povremen saobraćaj, prvenstveno vezan za dolazak zaposlenih, poljoprivredne mehanizacije, kao i transport repromaterijala i poljoprivrednih proizvoda. Potencijalni uticaji na kvalitet vazduha u ovoj fazi odnose se uglavnom na emisije produkata sagorijevanja goriva iz motornih vozila i radnih mašina (CO, NOx, PM).

S obzirom na ruralni karakter lokacije, nisku gustinu izgrađenosti i relativno mali intenzitet saobraćaja, ovi uticaji se ocjenjuju kao **lokalni, povremeni i slabog intenziteta**, bez značajnijeg negativnog efekta na kvalitet ambijentalnog vazduha u širem području. Ne planiraju se tehnološki procesi koji bi generisali kontinuirane emisije zagađujućih materija u vazduh.

Eventualna pojava prašine može se javiti usljed kretanja mehanizacije i manipulacije materijalima, ali će ista biti kratkotrajnog karaktera i ograničena na prostor same lokacije.

U slučaju akcidenta

Akcidentna situacija na predmetnoj lokaciji može nastati prvenstveno usljed pojave požara. U slučaju požara dolazi do oslobađanja produkata sagorijevanja (dim, gasovi i čestice) koji mogu imati negativan uticaj na kvalitet vazduha u neposrednoj okolini objekata, kao i na zdravlje zaposlenih.

Požar može izazvati i degradaciju prostora na samoj lokaciji, kao i privremeni negativan uticaj na užu okolinu, zavisno od intenziteta i trajanja akcidenta.

Prema standardnoj klasifikaciji (JUS ISO 3941), potencijalni požari u okviru poljoprivrednog objekta mogu pripadati sljedećim klasama:

- **Klasa A** – požari čvrstih zapaljivih materijala (drvo, papir, ambalaža, biljni ostaci i sl.);
- **Klasa B** – požari zapaljivih tečnosti (gorivo, ulja, maziva);
- **Klasa C** – požari zapaljivih gasova (ukoliko se koriste);
- **Klasa E** – požari biljnih ulja i masti (u slučaju skladištenja ili prerade).

Do pojave požara može doći usljed:

- nepažnje pri rukovanju otvorenim plamenom,
- neispravnosti ili preopterećenja elektroinstalacija i uređaja,
- nepravilnog skladištenja zapaljivih materijala,
- neadekvatnog održavanja opreme,
- ljudskog faktora (nemar ili namjerno izazivanje požara).

Kao posljedica požara stvara se dim, koji predstavlja aerosolnu mješavinu gasovitih, tečnih i čvrstih produkata sagorijevanja i može privremeno narušiti kvalitet vazduha na lokaciji i u njenom neposrednom okruženju.

Uticaj projekta na klimu (vrsta i obim emisija gasova sa efektom staklene bašte) i osjetljivost projekta na klimatske promjene

Tokom izgradnje i korišćenja planiranih poljoprivrednih objekata dolazi do pojave ograničenih emisija gasova sa efektom staklene bašte, prvenstveno usljed rada građevinske i poljoprivredne mehanizacije, kao i saobraćaja povezanog sa dopremom materijala i funkcionisanjem objekta. Ove emisije su **kratkotrajnog, lokalnog i slabog intenziteta** i ne predstavljaju značajan doprinos ukupnim emisijama na području opštine Bijelo Polje.

Tokom faze eksploatacije objekata ne planiraju se tehnološki procesi koji bi generisali kontinuirane ili značajne emisije CO_2, CH_4 ili N_2O, te se uticaj projekta na klimatske promjene može ocijeniti kao **zanemarljiv**.

U fazi izgradnje moguće je privremeno narušavanje mikroklimatskih uslova na lokaciji, usljed pojave prašine i izduvnih gasova iz vozila i radnih mašina. Ove pojave su prostorno ograničene na područje same lokacije i njenog neposrednog okruženja i prestaju završetkom građevinskih radova. Eventualno taloženje prašine na zemljište i okolne površine ima kratkotrajan karakter i ne dovodi do trajnih promjena mikroklime.

Projekat je umjereno osjetljiv na klimatske promjene koje se manifestuju kroz povećanje temperatura vazduha, produžene sušne periode i intenzivne padavine. Lokacija u Gubavču i jednostavna spratnost objekata (P+0) omogućavaju relativno lako prilagođavanje klimatskim uslovima, kroz adekvatno rješavanje odvodnje atmosferskih voda, izbor građevinskih materijala otpornijih na temperaturne ekstreme i primjenu mjera zaštite od požara tokom sušnih perioda.

Mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje vazduha

Emisije prašine i izduvnih gasova koje mogu nastati u toku izgradnje i korišćenja objekata, usljed eventualnih jačih vjetrova, ne mogu se prenositi na veće udaljenosti u količinama koje bi imale značajan uticaj na kvalitet vazduha van granica opštine ili države. Shodno tome, **projekat nema prekogranični uticaj na klimu i kvalitet vazduha**.

7.2. Kvalitet voda

Uticaj zagađujućih materija na kvalitet površinskih i podzemnih voda i upoređenje sa pokazateljima koji su propisani normativima i standardima

U fazi izvođenja radova

Tokom izgradnje postoji minimalan rizik po vodne resurse, iako je vodeni tok udaljen oko 50 m. Primjenom standardnih mjera zaštite okoliša, pravilnim skladištenjem i rukovanjem materijalima, mogu se spriječiti moguće lokalne kontaminacije zemljišta i vode.

U fazi nakon izvršenja radova

Tokom eksploatacije objekata rizik po površinske i podzemne vode ostaje zanemarljiv. Otpadne vode nastale u objektu odvode se u gradski kanalizacioni sistem, uz prethodnu filtraciju kroz hvatač masti. Eventualno lokalno izlijevanje ulja ili masti sa pješačkih i parking površina može se spriječiti redovnim održavanjem i kontrolom, čime se onemogućava prodor u tlo ili vodotok.

Mogućnost uticaja na prekogranično zagađivanje voda

S obzirom na udaljenost granice sa Albanijom (~12–13 km) i prirodnu disperziju, **projekat ne može imati prekogranični uticaj na vodne resurse**. Eventualni manji uticaji ulja i masti mogu zahvatiti samo neposredni pojas vodotoka, bez šire propagacije.

7.3. Zemljište

Fizički uticaj (promjena lokalne topografije, erozija tla, klizanje zemljišta i sl.)

U fazi izvođenja radova

Tokom gradnje na katastarskim parcelama **704 i 705/1, Gubavac**, doći će do **lokalnih promjena zemljišta** kroz iskopavanja, betoniranje i asfaltiranje. Sama lokacija je djelimično urbanizovana, pa su ove promjene **slične postojećim intervencijama** u okolini i neće izazvati veće geomorfološke promjene, eroziju ili klizanje tla.

U fazi nakon završetka radova

Po završetku izgradnje i početku eksploatacije objekata, površina parcele biće u potpunosti iskorišćena za potrebe objekata. Fizički uticaj će se oglašavati **pretežno kroz uzurpaciju zemljišta i prethodne građevinske aktivnosti** (iskopavanje, betoniranje i asfaltiranje), bez dodatnih značajnih promjena u topografiji ili strukturi tla.

Uticaj emisije zagađujućih materija na lokaciji planiranog projekta i na okolno zemljište i upoređivanje sa pokazateljima koji su propisani normativima i standardima

Faza izgradnje

Nepravilno rukovanje vozilima i građevinskom mehanizacijom može izazvati curenje ulja i masti, što potencijalno može kontaminirati zemljište na parceli i susjednim površinama. Ovaj uticaj je ograničen vremenski, dok traje izgradnja, i može se potpuno spriječiti primjenom propisanih mjera za čišćenje i kontrolu.

Faza eksploatacije

Izduvni gasovi vozila koja se kreću po lokaciji neće značajno uticati na kvalitet tla ili okolinu, jer je frekvencija kretanja vozila **niska u odnosu na magistralni put**. Zbog toga, uticaj cirkulacije vozila na zemljište i okolni prostor je **minimalan**.

Uticaj na korišćenje zemljišta i prirodnih bogatstava

Faza izgradnje

Tokom izgradnje doći će do **privremene uzurpacije zemljišta** kroz rad mehanizacije, gradnju objekta i uređenje parking prostora.

Faza eksploatacije

Nakon završetka radova, **korišćenje zemljišta će uticati na prirodna bogatstva**, jer je okolno područje samo djelimično urbanizovano. Zemljište će se koristiti isključivo za potrebe objekata, bez dodatnih promjena namjene ili eksploatacije prirodnih resursa.

Količina i kvalitet izgubljenog poljoprivrednog zemljišta

Faza izgradnje

Parcela **nije klasifikovana kao poljoprivredno zemljište**, ali jeste kao njiva 3. klase, tako da izgradnja objekata uzrokuje gubitak vrste poljoprivrednog zemljišta.

Faza eksploatacije

U fazi korišćenja objekata **će doći do djelimičnog gubitka poljoprivrednog zemljišta**, jer status parcele se u suštini mijenja.

Blokiranje mineralnih bogatstava

U fazi izgradnje

Projekat toku izgradnje neće uticati na blokiranje mineralnih bogatstava, jer se isti ne nalaze u blizini predmetnog objekata.

U fazi nakon završetka radova

Projekat u toku eksploatacije neće uticati na blokiranje mineralnih bogatstava, jer svojom djelatnošću nema dodira sa istim.

Odlaganje otpada

U fazi izgradnje

Tokom izgradnje farme, nastajaće građevinski otpad i materijal iz iskopa. Neadekvatno odlaganje može dovesti do devastacije zemljišta i zagađenja okoline. Svi čvrsti otpadni materijali biće prikupljani u kante, kontejnere ili polu-podzemne kontejnere, kojima će upravljati nadležno komunalno preduzeće. Pravilno upravljanje ovim otpadom osigurava da izgradnja nema negativan uticaj na zemljište i okolinu.

U fazi eksploatacije

Tokom rada farme, pored standardnog komunalnog i ambalažnog otpada zaposlenih, očekuju se i specifične vrste otpada:

1. **Organski otpad i stajsko đubrivo** – stajski otpad i podloga (slama, piljevina ili drugi materijal) iz objekata za tov. Biće prikupljen u zatvorenim silosima ili kontejnerima i može se koristiti kao đubrivo ili za proizvodnju biogasa.
2. **Otpad iz hrane i krmnih smjesa** – ostaci hrane i pokvarena krmna smjesa, koji će se redovno uklanjati i odlagati prema sanitarnim propisima.
3. **Plastični i ambalažni otpad** – ambalaža od hrane za životinje, pakovanja lijekova i dodataka, odlagat će se u kontejnere za reciklažu ili komunalni otpad.
4. **Veterinarski i farmaceutski otpad** – ostaci vakcina, lijekova i dezinfekcionih sredstava, koji će se tretirati kao opasan medicinski/farmaceutski otpad u skladu sa važećim propisima.

5. **Metalni i elektronski otpad** – elementi opreme poput grejača, pumpi i automatskih hranilica, koji se povremeno zamjenjuju, odlagat će se kroz nadležne reciklažne kanale.

Planirano je postavljanje kanti, kontejnera ili polu-podzemnih kontejnera na lokaciji, kako bi se spriječilo nekontrolisano odlaganje i osiguralo pravilno upravljanje svim vrstama otpada. Na ovaj način, odlaganje otpada neće imati negativan uticaj na kvalitet zemljišta, vode i lokalnu životnu sredinu.

7.4. Lokalno stanovništvo

Promjene u broju i strukturi stanovništva i mogući uticaji na životnu sredinu (naseljenost, koncentracija i migracije)

U fazi izgradnje

Promjene u broju i strukturi stanovništva biće minimalne, jer će na lokaciji privremeno boraviti samo radnici angažovani na izgradnji tri objekta. Ovi privremeni boravci neće izazvati značajnije migracije ili promjene u lokalnoj demografskoj strukturi.

U fazi nakon završetka radova

Nakon završetka izgradnje, promjene u broju i strukturi stanovništva biće također minimalne. Prisutni će biti zaposlenici farme, povremeni posjetioci i tehničko osoblje, što neće značajno uticati na lokalnu demografiju ili koncentraciju stanovništva.

Vizuelni uticaji

U fazi izgradnje

Tokom izgradnje, gradilište može djelovati vizuelno neugodno zbog građevinske mehanizacije i privremenih objekata, ali ovo je kratkotrajan period. Nakon završetka izgradnje, uređen prostor i planirana vegetacija doprinose estetskom poboljšanju lokacije.

U fazi nakon završetka radova

Funkcionisanjem objekata, vizuelni uticaji na lokalno stanovništvo neće biti negativni. Lokacija je ruralna, a objekti su planirani i smješteni tako da se uklapaju u seoski ambijent. Jedini mogući vizuelni efekat može biti prolaz vozila zaposlenih i dostave hrane za životinje, što je kratkotrajno i lokalno.

Uticaji emisije zagađujućih materija, buke, vibracija, toplote i svih vidova zračenja na zdravlje ljudi

U fazi izgradnje

Izgradnjom objekata, očekuje se pojava prašine od iskopavanja i rada mehanizacije (bager, kamion, utovarivač, autobetonjerka, mašine za ravnanje i zbijanje tla). Radovi će se odvijati etapno, u jednoj smjeni (7–16h), a buka će biti povremena i lokalizovana. Stanari i seoska domaćinstva u blizini mogu osjetiti iritantan nivo buke, ali neće biti prelazila granice zdravstveno štetne izloženosti.

U fazi nakon završetka radova

Tokom rada farme, emisija buke, vibracija, prašine i zagađujućih materija na lokalno stanovništvo biće zanemariva. Buka od kretanja vozila i rada opreme u farmi biće minimalna i neće uticati na kvalitet života u okolini. Lokacija je prvenstveno ruralnog tipa, sa niskom gustoćom stanovanja, pa su negativni uticaji ograničeni i lokalnog karaktera.

7.5. Ekosistem i geologija

Gubitak i oštećenje biljnih i životinjskih vrsta i njihovih staništa

Tokom izvođenja radova i eksploatacije farme može doći do lokalnog gubitka biljnih staništa na parcelama KP 704 i 705/1, zbog izgradnje objekata i uređenja pristupnih površina. Povlačenje životinjskih staništa (ptice, glodari, gmizavci, vodozemci, beskičmenjaci) odvijaće se uglavnom na susjedne, neizgrađene površine i šire područje. S obzirom na ruralni tip lokacije i prethodnu antropogenizaciju, ovaj uticaj je ograničen i lokalnog karaktera.

Gubitak i oštećenje geoloških, paleontoloških i geomorfoloških osobina

U fazi izgradnje dolazi do djelimične promjene lokalne geologije i površinske konfiguracije zemljišta (iskop, betoniranje, asfaltiranje), ali bez ugrožavanja specifičnih geoloških ili paleontoloških vrijednosti. Zemljište na lokaciji je djelimično antropogenizirano i stabilno, tako da neće doći do značajne degradacije geomorfoloških osobina.

7.6. Namjena i korišćenje površina

Izgrađene i neizgrađene površine

Realizacijom projekta planirana je izgradnja tri objekta farme za tov pilića, površina parcela će se u potpunosti koristiti za potrebe funkcionisanja objekata i pripadajuće infrastrukture (pristupni putevi, parking, površine za manipulaciju hranom i otpadom). Lokacija se ne koristi ni u kakve druge namjene, niti se očekuje promjena u funkciji zemljišta.

Upotreba poljoprivrednog zemljišta

Ni u fazi izgradnje ni tokom eksploatacije objekata neće doći do korišćenja poljoprivrednog zemljišta, ali hoće doći do korišćenja njive 3.klase jer su parcele KP 704 i 705/1 kategorizovane kao njive 3.klase.

7.7. Komunalna infrastruktura

Saobraćaj

Tokom izvođenja radova kretanje građevinske mehanizacije odvijaće se unutar parcela KP 704 i 705/1. Nakon završetka izgradnje, kretanje vozila (zaposleni, dostava hrane, transport pilića) neće ometati lokalni saobraćaj jer je frekvencija vozila umjerena i parcela direktno povezana sa lokalnom saobraćajnicom.

Vodosnabdijevanje

Projektovana farma priključuje se na postojeću vodovodnu mrežu, a potrošnja vode je u okviru kapaciteta lokalne infrastrukture. Izgradnja i eksploatacija objekata neće preopterećivati vodovodnu mrežu.

Energetika

Objekti će koristiti električnu energiju kroz priključke prema nadležnoj elektrodistribuciji. Predviđena potrošnja ne ugrožava postojeću mrežu i nema značajan uticaj na životnu sredinu.

Odvođenje otpadnih voda

Otpadne vode sa farmi (pranje prostora, otpadna voda iz sistema za hlađenje i ispumpavanje) biće sakupljene i odvedene u postojeći kanalizacioni sistem, u skladu sa projektom vodovoda i kanalizacije. Sistem je kapacitetom adekvatan i ne izaziva opterećenje komunalne infrastrukture.

Stvaranje otpada

Tokom rada farme nastajaće organski otpad (perje, izmet pilića), ambalažni otpad (pakovanja hrane i lijekova) i manja količina komunalnog otpada zaposlenih. Otpad će se sakupljati u kontejnere i odvoziti prema propisima nadležnog komunalnog preduzeća. Na ovaj način, uticaj na komunalnu infrastrukturu je minimalan i kontrolisan.

7.8. Zaštićena prirodna i kulturna dobra i njihova okolina, karakteristike pejzaža i sl.

Građenje i korišćenje projekta

Na lokaciji Gubavač i u neposrednom okruženju nisu evidentirana zaštićena prirodna ili kulturna dobra, niti zone njihove zaštite, prema dostupnim planskim i katastarskim podacima. Tokom izgradnje radovi će se odvijati unutar granica parcela KP 704 i 705/1, bez značajnih promjena reljefa i bez trajnih intervencija u okolni prostor. Nema planiranih zahvata koji bi mogli ugroziti neistražene prirodne ili kulturne vrijednosti.

U fazi eksploatacije farme, sve aktivnosti odvijaće se unutar objekata, bez negativnog uticaja na šire okruženje. Vizuelni uticaj objekata uklapa se u postojeći karakter područja i ne narušava pejzažne vrijednosti.

Kumulativni uticaji

U zoni projekta ne postoje drugi zahvati koji bi u kombinaciji sa ovom farmom mogli izazvati značajno opterećenje životne sredine. Objekti su lokalnog karaktera, sa ograničenim kapacitetom i minimalnim emisijama u vazduh, vodu ili tlo, tako da se kumulativni negativni uticaji ne očekuju.

Korišćene tehnologije i supstance

Funkcionisanje farme zasniva se na savremenim tehničkim rješenjima, uz racionalnu potrošnju resursa i minimalan uticaj na životnu sredinu. Svi procesi odvijaju se u zatvorenim sistemima, bez nekontrolisanog ispuštanja štetnih materija.

Supstance koje se koriste (voda, električna energija, sredstva za čišćenje i održavanje) su standardne, dozvoljene za ovu djelatnost i koriste se u količinama koje ne predstavljaju rizik po životnu sredinu. Opasne supstance se ne skladište niti koriste u značajnim količinama. Otpadne vode i ostaci iz procesa biće zbrinuti prema važećim propisima, kroz predviđene sisteme tretmana, čime se sprečava negativan uticaj na okolinu.

8. OPIS MJERA PREDVIĐENIH U CILJU SPRJEČAVANJA, SMANJENJA ILI OTKLANJANJA ZNAČAJNOG ŠTETNOG UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Prilikom izvršenja projekta u cilju obezbjeđivanja optimalnog rada, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od eventualnog štetnog uticaja ovog zahvata, neophodno je sprovesti mjere u cilju sprečavanja ili eliminisanja mogućeg zagađenja.

Cilj utvrđivanja mjera za smanjenje ili sprečavanje zagađenja jeste da se ispitaju eventualne mogućnosti eliminacije zagađenja ili pak redukcije utvrđenih uticaja.

8.1. Mjere predviđene zakonom i drugim propisima, normativima i standardima i rokove za njihovo sprovođenje

Zaštita životne sredine podrazumijeva trajnu zaštitu vriijednih prirodnih i stvorenih vrijednosti u cilju održavanja i poboljšanja kvaliteta sredine, teroitorije projekta i šireg okruženja.

Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list CG br- 75/18), propisana je obaveza da se uz svaki Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, moraju i detaljno predvidjeti mjere za ublažavanje ili eliminisanje uticaja. Također, članom 10. Pravilnika o bližoj sadržini elaborate o procjeni uticaja na životnu sredinu (Sl. list CG br.19/19), precizirano je koje se sve mjere moraju predvidjeti i sprovesti u toku izvođenja, korišćenja i u slučaju incidenata ili prirodnih katastrofa.

U cilju zaštite životne sredine nepohodno je pridržavati se važećih zakonskih propisa i normativa, a kojima su obuhvaćena sljedeća područja: urbana ekologija, zaštita od požara, zaštita od buke i zaštita od zagađenja zemljišta i vazduha.

Tehnologija izvođenja radova i upotreba potreben mehanizacije, moraju biti prilagođene komunalnim odlukama koje štite uslove planiranih objekata, oočuvanje sredine i sanitarno – higijenske mjere za očuvanje prostora.

Tokom izvođenja projekta je nepohodno pridržavati se važećih zakona u Crnoj Gori (kao npr. Zakon o upravljanju otpadom (Sl.list CG br.34/24), Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata (Sl.list CG br. 64/17, 44/18 i 63/18), Zakon o životnoj sredini (Sl.list CG br. 052/16, 073/19), Zakon oo zaštiti i zdravlju na radu (Sl.list CG br. 034/14, 044/18), Zakon o zaštiti vazduha (Sl.list CG b.25/10, 040/11, 043/15), Zakon o vodama (Sl.list CG br. 027/07, 073/10, 032/11, 047/11, 048/15, 052/16, 055/16, 002/17, 080/17, 084/18). Pomenuti zakonski akti, kao i podzakonski dokumenti specificiraju mjere kojih se treba pridržavati u smjeru zaštite ljudi i životne sredine.

Pored navedenih, u toku izvođenja radova i eksploatacije objekta, potrebno je poštovati i Pravilnik o bližim uslovima za skladištenje i mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno upotrebu opasnih hemikalija („Službeni list Crne Gore“, br. 061/18 od 14.09.2018.), Zakon o

hemikalijama („Sl.list CG“, br. 51/17, 84/24), kao i sve ostale propise koji regulišu postupanje sa opasnim hemikalijama, te uslove njihove identifikacije, označavanja, skladištenja, transporta i zbrinjavanja.

U cilju ispunjenja svih zakonskih obaveza i bezbjednog upravljanja hemikalijama, u toku izvođenja radova i eksploatacije objekta, sve hemikalije, ulja, maziva i slični proizvodi koji se koriste u procesu rada biće uskladišteni u predviđenom skladištu koje zadovoljava propisane parametre za skladištenje.

Skladište će biti opremljeno odgovarajućom ventilacijom, sekundarnom zaštitom (zaptivanje/zaštitni pod), odgovarajućom količinom upojnog materijala i urednim vođenjem evidencije o količinama i vrstama hemikalija. Radnik zadužen za skladištenje i rukovanje hemikalijama biće obaviješten o mjerama prve pomoći i postupcima u slučaju curenja, izliva ili akcidentnih situacija, u skladu sa *bezbjednosnim listovima (MSDS).* U radu će se primjenjivati sve mjere i zahtjevi iz Pravilnika o bližim uslovima za skladištenje i mjerama za bezbjedno čuvanje, odnosno upotrebu opasnih hemikalija („Sl. list CG“, br. 061/18 od 14.09.2018.), kao i ostalih relevantnih propisa i standarda.

Mjere zaštite životne sredine predviđene zakonima i drugim propisima proizilaze iz normi koje je neophodno ispoštovati pri izgradnji objekta.

Osnovne mjere su:

- S obzirom na značaj objekata, kako u pogledu njegove sigurnosti tako i u pogledu zaštite ljudi i imovine, prilikom projektovanja i izgradnje potrebno je pridržavati se svih važećih zakona i propisa koji regulišu izgradnju.
- Ispoštovati sve regulative (domaće i Evropske) koje su vezane za granične vrijednosti intenziteta određenih faktora kao što su zagađenje vazduha, voda i nivoa buke i dr.
- Obezbijediti nadzor prilikom izvođenja radova radi kontrole sprovođenja propisanih mjera zaštite od strane kadra za sve faze.

8.2. Mjere koje će se preduzeti u slučaju udesa ili velikih nesreća

<u>Postupak u slučaju požara</u>

Požar kao elementarna pojava dešava se slučajno, praktično može da nastane u bilo kojem dijelu predmetnog objekta, a njegove razmjere, trajanje I posljedice ne mogu se unaprijed definisati i predviđeti. Postupak gašenja sprovodi se po sljedećim fazama:

I – faza; Podrazumijeva isključenje električne energije i pristup gašenju požara ručnim aparatima ili vodom, ako materija koja gori to dozvoljava.

II – faza; Nastupa kada se primijenjenim postupcima i radnjama u I fazi nije uspio ugasiti požar.

Obavijestiti Službu zaštite i spašavanja (broj 123), pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova (broj 122), a po potrebi hitnu medicinsku službu (broj 124).

Dolaskom pripadnika vatrogasne jedinice oni preuzimaju ulogu rukovođenja akcijom gašenja, sprovodeći neophodne poteze i radnje. Svi prisutni su podređeni komandi rukovodioca akcije gašenja, slijede njegova upustva i nesmiju se preduzimati samovoljne akcije i radnje.

III - faza;

Ovaj stepen nastupa kod požara većeg intenziteta tj. kada prethodnim postupcima nije došlo do njegove likvidacije. Rukovodioc akcije gašenja putem radio-veze obavještava vatrogasnu jedinicu i svoje predpostavljene, tražeći pojačanje u ljudstvu i tehnici. Do dolaska pojačanja a po potrebi i drugih spasilačkih ekipa nastoji da se ne dozvoli da se požar dalje širi, koristeći raspoloživa protivpožarna sredstva i opremu. Po dolasku komandira ili njegovog zamjenika, rukovodioc akcije gašenja upoznaje svoje predpostavljene o trenutnoj situaciji, a oni nakon toga preduzimaju komandu i rukovode akcijom gašenja. Svi izvršioci su tada pod njegovim komandom, samostalno ne preduzimaju akcije a oni su odgovoran za sve radnje do konačne likvidacije požara.

Postupak u slučaju neispravnosti separatora lakih naftnih derivata

U slučaju nefunkcionisanja ili neispravnosti separatora ulja za sakupljanje otpadne vode sa parking površina, potrebno je na primjer u slučaju izbijanja požara, postupiti u skladu sa prethodno navedenim postupcima u slučaju izbijanja požara.

Izvršiti edukaciju i provjeru znanja osoblja iz oblasti protupožarne zaštite najmanje jedanput godišnje. Pristupiti hitnoj dojavi najbližoj vatrogasnoj službi

U slučaju curenja I kontaminacije zemljišta i vode istu izolovati u posebne spremnike u skladu sa pravilima koja važe, te čiščenje treba da izvrši lice određeno za održavanje naprave, koje je ovlašteno za servisiranje i održavanje.

U slučaju akcidentne situacije (npr. curenja ili izlivanja ulja/otpadne vode sa parking površina), **obavezno je odmah obavijestiti Ekološku inspekciju**, kao nadležni organ za kontrolu i nadzor.

Kontaminirani materijal (ulje, zagađeni upojni materijal, otpadna voda i dr.) mora preuzeti **akreditovana firma** koja se bavi zbrinjavanjem opasnog i kontaminiranog otpada, u skladu sa važećim propisima i standardima, uz izdavanje odgovarajuće dokumentacije o preuzimanju i zbrinjavanju otpada.

Postupak u slučaju izlivanja otpadnih voda i njihovog eventualnog dospijeća do vodenog toka

Izlivanje otpadnih voda predstavlja ozbiljan ekološki rizik, posebno ako otpadne vode dospiju do vodenog toka. U nastavku su navedene mjere koje treba preduzeti:

Hitne mjere:

- Trenutno zaustaviti izvor curenja ili ispuštanja.
- Postaviti plutajuće barijere i apsorbujuće materijale kako bi se spriječilo širenje zagađenja.
- Aktivirati plan hitne sanacije prema unaprijed definisanim procedurama.

Sanacija:

- Organizovati prikupljanje i uklanjanje zagađujućih materijala sa površine vode i obale.
- Angažovati stručne timove za čišćenje i rehabilitaciju pogođenih područja.
- Primijeniti odgovarajuće metode za neutralizaciju ili uklanjanje zagađujućih materija.

Analiza i prevencija budućih incidenata:

- Sprovesti istragu o uzroku havarije.
- Poboljšati tehničke, operativne i proceduralne aspekte kako bi se spriječile slične situacije.
- Redovno obnavljati obuku zaposlenih o upravljanju kriznim situacijama.

8.3. Planovi i tehnička rješenja zaštite životne sredine (reciklaža, tretman i dispozicija otpadnih materija, rekultivacija, sanacija i sl.)

Na lokaciji izvršenja projekta, planirano je uklanjanje svih mašina i opreme, i vraćanje okolnog područja u funkcionalno stanje.

Mjere vezane za odlaganje otpada

Komunalni otpad

Manje količine komunalnog otpada koje nastaju tokom rada farme (otpad zaposlenih i administrativni otpad) odlažu se u kante i/ili polu podzemne kontejnere, dok komunalno preduzeće obezbjeđuje odvoz na odgovarajuće odlagalište. Sakupljanje i tretman otpada vrši se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.

Građevinski otpad

Tokom izgradnje objekata, neadekvatno odlaganje građevinskog otpada (otpad iz iskopa, šut, materijal) može izazvati degradaciju zemljišta. Svi otpadni materijali će se privremeno skladištiti odvojeno po vrstama u skladu sa Katalogom otpada i propisima, uz obaveznu zaštitu životne sredine:

- Privremeno skladištenje vrši se u kontejnerima na ili uz gradilište, pokrivenim radi sprječavanja rasipanja i emisije prašine.
- Zabranjeno je odlaganje otpada u vodene tokove (vidi – vodeni tok udaljen 50 m), na zemljište ili paljenje otpada na otvorenom.
- Otpadni beton, opeka, keramika i slično može se koristiti ponovo u građevinskim radovima na gradilištu do zapremine 50 m³.
- Opasni otpad, ako se eventualno pojavi (npr. kemikalije za dezinfekciju, ulja, maziva), biće odvojen, posebno označen i privremeno skladišten ili odložen u skladu sa zakonom.
- Transport otpada vrši se u pokrivenim vozilima, a vozila se po potrebi peru prije izlaska na javnu saobraćajnicu.
- Privremeno skladištenje na gradilištu ne smije trajati duže od jedne godine.

- Sve mjere sprječavaju pristup neovlašćenih lica, rasipanje otpada, emisiju prašine, rizike od požara i potencijalno zagađenje životne sredine.

Plan upravljanja otpadom

Investitor i izvođač dužni su da izrade Plan upravljanja otpadom ako godišnje proizvode više od 200 kg opasnog otpada ili više od 20 tona neopasnog otpada, u skladu sa članom 33 Zakona o upravljanju otpadom.

Zaključak

Primjena ovih mjera osigurava da odlaganje komunalnog i građevinskog otpada tokom izgradnje i eksploatacije farme za tov pilića u Gubavču neće imati negativan uticaj na životnu sredinu, zemljište ni na vodeni tok u neposrednoj blizini.

Mjere zaštite zemljišta i voda

Za zaštitu zemljišta i voda tokom izgradnje i eksploatacije farme za tov pilića na parcelama KP 704 i 705/1, predlažu se sljedeće mjere:

- Maksimalna visina privremeno odložene iskopane zemlje ne smije prelaziti 2 m, kako bi se spriječilo zbijanje tla i oštećenje zemljišta.
- U periodu suvog vremena, površine s rastresitim materijalom ili iskopanom zemljom treba povremeno kvasiti kako bi se smanjila eolska erozija i taloženje prašine na okolno zemljište i vodeni tok udaljen 50 m.
- Kretanje vozila i mehanizacije ograničiti na pristupne puteve i minimalnu površinu gradilišta.
- Na lokaciju dovoziti ispravnu mehanizaciju sa važećim tehničkim pregledima.
- Zabranjeno je održavanje vozila i mehanizacije, dopuna goriva i ulja direktno na gradilištu.
- Sve mašine koje koriste gorivo moraju imati posude za prihvatanje iscurelih maziva i goriva.
- Kontrolisano odlaganje komunalnog otpada i biootpada iz farme spriječiće kontaminaciju tla i vode. Svi procesi odlaganja i transporta otpada vrše se u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom.
- Redovno održavati travnate površine i biljne vrste na parceli kako bi se smanjila erozija tla i očuvala vegetacija koja štiti zemljište i vodene tokove.

Mjere zaštite vazduha

Tokom izvođenja radova i transporta materijala, dolazi do emisije izduvnih gasova i prašine:

- Rad mehanizacije treba planirati racionalno i koristiti samo kada je neophodno.
- Prašina sa gradilišta kontrolisaće se kvasenjem i ograničavanjem kretanja vozila po rastresitom tlu.

- Zbog prirode projekta i veličine farme, emisije gasova i prašine neće imati značajan uticaj na životnu sredinu, tako da posebne dodatne mjere zaštite vazduha nisu potrebne.

8.4. Druge mjere koje mogu uticati na sprečavanje, smanjenje ili neutralisanje štetnih uticaja na životnu sredinu

Pod ovim mjerama podrazumijeva se čitav niz aktivnosti i procedura čije sprovođenje osigurava funkcionisanje sistema zaštite životne sredine, sigurnosti i zdravlja zaposlenih. Konkretno:

- **Stručno rukovanje mehanizacijom:** Dozvoliti rukovanje mehanizacijom samo ovlaštenim i osposobljenim licima. Na vidnim mjestima istaknuti uputstva za rukovanje, upozorenja i zabrane.
- **Prevencija akcidentnih situacija:** Za sprječavanje oštećenja objekta, opreme ili instalacija, zaposleno osoblje mora se pridržavati propisanih procedura, uputstava proizvođača, internih uputstava korisnika, te mjera zaštite na radu i protivpožarne zaštite.
- **Redovni pregledi i monitoring:** Obavezno vršiti periodične preglede radne sredine i primjenu mjera zaštite radnika i životne sredine.
- **Mjere u slučaju povećanih rizika:** Ako se konstatuje povećan nivo buke, prašine, vlage, bioloških ili hemijskih štetnosti, treba odrediti i primijeniti adekvatne mjere za njihovo smanjenje na prihvatljiv nivo.
- **Odgovorno lice za zaštitu životne sredine:** Investitor imenuje odgovorno lice za nadgledanje i sprovođenje mjera zaštite životne sredine na lokaciji.
- **Osvjetljenje pješačkih površina:** Pješačke staze i prilazi oko objekata osvjetljavaju se u skladu sa standardima sigurnosti i pristupačnosti.

Ove mjere su osnova za kontrolu svih aspekata izgradnje i rada farme, uključujući sigurnost osoblja, zaštitu zemljišta, vode, vazduha i sprječavanje negativnih efekata na okolno stanovništvo.

Mjere zaštite od buke

Lokacija projekta u Gubavcu pripada **tihom akustičkom području** u aglomeraciji Bijelog Polja, što znači da je potrebno očuvati niži nivo buke u okruženju, posebno zbog prisustva stambenih objekata, školskih ustanova, kulturnih dobara i zelenih površina u neposrednoj blizini.

U fazi izvođenja radova

- Rad građevinske mehanizacije (bageri, kamioni, utovarivači, mikseri za beton i dr.) ograničiće se na **radno vrijeme od 7 do 16 časova**, kako bi se minimalizovao uticaj buke na lokalno stanovništvo.

- Aktivnosti koje proizvode veći nivo buke planiraće se etapski, a mašine će raditi samo po potrebi.
- Korišćenje zvučnih barijera (privremene zaštitne ograde od zvuka) u blizini parcela koje graniče sa stambenim objektima ili osjetljivim zonama.
- Ograničenje kretanja vozila i mehanizacije na definisane pristupne puteve unutar gradilišta, kako bi se smanjila buka i vibracije u okolini.
- Održavanje i servisiranje mašina van zone osjetljivih stambenih i kulturnih objekata, kako bi se izbjegli dodatni zvučni impulsi.
- Kontrolisano odlaganje materijala (zemlja, šut, građevinski materijal) radi sprječavanja dodatnog stvaranja buke prilikom rukovanja i transporta.

U fazi nakon završetka radova

- Tokom funkcionisanja objekata, buka će biti minimalna i uglavnom se odnosi na kretanje vozila zaposlenih i teretnih vozila prilikom transporta hrane i otpada.
- U cilju očuvanja tihe zone, **broj i učestalost transporta** organizovaće se tako da se minimizira prekomjerna buka u jutarnjim i večernjim satima.
- Planirano je **obilježavanje pristupnih puteva i parking prostora**, kako bi se kretanje vozila odvijalo kontrolisano i uz minimalan zvučni efekat.
- Za sve motorizovane aktivnosti koje generišu buku koristiće se vozila i mehanizacija u tehnički ispravnom stanju, sa prigušivačima buke i kontrolom ispušnih gasova.

Dodatne mjere u skladu sa akustičkom klasifikacijom lokacije

- Očuvanje zelenih površina na parceli (52% zelenila) doprinosi apsorpciji zvuka i smanjenju širenja buke u okolinu.
- Eventualni skladišni i logistički prostori biće organizovani **unutra ili uz zvučnu zaštitu**, kako bi se spriječilo širenje buke.
- Redovni monitoring buke na lokaciji u fazi izgradnje i eksploatacije, sa ciljem da se osigura da emisija buke ne prelazi propisane nivoe za tihe zone u aglomeraciji.

Mjere zaštite separatora lakih naftnih derivata

1. Separator lakih naftnih derivata (ulja)

- **Kontrola količine ulja**: jednom mjesečno pomoću merne letve od aluminijuma premazane pastom za vodu.
- **Uklanjanje ulja**: prije nego sloj ulja dostigne 400 mm ili kada plovak na automatskom ventilu počne da tone.
- **Sigurnosne mjere**:
    - Rad sa otvorenim plamenom u blizini separatora zabranjen.

    - Za rad unutar separatora prisutna su najmanje dva radnika.
    - Neprestano provjetravanje separatora tokom rada unutar uređaja.
- **Izvođenje čišćenja**: ovlašćeno lice za servisiranje i održavanje.
- **Evidencija**: vodi se količina uklonjenog ulja i datum čišćenja.

2. Taložnik mulja

- **Kontrola visine mulja**: jednom mjesečno ili nakon vanrednih događaja (npr. intenzivni kišni periodi, frekventna upotreba mehanizacije).
- **Uklanjanje mulja**: kada debljina sloja premaši 350 mm.
- **Izvođenje čišćenja**: ovlašćeno lice za servisiranje i održavanje.
- **Odlaganje mulja**: predati Komunalnom društvu; **nije dozvoljeno odlaganje na komunalne deponije**.

3. Koalescentni filter

- **Kontrola i čišćenje**: jednom godišnje ili prilikom vanrednog čišćenja kompletnog uređaja.
- Čišćenje se izvodi istovremeno sa uklanjanjem mulja i ulja, od strane ovlašćenog lica.

4. Evidencija i izvještavanje

- Evidencija mora sadržavati: datum kontrola, rezultate mjerenja, količinu uklonjenog mulja i ulja, i eventualne korektivne mjere.
- Izvještaji se čuvaju i dostavljaju nadležnoj inspekciji po zahtjevu.

9. PROGRAM PRAĆENJA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Praćenje stanja životne sredine je zakonska obaveza i obuhvata kontrolu efekata planirane farme tova pilića na vazduh, vodu, zemljište i buku. Nosilac projekta odgovoran je za redovno praćenje, evidenciju i dostavljanje podataka nadležnim institucijama (Agencija za zaštitu životne sredine).

9.1. Prikaz stanja životne sredine prije puštanja projekta u rad

Lokacija farme se nalazi u ruralnom području, urbanizacija je ograničena, a teren je pretežno ravan. U neposrednoj okolini nalaze se poljoprivredna zemljišta i niz objekata slične namjene. Ne postoje registrovana zaštićena prirodna ili kulturna dobra. Kvalitet vazduha, voda i zemljišta odgovara ruralnom karakteru područja, a nivo buke je nizak. Ovo stanje predstavlja referentnu osnovu za procjenu uticaja tokom izgradnje i eksploatacije farme.

9.2. Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu

Praćenje će obuhvatiti sljedeće parametre:

Segment životne sredine	Parametri praćenja
Vazduh	Prašina i emisije tokom izgradnje, prisustvo neprijatnih mirisa tokom eksploatacije (naročito u području bazena za stajnjak)
Vode	Kvalitet otpadnih voda iz bazena za stajnjak i separatora lakih naftnih derivata (parking površine, vozila, oprema)
Zemljište	Kontrola eventualne kontaminacije zemljišta zbog curenja stajnjaka ili tečnih otpada
Buka i vibracije	Nivo buke tokom izgradnje (građevinska mehanizacija) i eksploatacije (transport materijala, rad objekta, 6 radnika u 3 smjene)

Monitoring se provodi u skladu sa relevantnim zakonima i podzakonskim aktima Crne Gore (Zakon o životnoj sredini, Zakon o zaštiti voda, Zakon o zaštiti od buke).

9.3. Mjesta, način i učestalost mjerenja utvrđenih parametara

Tokom izgradnje:

- **Buka i vibracije:** mjerenje nivoa buke u uslovima rada građevinskih mašina (bager, utovarivač, kamion, mikser, pumpa i valjak). Ako se prekorače dozvoljene vrijednosti, ograničava se broj mašina i prilagođava dinamika radova.

- **Vazduh:** privremeni porast prašine, praćenje nije kontinuirano, ali se primjenjuju mjere smanjenja (kvašenje, ograničenje kretanja vozila).

Tokom eksploatacije:

- **Otpadne vode:**
    - Bazen za stajnjak – kontrola procjedne vode i eventualnog curenja.
    - Separator lakih naftnih derivata sa parkinga – uzorkovanje prečišćene vode, kontrola mulja i ulja, predaja ovlašćenim firmama.
    - Redovno uzorkovanje najmanje **jednom godišnje** putem ovlašćene laboratorije, u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda („Sl. list CG" br. 56/19).
- **Buka:**
    - Tokom eksploatacije nivo buke je nizak i uglavnom potiče od kretanja vozila (dostava hrane, odvoz stajnjaka).
    - U slučaju povećanog intenziteta saobraćaja ili rada mašina, vrši se periodično mjerenje.
- **Zemljište:**
    - Kontrola eventualne kontaminacije oko bazena za stajnjak i separatora lakih naftnih derivata.
    - Sanacija tla ako se detektuje procjedanje tečnosti.

9.4. Sadržaj i dinamika dostavljanja izvještaja o izvršenim mjerenjima

Nosilac projekta (vlasnik farme) je obavezan da vodi evidenciju o:

- učestalosti uzorkovanja i ispitivanja otpadnih voda iz bazena za stajnjak i separatora lakih naftnih derivata,
- količini i sastavu mulja, ulja i drugih potencijalno opasnih materija,
- rezultatima prečišćavanja otpadnih voda u skladu sa važećim standardima (akreditovane laboratorije).

Izvještaji o izvršenim mjerenjima i kontrolama treba da sadrže:

1. datum i mjesto uzorkovanja,
2. identifikaciju prečišćene vode ili mulja,
3. rezultate laboratorijskih analiza (parametri u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda),
4. poduzete korektivne mjere, ukoliko je bilo odstupanja od propisanih vrijednosti.

Evidencija preuzimanja i odvoza mulja i ulja iz separatora vodi se u skladu sa Pravilnikom o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada („Sl. list CG" br. 50/12). Nadležni inspekcijski organ ima pravo da provjerava vođenje ove evidencije.

9.5. Obaveza obavještavanja javnosti o rezultatima izvršenog mjerenja

Shodno Zakonu o životnoj sredini, vlasnik farme je obavezan da:

- rezultate monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu životne sredine Crne Gore,
- informiše lokalnu zajednicu o rezultatima izvršenih mjerenja, naročito kada se radi o kvalitetu otpadnih voda i upravljanju muljem, kako bi se osigurala transparentnost i povjerenje javnosti.

Obavještavanje može biti putem izvještaja, sastanaka sa lokalnom zajednicom ili objavljivanjem podataka na oglasnoj tabli farme ili zvaničnoj web stranici, u skladu sa lokalnim propisima.

9.6. Prekogranični program praćenja uticaja na životnu sredinu

S obzirom da farma tova pilića nije locirana u neposrednoj blizini državne granice i da njen uticaj na životnu sredinu ostaje unutar teritorije države, **prekogranični program praćenja uticaja na životnu sredinu nije relevantan** za ovaj projekat.

10. NETEHNIČKI REZIME INFORMACIJA

Opšti opis projekta

Predmet ovog dokumenta je izgradnja i funkcionisanje poljoprivrednog objekta – farme za tov pilića, spratnosti P+0, sa pratećom infrastrukturom, na teritoriji opštine Bijelo Polje. Projekat obuhvata izgradnju tri funkcionalno povezana objekta za tov brojlera, kao i pomoćne sadržaje neophodne za nesmetano odvijanje proizvodnog procesa.

Planirani objekti namijenjeni su isključivo za tov pilića i ne obuhvataju klanje ili preradu mesa. Proizvodni proces se odvija u zatvorenom sistemu, uz kontrolisane uslove mikroklime, ishrane i zdravstvene zaštite, u skladu sa važećim veterinarskim i sanitarnim propisima.

Lokacija i okruženje

Lokacija projekta nalazi se u ruralnom području opštine Bijelo Polje, izvan gusto naseljenih urbanih cjelina. Okruženje karakteriše pretežno poljoprivredno i djelimično neizgrađeno zemljište, sa sporadičnim objektima slične namjene.

Na predmetnoj lokaciji i u njenom neposrednom okruženju ne nalaze se registrovana zaštićena prirodna ili kulturna dobra, niti zone njihove zaštite. Prostor ne pripada osjetljivim prirodnim staništima, te se ne očekuju negativni uticaji projekta na biodiverzitet ili pejzažne vrijednosti.

Prema važećoj regulativi, područje pripada **akustičnoj zoni – Tiha zona u aglomeraciji**, zbog čega su planirane dodatne mjere za kontrolu buke tokom izgradnje i eksploatacije objekta.

Opis objekata i tehničke karakteristike

Planirani objekti su prizemni (P+0), projektovani kao montažno-betonske konstrukcije sa adekvatnom termoizolacijom, ventilacijom i sistemima za kontrolu mikroklime. Unutar objekata instalirani su automatski sistemi za ishranu i napajanje živine, kao i sistemi grijanja, ventilacije i rasvjete.

U okviru kompleksa predviđen je betonirani bazen za privremeno skladištenje stajnjaka, zapremine oko **1.700 m³**, smješten zapadno od planiranih objekata. Bazen je vodonepropustan i projektovan tako da spriječi procjeđivanje u tlo i podzemne vode.

Za nesmetano funkcionisanje farme obezbijeđen je agregat za rezervno napajanje električnom energijom, kao i kotao za grijanje objekata u početnim fazama tova.

Organizacija proizvodnje i zaposlenih

Proizvodnja se odvija u turnusima, sa trajanjem tova brojlera od približno 35 do 45 dana. Nakon završetka svakog turnusa vrši se iznošenje pilića sa farme, temeljno čišćenje, pranje i dezinfekcija objekata, nakon čega započinje novi proizvodni ciklus.

Na farmi je planiran rad **6 zaposlenih**, organizovan u **tri smjene**, čime se obezbjeđuje stalni nadzor nad proizvodnim procesom i dobrobit životinja.

Infrastruktura i komunalno opremanje

Objekti će biti priključeni na elektroenergetsku mrežu, dok se snabdijevanje vodom obezbjeđuje za potrebe napajanja živine, pranja i održavanja objekata. Na lokaciji nije planiran sanitarni čvor.

Sanitarno-fekalne otpadne vode nijesu zastupljene. Otpadne vode koje nastaju pranjem objekata i tehnološkim procesima upravljaju se u skladu sa propisima, uz strogu kontrolu da ne dođe do zagađenja tla i voda.

Atmosferske vode sa krovova prikupljaju se putem sistema oborinske odvodnje i kontrolisano odvode na teren. Otpadne vode sa parking prostora prolaze kroz **separator lakih naftnih derivata**, čime se sprječava dospijevanje ulja i goriva u zemljište.

Uticaji na životnu sredinu i mjere zaštite

Analizom planiranih aktivnosti utvrđeno je da se potencijalni uticaji na životnu sredinu javljaju prvenstveno tokom faze izgradnje, dok su u fazi eksploatacije oni ograničenog intenziteta i lokalnog karaktera.

Uticaji na vazduh

Tokom izgradnje može doći do privremenog povećanja prašine i izduvnih gasova usljed rada građevinske mehanizacije. Ovi uticaji su kratkotrajni i biće ublaženi primjenom mjera kao što su kvašenje terena, korišćenje ispravne mehanizacije i ograničenje radova na dozvoljene termine.

U fazi eksploatacije ne očekuju se značajne emisije u vazduh.

Buka i vibracije

Povećan nivo buke očekuje se isključivo tokom faze izgradnje. U fazi funkcionisanja farme buka će biti niskog intenziteta i ograničena na rad opreme unutar objekata i povremeno kretanje vozila, uz poštovanje graničnih vrijednosti za tihu zonu.

Uticaji na vode

Projektom su predviđene mjere koje sprečavaju zagađenje površinskih i podzemnih voda, uključujući vodonepropusni bazen za stajnjak, separator lakih naftnih derivata i kontrolisano upravljanje otpadnim vodama.

Upravljanje otpadom

Tokom izgradnje nastajaće građevinski otpad koji će biti razvrstan i odlagan na ovlašćene lokacije. Tokom eksploatacije nastajaće komunalni otpad i stajnjak, koji će se zbrinjavati u skladu sa važećim propisima i planovima upravljanja otpadom.

Vanredne i akcidentne situacije

Za slučajeve požara, izlivanja goriva ili oštećenja sistema predviđene su jasne procedure postupanja, uključujući obavještavanje nadležnih službi i sanaciju eventualnih posljedica. Redovna obuka zaposlenih i održavanje opreme predstavljaju ključne preventivne mjere.

Zaključak

Na osnovu analize karakteristika projekta, lokacije i planiranih mjera zaštite, zaključuje se da izgradnja i funkcionisanje farme za tov pilića neće imati značajan negativan uticaj na životnu sredinu. Uticaji tokom izgradnje su privremenog karaktera i mogu se efikasno kontrolisati, dok se u fazi eksploatacije očekuje stabilno i kontrolisano funkcionisanje objekata.

Realizacijom projekta doprinosi se razvoju poljoprivredne proizvodnje, uz poštovanje principa održivog razvoja i važećih propisa zaštite životne sredine.

Rezime mjera zaštite životne sredine

1. Mjere zaštite vazduha

- Redovno kvašenje gradilišta i rasutog materijala u sušnim periodima kako bi se smanjila prašina.
- Korišćenje tehnički ispravne građevinske mehanizacije sa minimalnom emisijom izduvnih gasova.
- Ograničenje kretanja vozila na definisane pristupne puteve.
- Izvođenje radova u dozvoljenim vremenskim terminima.

2. Mjere zaštite voda

- Atmosferske vode sakupljaju se sistemom oborinske kanalizacije i kontrolisano odvode.
- Otpadne vode sa parking prostora tretiraju se kroz separator lakih naftnih derivata.
- Stajnjak se privremeno skladišti u vodonepropusnom bazenu, sa kontrolisanim odvozom ili primjenom u poljoprivredi.
- Redovna kontrola i održavanje separatora i bazena za stajnjak.

3. Mjere zaštite zemljišta i upravljanja otpadom

- Uklanjanje i čuvanje humusnog sloja prilikom izvođenja zemljanih radova.
- Građevinski otpad se razvrstava i odlaže na ovlašćene deponije.
- Komunalni otpad se selektivno prikuplja i redovno odvozi od strane nadležnog komunalnog preduzeća.
- Primarna selekcija otpada (papir, plastika, staklo, metal, biootpad, miješani otpad).

4. Mjere zaštite od buke i vibracija

- Radovi se izvode u dnevnim terminima, u skladu s propisima o tihu zonu.
- Korišćenje opreme koja zadovoljava standarde emisije buke (ED 2000/14EC, Pravilnik Sl. list CG 013/14).
- Zaštitne barijere i ograničavanje broja istovremeno angažovanih mašina na gradilištu.

5. Mjere zdravstvene zaštite i biosigurnosti

- Kontrola zdravstvenog stanja pilića, vakcinacija i higijena objekata.
- Radnici koriste radnu odjeću i dezobarijere kako bi se spriječila kontaminacija.

6. Mjere u vanrednim situacijama

- Jasne procedure za slučajeve požara, izlivanja goriva ili oštećenja sistema.
- Brza obavijest nadležnih službi i angažovanje ovlašćenih firmi za sanaciju.
- Redovna obuka zaposlenih i kontrola tehničkih sistema.

Parametri na osnovu kojih se mogu utvrditi štetni uticaji na životnu sredinu

Praćenje će obuhvatiti sljedeće parametre:

Segment životne sredine	**Parametri praćenja**
Vazduh	Prašina i emisije tokom izgradnje, prisustvo neprijatnih mirisa tokom eksploatacije (naročito u području bazena za stajnjak)
Vode	Kvalitet otpadnih voda iz bazena za stajnjak i separatora lakih naftnih derivata (parking površine, vozila, oprema)
Zemljište	Kontrola eventualne kontaminacije zemljišta zbog curenja stajnjaka ili tečnih otpada
Buka i vibracije	Nivo buke tokom izgradnje (građevinska mehanizacija) i eksploatacije (transport materijala, rad objekta, 6 radnika u 3 smjene)

Monitoring se provodi u skladu sa relevantnim zakonima i podzakonskim aktima Crne Gore (Zakon o životnoj sredini, Zakon o zaštiti voda, Zakon o zaštiti od buke).

Mjesta, način i učestalost mjerenja utvrđenih parametara

Tokom izgradnje:

- **Buka i vibracije:** mjerenje nivoa buke u uslovima rada građevinskih mašina (bager, utovarivač, kamion, mikser, pumpa i valjak). Ako se prekorače dozvoljene vrijednosti, ograničava se broj mašina i prilagođava dinamika radova.
- **Vazduh:** privremeni porast prašine, praćenje nije kontinuirano, ali se primjenjuju mjere smanjenja (kvašenje, ograničenje kretanja vozila).

Tokom eksploatacije:

- **Otpadne vode:**
    - Bazen za stajnjak – kontrola procjedne vode i eventualnog curenja.
    - Separator lakih naftnih derivata sa parkinga – uzorkovanje prečišćene vode, kontrola mulja i ulja, predaja ovlašćenim firmama.
    - Redovno uzorkovanje najmanje **jednom godišnje** putem ovlašćene laboratorije, u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda („Sl. list CG" br. 56/19).
- **Buka:**
    - Tokom eksploatacije nivo buke je nizak i uglavnom potiče od kretanja vozila (dostava hrane, odvoz stajnjaka).
    - U slučaju povećanog intenziteta saobraćaja ili rada mašina, vrši se periodično mjerenje.

- **Zemljište:**
    - Kontrola eventualne kontaminacije oko bazena za stajnjak i separatora lakih naftnih derivata.
    - Sanacija tla ako se detektuje procjedanje tečnosti.

Sadržaj i dinamika dostavljanja izvještaja o izvršenim mjerenjima

Nosilac projekta (vlasnik farme) je obavezan da vodi evidenciju o:

- učestalosti uzorkovanja i ispitivanja otpadnih voda iz bazena za stajnjak i separatora lakih naftnih derivata,
- količini i sastavu mulja, ulja i drugih potencijalno opasnih materija,
- rezultatima prečišćavanja otpadnih voda u skladu sa važećim standardima (akreditovane laboratorije).

Izvještaji o izvršenim mjerenjima i kontrolama treba da sadrže:

5. datum i mjesto uzorkovanja,
6. identifikaciju prečišćene vode ili mulja,
7. rezultate laboratorijskih analiza (parametri u skladu sa Pravilnikom o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda),
8. poduzete korektivne mjere, ukoliko je bilo odstupanja od propisanih vrijednosti.

Evidencija preuzimanja i odvoza mulja i ulja iz separatora vodi se u skladu sa Pravilnikom o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaju formulara o transportu otpada („Sl. list CG" br. 50/12). Nadležni inspekcijski organ ima pravo da provjerava vođenje ove evidencije.

Obaveza obavještavanja javnosti o rezultatima izvršenog mjerenja

Shodno Zakonu o životnoj sredini, vlasnik farme je obavezan da:

- rezultate monitoringa dostavlja nadležnom organu lokalne uprave i Agenciji za zaštitu životne sredine Crne Gore,
- informiše lokalnu zajednicu o rezultatima izvršenih mjerenja, naročito kada se radi o kvalitetu otpadnih voda i upravljanju muljem, kako bi se osigurala transparentnost i povjerenje javnosti.

Obavještavanje može biti putem izvještaja, sastanaka sa lokalnom zajednicom ili objavljivanjem podataka na oglasnoj tabli farme ili zvaničnoj web stranici, u skladu sa lokalnim propisima.

11. PODACI O MOGUĆIM POTEŠKOĆAMA

Sva projektna rješenja predviđena tehničkom dokumentacijom za izgradnju i funkcionisanje objekta su tehnički prihvatljiva i obrađivač nije imao teškoća pri izradi Elaborata.

Međutim, tokom izrade nekih poglavlja Elaborata, koristili su se dostupni podaci o postojećem stanju životne sredine šireg prostora, usljed nedostatka tih podataka za konkretnu lokaciju. S obzirom da ne postoji detaljna analiza stanja biodiverziteta i zemljišta lokacije, uzeti su postojeći podaci iz relevantnih studija i drugih vrsta dokumenata.

12. REZULTATI SPROVEDENIH POSTUPAKA UTICAJA PLANIRANOG PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU

Nosilac projekta je podnio 27.11.2025., zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata za procjenu uticaja na životnu sredinu za izgradnju poljoprivrednih objekata.

Na osnovu podnesenog zahtjeva od “MESOPROMET” od 27.11.2025., Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Opštine Bijelo Polje, donijelo je Rješenje br. 09/4-322/25-558/1-64, kojim se utvrđuje da je za projekat izgradnje poljoprivrednih objekata, koji se grade na lokaciji katastarskih parcela br.704 i 705/1 KO Gubavač, Opština Bijelo Polje, potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.

Rješenje je dato u prilogu ovog dokumenta.

13. DODATNE INFORMACIJE I KARAKTERISTIKE PROJEKTA

Ovaj dokument prikazuje I predstavlja Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu. Elaborat je obuhvatio sve segmente predviđene Pravilnikom o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG" br. 19/19).

14. IZVORI PODATAKA

Prilikom izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu navedenog objekta, korišćeni su sljedeći izvori podataka:

Zakonska regulativa

- Zakon o prevozu opasnih materija („Sl. list CG" br. 33/14, 13/18)
- Zakon o životnoj sredini („Sl. list CG" br. 52/16, 73/19 i 84/24)
- Zakon o zaštiti vazduha („Sl. list CG" br. 25/10, 40/11, 43/15, 73/19 i 84/24)
- Zakon o zaštiti prirode („Sl. list CG" br. 54/16)
- Zakon o zaštiti kulturnih dobara („Sl. list CG" br. 49/10, 40/11 i 44/17)
- Zakon o zaštiti i zdravlju na radu („Sl. list CG" br. 34/14)
- Zakon o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG" br. 13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16)
- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini („Sl. list CG" br. 28/11, 01/14 i 02/18)
- Zakon o vodama („Sl. list CG" br. 27/07, 22/11, 32/11, 47/11, 48/15, 52/16, 55/16, 2/17, 80/17 i 84/18)
- Zakon o upravljanju otpadom („Sl. list CG" br. 34/24)
- Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG" br. 75/18)
- Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19)
- Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. list CG" br. 55/16 i 74/16)
- Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine („Sl. list RCG" br. 80/05 i „Sl. list CG" br. 54/09, 40/11, 42/15 i 54/16)

Podzakonski akti i pravilnici

- Uredba o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha („Sl. list CG", br. 25/12)
- Uredba o načinu i uslovima skladištenja otpada („Sl. list CG" br. 33/13 i 65/15)
- Uredba o maksimalnim nacionalnim emisijama određenih zagađujućih materija („Sl. list CG" br. 3/12)
- Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda („Sl. list CG" br. 02/07)
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduh iz stacionarnih izvora („Sl. list CG" br. 110/11 i 129/21)
- Pravilnik o emisiji zagađujućih materija u vazduhu („Sl. list RCG" br. 25/01)
- Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava privredno društvo, odnosno preduzetnik za sakupljanje, odnosno transport otpada („Sl. list CG" br. 16/13)
- Pravilnik o postupku sa građevinskim otpadom, načinu i postupku prerade građevinskog otpada, uslovima i načinu odlaganja cementa azbestnog građevinskog otpada („Sl. list CG" br. 50/12)
- Pravilnik o oznakama usaglašenosti za izvore buke koji se stavljaju u promet i upotrebu („Sl. list CG" br. 13/14)

- Pravilnik o načinu vođenja evidencije otpada i sadržaja formulara o transportu otpada („Sl. list CG" br. 50/12)
- Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list CG" br. 21/11 i 32/16)
- Pravilnik o kvalitetu i sanitarno-tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda... („Sl. list CG" br. 56/19)
- Pravilnik o klasifikaciji otpada i katalogu otpada („Sl. list CG" br. 59/13 i 83/16)
- Pravilnik o graničnim vrijednostima buke u životnoj sredini, načinu utvrđivanja indikatora buke... („Sl. list CG" br. 60/11 i 94/21)
- Pravilnik o metodama izračunavanja i mjerenja nivoa buke u životnoj sredini („Sl. list CG" br. 27/14, 17/17 i 120/23)
- Pravilnik o dozvoljenim količinama opasnih i štetnih materija u zemljištu i metodama za njihovo ispitivanje („Sl. list RCG" br. 18/97)
- Pravilnik o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list CG" br. 19/19)
- Odluka o zabrani izvođenja građevinskih radova tokom ljetne sezone br. 01-018/24-1779, za 2024. godinu

PLANSKA DOKUMENTACIJA I DRUGI IZVORI PODATAKA

- *Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore (n.d.). Seizmološka pitanja i odgovori. Dostupno na: http://www.seismo.co.me/questions/12.htm*
- *Opština Bijelo Polje (2022). Strateški plan razvoja opštine Bijelo Polje 2022–2026.*
- *Opština Bijelo Polje (2018). Lokalni akcioni plan zaštite biodiverziteta Bijelog Polja 2018–2022 (Nacrt).*
- *Opština Bijelo Polje, Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj (2019). Lokalni plan zaštite životne sredine Bijelog Polja 2020–2024.*
- *Google Earth (n.d.). Satellite imagery and mapping platform. Dostupno na: https://www.googleearth.com*

15. PRILOZI

- Urbanističko tehnički uslovi
- Situaciono rješenje
- 3D prikaz planiranih objekata
- Rješenje o utvrđivanju potvrde izrade Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu
- Specifikacija separatora lakih naftnih derivata

URBANISTIČKO - TEHNIČKI USLOVI

1	**CRNA GORA** **OPŠTINA BIJELO POLJE** **Broj:06/5-332/25-82/5-36** **Bijelo Polje, 10. 3. 2025.godine**	**OPŠTINA BIJELO POLJE**
2	**Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora Opštine Bijelo Polje**, na osnovu člana 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (,,Sl. list CG" br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19,82/20, 86/22, 04/23), Uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine jedinicama lokalne samouprave ("Sl.list CG", br.012/24, 073/24, 128/24), i podnijetog zahtjeva DOO „MESOPROMET" izdaje:	
3	**URBANISTIČKO-TEHNIČKE USLOVE** **za izradu tehničke dokumentacije**	
4	za izgradnju ekonomskog objekta u funkciji poljoprivrede na lokaciji koju čine katastarske parcele br.704 i 705/1 KO Gubavač, u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje ("Sl.list CG-opštinski propisi", br.7/14, „Službeni list CG", br.96/22).	
5	**PODNOSILAC ZAHTJEVA:**	**DOO „MESOPROMET"**
6	**POSTOJEĆE STANJE**	
	Katastarska evidencija: U posjedovnom listu 420 – prepis KO Gubavač katastarska parcela br.704 evidentirana je kao njiva 3. klase. U posjedovnom listu 153 – izvod KO Gubavač katastarska parcela br. 705/1 evidentirana je kao njiva 3. klase.	
7	**PLANIRANO STANJE**	
7.1.	**Namjena parcele odnosno lokacije**	
	Predmetna lokacija, nalazi se u zoni planiranoj za izgradnju izvan građevinskog područja u ruralnim (seoskim) naseljima na poljoprivrednom zemljištu. Izvan građevinskih područja naselja moguća je izgradnja privrednih, turističkih i drugih objekata, uključujući stambene, objekte poljoprivrednih domaćinstava, mini hidroelektrana, a naročito farmi i drugih poljoprivrednih i ekonomskih objekata koji ne	

	mogu da se lociraju unutar građevinskog zemljišta, centralnih djelova naselja i urbanog područja. Na planiranom poljoprivrednom zemljištu izvan građevinskog podrucja naselja moguća je izgradnja: -ekonomskih objekata u funkciji poljoprivrede, biljna i stočarska proizvodnja (voćarstvo i stočarstvo), -poslovnih objekata u funkciji poljoprivrede, -objekata skladištenja i prerade poljoprivrednih proizvoda, ukolilo postoje infrastrukturne pretpostavke, -pomoćnih objekata koji su u funkciji poljoprivrede i to garaža, koševa ambara, ostava, nadstrešnica i slično, a koji mogu pojedinačno biti korisne površine do 50m2, kao i garaža ili nadstrešnica za poljoprivrednu mehanizaciju, mašine i vozila, -pojedinačnih stambenih objekata, -objekata saobraćajne i komunalne infrastrukture. Proizvodni objekti na kompleksima poljoprivrede su: prerada poljoprivrednih proizvoda, proizvodnja hrane, skladištenje poljoprivrednih proizvoda, skladištenje voća (hladnjače), proizvodnja i skladištenje stočne hrane i dr. Proizvodni objekti na kompleksima stočarstva su: stočne farme, klanice i prerada mesa, živinarske farme, klanice živine i prerada mesa, ribnjaci, prerada ribe i dr. Minimalna udaljenost objekata za intenzivni uzgoj stoke, peradi i krznaša za kapacitet preko 50 uslovnih grla od građevinskog područja naselja iznosi 500 m. Udaljenost može biti i manja, na osnovu izvršene procjene uticaja i u skladu sa mjerama procjene. U sklopu kompleksa za intenzivno gajenje stoke i peradi dozvoljava se gradnja kapaciteta za osnovnu doradu ili preradu u funkciji osnovne proizvodnje. Minimalni kapacitet osnovne proizvodnje uz koji se može odobriti izgradnja primarne dorade ili prerade (klanica, hladnjača i sl.) iznosi 100 uslovnih grla.
7.2.	**Pravila parcelacije**
	Površina kat. parcele br. 705/1 KO Gubavač iznosi 5763 m². Površina kat. parcele br. 704 KO Gubavač iznosi 6613 m².
7.3.	**Građevinska i regulaciona linija, odnos prema susjednim parcelama**
	Regulaciona linija (linija koja dijeli javnu površinu od površina drugih namjena) i to je granica katastarske parcele i putne parcele. Građevinska linija prema planiranom obilaznom putu M-21 iznosi 25 m. Minimalna udaljenost slobodno stojećeg objekta iznosi 10 m od granice susjedne parcele. Objekat se postavlja na ili iza građevinske linije.
8	**PREPORUKE ZA SMANJENJE UTICAJA I ZAŠTITU OD ZEMLJOTRESA, KAO I DRUGE USLOVE ZA ZAŠTITU OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH I DRUGIH NESREĆA**
	Uslovi i mjere za zaštitu od zemljotresa: Proračune raditi na VII (sedmi) stepen seizmičkog inteziteta po MCS skali. Objekat mora biti izgrađen prema važećim propisima za građenje u seizmičkim područjima. Mjere zaštite od seizmičkih razaranja obuhvataju sve preporuke za planiranje i projektovanje koje su iznesene u planu, a odnose se na planiranje i funkcionalni zoning,

	planiranje i pojektovanje infrastrukturnih sistema, lociranje i fundiranje, tj izgradnju objekata. Ove mjere su u skladu sa rezultatima i preporukama "Elaborata o seizmološkim podlogama i seizmičkoj mikroreonizaciji područja Crne Gore". Pored toga, na predmetnom području obavezno je sprovođenje inženjersko-geoloških, seizmičkih i geofizičkih ispitivanja terena na kome će se graditi novi objekti. Mjere zaštite od seizmičkih razaranja obuhvataju planiranje, projektovanje i izviđenje objekata i građevinskih radova, u skladu sa standardima MEST EN 1998-1 i nacionalnim standardom MEST EN 1998-1/NA , kako bi se obezbijedili da su: ljudski životi zaštićeni, oštećenja ograničena, objekti od značaja za civilnu zaštitu ostanu u upotrebljivom stanju. Da bi se obezbijedila stabilnost objekta, kao prihvatljiv nivo seizmičkog rizika obavezno je: 1. U skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG", br.28/93, 27/94, 26/07) i Pravilnikom o sadržaju projekata geoloških istraživanja („Službeni list RCG", BR. 68/23) izraditi Elaborat o geofizičkim istraživanjima tla, kojim se detaljno utvrđuju geološke, seizmološke i seizmotektonske karakteristike lokacije, seizmičke karakteristike geološkog modela lokacije, proračun dinamičkog odziva geološkog modela tla lokacije na seizmičku pobudu, amplitudno – frekventne karakteristike seizmičkog odziva, projektne seizmičke parametre za analizu konstrukcije po eurokodu MEST EN 1998/1NA, kao i drugi podaci neophodni za seizmičku sigurnost objekta. U skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG", BR.28/93, 27/94, 26/07) i Pravilnikom o sadržaju projekata geoloških istraživanja („Službeni list RCG", BR.68/23) IZRADITI Elaborat o inženjersko – geološkim karakteristikama tla, kojim se detaljno određuju geomehaničke karakteristike tla, nivo podzemnih voda i drugi geomehanički podaci od značaja za sigurnost objekta i diferencijalno slijeganje tla. **Uslovi za zaštitu od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća:** Potrebno je da se pri izgradnji na predmetnom prostoru, skupom urbanističkih i građevinskih karakteristika zadovolje potrebe zaštite i to prije svega tako da se smanje dejstva eventualnog mogućeg razaranja objekta. Zbog toga je, pri planiranju na ovom prostoru obavezno obezbijediti mjere zaštite od elementarnih i drugih većih nepogoda. U tom smislu, sa aspekta zaštite na predmetnom području su razrađene i sprovedene mjere i dati parametri povredivosti. Kao optimalna mjera za smanjenje povredivosti, ostvaren je koncept kojim je predmetni prostor koncipiran kao urbani sistem, koji će funkcionisati u sklopu celokupnog naselja. **Zaštita od požara:** Tehničkom dokumentacijom predvidjeti mjere zaštite od požara shodno propisima za ovu vrstu objekata. U cilju zaštite od elementarnih nepogoda postupiti u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ("Sl.list CG2, br.13/07, 05/08, 86/09, 32/11 i 54/16 i 146/27) i Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda (" Sl.list CG ", br.8/93).
9	**USLOVI I MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE**
	Tehničkom dokumentacijom predvidjeti uslove i mjere za zaštitu životne sredine u skladu sa odredbama Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list CG", br. 80/05, 40/10, 73/10, 40/11, 27/13 i 52/16) i Zakonom za zaštitu prirode ("Sl. list CG", br. 54/16).

	Ocjenu o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu pribaviti od nadležnog opštinskog organa za zaštitu životne sredine u zavisnosti od namjene objekta, a u skladu sa odredbama Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu ("Sl.list RCG", br.20/07, 47/13, 53/14 i 37/18).
10	**USLOVI ZA PEJZAŽNO OBLIKOVANJE**
11	**USLOVI I MJERE ZAŠTITE NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA I NJIHOVE ZAŠTIĆENE OKOLINE**
	U okviru predmetnog prostora potrebno je poštovati odredbe i metodologiju zaštite spomenika kulture koji su postavljeni u Zakonu o zaštiti kulturnih dobara ("Sl.list CG" 49/10, 40/11, 44/17 i 18/19), posebno članovi 87 i 88. U slučaju pronalaženja nalaza od arheološkog značaja, sve radove treba prekinuti i obavestiti Ministarstvo kulture i Upravu za zaštitu kulturnih dobara, kako bi se preduzele sve potrebne mjere za njihovu zaštitu, shodno zakonu.
12	**USLOVI ZA LICA SMANJENE POKRETLJIVOSTI I LICA SA INVALIDITETOM**
	/
13	**USLOVI ZA POSTAVLJANJE I GRADNJU POMOĆNIH OBJEKATA**
	/
14	**USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU UTICATI NA BEZBJEDNOST VAZDUŠNOG SAOBRAĆAJA**
	/
15	**USLOVI ZA OBJEKTE KOJI MOGU UTICATI NA PROMJENE U VODNOM REŽIMU**
	Prilikom izrade tehničke dokumentacije poštovati Zakon o vodama ("Sl.list RCG", br.27/07 i "Sl.list" CG, br.73/10, 32/11, 47/1148/15, 52/16, 55/16, 02/17, 80/17, 84/18.
16	**MOGUĆNOST FAZNOG GRAĐENJA OBJEKTA**
	Moguća je faznost gradnje, kojom se određuje tehničko-tehnološka i funkcionalna cjelina građenja objekta a sve u skladu sa članom 76 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22, 04/23).
17	**USLOVI ZA PRIKLJUČENJE NA INFRASTRUKTURU**
17.1.	**Uslovi priključenja na elektroenergetsku infrastrukturu**

	Tehnička dokumentacija treba da sadrži razradu priključka objekta na niskonaponsku mrežu koji je neophodno projektovati shodno uslovima datim u Tehničkim preporukama EPCG i to: - Tehnička preporuka za priključenje, potrošača na niskonaponsku mrežu TP-2 (dopunjeno izdanje) - Tehnička preporuka –Tipizacija mjernih mjesta - Upustvo i tehnički uslovi TP-1b-Distributivna transformatorska stanica DTS-EPCG 10/04 kV. Električne instalacije projektovati i izvesti u skladu sa važećim propisima i standardima. Pri izgradnji objekta pridržavati se propisa o minimalnom rastojanju od vodova pod naponom svih naponskih nivoa prema važećim pravilnicima o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih i podzemnih elektroenergetskih vodova napona od 1 kV do 400 kV. („Službeni list SFEJ", broj 65/88 i „Službeni list SRJ", broj 18/92), a koji govori o minimalnoj sigurnosnoj horizontalnoj udaljenosti i sigurnosnoj visini objekata od vodova pod naponom. Zabranjuje se izgradnja stambenih, ugostiteljskih objekata, proizvodnih objekata i ostalih objekata u zaštitnoj zoni dalekovoda. Prilikom izgradnje objekata držati se važećih tehničkih propisa za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV i objekata elektroenergetske infrastrukture. Zaštitni pojas za elektrovodove Dalekovod 400 kV: širina koridora min 40m obostrano od horizontalne projekcije dalekovoda. Dalekovod 200 kV: širina koridora min 30m obostrano od horizontalne projekcije dalekovoda. Dalekovod 110 kV: širina koridora min 25m obostrano od horizontalne projekcije dalekovoda. Dalekovod 35 kV: širina koridora min 10m obostrano od horizontalne projekcije dalekovoda. Dalekovod 10kV: širina koridora min 5m obostrano od horizontalne projekcije dalekovoda. Sve objekte, a naročito objekte za stalan boravak ljudi, treba graditi što dalje od dalekovoda 400kV, 220 kV, i 110 kV (min. 25m od DV 110 kV, odnosno 30m od DV 220 kV). Za dobijanje odobrenja za izgradnju objekata u blizini vodova navedenog naponskog nivoa potrebno je pribaviti saglasnost od nadležnog JP za prenos el. energije, koje će kao subjekat koji koristi el. energetske objekte utvrditi uslove za izgradnju. Gradnju objekta za stalan boravak ljudi, kao i drugih objekata treba izbjegavati i u blizini vodova 35 kV i 10 kV, odnosno u zoni od min. 5m lijevo i desno horizontalno od projekcije najbližeg provodnika u neotklonjenom stanju. Ukoliko se iz nekih opravdanih razloga mora graditi u navedenoj zoni, potrebno je prije početka izgradnje pribaviti saglasnost od nadležnog JP na elaborat koji treba da uradi ovlašćena projektantska organbizacija za takve poslove a koji treba da sadrži: - uzdužni i poprečni profil trase dalekovoda u rasponu ukrštanja (geodetski snimak) sa prikazom visine stubova i provodnika iznad zemlje; - situacioni prikaz položaja objekta u odnosu na dalekovod; - potreban proračun; - zaključak o ispunjenosti svih usova iz tehničkih propisa i mišljenje da li se izgradnjom u blizini el. energetskog objekta ugrožava bezbjednost ljudi i imovine.
17.2.	**Uslovi priključenja na vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu**

	Hidrotehničke instalacije projektovati prema važećim tehničkim propisima i standardima. Tehnički uslovi priključenja objekta na hidrotehničku infrastrukturu uraditi prema uslovima DOO Vodovod „Bistrica“ iz Bijelog Polja broj 03-332/25-415/2 od 03.03.2025.godine koji su sastavni dio ovih uslova.
17.3.	**Uslovi priključenja na saobraćajnu infrastrukturu**
	Objekat se priključuje na lokalni put L1 Bijelo Polje – Rasovo – Bistrica. Sastavni dio ovih uslova su saobraćajno tehnički uslovi Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje broj: 14-332/25-99/1 od 26.02.2025 .godine.
17.4.	**Ostali infrastrukturni uslovi**
	Mjesto, način i uslovi priključenja objekta na telekomunikacionu infrastrukturnu mrežu: Prilikom izrade tehničke dokumentacije potrebno je poštovati propise koji se odnose na zaštitu i izgradnju elektronske komunikacione infrastrukture i elektronskih komunikacionih mreža, odnosno Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl.list CG", br.40/13, 56/13, 2/17 i 49/19) i ostalih propisa koji su doneseni na osnovu njega. Takođe koristiti sledeće sajtove: -sajt na kome se nalaze relevantni propisi u skladu sa kojim se obavlja izrada tehničke dokumentacije http://www.ekip.me/regulativa/; -sajt na kome Agencija objavljuje podatke o postojećem stanju elaktronske komunikacione infrastrukture http://ekinfrastruktura.ekip.me/ekip.me kao i -adresu web portala http://ekinfrastruktura.ekip.me/ekip/login.isp preko koga sve zainteresovane strane od Agencije za telekomunikacije i poštansku djelatnost mogu da zatraže otvaranje korisničkog naloga, kako bi pristupili georeferentnoj bazi podataka elektronske komunikacione infrastrukture **Uslovi za kablovske distributivne sisteme RTV programa:** Priključak objekata na KDS izvesti podzemnim optičkim ili koaksialnim kablom ostavljenog kroz odgovarajuću PVC cijev do unutrašnjeg priključka (KDS distributivni orman ili direktan priključak za objekat ako je stranka zainteresovana).
18	**POTREBA IZRADE GEODETSKIH, GEOLOŠKIH (GEOTEHNIČKIH, INŽENJERSKO-GEOLOŠKIH, HIDROGEOLOŠKIH, GEOMEHANIČKIH I SEIZMIČKIH) PODLOGA, KAO I VRŠENJA GEOTEHNIČKIH ISTRAŽNIH RADOVA I DRUGIH ISPITIVANJA**
	Potrebe za geološkim, hidrološkim, geodetskim ispitivanjima: Svi objekti moraju biti izgrađeni prema važećim propisima i u skladu sa geomehaničkim ispitivanjima u zoni građenja. U skladu sa Zakonom o geološkim istraživanjima („Službeni list RCG“, br.28/93, 27/94, 26/07) i Pravilnikom o sadržaju projekata geoloških istraživanja („Službeni list RCG“, br.68/23) uzraditi: 1. Elaborat o geofizičkim istraživanjima tla, kojim se detaljno utvrđuju geološke, seizmološke i seizmotektonske karakteristike lokacije, seizmičke karakteristike geološkog modela lokacije lokacije, proračun dinamičkog odziva geološkog modela tla lokacije na seizmičku pobudu, amplitudno – frekventne karakteristike seizmičkog odziva, projektne seizmičke parametre za analizu konstrukcije po eurokodu MEST EN 1998/1NA, kao i drugi podaci neophodni za seizmičku sigurnost objekta.

	Elaborat o inženjersko – geološkim karakteristikama tla, kojim se detaljno određuju geomehaničke karakteristike tla, nivo podzemnih voda i drugi geomehanički podaci od značaja za sigurnost objekta i diferencijalno slijeganje tla. **Meteorološki podaci:** Područje opštine Bijelo Polje ima umereno kontinentalnu klimu u prostornom dolinskom dijelu. Dolinski dio karakteriše umereno topla i vlažna klima sa toplim ljetima. Srednja godišnja temperatura iznosi 9,4 C. Najtopliji mjesec je jul sa srednjom temperaturom 19,1 C, a najhladniji mjesec je januar sa temperaturom -0,9 C. Srednja godišnja vrednost insolacije je 1.635,3 časova, srednji mjesečni maksimum je u julu mjesecu i iznosi 228,4 časova, a minimum je u decembru sa 39 časova. Veći dio područja odlikuje se modifikovanim fluviometrijskim režimom padavina, pri čemu se maksimalne količine izlučuju u kasnoj jeseni i u prvom dijlu zime (oktobar-januar), a minimalne tokom ljeta (jun-avgust). Za područje opštine Bijelo Polje, obimnije snežne padavine karakteristične su od sredine novembra, a najintenzivnije su u razdoblju decembar-mart. Snežni pokrivač traje oko 5 meseci. Srednja godišnja suma padavina je 920mm. Srednja mjesečna suma padavina najveća je u novembru i iznosi 112,8mm, a najmanja u avgustu 55,1mm. Na osnovu podataka mjernih stanica može se konstatovati da se relativna vlažnost vazduha u Bijelom Polju nalazi u granicama umjerene povišenosti. Relativna vlažnost vazduha je veća zimi nego ljeti. Na planinama ljeti raste sa visinom. Srednja godišnja vrijednost vlažnosti je 77,3%, maksimum je u decembru 84,1%, dok je minimum u julu 72,6%. U Bijelom Polju su izrazitije zastupljeni vjetrovi iz jugozapadnog, jugoistočnog i sjeveroistočnog pravca jer se tim pravcima pruža dolina Lima i njene pritoke s jedne i bjelopoljska kotlina sa druge strane. U vrijeme duvanja zapadnih i sjeverozapadnih vjetrova ima dosta padavina, a za vrijeme juga temperature vazduha rastu.
19	**POTREBA IZRADE URBANISTIČKOG PROJEKTA**
	/
20	**ZA ZGRADE URBANISTIČKO-TEHNIČKI USLOVI SADRŽE I URBANISTIČKE PARAMETRE**

	Oznaka urbanističke parcele	Katastarske parcele br.704 i 705/1 KO Gubavač
	Površina urbanističke parcele	Površina kat.parcele br. 704 KO Gubavač iznosi 6613 m², Površina kat.parcele br. 705/1 KO Gubavač iznosi 5763 m²
	Maksimalni indeks zauzetosti	0,40
	Maksimalni indeks izgrađenosti	0,8
	Bruto građevinska površina objekata (max BGP)	Površina jednog objekta može biti maksimalno do 3000 m²

	Maksimalna spratnost objekta	P+1 P + 0 pomoćni objekti
	Maksimalna visinska kote objekta	/
	Sve u skladu sa propisima za vrstu i namjenu objekta.	
	Parametri za parkiranje odnosno garažiranje vozila	Parkiranje i garažiranje je planirano u okviru parcele. Garaže i drugi pomoćni objekti mogu se graditi kao drugi isključivo prizemni objekat na parceli ali da se pri tome ne prekorače maksimalni zadati urbanistički parametri. Minimalna širina kolskog prilaza sa javne saobraćajnice je 3m.
	Smjernice za oblikovanje i materijalizaciju, posebno u odnosu na ambijentalna svojstva područja	Izgradnju objekata projektovati u duhu i skladu sa postojećim objektima i u skladu sa ambijentom, kao i u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima za projektovanje ove vrste objekata. U izgradnji objekata treba koristiti elemente tradicionalne arhitekture tog podneblja ukomponovane na savremen način, prirodne materijale i dr. Fasade objekta su predviđene od kvalitetnog i trajnog materijala i kvalitetno izvedeni. Krovni pokrivači su predviđeni od kvalitetnog i trajnog materijala i kvalitetno izvedeni. Za sve objekte preporučuju se kosi krovovi dvovodni ili četvorovodni a kod komplikovanih objekata i kombinovani, nagib krovnih ravni je u funkciju odabranog krovnog pokrivača.
	Uslovi za unapređenje energetske efikasnosti	Održivoj potrošnji energije treba dati prioritet racionalnim planiranjem potrošnje, te implementacijom mjera energetske efikasnosti u sve segmente energetskog sistema. Održiva gradnja je svakako jedan od značajnijih segmenata održivog razvoja koji uključuje: -Upotrebu građevinskih materijala koji nisu štetni po životnu sredinu -Energetsku efikasnost zgrada -Upravljanje otpadom nastalim prilikom izgradnje ili rušenja objekata

		U cilju energetske i ekološki održive izgradnje objekata treba težiti : -Smanjenju gubitaka toplote iz objekta poboljšanjem toplotne zaštite spoljnih elemenata i povoljnim odnosom osnove i volumena zgrade -Povećanju toplotnih dobitaka u objektu povoljnom orijentacijom zgrade i korišćenjem sunčeve energije -Korišćenju obnovljivih izvora energije u zgradama (biomasa, sunce, vjetar itd) -Povećanju energetske efikasnosti termoenergetskih sistema. U cilju racionalnog korišćenja energije treba iskoristiti sve mogućnosti smanjenja korišćenja energije u objektima. Pri izgradnji objekata koristiti savremene termoizolacione materijale, kako bi se smanjila potrošnja toplotne energije. -Predvidjeti mogućnost korišćenja solarne energije. -Kao sistem protiv preterane insolacije korititi održive sisteme (zasenu škurama, gradjevinskim elementima, zelenilom i sl.) kako bi se smanjila potrošnja energije za veštačku klimatizaciju. -Pri proračunu koeficijenta prolaza toplote objekata uzeti vrednosti za 20-25% niže od maksimalnih dozvoljenih vrijednosti za ovu klimatsku zonu. -Drvoredima i gustim zasadima smanjiti uticaj vjetra i obezbjediti neophodnu zasjenu u ljetnjim mjesecima.Kod gradnje novih objekata važno je već u fazi idejnog rešenja u saradnji sa projektantom predvideti sve što je potrebno da se dobije kvalitetna i optimalna energetski efikasna zgrada. Zato je potrebno: -Analizirati lokaciju, orjentaciju i oblik kuće -Primeniti visoki nivo toplotne izolacije kompletnog spoljnjeg omotača objekta i izbegavati toplotne mostove. U cilju racionalnog korišćenja energije treba iskoristiti sve mogućnosti smanjenja korišćenja energije u objektima.
21	**DOSTAVLJENO:** - Podnosiocu zahtjeva	

	- Direktoratu za inspekcijski nadzor i licenciranje - U spise predmeta	
22	**OBRAĐIVAČ URBANISTIČKO TEHNIČKIH USLOVA:**	
	Nevena Čabarkapa	N. Čabarkapa
23	**OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE:**	**Haris Šahman**
24	**M.P.** Crna Gora - Opština Bijelo Polje - Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora - BIJELO POLJE	**potpis ovlašćenog službenog lica**
25	**PRILOZI**	
	- Grafički prilozi iz planskog dokumenta - List nepokretnosti i kopija plana	1. Saobraćajno – tehnički uslovi br.14-332/25-99/1 od 26.02.2025. godine izdati od strane Sekretarijata za stambeno komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje. 2. Uslovi vodovoda za izradu tehničke dokumentacije broj 03-332/25-415/2 od 03.03.2025 .godine izdati od strane DOO Vodovod „Bistrica“ iz Bijelog Polja

28000000021
105-919-855/2025

UPRAVA ZA NEKRETNINE

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Broj: 105-919-855/2025
Datum: 20.02.2025.
KO: GUBAVAČ

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu OPŠTINE B. POLJE BR.06/5-332/25-82/1-36, , za potrebe SL. , izdaje se

POSJEDOVNI LIST 420 - PREPIS

Posjednici

Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto	Stvarno pravni odnos	Obim prava
0000002063344	DOO MESOPROMET BIJELO POLJE UL.TESLINA BIJELO POLJE Bijelo Polje	SOPSTVENIK - POSJEDNIK	1/1

Parcele

Blok Broj Podbroj RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m 2	Prihod	SP Pripis	Primjedba
704	4 16	GORNJE POLJE NJIVA	3	6613	66.13	40/2021 420/1	
Ukupno				**6613**	**66.13**		

Naplata takse je oslobođena na osnovu člana 17 Zakona o administrativnim taksama ("Sl.list CG, br. 18/19). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 15 PODGORICA

Načelnik:
Madžgalj Rajko, dipl pravnik

Datum i vrijeme: 20.02.2025. 09:57:40

2624640

28000000021
105-919-856/2025

UPRAVA ZA NEKRETNINE

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE

PODRUČNA JEDINICA
BIJELO POLJE

Broj: 105-919-856/2025
Datum: 20.02.2025.
KO: GUBAVAČ

Na osnovu člana 173 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18), postupajući po zahtjevu OPŠTINE B. POLJE BR.06/5-332/25-83/1-37, , za potrebe SL. , izdaje se

POSJEDOVNI LIST 153 - IZVOD

Posjednici

Matični broj - ID	Naziv - adresa i mjesto	Stvarno pravni odnos	Obim prava
	CVIJOVIĆ BRANISLAV SAŠA	SOPSTVENIK - POSJEDNIK	1/1

Parcele

Blok Broj Podbroj RB	Plan Skica	Potes Kultura	Klasa	Površina m²	Prihod	SP Pripis	Primjedba
705 1	4 16	GORNJE POLJE NJIVA	3	5763	57.63	4/2022 153/2	
Ukupno				5763	57.63		

Naplata takse je oslobođena na osnovu člana 17 Zakona o administrativnim taksama ("Sl.list CG, br. 18/19). Naplata naknade oslobođena je na osnovu člana 174 Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti ("Sl. list RCG" br. 29/07, "Sl. list CG" br. 73/10, 032/11, 040/11, 043/15, 037/17 i 17/18).

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 15 PODGORICA

Načelnik:
Madžgalj Rajko, dipl pravnik

Datum i vrijeme: 20.02.2025. 09:59:31

2624641

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE
PODRUČNA JEDINICA: BIJELO POLJE
Broj: 105-917/25-2/57-DJ
Datum: 20.02.2025.

Katastarska opština: GUBAVAČ
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 4,5
Parcela: 705/1

KOPIJA PLANA

Razmjera 1: 2500

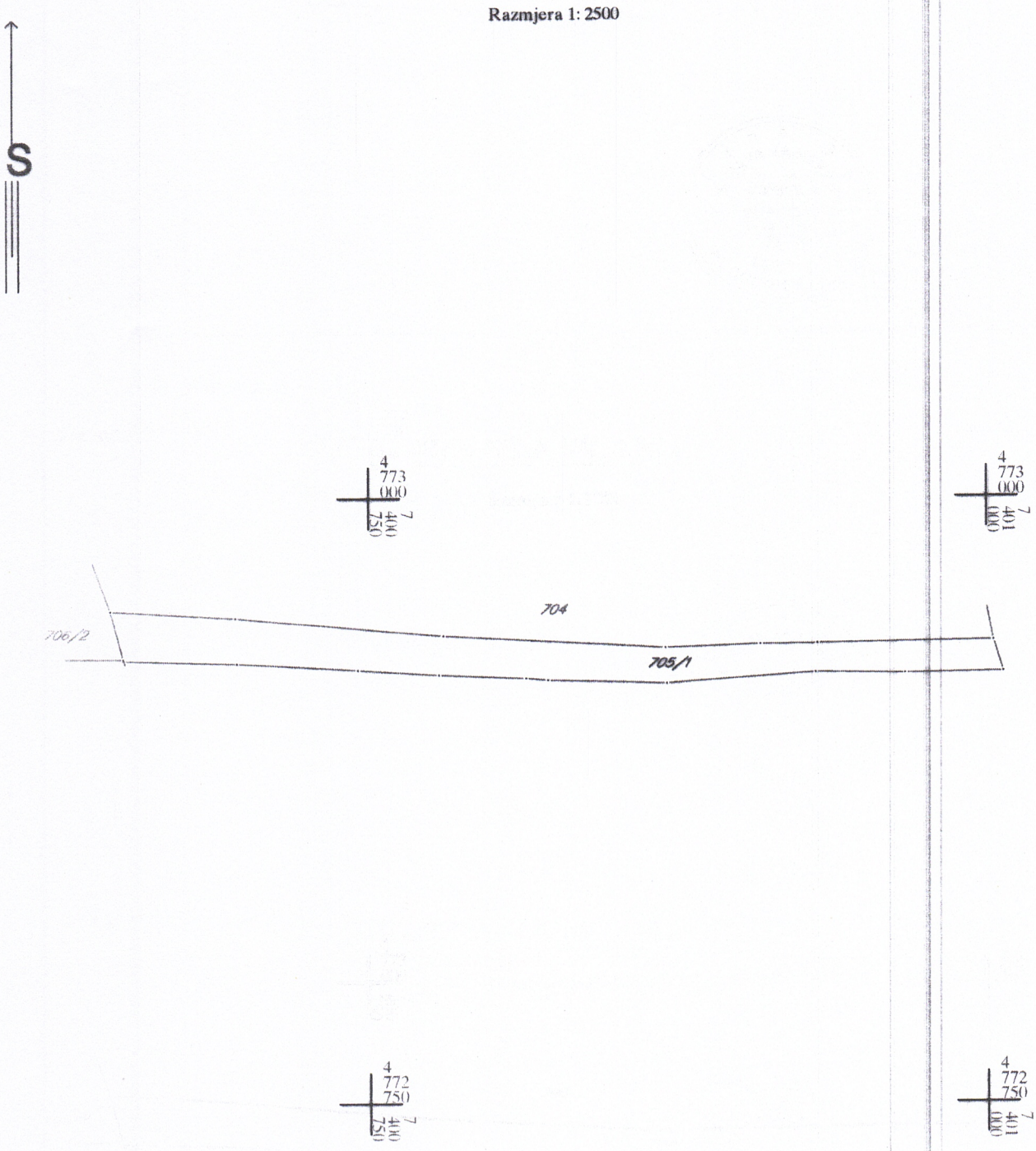

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 14 PODGORICA

Ovjerava
Službeno lice:

CRNA GORA
UPRAVA ZA NEKRETNINE
PODRUČNA JEDINICA: BIJELO POLJE
Broj: 105-917/25-2/56-DJ
Datum: 20.02.2025.

Katastarska opština: GUBAVAČ
Broj lista nepokretnosti:
Broj plana: 4,5
Parcela: 704

KOPIJA PLANA

Razmjera 1: 2500

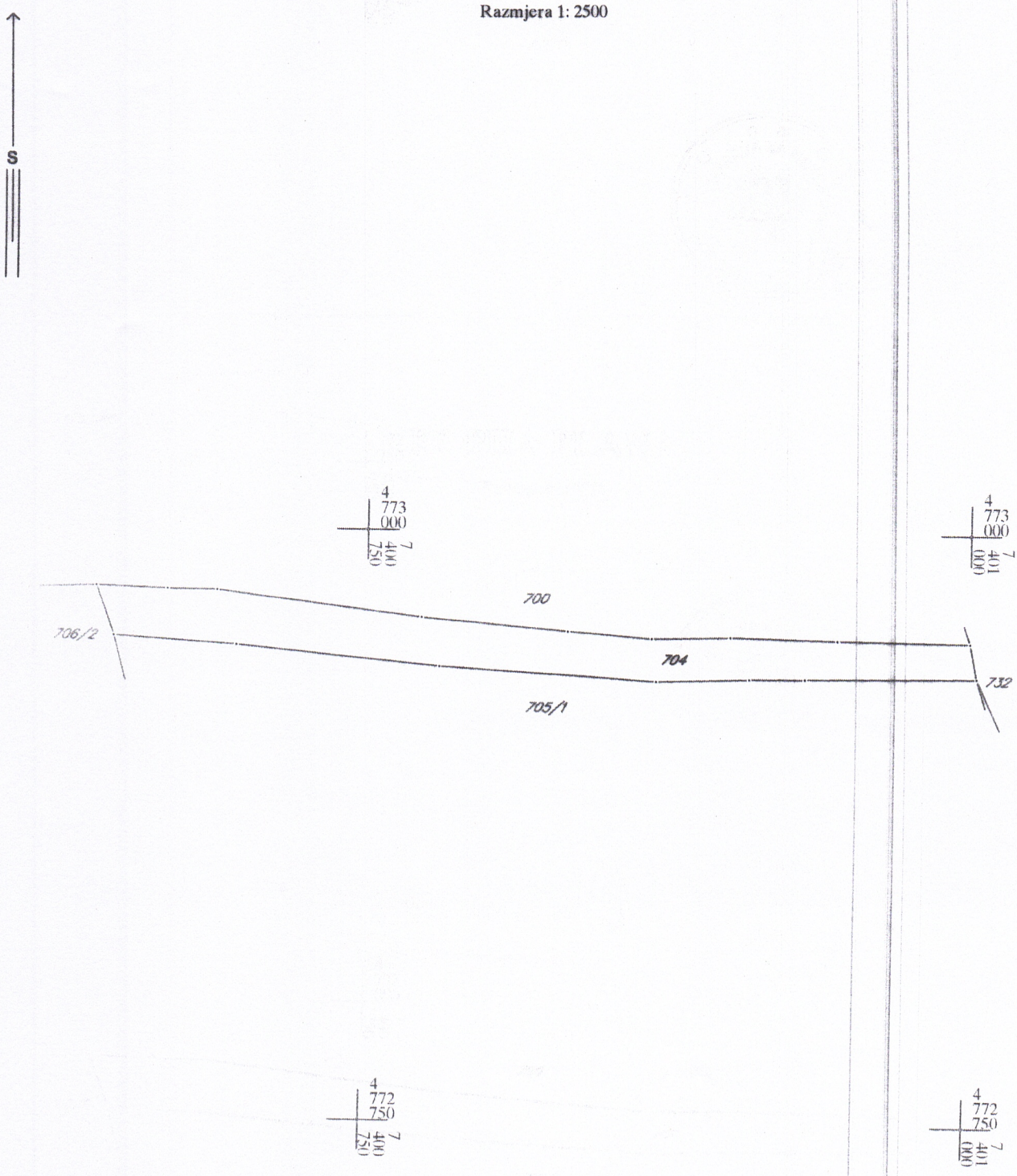

Crna Gora UPRAVA ZA NEKRETNINE 14 PODGORICA

Ovjerava
Službeno lice

Crna Gora
Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za stambeno
komunalne poslove i saobraćaj

Adresa: Ul. Nedjeljka Merdovića bb,
84 000 Bijelo Polje, Crna Gora
Tel/fax +382 (0) 50 484 811
E-mail: saobracaj@bijelopolje.co.me

Br: 14-332/25-99/1 26.02.2025. godine
Za: Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora, Opština Bijelo Polje
Veza: Zahtjev za izdavanje uslova
Predmet: Saobraćajno tehnički uslovi

Sekretarijat za stambeno-komunalne poslove i saobraćaj riješavajući po zahtjevu Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora, Opštine Bijelo Polje broj 14-332/25-99 od 20.02.2025.godine veza akt broj 06/5-332/25-82/4-36 od 20.02.2025.godine, na osnovu člana 17 stav 1 tačka 1, i stava 2 i 4 istog člana, i člana 26 i 92 Zakona o putevima ("Službeni list Crne Gore", br. 082/20 i 140/22) izdaje:

SAOBRAĆAJNO TEHNIČKE USLOVE

Saobraćajno tehnički uslovi se izdaju investitoru doo "Mesopromet" iz Bijelog Polja za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju ekonomskog objekta u funkciji poljoprivrede na lokaciji koju čini kat. parcela broj 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Opštine Bijelo Polje ("SL.list CG-opštinski propisi", br.7/14, "Sl.list CG", broj 96/22) na osnovu nacrta urbanističko tehničkih uslova broj 06/5-332/25-82/2-36 od 20.02.2025.godine izdatih od Sekretarijata za planiranje i uređenje prostora Opštine Bijelo Polje. Uslovi važe samo u slučaju riješenih pravno imovinskih odnosa. Uslovi su sledeći:

- Priključenje objekta izvršiti na lokalni put kat.parcele broj 732 KO Gubavač.
- Neophodno je pristupni put objektu objediniti u jedan jedinstveni prilaz-priključak.
- Na priključku objekta lokalnom putu neophodno je obezbijediti odgovarajuću preglednost za učesnike u saobraćaju.
- Odvod atmosferskih voda sa platoa, prilaznog puta i planiranog objekta predvidjeti tako da atmosferska voda ne dotiče na lokalni put.
- Parking prostor riješiti u okviru parcele.

Radi izdavanje saobraćajne saglasnosti dostaviti Sekretarijatu revidovani Glavni projekat koji mora biti urađen u skladu sa važećim propisima i standardima iz ove oblasti kao i u skladu sa saobraćajno tehničkim uslovima izdatim od ovog organa, a sve na osnovu člana 81 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list CG", br 064/17, 044/18, 063/18, 011/19, 082/20, 086/22 i 004/23), u suprotnom zahtjev će biti odbijen.

Dostavljeno:
- Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora, Opština Bijelo Polje
- u spise

Duško Ružić
sekretar Sekretarijata

Kontakt osoba:
Jadranka Veličković, samostalni savjetnik I za saobraćaj tel: 067/276-495
Alida Sijarić, samostalni savjetnik III za saobraćaj

D.o.o
VODOVOD "BISTRICA"
Bijelo Polje

Muha Dizdarevića 8, 84000 Bijelo Polje
Tel/ 050/432-239, Fax: 050/432-120,
Korisnicka služba: 050/431-006
e-mail: vodovodbp@ t-com.me
PIB: 02004011, PDV: 70/31-00424-6,
Šifra djelatnosti 41000

CKB banka: 510-2196-48, Hipotekarna banka : 520-13821-31, Atlas banka: 505-96494-37, Prva banka : 535-5787-81

Broj: 03-332/25-415/2

03.03.2025. godine

Crna Gora
Opština Bijelo Polje
Pisarnica: Služba za zajedničke poslove

Primljeno: 05 - 03 - 2025				
Organiozaciona jedinica	Jedinstveni klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
UP - 06 -	332/25	82/4		

Za: Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora
Ul. Slobode bb
84000 Bijelo Polje

Veza: Zahtjev za izdavanje uslova za priključenje objekta br. 06/5-332/25-82/3-36 od 20.02.2025. god.
Predmet: Odgovor na zahtjev za izdavanje uslova zs priključenje objekta

Na osnovu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, član 74., a rješavajući po zahtjevu ***DOO „Mesopromet" iz Bijelog Polja*** *D.O.O. Vodovod „BISTRICA", Bijelo Polje* ***izdaje uslove za izradu tehničke dokumentacije za izgradnju ekonomskog objekta na kat. parc. br. 704 i 705/1 KO Gubavač.***

U vezi Vašeg zahtjeva za izdavanje **uslova, *br. 06/5-332/24-46/2-24 od 29.01.2025.godine,*** dostavljamo Vam uslove za izgradnju objekta i priključenje na gradski vodovod i kanalizaciju za 966/3 KO Gubavač.

Vodovodna *mreža* ***PVC Ø150mm*** prolazi ul. Resničkom, gdje treba planirati priključenje vodovodne mreže za objekat na kat. parc. br. 704 i 705/1 KO Gubavač. Prosječna dubina glavnog vodovoda je oko **100cm**. U tom dijelu naselja pritisak u vodovodnoj mreži iznosi oko **3,5 bar**. Investitor radova je u obavezi da riješi sve imovinsko pravne probleme i da priključnu liniju položi do mjesta priključenja na glavnu vodovodnu mrežu, dio cjevovoda od vodomjerne šahte do mjesta priključenja na gradsku vodovodnu mrežu postaje dio javnog sistema. Vodomjer predvidjeti u na prelazu sa javne na privanu parcelu. Minimalne dimenzije vodomjerne šahte iznose 100*100*100cm, za istu je potrebno uraditi laki metalni poklopac. Izbjegavati postavljanje vodomjerne šahte na kolovozu ili na parking mjestima. Vodomjerna šahta osim vodomjera treba sadržati regulator pritiska, hvatač mulja kao i prvi i drugi ventil. Vodomjer predvidjeti od proizvođača INSA ili drugog proizvođača koji ima iste gabarite kao vodomjer ovog proizvođača, sa državnim žigom Zavoda za metrologiju Crne Gore. U slučaju postojanja više stambenih (poslovnih) jedinica u skloništu za vodomjer predvidjeti vodomjere za svaku stambenu (poslovnu) jedinicu posebno. Kod objekata koji imaju hidrantsku mrežu predvidjeti poseban vodomjer za istu. Za vodomjere promjera preko 50mm predvidjeti vodomjer kombinovanog tipa. Prečnik priključne linije usvojiti prema hidrauličkom proračunu. *Prilikom izgradnje objekta, investitor je dužan da uradi privremeni priključak sa instalacijom vodomjera, koji će koristiti u toku izvođenja radova na objektu i isti prijavi tehničkoj službi Vodovoda „Bistrica".*

D.o.o
VODOVOD "BISTRICA"
Bijelo Polje

Muha Dizdarevića 8, 84000 Bijelo Polje
Tel/ 050/432-239, Fax: 050/432-120,
Korisnicka služba: 050/431-006
e-mail: vodovodbp@ t-com.me
PIB: 02004011, PDV: 70/31-00424-6,
Šifra djelatnosti 41000

CKB banka: 510-2196-48, Hipotekarna banka : 520-13821-31, Atlas banka: 505-96494-37, Prva banka : 535-5787-81

Fekalna kanalizacija ne postoji za ovaj dio naselja. Potrebno je uraditi separator za preradu otpadnih voda (biološki separator). Prilikom odabira separatora voditi računa o potrebnom stepenu prečišćene vode, a prečišćenu vodu nakon tretmana treba sprovesti u prirodni recipijent – rijeku Lim ili upojni bunar. *(Uredba o klasifikaciji i kategorizaciji podzemnih i površinskih voda na teritoriji Crne Gore).* Kvalitet prečišćene vode mora zadovoljiti ***Pravilnik o kvalitetu i sanitarno – tehničkim uslovima za ispuštanje otpadnih voda u recipijent i javnu kanalizaciju, Sl. List CG, br. 45/08 od 31.07.2008, 9/10 od 19.02.2010, 26/12 od 24.05.2012, 52/12 od 12.10.2012 i 59/13 od 26.12.2013.godine.***

Hidrotehničke instalacije projektovati prema važećim tehničkim propisima i standardima.

Prilog: Skica sa približnim položajem cjevovoda i mjestom priključenja na vodovodnu mrežu

Tehnička obrada

Tomović Radoš dipl.inž. građ.

M.P.

D.O.O. VODOVOD „BISTRICA"
Bijelo Polje
Tehnički rukovodilac,

Marko Bulatović, dipl. inž. građ.

RIJEKA LIM
RIJEKA LIM
RIJEKA LIM
Potkrajci
O.K. Potkrajci
OLUJSKO POQE
VEQE BRD
K.o Guba
K.O

BERANE
PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN
OPŠTINE BAR I POJE
RISKO PLAN
LEGENDA
DPP
PPPN
NAZIV KARTE
PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN OPŠTINE BAR I POJE
RISKO PLAN
NAZIV CRTEŽA
MINISTARSTVO
OPŠTINA BAR I POJE
NAZIV NOSIOCA
PLANA
PLANERSKO RIŠENJE
RAZMJERA
1:10000
BR. LISTA
BR. LISTOVA
DATUM IZRADE
DATUM ZAVRŠETKA
IZRADE

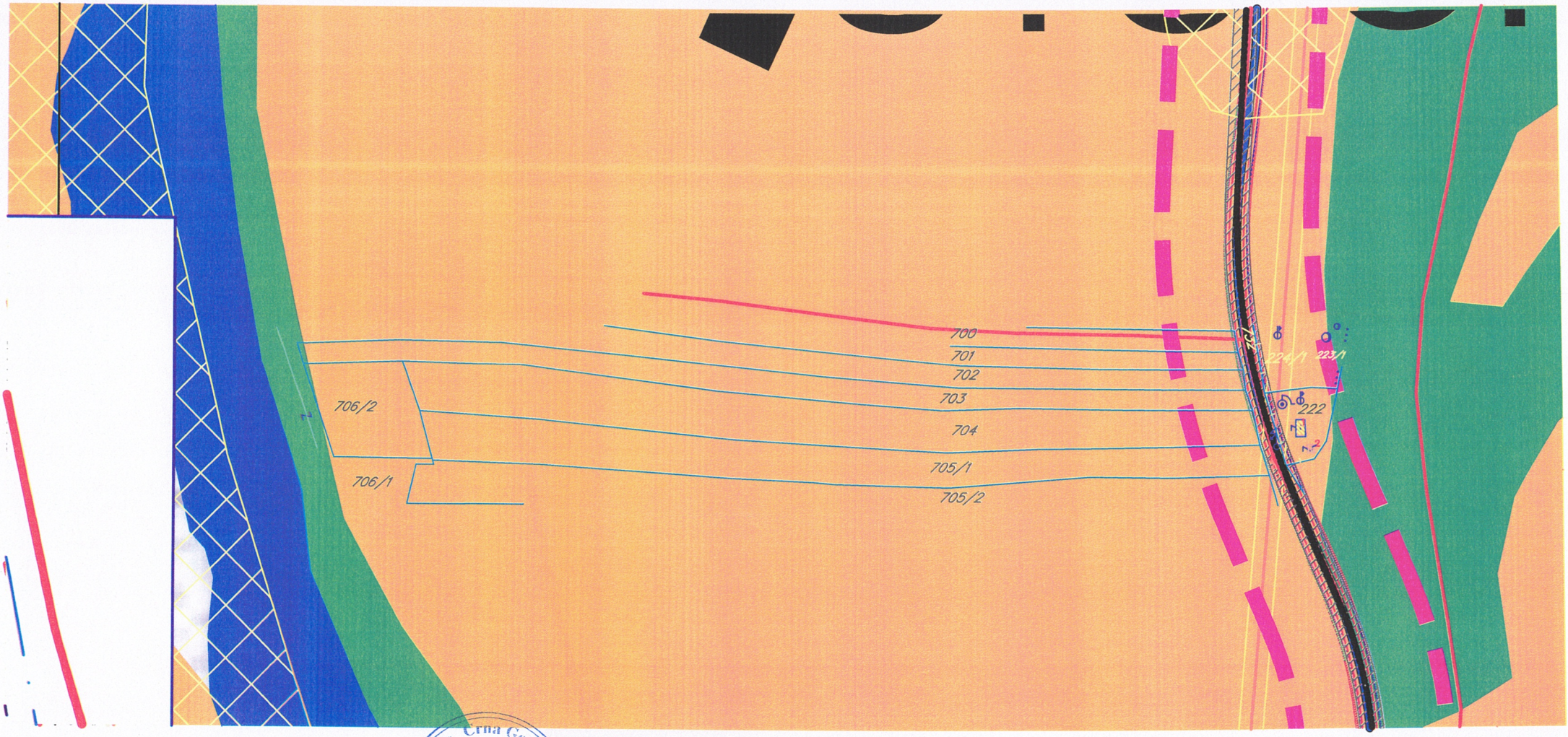

Crna Gora - Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora
BIJELO POLJE

PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN
OPŠTINE BUJELO POLJE
- PREDLOG PLANA -
LEGENDA
GRAFIČKI DIO PLANA
NOSILAC IZRADE:
DIREKTOR:
MR. SC. ALMIR BEGIĆ, DIPL. INŽ. ARH.
RUKOVODILAC:
MR. SC. ALMIR BEGIĆ, DIPL. INŽ. ARH.
SAVJETNIK:
MR. SC. ALMIR BEGIĆ, DIPL. INŽ. ARH.
PROJEKTANT:
DIPL. INŽ. ARH. ALMIR BEGIĆ
SARADNIK:
DIPL. INŽ. ARH. ALMIR BEGIĆ
NAZIV PLANA:
PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN OPŠTINE BUJELO POLJE
- PREDLOG PLANA -
NAZIV KARTE:
PLANI I LISTOVI
R. 1:25000
BROJ KARTE:
1

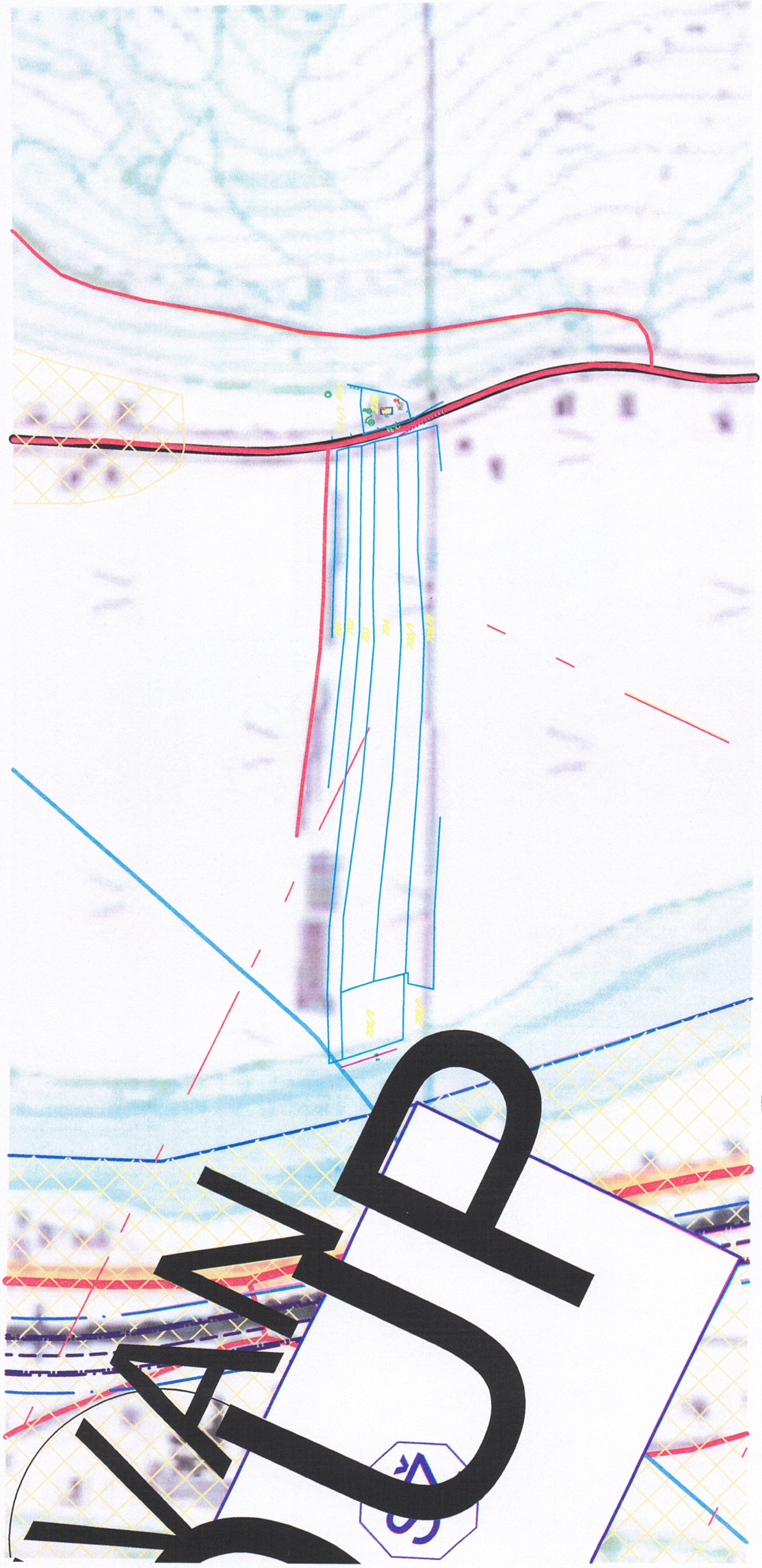

Crna Gora - Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora
BIJELO POLJE

LEGENDA

SAOBRAĆAJ

- MAGISTRALNA SAOBRAĆAJNICA
- LOKALNI PUT
- VAŽNIJI PUTEVI KOJI NISU JAVNI
- ULICE U NASELJIMA
- ZAŠTITNI POJASEVI OBILAZNOG PUTA M-21 - - - 60m; - - - 25m; (član 4 i član 70 Zakon o putevima Sl.list RCG, br. 42/04)
- ŽELJEZNIČKA PRUGA BEOGRAD-BAR sa infrastrukturnim i pružnim pojasom (Zakon o željeznici Sl.list RCG, br. 27/2013)
- IDEJNO REŠENJE TRASE PRUGE PLJEVLJA-BIJELO POLJE VAR1.7(L=56.42KM)
- IDEJNO REŠENJE TRASE PRUGE BIJELO POLJE-BERANE-PEĆ VAR2.2 (L=56,89KM)
- IDEJNO REŠENJE TRASE PRUGE BIJELO POLJE-BERANE-PEĆ VAR2.3(L=55.50LM)
- KORIDOR TRASE PRUGE PLJEVLJA-BIJELO POLJE V1.7 (Š=400,0M)
- KORIDORTRASE PRUGE BIJELO POLJE-BERANE-PEĆ V2.2 i V2.3 (Š=400,0M)
- KORIDOR AUTO PUTA L=2.0KM
- ZONA UTICAJA AUTOPUTA
- AUTOBUSKA STANICA
- ŽELJEZNIČKA STANICA
- ŽELJEZNIČKO STAJALIŠTE
- BENZINSKA STANICA
- PETLJA
- STALNI GRANIČNI PRELAZI
- OSTALI PRELAZI
- HELIODROM
- ŽIČARA

PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN
OPŠTINE BIJELO POLJE
- PREDLOG PLANA -

LEGENDA

- GRANICA ZAHVATA PUP-a
- OPŠTINSKA GRANICA
- DRŽAVNA GRANICA

NARUČILAC	OPŠTINA BIJELO POLJE		
NOSILAC IZRADE	MONTENEGROPROJEKT	PLANET CLUSTER	
PRILOG	TEHNIČKA INFRASTRUKTURA Saobraćaj		
RUKOVODILAC TIMA	mr Jadranka Popović, dipl.ing.arh.urb. Antonio Jansana Vega, arhitekta		
ODGOVORNI PLANER	Zoran Dašić, dipl.inž.građ.		
datum: mart 2014.god.	R 1:25000	list br. 8	

Crna Gora - Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora
BIJELO POLJE

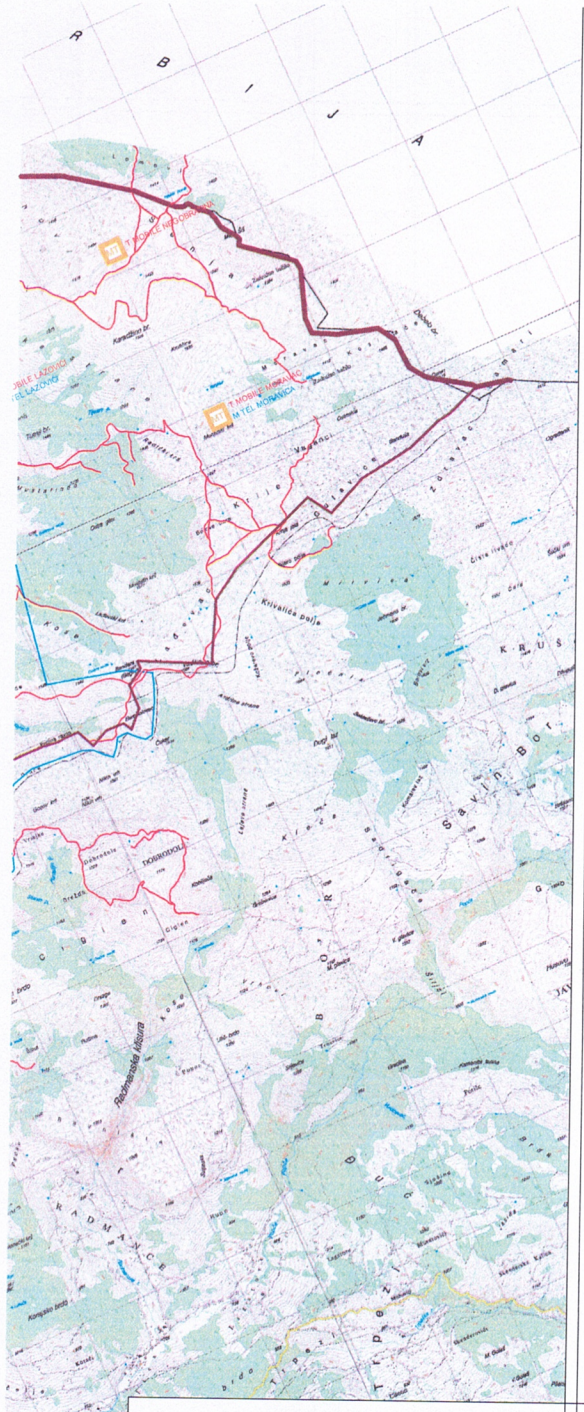

LEGENDA

TELEKOMUNIKACIJE

- TC — ELEKTRONSKI KOMUNIKACIONI ČVOR CT POSTOJEĆI
- MT — BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE POSTOJEĆA
- MT — BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE **PLANIRANA**
- TELEKOMUNIKACIONA KANALIZACIJA SA MAGISTRALNIM OPTIČKIM KABLOM **POSTOJEĆA**
- POSTOJEĆI OPTIČKI KABAL U VLASNIŠTVU ŽICG

ELEKTROENERGETIKA

- ELEKTROVOD 400 kV
- ELEKTROVOD 220 kV
- ELEKTROVOD 110 kV
- ELEKTROVOD 110 kV PLAN
- ELEKTROVOD 35 kV
- ELEKTROVOD 35 kV PLAN
- KV VOD 35 kV PLAN
- ELEKTROVOD 35 kV UKIDANJE
- TS — TS 400/110 kV
- TS — TS 110/35 kV
- TS — TS 35/10 kV
- TS — TS 110/35 kV PLAN
- TS — TS 35/10 kV PLAN
- I — RASKLOPNO POSTROJENJE
- mHE PLAN

LEGENDA

SAOBRAĆAJ

- MAGISTRALNA SAOBRAĆAJNICA
- LOKALNI PUT
- VAŽNIJI PUTEVI KOJI NISU JAVNI
- ULICE U NASELJIMA
- ZAŠTITNI POJASEVI OBILAZNOG PUTA M-21 — 60m; - - - 25m; (član 4 i član 70 Zakon o putevima Sl.list RCG, br. 42/04)
- ŽELJEZNIČKA PRUGA BEOGRAD-BAR sa infrastrukturnim i pružnim pojasom (Zakon o željeznici Sl.list RCG, br. 27/2013)
- IDEJNO REŠENJE TRASE PRUGE PLJEVLJA-BIJELO POLJE VAR1.7(L=56.42KM)
- IDEJNO REŠENJE TRASE PRUGE BIJELO POLJE-BERANE-PEĆ VAR2.2 (L=56.89KM)
- IDEJNO REŠENJE TRASE PRUGE BIJELO POLJE-BERANE-PEĆ VAR2.3(L=55.50LM)
- KORIDOR TRASE PRUGE PLJEVLJA-BIJELO POLJE V1.7 (Š=400.0M)
- KORIDORTRASE PRUGE BIJELO POLJE-BERANE-PEĆ V2.2 i V2.3 (Š=400.0M)
- KORIDOR AUTO PUTA L=2.0KM
- ZONA UTICAJA AUTOPUTA
- ŽIČARA
- AUTOBUSKA STANICA
- ŽELJEZNIČKA STANICA
- ŽELJEZNIČKO STAJALIŠTE
- BENZINSKA STANICA
- PETLJA
- STALNI GRANIČNI PRELAZI
- OSTALI PRELAZI

LEGENDA

HIDROTEHNIKA

- R — REZERVOAR
- GLAVNI CEVOVOD POSTOJEĆI
- POSTOJEĆA VODOVODNA MREŽA
- REGULISANI VODOTOK
- Izvor vode preko 1000 L/s
- Izvor vode od 100-1000 L/s
- Izvor vode od 10-100 L/s
- CS1 — GLAVNA CRPNA STANICA ZA OTPADNU VODU
- POSTROJENJE ZA OTPADNE VODE "NEDAKUSI"
- PLANIRANA ODVODNI KANAL ZA ATMOSFERSKE VODE (U SKLOPU OBILAZNE SAOBRAĆAJNICE)
- GLAVNI CEVOVOD PLANIRANI
- PLANIRANA VODOVODNA MREŽA

PROSTORNO URBANISTIČKI PLAN OPŠTINE BIJELO POLJE

- PREDLOG PLANA -

N

LEGENDA

- GRANICA ZAHVATA PUP-a
- OPŠTINSKA GRANICA
- DRŽAVNA GRANICA

NARUČILAC	OPŠTINA BIJELO POLJE
NOSILAC IZRADE	MONTENEGROPROJEKT — PLANET CLUSTER
PRILOG	TEHNIČKA INFRASTRUKTURA Saobraćaj, Hidrotehnika, Elektronska komunikaciona infrastruktura (Telekomunikacije) i Elektroenergetika
RUKOVODILAC TIMA	mr Jadranka Popović, dipl.ing.arh.urb. Antonio Jansana Vega, arhitekta
ODGOVORNI PLANER	Zoran Dašić, dipl.ing.građ. Nataša Novović, dipl.ing.građ. Željko Maraš, dipl.ing.el. Nada Dašić, dipl.ing.el.
datum: mart 2014.god.	R 1:25000 — list br. 9

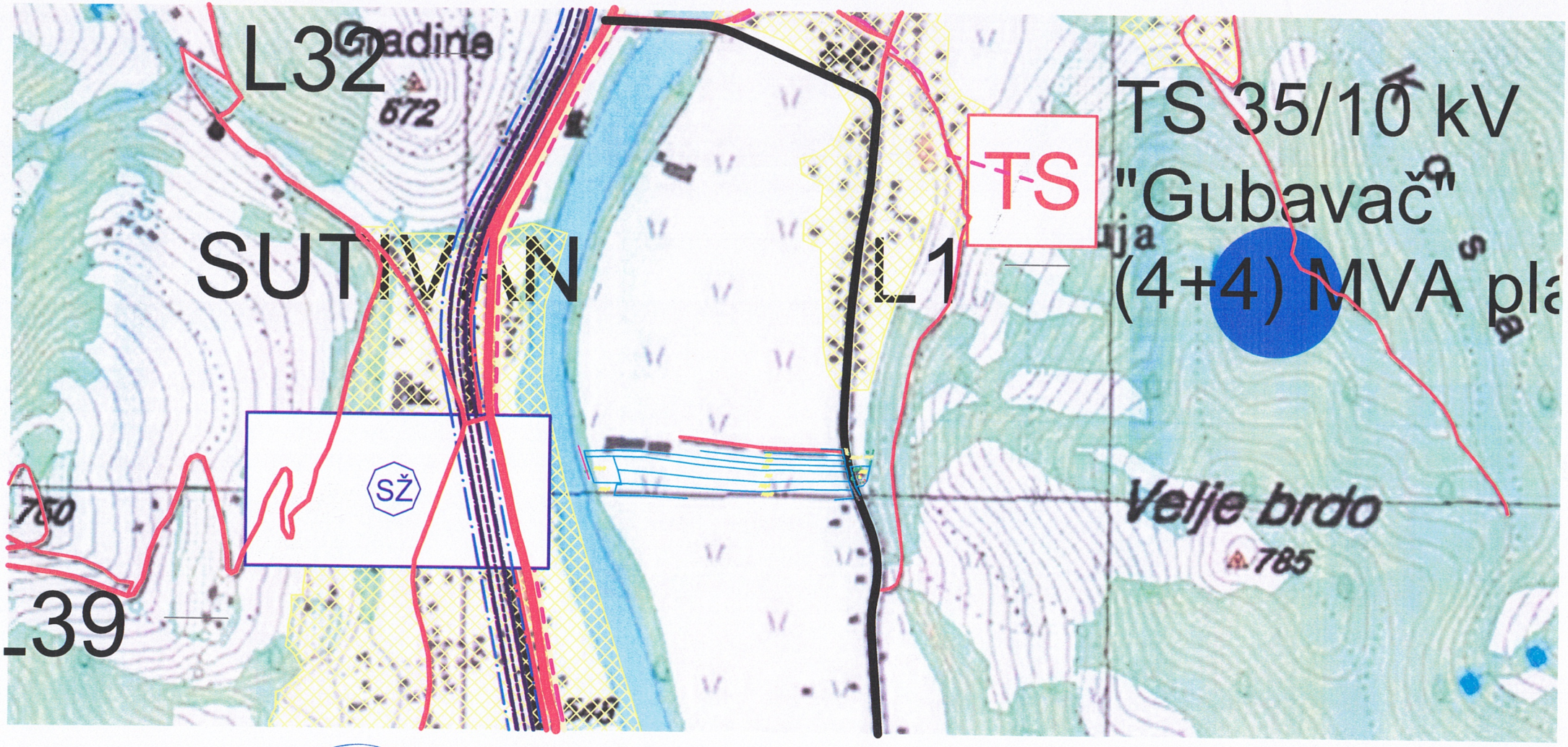

Crna Gora - Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za planiranje i uređenje prostora
BIJELO POLJE

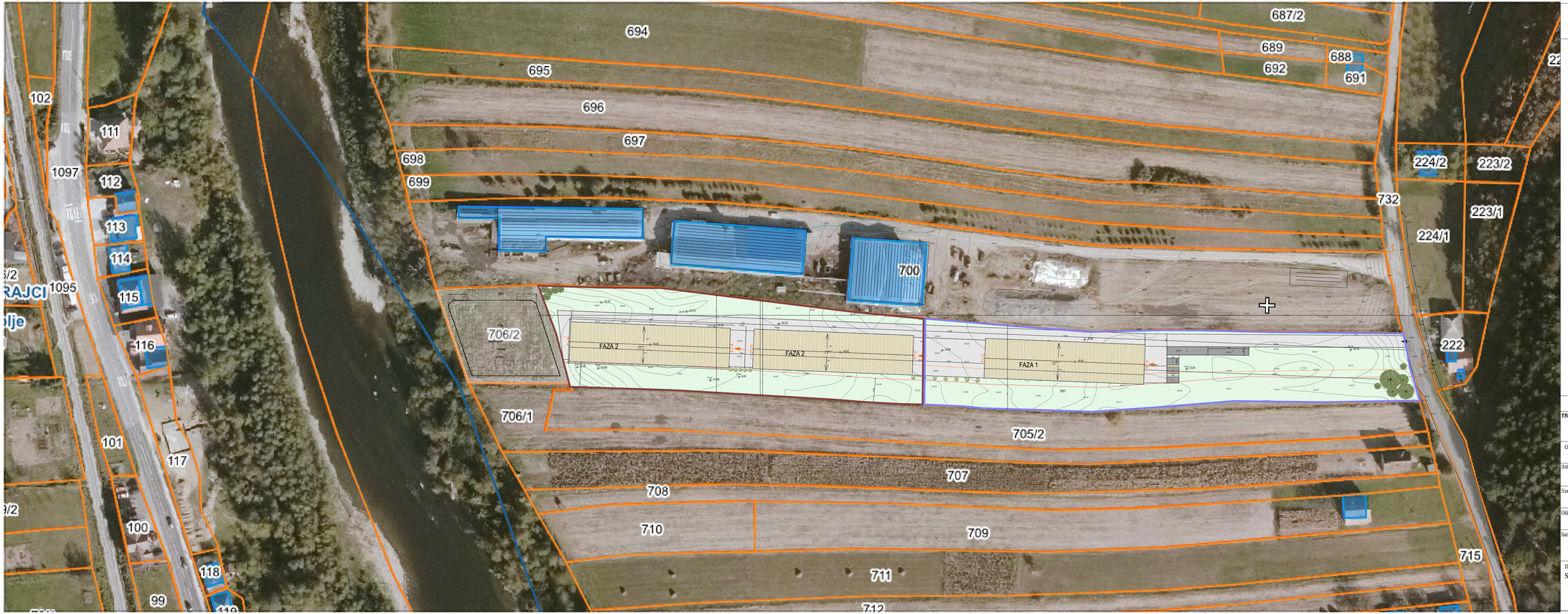

SITUACIONI PLAN

Prilaz parceli

Ulaz objekta

Visoko rastinje

Nisko rastinje

52% 6,550.00m² zelenila

Tipski objekat (P + 0)

Trotoar i prilazne staze

Parking mjesta

FAZA 1

FAZA 2

GRAĐEVINSKA LINIJA

URBANISTIČKA PARCELA

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.20 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA: AZ STUDIO	INVESTITOR: d.o.o. "Mesopromet"
Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.
Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin inž. arh.	
Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA — RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:	Prilog: SITUACIONI PLAN — Br. priloga: — Br. strane: 01.
Datum izrade projekta i M.P.: Septembar, 2025. god.	Datum izrade revizije i M.P.:

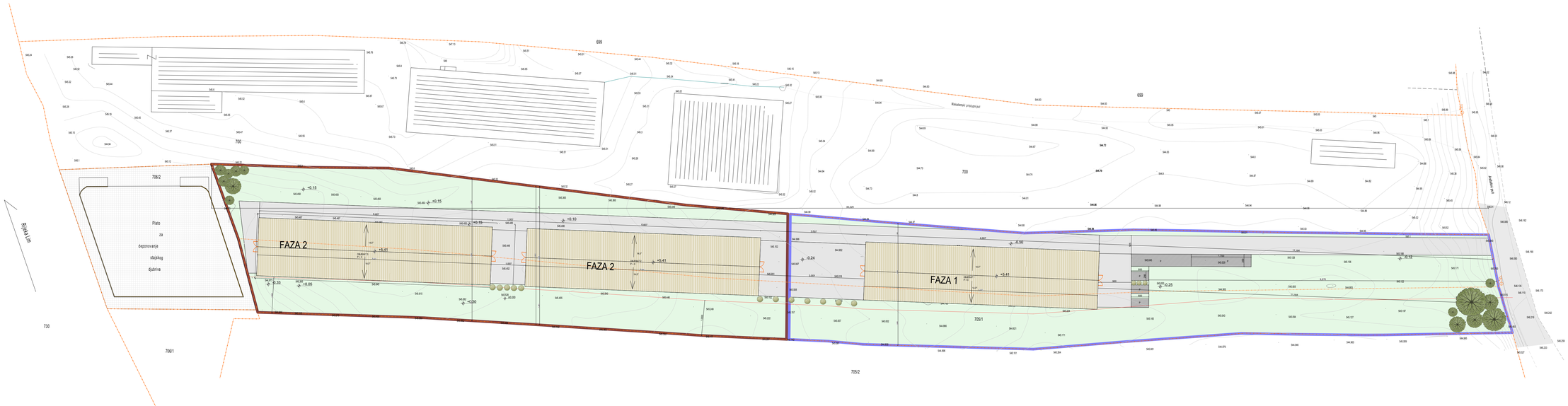

SITUACIONO RJEŠENJE

FAZA 1

FAZA 2

Visoko rastinje

Nisko rastinje

52% 6,550.00m² zelenila

Tipski objekat (P + 0)

Trotoar i prilazne staze

Parking mjesta

GRAĐEVINSKA LINIJA

URBANISTIČKA PARCELA

±0.00 RELATIVNA KOTA

±545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA:		INVESTITOR:	
		d.o.o. "Mesopromet"	
Objekat:	POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija:	Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavać u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.
Autor projekta:	Msc. Adela Trubljanin inž. arh.		
Vodeći projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije:	GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Dio tehničke dokumentacije:	ARHITEKTURA — RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:		Prilog: SITUACIONO RJEŠENJE	Br. priloga: / Br. strane: 02.
Datum izrade projekta i M.P.:	Septembar, 2025. god.	Datum izrade revizije i M.P.:	

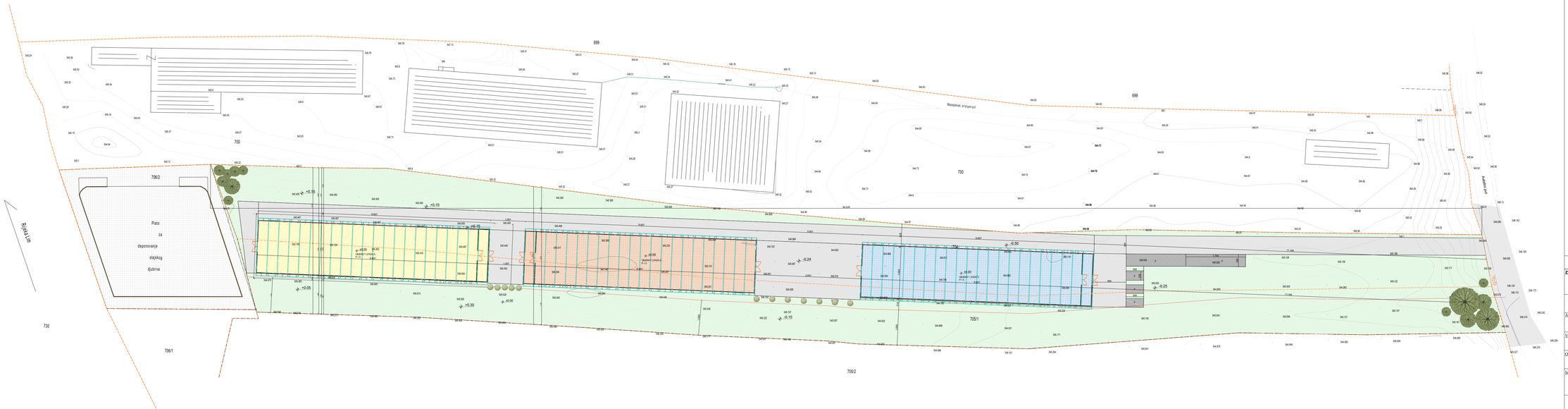

PARTERNO RJEŠENJE

Objekat 1 (FAZA 1)

Objekat 2 (FAZA 2)

Objekat 3 (FAZA 3)

Visoko rastinje

Nisko rastinje

52% 6,550.00m² zelenila

GRAĐEVINSKA LINIJA

URBANISTIČKA PARCELA

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA: AZ STUDIO		INVESTITOR: d.o.o. "Mesopromet"	
Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA		Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavac u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.	
Autor projekta:	Msc. Adela Trubljanin inž. arh.		
Vodeći projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA	RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:		Prilog: PARTERNO RJEŠENJE	Br. priloga: / Br. strane: 03.
Datum izrade projekta i M.P.: Septembar, 2025. god.		Datum izrade revizije i M.P.:	

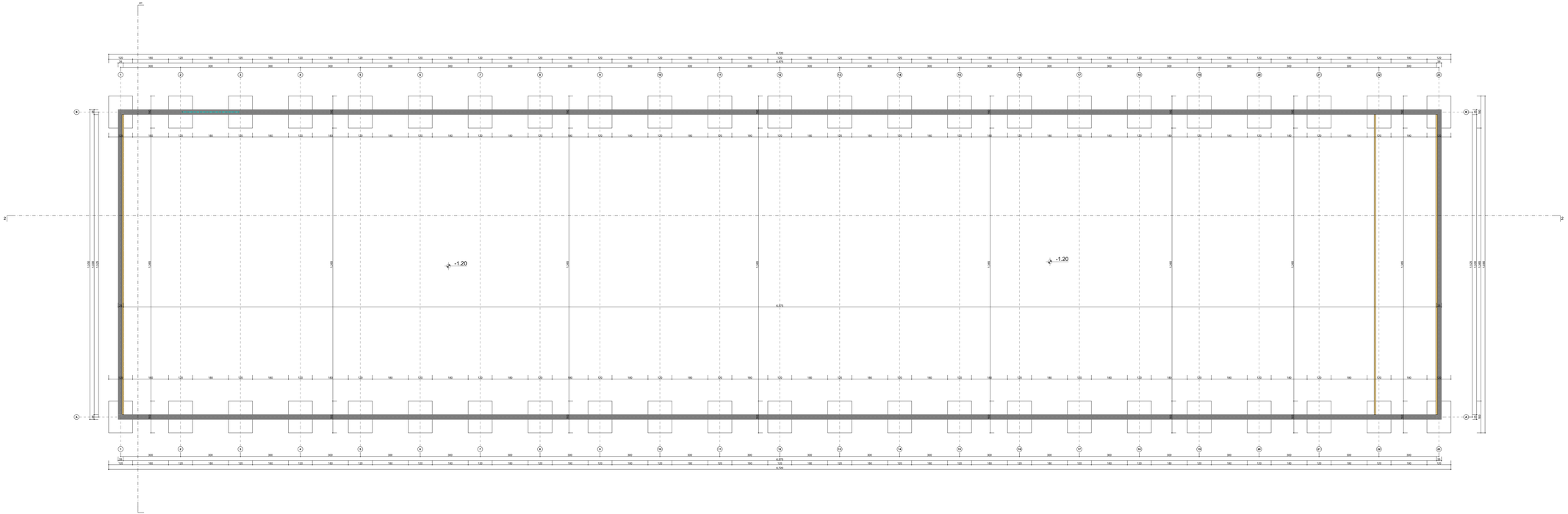

OSNOVA TEMELJA

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA:

AZ STUDIO

INVESTITOR:

d.o.o. "Mesopromet"

Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA

Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavac u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.

Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin in2. arh.

Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.

Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT

Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.

Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA

RAZMJERA: 1 : 50

Saradnici:

Prilog: OSNOVA TEMELJA (tipskog objekta)

Br. priloga:

Br. strane: 04.

Datum izrade projekta i M.P.: Septembar, 2025. god.

Datum izrade revizije i M.P.:

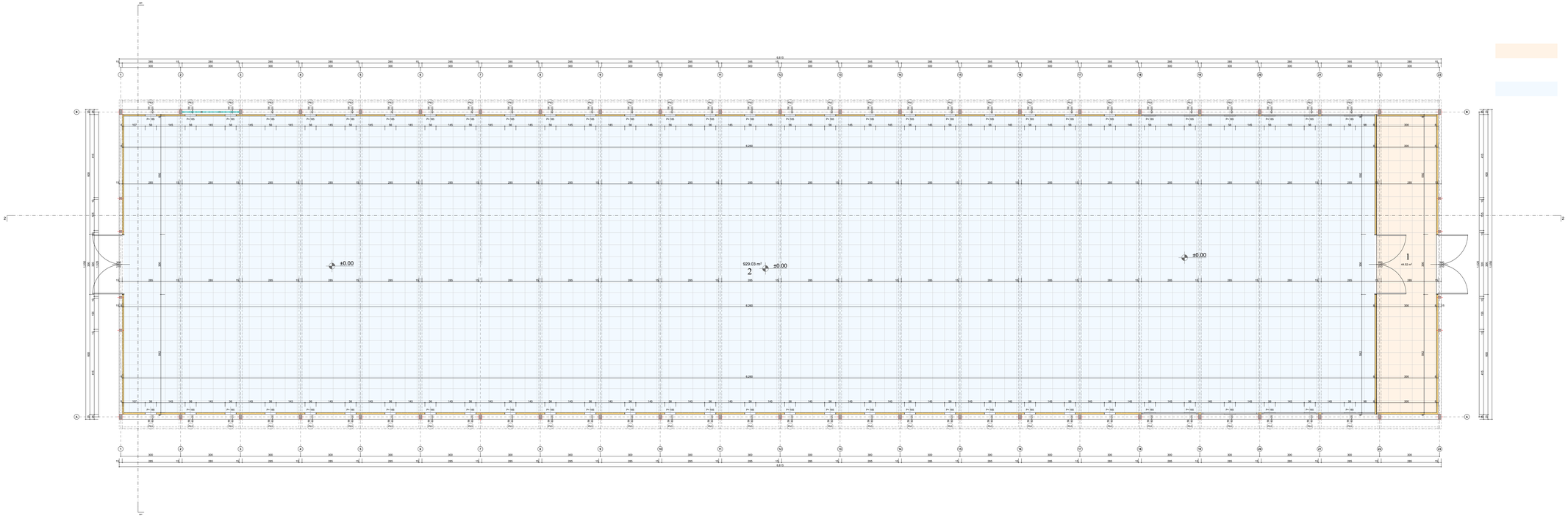

OSNOVA PRIZEMLJA

Površina prostorije 1	44.52m²
Površina prostorije 2	929.03m²
Ukupna NETO površina tipskog objekta	973.55m²
Ukupna BRUTO površina tipskog objekta	989.45m²

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA:

AP STUDIO

INVESTITOR:

d.o.o. "Mesopromet"

Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA

Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavac u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.

Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin in2. arh.

Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.

Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT

Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.

Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA

RAZMJERA: 1 : 50

Saradnici:

Prilog: OSNOVA PRIZEMLJA (tipskog objekta)

Br. priloga:

Br. strane: 05.

Datum izrade projekta i M.P.: Septembar, 2025. god.

Datum izrade revizije i M.P.:

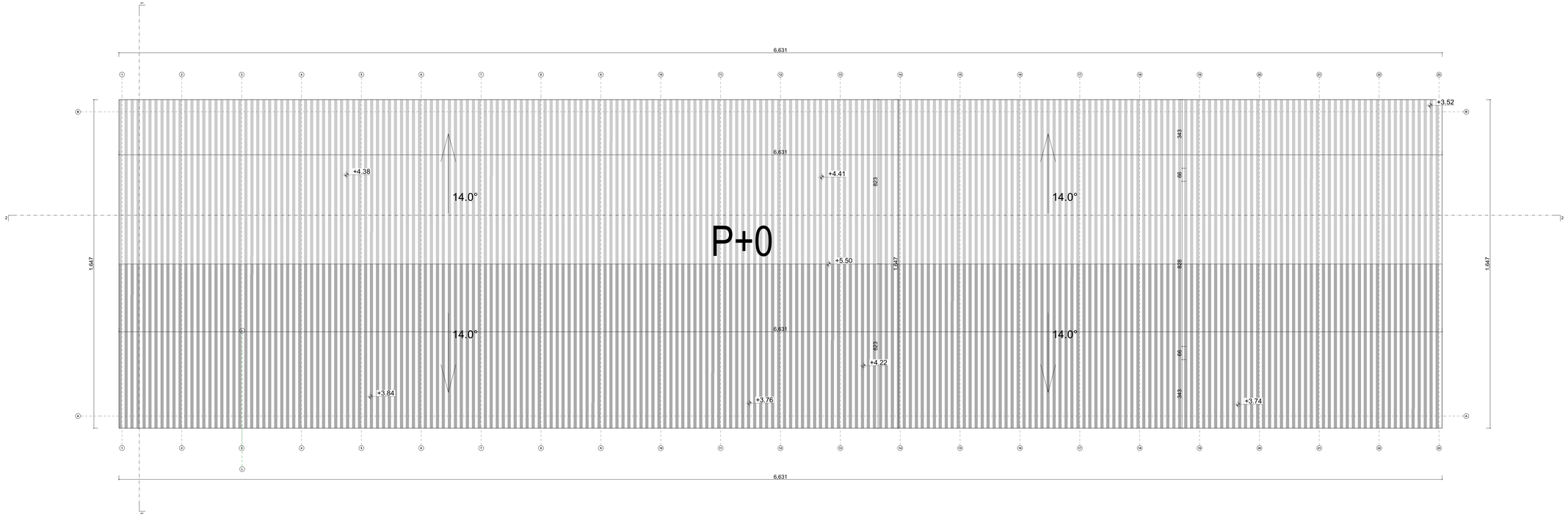

OSNOVA KROVA

±0.00 RELATIVNA KOTA	+545.30 APSOLUTNA KOTA
PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA: AF STUDIO	INVESTITOR: d.o.o. "Mesopromet"
Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavac u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.
Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin in2. arh.	
Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.in2.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA — RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:	Prilog: OSNOVA KROVA (tipskog objekta) — Br. priloga: — Br. strane: 06.
Datum izrade projekta i M.P.: Septembar, 2025. god.	Datum izrade revizije i M.P.:

PRESJEK 1-1

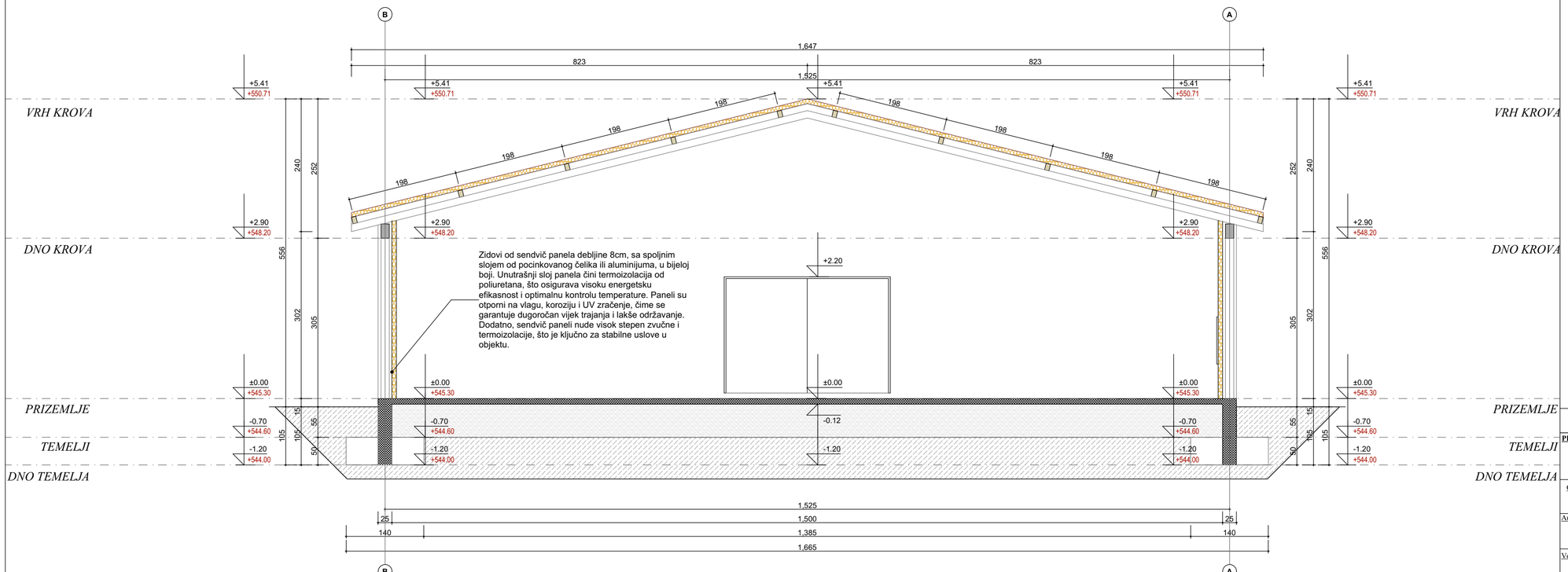

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA:

A2 STUDIO

INVESTITOR:

d.o.o. "Mesopromet"

Objekat:	POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija:	Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.
Autor projekta:	Msc. Adela Trubljanin inž. arh.		
Vodeći projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije:	GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Dio tehničke dokumentacije:	ARHITEKTURA — RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:		Prilog:	PRESJEK 1-1 (tipskog objekta) — Br. priloga: — Br. strane: 07.
Datum izrade projekta i M.P.	Septembar, 2025. god.	Datum izrade revizije i M.P.	

PRESJEK 2-2

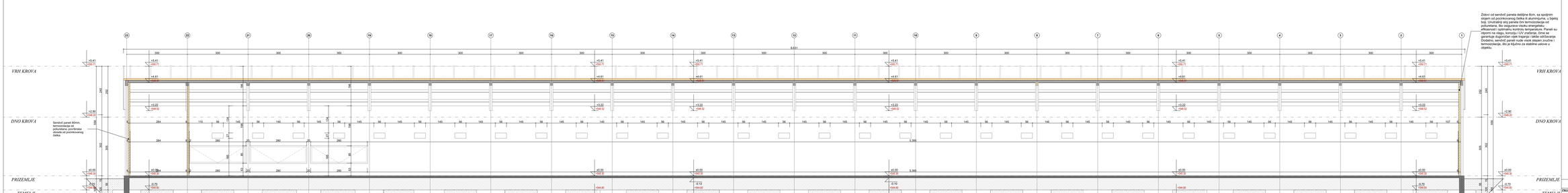

±0.00 = RELATIVNA KOTA		±0.00 = APSOLUTNA KOTA	
PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA:		INVESTITOR:	d.o.o. "Mesoprometi"
Objekat:	POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija:	Katastarska parcela br. 704 i 705 I KO Gubrevać u zahvatu Prostornog urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.
Autor projekta:	Mse. Adela Trešljarević mil. arh.		
Vodeći projektant:	Nikola Tarić dipl.inž.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije:	GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant:	Nikola Tarić dipl.inž.arh.	Dio tehničke dokumentacije:	ARHITEKTURA
Saradnici:		Crtež:	PRESJEK 2-2 (izgrađeno stanje)
		RAZMJERA:	1 : 50
		Br.priloga:	Br. crteža: 08.
Datum izrade projekta i M.P.	September, 2025. god.	Datum izrade revizije i M.P.	

ISTOČNA FASADA

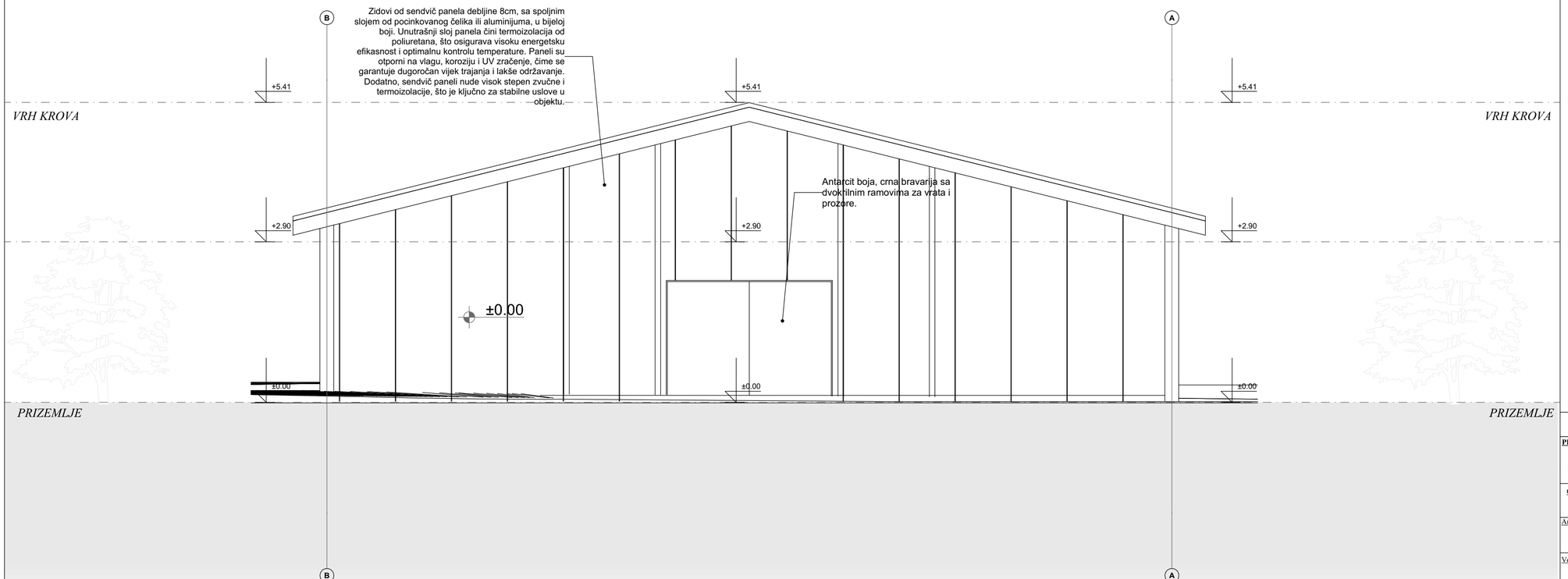

±0.00 RELATIVNA KOTA	+545.30 APSOLUTNA KOTA
PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA: A2 STUDIO	INVESTITOR: d.o.o. "Mesopromet"
Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.
Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin inž. arh.	
Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.inž.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.inž.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA; RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:	Prilog: ISTOČNA FASADA (tipski objekat); Br. priloga: ; Br. strane: 09.
Datum izrade projekta i M.P. Septembar, 2025. god.	Datum izrade revizije i M.P.

JUŽNA FASADA

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA: A2 STUDIO

INVESTITOR: d.o.o. "Mesopromet"

Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA

Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.

Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin inž. arh.

Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.inž.arh.

Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT

Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.inž.arh.

Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA

RAZMJERA: 1 : 50

Saradnici:

Prilog: JUŽNA FASADA (tipski objekat)

Br. priloga:

Br. strane: 10.

Datum izrade projekta i M.P. Septembar, 2025. god.

Datum izrade revizije i M.P.

SJEVERNA FASADA

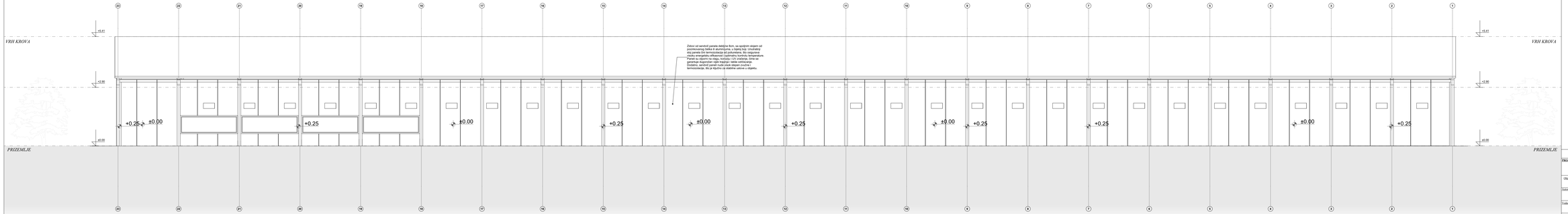

LEGENDA: RELATIVNA KOTA		LEGENDA: APSOLUTNA KOTA	
PROJEKTANT/ORGANIZACIJA:	STUDIO	INVESTITOR:	d.o.o. "Mesopromet"
Objekat:	POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA	Lokacija:	Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gaborsal u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje
Šefu projekta:	1.Mas. Adelir Tradijanin ind. arh.		
Izrađuje projektant:	Nikola Terzić dipl.ind.arh.	Grafičkobrojčani dokumentacija:	GLAVNI PROJEKAT
Odgovorni projektant:	Nikola Terzić dipl.ind.arh.	Dio tehničke dokumentacije:	ARHITEKTURA
			RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:		Ime projekta:	Br. strana:
		Ovlaš: SJEVERNA FASADA (tipski objekat)	11.
Datum izrade projekta i M.P.		Datum izrade revizije i M.P.	
September, 2025. god.			

ZAPADNA FASADA

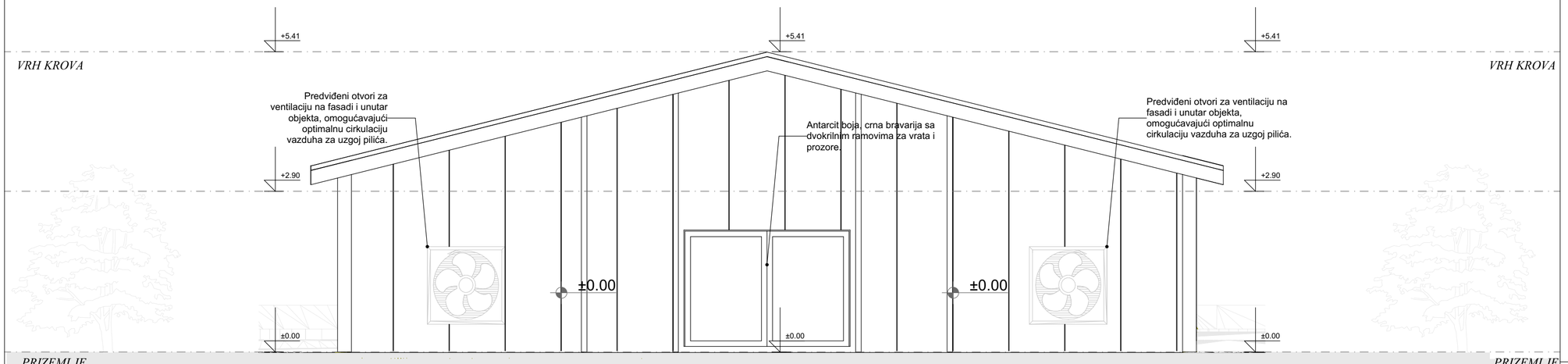

±0.00 RELATIVNA KOTA

+545.30 APSOLUTNA KOTA

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA:

A2 STUDIO

INVESTITOR:

d.o.o. "Mesopromet"

Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA

Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.

Autor projekta: Msc. Adela Trubljanin inž. arh.

Vodeći projektant: Nikola Terić dipl.inž.arh.

Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT

Odgovorni projektant: Nikola Terić dipl.inž.arh.

Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA

RAZMJERA: 1 : 50

Saradnici:

Prilog: ZAPADNA FASADA

Br. priloga:

Br. strane: 12.

Datum izrade projekta i M.P.: Septembar, 2025. god.

Datum izrade revizije i M.P.

3D PRIKAZ

PROJEKTANTSKA ORGANIZACIJA: A2 STUDIO		**INVESTITOR:** d.o.o. "Mesopromet"	
Objekat: POLJOPRIVREDNI OBJEKAT - FARMA		Lokacija: Katastarska parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana opštine Bijelo Polje.	
Autor projekta:	Msc. Adela Trubljanin inž. arh.		
Vodeći projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Vrsta tehničke dokumentacije: GLAVNI PROJEKAT	
Odgovorni projektant:	Nikola Terić dipl.inž.arh.	Dio tehničke dokumentacije: ARHITEKTURA	RAZMJERA: 1 : 50
Saradnici:		Prilog: 3D PRIKAZ	Br. priloga: / Br. strane: 13.
Datum izrade projekta i M.P. Septembar, 2025. god.		Datum izrade revizije i M.P.	

Crna Gora
Opština Bijelo Polje
Sekretarijat za ruralni i
održivi razvoj

Adresa: Ul. Nedjeljka Merdovića 10,
84 000 Bijelo Polje, Crna Gora
Tel/fax +382 (0) 50 484 805
E-mail: odrzivirazvoj@bijelopolje.co.me

Up.br. 09/4-322/25-558/1-64
Bijelo Polje, 27.11.2025.god.

Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj Opštine Bijelo Polje rješavajući po zahtjevu d.o.o Mesopromet, Industrijska bb, opština Bijelo Polje, za odlučivanje o potrebi izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju poljoprivrednog objekta, na osnovu čl.13 stav 7 Odluke o organizaciji i načinu rada lokalne uprave Opštine Bijelo Polje ("Službeni list CG - opštinski propisi", br. 16/19), člana 14 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list Crne Gore", br. 75/18) i čl.18 i 46 ZUP-a ("Sl.list CG", br. 56/14, 20/15, 40/16, 37/17), d o n o s i

R J E Š E NJ E

1. UTVRĐUJE SE da je za izgradnju poljoprivrednog objekta, namjene za tov pilića, na lokaciji dijela katastarskih parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Opstine Bijelo Polje, potrebna izrada elaborata procjene uticaja na životnu sredinu.

2. Nalaže se odgovornom licu u d.o.o Mesopromet, Industrijska bb, opština Bijelo Polje, da preko ovlašćenog pravnog lica ili preduzetnika, shodno čl.19. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list Crne Gore", br. 75/18), **izradi Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu.**

O b r a z l o ž e nj e

Nosilac projekta, d.o.o Mesopromet, Industrijska bb, opština Bijelo Polje, obratio se pisanim zahtjevom za odlučivanje o potrebi izrade elaborata procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju poljoprivrednog objekta, namjene za tov pilića, na lokaciji dijela katastarskih parcela br. 704 i 705/1 KO Gubavač u zahvatu Prostorno urbanističkog plana Opstine Bijelo Polje. Uz zahtjev za odlučivanje priložena je i dokumentacija propisana Pravilnikom o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata („Sl.list CG", br.19/19).

Uvidom u spisak projekata Uredbe o projektima za koje se vrši procjena uticaja na životnu sredinu („Sl.list RCG", br.20/07, „Sl.list CG", br.47/13,53/14,37/18), utvrđeno je da se namjena planiranog objekta nalazi u Listi II , tačka 12. (b) pomenute Uredbe, za koji se postupak procjene sprovodi po odluci nadležnog organa lokalne uprave.

Razmatranjem predmetnog zahtjeva nosioca projekta i podataka o predmetnoj lokaciji, karakteristikama i mogućim uticajima navedenog projekta na životnu sredinu, Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj utvrdio **je potrebu izrade elaborata procjene uticaja** na životnu sredinu.

Izradom elaborata obezbijediće se neophodni podaci, predvidjeti negativni uticaji objekta na životnu sredinu, utvrditi odgovarajuće mjere zaštite životne sredine i definisati

program praćenja uticaja na životnu sredinu u toku izgradnje i funkcionisanja objekta kao i u slučaju havarije.

Nosilac projekta, shodno odredbama člana 15 ovog Zakona, može, podnijeti zahtjev za određivanje obima i sadržaja Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu Sekretarijatu za ruralni i održivi razvoj.

Shodno odredbama člana 17 Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu, nosilac projekta, je dužan, podnijeti Sekretarijatu za ruralni i održivi razvoj zahtjev za davanje saglasnosti na Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu u roku od dvije godine od dana prijema Rješenja o izradi elaborata procjene uticaja.

Imajući u vidu prethodno navedeno, odnosno činjenicu da je odlučeno o potrebi procjene uticaja, to je nosiocu projekta, utvrđena obaveza izrade elaborata procjene uticaja kao što je odlučeno u tački 2 ovog rješenja.

Na osnovu gore navedenog riješeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Protiv odluke iz ovog rješenja može se izjaviti žalba Glavnom administratoru Opštine Bijelo Polje, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Žalba se predaje preko ovog Sekretarijata, taksirana sa 3,00 € opštinske administrativne takse.

Dostavljeno:

- Nosiocu projekta
- Ekološkoj inspekciji
  Eko efikasna zgrada-Cetinjski put bb, Podgorica
- a/a

Samostalni savjetnik I
Danijela Lazarević

SEKRETAR
Armin Sijarić

Crna Gora - Opština Bijelo Polje - Sekretarijat za ruralni i održivi razvoj - BIJELO POLJE

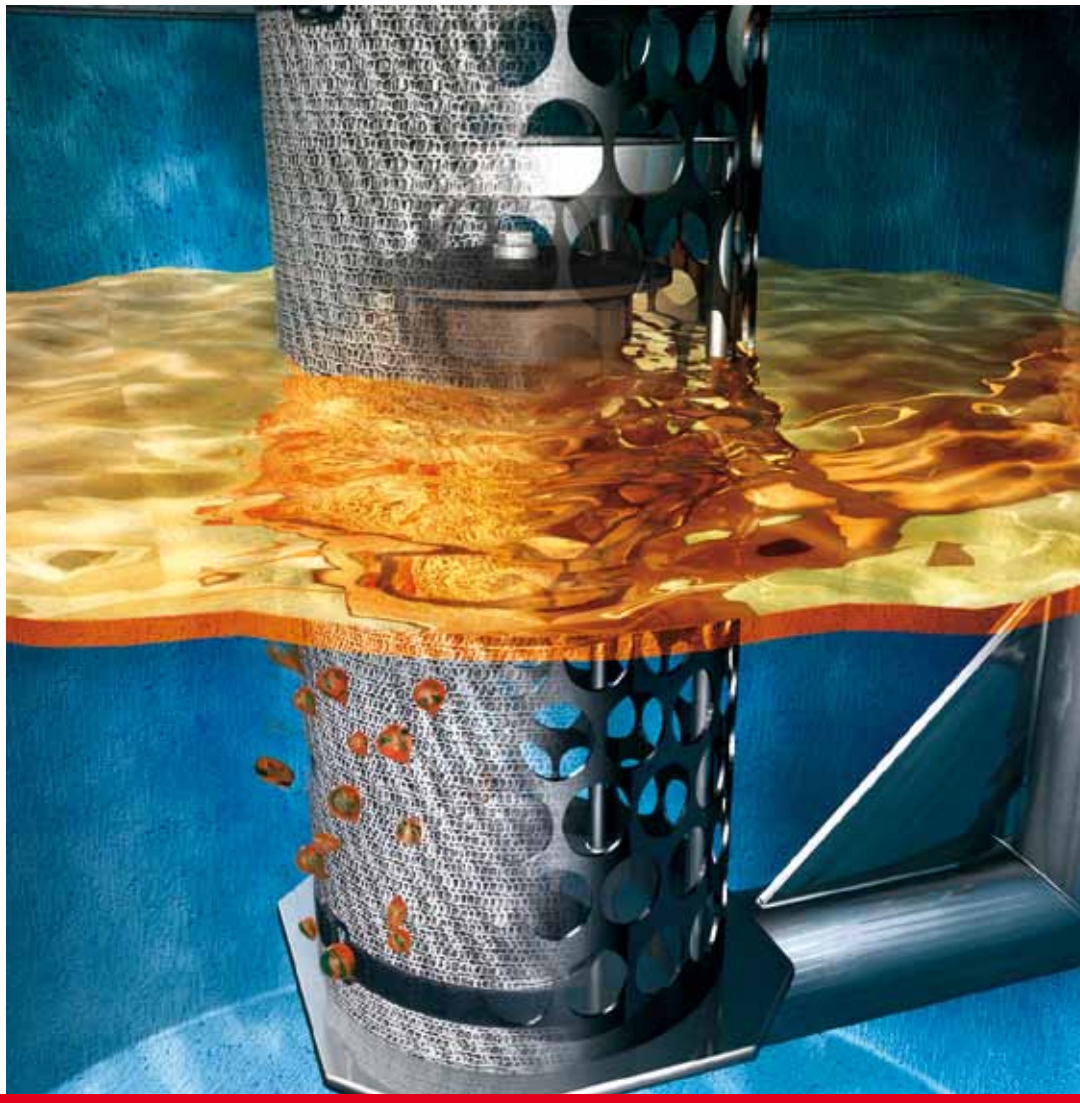

ACO Separatori lakih naftnih derivata

Oleopator P i Oleopass P

Novi tankovi od roto liva

Sistemska rešenja u odvodnjavanju

ACO separatori lakih naftnih derivata za ugradnju u zemljište

Komercijalni objekti stvaraju otpadne vode zbog čega se moraju sprovesti odgovarajuće mere kao što su korišćenje predtretmana separatorima. Na ovaj način se osiguravamo da talog i tečnosti koje mogu ispuštati otrovna i neprijatna isparenja kao i mirise ne oštete konstrukciju i odvodni sistem objekta, štete poslovanju, bivaju zadržani da ne bi ušli u kanalizacione cevi.

Standardi kvaliteta i testovi
Svi ACO separatori lakih naftnih derivata se proizvode prema SRPS EN 858.
Svi separatori u asortimanu su hidraulički testirani i imaju ovlašćenje građevinskog nadzora i/ili ovlašćenje za primenu od DIBT Berlin.

Novi tankovi od roto liva

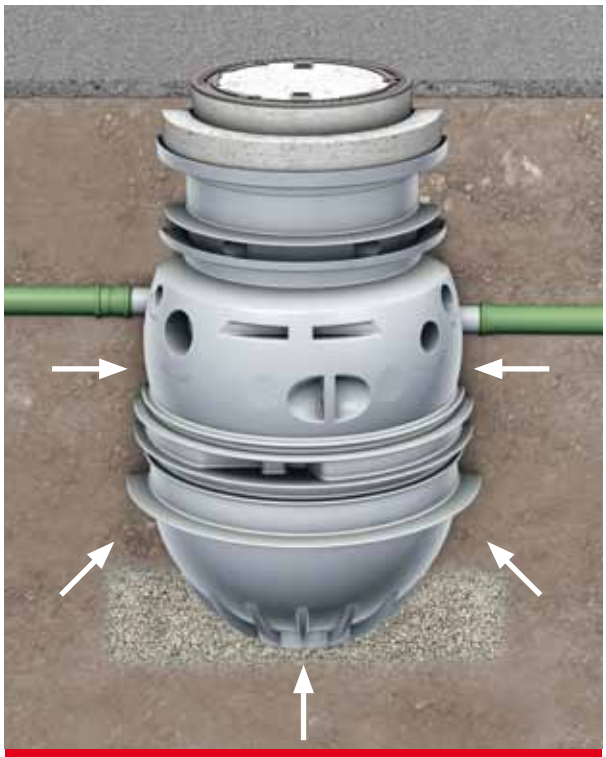

Strukturna stabilnost

Garancija na strukturnu stabilnost na 50 godina
- statika tela separatora je proračunata i sertifikovana
- novi sistem tela separatora obezbeđuje strukturnu stabilnost na 50 godina

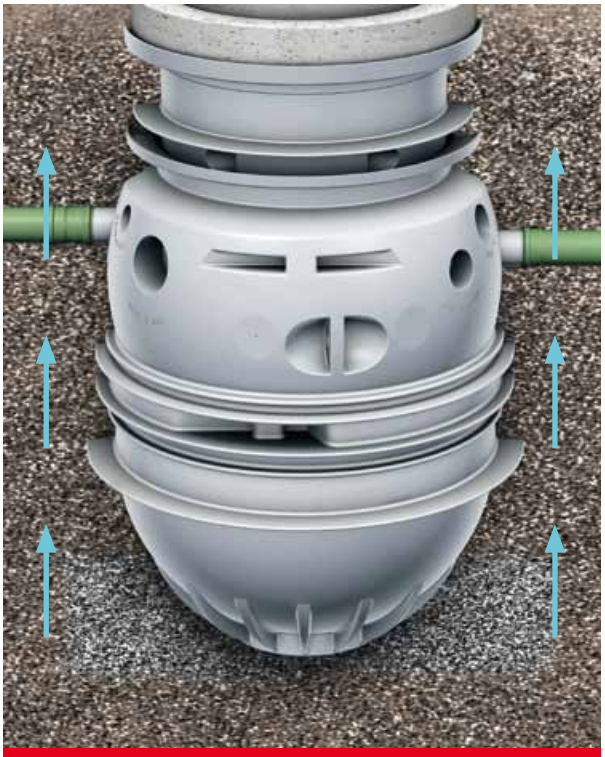

Zaštita od isplivavanja

Zaštita od maksimalnog nivoa podzemnih voda
- zavisno od maksimalno dozvoljenog uliva, separatori mogu biti ugrađeni do maksimalnog nivoa podzemnih voda koji je 0,5 m niži od površine terena
- nije potrebno da se lije betonska zaštita od isplivavanja na licu mesta

Dostupno u klasama opterećenja A, B i D

Sadržaj

Separatori lakih naftnih derivata		
Oleopator P	Separatori lakih naftnih derivata I klase	4
Oleopass P	Separatori lakih naftnih derivata I klase sa bypass-om	5
Poklopci	za klase opterećenja A15, B125 i D400	6
Dodatna oprema		7

Flexible application

- Klasa opterećenja A: pešačko - dvorišta, otvoren prostor
- Klasa opterećenja B: za automobile - kolovoz, parking
- Klasa opterećenja D: za kamione - benzinske stanice, ulazne rampe

ACO separatori lakih naftnih derivata Oleopator P i Oleopass P od polietilena

Oleopator P – Klasa I

Oleopator P klase I separator lakih naftnih derivata su projektovani za ugradnju u zemlju van objekata, da prečiste otpadne vode iz industrijskih procesa ili zauljenu kišnicu sa nepropustnih površina ili da zadrži prolivena ulja i zaštiti okolnu površinu.
Zavisno od klase opterećenja i nominalne veličine, dubina ulaza vaira od 450 do 2000 mm.
Separatori lakih naftnih derivata mogu biti opremljeni sa gornjim delovima za klase opterećenja A15, B125 ili D400 prema SRPS EN 124.

Oleopass P – Klasa I sa bypass-om

Oleopass P klase I separator lakih naftnih derivata sa bypass-om su projektovani za ugradnju u zemlju van objekata, da prečiste otpadne vode iz industrijskih procesa ili zauljenu kišnicu sa nepropustnih površina ili da zadrži prolivena ulja i zaštiti okolnu površinu.
Nije moguće koristiti separatore sa bypass-om za tretiranje otpadnih voda iz industrijskih procesa, pranja vozila, pranja zauljenih delova ili recimo sa benzinskih stanica.
Zavisno od klase opterećenja i nominalne veličine, dubina ulaza vaira od 450 do 2000 mm.
Separatori lakih naftnih derivata mogu biti opremljeni sa gornjim delovima za klase opterećenja A15, B125 ili D400 prema SRPS EN 124.

ACO separatori lakih naftnih derivata Oleopator P - Klasa I

Separatori lakih naftnih derivata od polietilena za ugradnju u zemljište

- prema SRPS EN 858
- sertifikati
  7310434-01 (NS3)
  7310434-02 (NS6)
  7310434-03 (NS 8)
  7310434-03 (NS10)
- ulivni i izlivi prečnik zavise od nominalne veličine separatora
- ulivni i izlivni deovi su od polietilena
- sa integrisanim koalescentnim filterom
- sa automatskim uređajem za zatvaranje - sigurnosnim plovkom, podešenim za gustinu 0.9 g/cm^3

Primer ugradnje pokazuje ACO Oleopator P NS 3 sa gornjim delom za klasu opterećenja B125

Oleopator P – Tehnički podaci

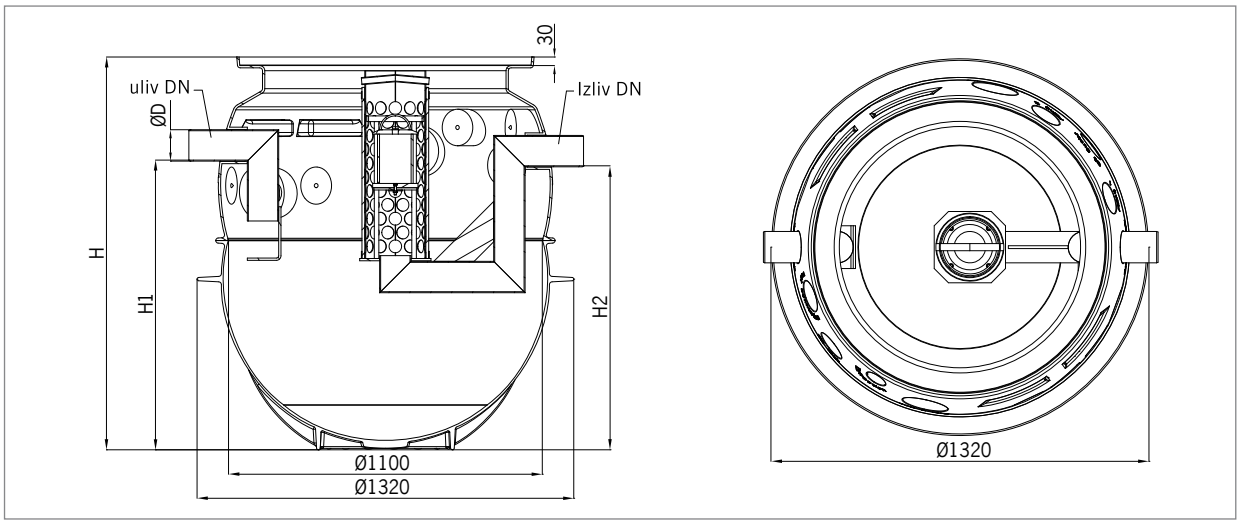

Dodatna oprema

- šaht za uzorkovanje sa nadvišenjima, strana 7
- alarmni uređaj, strana 7

Nominalna veličina	Priključak	Zapremina taložnika [l]	Zapremina za ulje [l]	Ukupna zapremina [l]	D [mm]	H [mm]	H1 [mm]	H2 [mm]	Težina [kg]	Broj artikla
NS 3	DN 100	450	240	775	110	1377	1020	1000	67	**3903.80.00**
NS 3	DN 100	670	240	995	110	1594	1230	1210	83	**3913.80.00**
NS 3	DN 100	950	240	1280	110	1865	1500	1480	84	**3923.80.00**
NS 6	DN 150	660	235	970	160	1594	1210	1190	91	**3906.80.00**
NS 6	DN 150	1210	235	1525	160	2129	1740	1720	101	**3916.80.00**
NS 8	DN 150	820	260	1250	250	1865	1480	1460	94	**3908.80.00**
NS 10	DN 150	1080	260	1615	160	2129	1740	1720	105	**3910.80.00**

ACO separatori lakih naftnih derivata Oleopass P - Klasa I sa bypass-om

Separatori lakih naftnih derivata od polietilena za ugradnju u zemljište

- prema SRPS EN 858
- sertifikati
  7310434-01 (NS3)
  7310434-02 (NS6)
  7310434-03 (NS 8)
  7310434-03 (NS10)
- ulivni i izlivi prečnik zavise od nominalne veličine separatora
- ulivni i izlivni deovi su od polietilena
- sa integrisanim koalescentnim filterom
- sa automatskim uređajem za zatvaranje - sigurnosnim plovkom, podešenim za gustinu 0.9 g/cm^3

Primer ugradnje pokazuje ACO Oleopass P NS 3 sa gornjim delom za klasu opterećenja B125

Oleopass P – Tehnički podaci

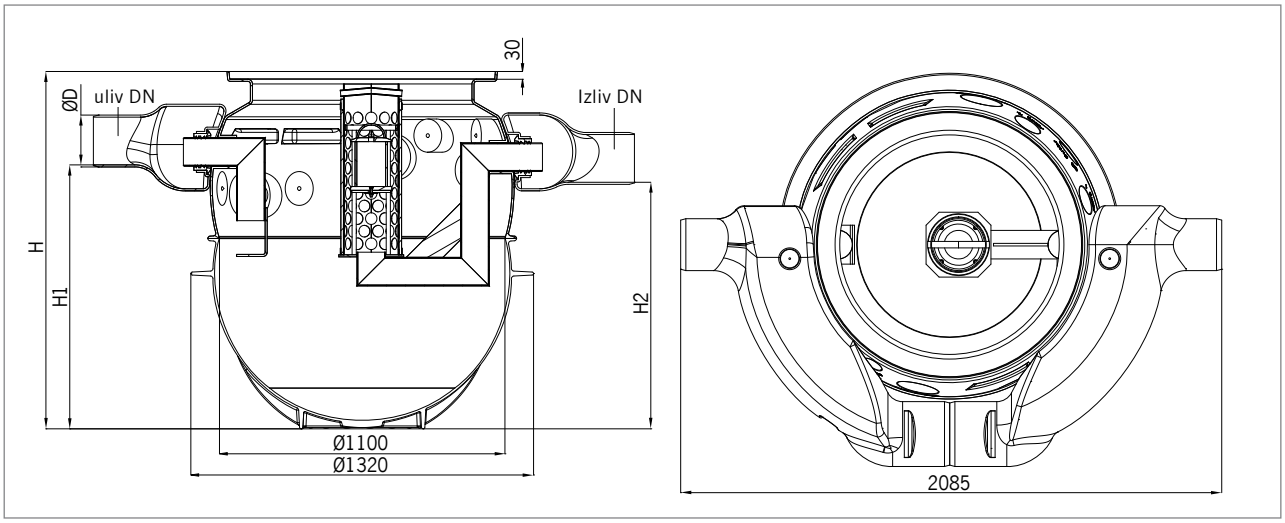

Dodatna oprema

- šaht za uzorkovanje sa nadvišenjima, strana 7
- alarmni uređaj, strana 7

Nominalna veličina	Priključak	Ukupni protok [l/s]	Zapremina taložnika [l]	Zapremina za ulje [l]	Ukupna zapremina [l]	D [mm]	H [mm]	H1 [mm]	H2 [mm]	Težina [kg]	Broj artikla
NS 3	DN 200	15	450	240	775	200	1377	1020	950	90	**3903.81.00**
NS 3	DN 200	15	670	240	995	200	1594	1230	1160	106	**3913.81.00**
NS 3	DN 200	15	950	240	1280	200	1865	1500	1430	107	**3923.81.00**
NS 6	DN 250	30	660	235	970	250	1594	1210	1140	114	**3906.81.00**
NS 6	DN 250	30	1210	235	1525	250	2129	1740	1670	124	**3916.81.00**
NS 8	DN 250	50	820	260	1250	250	1865	1480	1460	104	**3908.81.00**
NS 10	DN 250	50	1080	260	1615	250	2129	1740	1670	130	**3910.81.00**

Gornji deo za klasu opterećenja A15 - Tehnički podaci

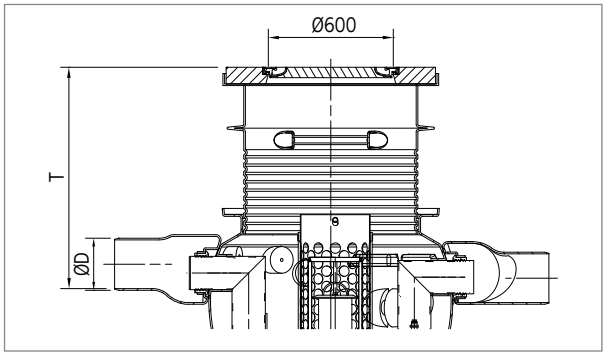

- klasa opterećenja A15 u skladu sa SRPS EN 124
- ram od betona sa poklopcem od livenog gvožđa
- svetli otvor Ø 600 mm
- poklopac slobodno oslonjen
- cev za nadvišenje od polietilena (uključena samo kod gornjih delova 3301.14.01 i 3301.14.02)

	NS 3/300	NS 3/600	NS 3/900	NS 6/600	NS 6/1200	NS 8/800	NS 10/1000	Težina [kg]	Artikal broj
T [mm]	420	420	420	440	440	440	440	145	**3301.14.00**
	730–1030	730–1030	730–1030	750–1050	750–1050	750–1050	750–1050	170	**3301.14.01**
	730–1990	730–1780	730–1510	750–1800	750–1870	750–1530	750–1870	193	**3301.14.02**

Gornji deo za klasu opterećenja B125 - Tehnički podaci

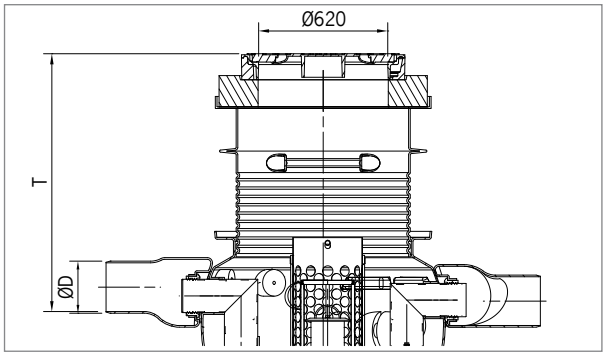

- klasa opterećenja B125 u skladu sa SRPS EN 124
- ram od betona sa poklopcem od livenog gvožđa
- svetli otvor Ø 600 mm
- poklopac slobodno oslonjen
- adaptivna ploča od betona Ø 1000 mm x 150 mm
- cev za nadvišenje od polietilena (uključena samo kod gornjih delova 3301.15.01 i 3301.15.02)

	NS 3/300	NS 3/600	NS 3/900	NS 6/600	NS 6/1200	NS 8/800	NS 10/1000	Težina [kg]	Artikal broj
T [mm]	585	585	585	605	605	605	605	237	**3301.15.00**
	885–1185	885–1185	885–1185	905–1205	905–1205	905–1220	905–1205	262	**3301.15.01**
	885–1980	885–1770	885–1500	905–1790	905–1860	905–1530	905–1860	285	**3301.15.02**

Gornji deo za klasu opterećenja D400 - Tehnički podaci

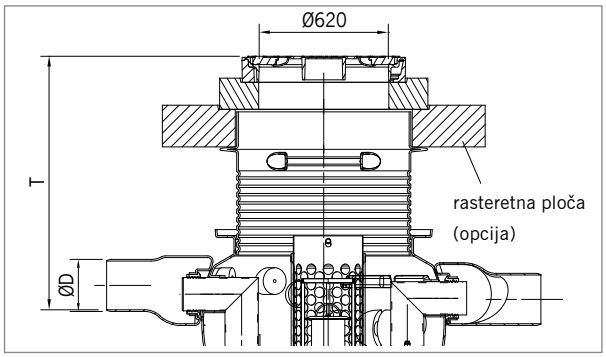

- klasa opterećenja D400 u skladu sa SRPS EN 124
- ram od betona sa poklopcem od livenog gvožđa
- svetli otvor Ø 600 mm
- poklopac slobodno oslonjen
- adaptivna ploča od betona Ø 1000 mm x 150 mm
- cev za nadvišenje od polietilena
- selektivno sa rasteretnom pločom od betona Ø 1500 mm x 200 mm

	NS 3/300	NS 3/600	NS 3/900	NS 6/600	NS 6/1200	NS 8/800	NS 10/1000	Težina [kg]	Artikal broj
T [mm] bez rasteretne ploče	865–1980	865–1770	865–1500	885–1790	885–1860	885–1530	885–1860	285	**3301.17.00**
T [mm] sa rasteretnom pločom	865–1980	865–1770	865–1500	885–1790	885–1860	885–1530	885–1860	985	**3301.16.00**

Dodatna oprema

	Opis proizvoda	Model	Broj artikla
	Betonski prstenovi za povećanje ulivne visine kod separatora lakih naftnih derivata Oleopator/Oleopass P za klase opterećenja B i D, između poklopca i rasteretne ploče	ARV 625 x 60 ARV 625 x 80 ARV 625 x 100	**8700.20.00** **8700.20.10** **8700.20.20**
	Šaht za uzorkovanje od polietilena prečnika 450 mm za ugradnju u zemljište nizvodno od separatora, sa poklopcem za klasu opterećenja D400	DN 100, with 160 mm gradient DN 100, with 30 mm gradient DN 150, with 160 mm gradient DN 150, with 75 mm gradient	**3300.13.10** **3300.13.11** **3300.13.20** **3300.13.21**
	Element za nadvišenje od polietilena za ugradnju već pomenutih šahtova za uzorkovanje na veću dubinu, povišenje od 100 do 650 mm, moguće je skratiti na svakih 45 mm po naznačenim perforacijama		**3300.13.00**
	Oprema za uzorkovanje za separatore lakih naftnih derivata kod ugradnje u zemljište Oprema za uzorkovanje se sastoji od ručne pumpe, usisne spojnice, creva za povezivanje i vijčane veze Moguće je koristiti za ugradnju ulivne cevi na maksimalno T=3000 mm		**8800.00.10**
	Alarmni uređaj za separatore lakih naftnih derivata, omogućuje kombinovano praćenje količine ulja, taloga i nivoa tečnosti električni priključak: 230 V/50-60 Hz, IP 67, povezivanje kablom: 5 m	ulje, talog i nivo tečnosti ulje i nivo tečnosti ulje nivo tečnosti talog produžetak kabla: 3 kabla, 1 m 2 kabla, 1 m 1 kabla, 1 m	**6751.65.00** **6751.65.01** **6751.65.02** **6751.65.03** **6751.65.04** **6752.00.00** **6752.00.01** **6752.00.02**
	Zaptivni prsten za prključenje ventilacije		**0150.34.32**

ACO
niskogradnja

ACO
visokogradnja

ACO
samogradnja

ACO
tehnika za objekte

ACO. The future of drainage.

ACO
gradjevinski elementi d.o.o.

Mala pruga 39a
11283 Beograd 135
Srbija
Tel: +381 11 377 77 91
Tel: +381 11 375 08 57
Fax: +381 11 375 76 18
E-mail: aco@aco.rs

www.aco.rs

ACO-04/12